ANTONII STÖRCK,

Sacræ Cæsar. Reg. Apost. Maj. Consil. Aulici Arch. & in Nosocomio Civico Pazmariano Physici,

NECNON

HENR. JOS. COLLIN,

Medici Viennens. ac ejusdem Nosocomii Physic.

ANNI MEDICI,

ATQUE

OBSERVATIONES

CIRCA MORBOS ACUTOS AC CHRONICOS,

Adjiciunturque eorum Curationes, & quædam Anatomicæ Cadaverum Sectiones.

EDITIO NOVISSIMA, CORRECTIOR.

Præfatus est B. AUBERT, Doct. Med. Monsp.

TOMUS TERTIUS.

AMSTELODAMI,

Sumptibus Fratrum DE TOURNES.

M. DCC. LXXIX.

VIRO

PERILLUSTRI, MAGNIFICO

AC

CLARISSIMO

ANT. STORCK,

AUGUSTISS. IMPERATORIS & IMPERATRICIS, a Consiliis, Archiatrorum Comiti, Studii Medici Cæsareo-Reg. Præsidi, & Directori, Nosocomii Pazmanniani Physico, plurium Academiarum Membro, &c. &c.

Has suas observationes, seque totum dicat

H. J. COLLIN.

PRÆFATIO.

Jam dudum clarissimus olim Professor meus celeberrimus Dominus Crantz, cujus erga me tempore studiorum meorum benevolentiæ & haustæ ex doctissimis ipsius prælectionibus doctrinæ cum magna animi gratitudine semper recordabor, me ratione florum arnicæ contra paralysin usus parvo in sua egregia materia medica honoravit loco: persuasus jam tunc eram de hujus medicamenti efficacia: observationes autem non videdantur mihi satis numerosæ, ut illas typis traderem: perrexi ergo illius effectus diligenter notare, donec eas, quæ hoc libello

continentur, obſervationes collegerim. His addidi quædam de Muſti Hordei a celeb. & de re medica ſuis doctis experimentis optime merito Macbride in variis caſibus commendati uſu obſervata.

Vale, benevole Lector, & ſave.

ELENCHUS CAPITUM.

HENR. JOSEPH. COLLIN,

Nosocomii Pazmarianni Physici Ordinarii, & Sacræ Cæsareo-Reg. Apost. Majest. Reg. infer. Aust. Consiliarii,

ARNICÆ
DESCRIPTIO,

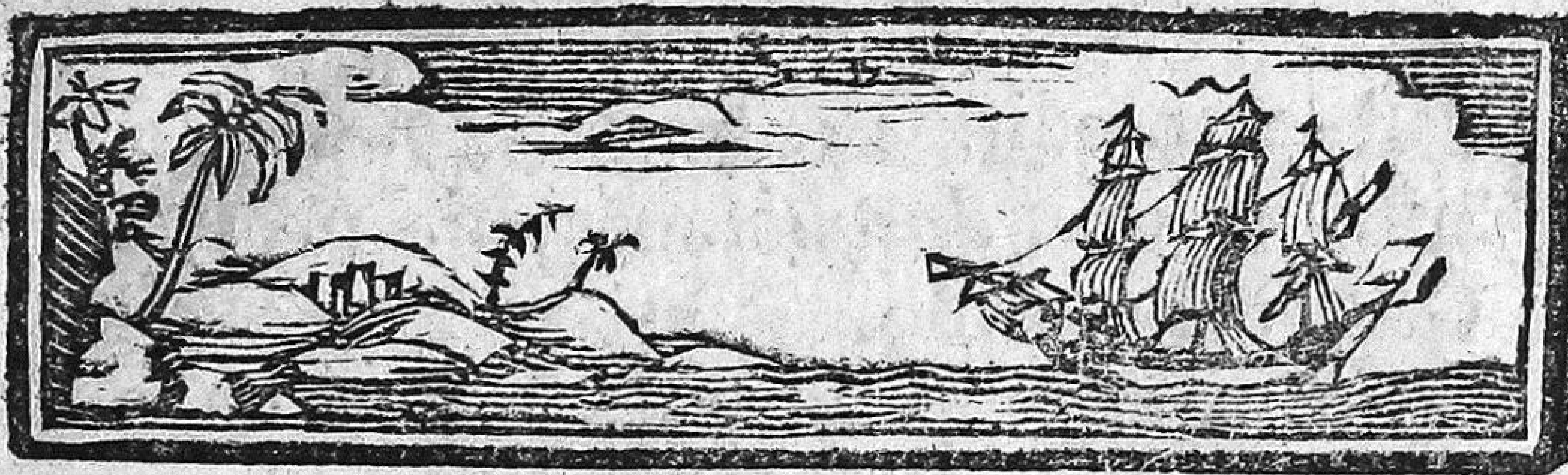
SIVE

OBSERVATIONUM

Circa morbos acutos & chronicos factarum;

PARS QUARTA.

TOMUS TERTIUS.

CAPUT I.

PLANTÆ DENOMINATIO, ET *DESCRIPTIO.*

PLANTA hæc, quam recentiores Botanici omnes, ad ulteriorem confusionem evitandam, unanimiter *Arnicam* vocant, apud veteres variis nominibus insignita legitur. Pro exemplo tum recentiorum tum veterum saltem quorundam Botanicorum sequens sit.

PLANTÆ DENOMINATIO.

Arnica montana, foliis ovatis integris: caulinis geminis oppositis: *Linn.*

Syst. nat. edit. 12. pag. 559. *Haller.* hist. n. 90. *Jacquin.* enum. p. 152. *Oeder.* dan. t. 63.

Doronicum 4. cluf. rar. stirp. pannon. pag. 522. ubi ejusdem plantæ bonam dedit figuram, ac descriptionem.

Caltha Alpina *Tabern.* herb. p. 714.

Nardus celtica altera, seu plantago Alpina, lob. ic. 313.

Alisma Matth. comm. in lib. 3. diosc. p. 666. *Cam.* in Matth. fol. 316.

Arnica Germanorum & officinarum *Dal.* Pharm.

Germ. *Wolfferley oder Wolverley, Engeltranck, MutterWurz.*

PLANTÆ DESCRIPTIO.

RADIX est perennis, calamum aut etiam minimum ferme digitum interdum crassa, inæqualis, horizontaliter aut oblique excurrens, fibris pluribus deorsum tendentibus terræ affixa; extus spadicea, intus albida; odoris fortis & gravis, saporis acris aromatici nec ingrati.

Folia ex ipsa radice emergunt quina aut sena ovata, basin versus plusculum elongato-angustata, integra, facie dilute virentia, subtomentosa, dorso ma-

gis canentia, & glabriora, nervis trinis aut quinis longitudinaliter insignita, ad plantaginis mediæ folia non nihil accedentia; saporis, dum diutius masticantur, manifeste salsi cum levissimo amarore.

Caulis inter hæc folia exsurgit pedalis & altior, teres, subpilosus: hic per intervalla foliis ornatur paucis, oppositis, sessilibus, radicalibus æmulis, at brevioribus.

Flores prope caulis fastigium ex foliorum axillis progrediuntur singulares, adversum positi, in cacumine vero caulis commiter terni, majusculi, radiati, aurei coloris; saporis intense amari, pedunculis erectis subpilosis sustentati.

Calix florum communis ex squamulis constat elongatis, æqualibus, erectis, canaliculatis, subpilosis, scabriusculis.

Coralla ex semi-flosculis componitur calice duplo longioribus (15. aut pluribus) subæqualibus, ligulatis, tridentatis, patentibus, radium constituentibus: quorum singuli filamenta quinque antheris carentia & stylum unicum apice bifidum intra tubulum recondunt, cœterum tamen fertiles omnes.

Discum vero flosculi occupant tubu-

losi, ore plerumque quinquefidi; staminibus quinque (quorum antheræ in tubum cylindraceum concretæ sunt) & stilo unico apice bipartito intra antherarum tubum recondito instructi, pariter fertiles.

Semina sequuntur oblonga, nuda, pappo piloso coronata; receptaculo villoso, parumper convexo insidentia. Crescit in collibus & pratis subalpinis.

J. J. Well.

CAPUT II.

FLORES ARNICÆ ANTI-PARALYTICI.

CASUS PRIMUS.

PUELLA undecim annorum, circa medium Aprilem, anni 1761. ad nostrum nosocomium defertur, cum jam 10. dies elapsi essent, ex quo post validum terrorem paraplectica facta fuerat, & aphona, deglutitio multum læsa est;

excretiones alvi, & urinæ tardæ, paucæ: habitus corporis pallidus, macer, laxus: pulſus parvus, debilis: reſpiratio bona.

Uſque ad finem Aprilis diligentiſſima medicamentorum contra paralyſin laudatorum applicatione nihil effeci. Quare mecum incœpi cogitare, quid aliud in hac ægra tentare poſſem?

Penetrans arnicæ odor & ſapor, laudatique ab authoribus, & mea experientia comprobati hujus plantæ cantuſis ægris exhibitæ effectus ſpem fecerunt, fore, ut contra paralyſin utilis eſſe poſſet.

Flores illius ut pote ſapore, & odore penetrantiſſimis manifeſte magis divites in uſum vocavi, & infuſum ægræ præſcripſi, quod N. 1. habetur.

Quarta ab uſu medicamenti die parvula incœpit loqui, facilius deglutire, digitos manuum parum movere: urina copioſior, & alvus facilior evaſit quam ante. Nec minimum a medicamento incommodum patiebatur ægra.

8. Curæ die ſive 9. Maii ſubitos concuſſus dolorificos, cum leni agitatione ſubito etiam ceſſante, in artubus inferioribus aliquoties paſſa eſt, qui decima eodem modo continuarunt: ægra incipit

omnes artus parum movere ; loquela est naturalis : pulsus erigitur, & functiones naturales optimæ sunt.

12. Maii loco concussuum dolores lancinantes ab humeris & osse sacro ad extremitates usque digitorum propagatos subinde recurrentes, vix per horæ minutum durantes patitur, qui durant per 5. dies : dum interea vigente appetitu, cutis lætiorem induit colorem.

Postea nihil amplius conquæsta est ægra : 17. Maii sola se in lectum erigit : sola comedit & incipit cruribus insistere, ac adjuta a custode, cum difficultate parum incedere.

Perrexit eodem medicamento usque ad finem Maii uti, quo postea non amplius indiguit : omnia enim morbi symptomata disparuerant : puellam tamen in nosocomio servavimus usque ad finem Junii, & illam sanam robustamque suis reddidimus.

CASUS SECUNDUS.

VIRO robusto 60. annos nato, sub finem Septembris anni 1762. tumor in dextra colli parte oritur, quem frictione pannis fumo aromatico imbutis facta

discutit: paucis post repercussam hanc materiam elapsis diebus concidit apoplecticus, & colli sinistram partem valde contundit, quæ in magnum tumorem effertur.

Venæ sectionibus, purgantibus, vesicantibus applicatis jam sub finem primæ diei soluta est apoplexia: mansit autem exquisita paraplegia cum capitis immobilitate.

Per sex septimanas adhibitis optimis remediis disparuit colli tumor: paralysis autem eadem permansit: cum qua ad nostrum nosocomium 21. Novembris delatus est.

Præter paraplegiam & musculorum colli paralysin, alvus erat tardissima: enematibus etiam acribus minime cedens, quare purgante acriorio pus erat ad illam movendam.

Evacuatis primis viis incœpit uti medicament. N. 1. sub cujus usu molestas lancinationes per omnes artus & præcipue in collo & circa nucham jam secunda die aliquoties pati cœpit. Tertia die repetitum est purgans, dein datum est illi medicament. N. 2.

Sub hujus usu validi dolores per omnes artus & spinam dorsi subito lancinantes quater quinquies nychtemeri spa-

tio cum brevi totius corporis tremore ægrum vexarunt : appetitus redivit : alvus ſponte quotidie ſeceſſit.

Trigeſima Novembris caput in omnem partem libere movet : incipit quoque aliquis in omnes artus motus redire.

Quinta Decembris manus & digitos libere movet : brachia incipit cum difficultate elevare : crura ſurſum ducere, extendere : doloribus lancinantibus ſucceſſit ſæpius repetens per ſpinam dorſi & omnes artus formicationis ſenſus, qui decima Decembris pariter deſiit : ægro jam libero artuum ſuperiorum uſu gaudente & incipiente cruribus inſiſtere, & cum auxilio cuſtodis per cubiculum ambulare.

Perrexit eadem medicamenti doſi uti uſque ad finem Decembris : quo tempore omnium artuum uſus liber erat : vires multum auctæ erant.

Manſit adhuc in noſocomio per tres ſeptimanas, dein ſanus ad ſuos rediit.

CASUS TERTIUS.

Vir sexaginta annos natus, decima Aprilis, anni 1763. post prandium incœpit balbutire, & brevi post latere sinistro paralyticus factus est: venæsectio, purgantia, vesicantia, frictiones per triduum ægro applicata nullam in melius mutationem attulerunt, & quarta ab insultu morbi die exquisita hemiplegia laborans ad nos delatus est.

Usus est infuso N. 2. interpolato subinde purgante per tres septimanas absque effectu sensibili: postea autem sensu formicationis, manus, & pes ac utriusque digiti incœperunt affici, & uterque artus, quasi vi electrica tactus subinde concuti, & doloribus lancinantibus vexari.

Posthac omnia ita sensim in melius mutata sunt, ut sub finem Maii facies naturalis esset: libere loqueretur, & omnia debite exprimeret: incœpit cruri insistere, & a custode sustentatus parum incedere: brachium hinc inde movere, non tamen sursum ducere adhucdum poterat.

Perrexit eandem medicamenti dosin

ſumere uſque ad 18. Julii. Dolores ſubito per artus lancinantes ſenſim rariores facti penitus emanſerunt: uterque artus integram motus libertatem recuperavit: manſit ſenex in noſocomio ad quartam Auguſti, qua ſanus & robuſtus dimiſſus eſt.

CASUS QUARTUS.

PUELLA 20. annorum, a quatuor annis menſtruam evacuationem regulariter habens, delicatula, vix tamen unquam ægrota, decima Junii anni 1763. ita valido terrore afficitur, ut ſui neſcia ad terram concidat: mentis compos brevi iterum facta, brachium utrumque exquiſite paralyticum experitur.

Quibuſdam domi incaſſum adhibitis remediis 18. Junii ad nos defertur: datur ipſi purgans, & ſequenti die infuſo N. 1. incipit, pergitque uſque ad 29. Junii abſque ulla ſenſibili in melius mutatione uti: quare infuſ. N. 2. ipſi præſcribitur.

Trigeſima Junii dolores ab inferioribus colli vertebris per humerum & totum brachium ad apices uſque digitorum in utroque latere ſubito lancinantes pluries

diu noctuque pati cœpit: qui continuant eodem modo ægram ultra tres ſeptimanas afficere, reliquis corporis functionibus manentibus integris.

Motus ſenſim primo in brachium dextrum redit, & 25. Julii illud licet cum aliqua difficultate in omnem partem movet, & jam ſola incipit comedere: ſiniſtrum minus movere poteſt, & majori cum difficultate, quippe dolor humerum occupat, qui ad motum multum augetur: ceſſavit dolor lancinans in utroque brachio: in ſiniſtro autem ſenſus innumerarum perreptantium formicarum ſæpius adeſt.

Initio Septembris brachio dextro motus perfecta libertate reddita, ſiniſtrum adhuc difficulter ob dolorem, qui humerum continuat occupare, movetur.

Datur illi quotidie præter prius dictum medicamentum extracti aconiti gr. j.

His per 10. dies uſa ab omni dolore liberata fuit, & utrumque brachium libere movit: abſtinuit ab omni medicamento, & prima Octobris optime valens ex noſocomio dimiſſa eſt.

CASUS QUINTUS.

PUELLA 35. annos nata, cui menſtrua ſemper pauca, & ſæpe irregularia fluxerunt, febribus intermittentibus a prima juventute frequenter affecta, initio Maii vehementiſſima iſchiade nervoſa utriuſque lateris, doloribus per utrumque crus propagatis corripitur. Poſtquam per aliquot dies ſævit dirum malum, perit in artubus motus: varia per totum menſem Maium & Junium abſque levamine adhibentur, & prima Julii, anni 1763. ad nos defertur.

Tanti erant dolores, ut ægra noctes dieſque inſomnes tranſigeret: pulſus erat parvus, mollis, apyretos: reſpiratio illæſa, functiones naturales ſat bonæ.

Per 15. dies variis & optimis medicamentis conatus ſum ægræ levamen adferre, verum nihil profuit.

16. Julii dedi ipſi infuſum N. 2. quo per tres dies abſque mutatione uſa eſt.

19. Julii magnos concuſſus ab oſſe ſ cro incipientes ſubito per utrumque crus ad extremitates digitorum uſque fulminis inſtar propagatos aliquoties

passa est: post quos levamen aliquod habuit, & noctu sat pacate dormivit.

Cum medicamentum bene ferat, datur illi 20. Julii infus. N. 3. subitanei, quasi electrici concussus continuarunt bis, ter, quater nychtemeri spatio usque ad 26. Julii, qua penitus cessarunt. Dolores tunc multum remiserant, & ægra artus inferiores movere, & in lecto sedere poterat.

Postea medicamentum insensibiliter egit, & 2. Augusti ægra ab omni dolore libera, ex lecto surgit, absque incommodo per cubiculum deambulat.

Usa est eadem medicamenti dosi usque ad decimam Augusti, & 15. optime valens ex nosocomio discessit.

CASUS SEXTUS.

FEMINÆ 50 annos natæ, laxi valde corporis habitus, a tribus annis cessavit menstruus fluxus: postea per duos & medium annos sat bene valuit: sub finem vero anni 1764. ad labores pigra evasit, tarda: sæpe incessit illam insolitus somni amor, & memoria incœpit vacillare: sua tamen utcumque peregit, donec ultima Maii anni 1764. dum mane ex

lecto surgere vellet, in terram conciderit aphona.

1. Junii post administratam venæ sectionem, datum enema, & applicata quinque vesicantia ad nostrum nosocomium defertur.

Oculi sunt sat boni, libero motu gaudentes: facies pallida, leucophlegmatica: auditus utcumque viget, quod motu capitis & oculorum versus alta voce loquentes judicatur: lingua aphona, pura: deglutitio libera: truncus totus immobilis: omnes artus paralytici, insensiles: urina vix non continuo parca effluit: alvus liquida eodem modo excernitur: pulsus est mollis, parvus, minime febrilis: respiratio sat bona.

Medicamentis solventibus, derivantibus, evacuantibus, stimulantibus in & externe usque ad quintam Julii diligenter applicatis, nihil omnino lucrati fuimus.

6. Julii dedimus ipsi infusum N. 2.

9. Urina & alvus per plures horas retinentur, & post majori copia ad semel excernuntur.

11. 12 hæ excretiones, licet omnia in lectum mittat, videntur copia & tempore naturaliter procedere.

13. Datur ipsi medicamentum N. 3.

16. Aliquis in brachium dextrum & artus inferiores sensu acuto nunc prædi-tos redit motus: ægra conatur loqui, & subinde verbum exprimit: facies col-labitur: lætiorem colorem induit: cibos avide deglutit: minus frequenter dormit.

22. Julii ægra multa inconcinna sat libere loquitur: ad interrogata inepte respondet: manum sinistram & brachium anterius incipit movere, & cum reliquis artubus res continuo in melius pergit. Licet delira sit, neque urinam neque alvum amplius in lectum dimittit: exci-pulum a custode petit.

Tertia Augusti mentis compos est ægra, & apte ad interrogata respondet: subinde tamen unum vel aliud verbum ad cogitationem suam exprimendam invenire nequit: omnes artus in lecto sat facile movet: sola comedit: functiones vitales & naturales bonæ: somnus bo-nus, naturalis: dolorem valde molestum in radice nasi conqueritur.

8. Augusti incipit ex lecto surgere, a custode adjuta parum incedere, & 13. Augusti sola per cubiculum pluries deambulat: loquela quotidie liberior evadit: vires augentur.

23. Augusti usui arnicæ supersede-

tur: femina enim jam a pluribus diebus nullam amplius in loquendo remoram patitur: bene valet: robusta est: dolor tamen radicem nasi occupans nondum sublatus est.

6. Septembris ob præfatum nasi dolorem continuantem datur iterum feminæ infus. N. 2. & quotidie extract. aconiti gr. j.

His per 12. dies usa femina ab hoc dolore libera evasit, & brevi post sanissima ex nosocomio discessit.

CASUS SEPTIMUS.

PUELLA 30. annorum, torosa plethorici temperamenti, alias fere semper sana 25. Junii anni 1764. ad nos defertur.

Ante triduum post validos labores subito aphona facta fuerat, & exquisita paraplegia correpta.

Larga venæ sectione, qua compactus sanguis eductus est, ter repetita: purgantibus antiphlogisticis & aliis refrigerantibus per septem dies adhibitis, respiratio antea difficilis liberior reddita est, & pulsus depletus liber, mollis evasit; in reliquis autem nulla mutatio.

Datur ipsi infusum N. 2. applicatur nuchæ latum vesicans, & omni triduo interpolatur lene purgans.

Sic pergimus usque ad 13. Julii: aliquis motus licet obscurus & difficilis in crura redit. Sola posthac arnica utitur ægra.

18. Julii motus artuum inferiorum continuo major evadit. Ægra subinde subsilit, quasi electro tacta: levis & in manuum digitis adest motus. Alvus quotidie semel, bisve naturalis sponte secedit.

Tanta sensim in melius mutatio facta est, ut initio Augusti omnes artus libere moverit; sola comederit, manente aphonia & impotentia linguam extra os exerendi. Reddita artubus motus libertate, nulli amplius subsultus adfuerunt.

24. Augusti, eadem medicamenti dosi continuans uti ægra, incipit plura verba articulate loqui; linguam extra os facile educit: custodes in suo officio egregie sublevat; magnum vas aqua plenum sæpius in die ex area nosocomii in primam ædificii contignationem adfert.

Nullo præter dictam infusi florum arnicæ dosin continuatam adhibito medicamento, linguæ & instrumentorum

aliorum vocis motus sensim ita liber evasit, ut ægra facile & diu loqui potens, ac raro ad verbum quoddam parum remoræ patiens, memoria, ratiocinioque bonis, robusta, omnibus functionibus naturaliter procedentibus 4. Octobris ex nosocomio discesserit.

CASUS OCTAVUS.

Femina 60. circiter annos nata, sat robusta adhuc & torosa 16. Septembris anni 1765. ad nos advehitur.

Jam in tertiam septimanam ipsi inscię excernebantur alvus & urina & tantum subinde, dum jam omnia conspurcaverat, surgebat excipulum petitura. Rarissime ante excretionem aliquid leviter advertebat, & tum surgendo, priusquam excipulum attingeret, omnia exonerabat. Alvus erat semper cocta, figurata, & quoad reliqua sana erat femina.

Incassum usque ad 7. Octobris applicatis in & externis optimis medicamentis 8. ejusdem mensis infus. N. 2. incœpit uti.

Sub usu hujus medicamenti res sensim in melius mutata est. Excretiones

pedetentim minus frequentes evaſere, & ægræ magis ſenſibiles.

Uſa eſt eadem medicamenti doſi quotidie uſque ad 23. Novembris, licet a duodecima ejuſdem ſanarum modo urinam miſerit, & alvum depoſuerit.

17. Decembris optime valens ad ſuos redivit.

CASUS NONUS.

FEMINA quinquaginta aliquot annos nata, tertia Novembris anni 1765. ex pago milliari abhinc circiter diſtante huc venerat tempore pluvioſo uvas venditura, redieratque denſiſſima cadente pluvia domum: bene valens, optimo cum appetitu ſumpta cœna, lectum petierat, & brevi placide obdormiverat.

Sub matutinum tempus evigilans utriuſque cruris & brachii motu penitus privata erat, ſuperſtite tantum aliqua in manus dextræ digitis mobilitate; neque poterat vel minime corporis truncum movere. Caput erat ſerenum, libero motu gaudens: ſic ſexta Novembris ad nos delata eſt.

Pulſus erat pacatiſſimus, mollis, plenitudine non peccans; reſpiratio ſat libera: appetitus optimus: ſitis nulla: alvus tarda & urinæ excretio naturalis.

Medicamenta purgantia, diuretica, diaphoretica, ſudoriferaad 18. Novembris adhibita nihil in melius mutarunt: imo ſub illorum uſu manus ſiniſtra & pes dexter œdematoſe intumuere.

19. Præſcriptum eſt illi infuſ. N. 2.

21. Senſum formicationis in brachio dextro & artubus inferioribus ſæpe repetentem percipit.

22. Datur illi medicament. N. 3. hujus uſum comitatur in artubus inferioribus ſenſus decurrentis citiſſime liquidi tepidi cum partium ſubito concuſſu. Hanc ſenſationem ter, quater, quinquies habet nychtemeri ſpatio. Formicatione ab humero incœpta & ad digitorum extremitates uſque propagata, per unum duove horæ minuta durante brachium dextrum ſæpius afficitur. Siniſtrum ſubito lancinans dolor ſæpe pervadit.

26. Novembris brachium dextrum libero motu gaudet: ſola comedit ægra: artus inferiores in lecto ſat facile movet: diſparuit œdema pedis dextri: manus ſiniſtra & digiti voluntati quoque obe-

diunt, licet œdematoſo tumore adhuc diſtenti: ſubiti concuſſus & dolores breves lancinantes nunc omnes artus ſubinde diu, noctuque pervadunt.

30. Novembris incipit e lecto ſurgere ægra, & a cuſtode parum ſuſtentata ſat facile incedit. Concuſſus in artubus inferioribus ceſſant, in ſuperioribus, præcipue in ſiniſtro ſat validi eſſe pergunt. Brachium ſiniſtrum antrorſum & paulisper retrorſum movere, nullo modo autem ob tenſionem dolorificam acromii, quam jam ab aliquot diebus conqueritur, elevare poteſt.

6. Decembris ille dolor continuat: datur ægræ, præter dictam florum arnicæ doſin, quotidie extracti aconiti gr. j. His per 14. dies continuatis, ceſſarunt in artubus inferioribus concuſſus; ſublatus eſt integre dolor, & reſtituta brachio ſiniſtro libera mobilitas: tumor œdematoſus manus & digitorum diſparuit, ita, ut de tanto morbo nihil amplius ſuperſit: incipit vero tuſſire femina: quare miſſis factis arnica & aconito, datur ipſi decoctum emolliens, quo brevi tuſſis ſedatur, & initio Januarii ad ſuos ſaniſſima redit.

Toto tempore curæ frequenter leni

ſudore perfuſa fuit, & 8 primis diebus diureſis copioſa fuit.

CASUS DECIMUS.

FEMINA 66. annorum, 17. Martii anni 1766. ſana mane domo exivit: per aliquod tempus frigido aeri expoſita ſubito mentis impos facta eſt: immobilia facta ſunt brachium & crus ſiniſtrum.

Domum delatæ ſpirituoſa, frictiones, enemata, veſicantia applicantur, & demum purgantia, quibus nullo modo in melius mutata 21. Martii ad nos defertur.

Totum latus ſiniſtrum, excepto capite, ſenſu motuque perfecte privatum eſt: delirat continuo: ſomnus eſt brevis, interruptus: pulſus parvus, mollis, apyretos: reſpiratio difficilis, tarda: deglutitio libera: alvus non niſi enemate vel purgante ſumpto exoneratur.

Datur ipſi infuſ. N. 2. 24. Martii delirium multo minus eſt: ſomnus pacatus, magis protractus, & totum latus affectum dolere conqueritur.

25. Incipit infuſo N. 3. uti & 29.

perfecte mentis compos est: loco doloris in latere affecto adest lenis, fere continuus formicationis sensus.

3. Aprilis manum & crus pedemque leniter movet: conqueritur subitas per totum brachium & crus per intervalla accedentes lancinationes. Quæ sexta Aprilis cessant, ambobus artubus naturali motu & sensu gaudentibus: respiratio libera est: pulsus plenior, fortior, & reliquæ functiones naturales: pergit tamen eadem medicamenti dosi uti usque ad 19. Aprilis & 24. ejusdem sana discessit.

CASUS UNDECIMUS.

FEMINA 54. annorum, ab initio anni 1766. pectore valde anxiæ sub finem Februarii valde intumuere crura, levato pectore.

Initio Martii pannis fumo aromatico imprægnatis artus tumidos per aliquot dies sæpe fricando omnem tumorem discussit: facta est autem auris dextra surda: brachium dextrum sensu & motu privatum est: humerum occupavit dolor ad nucham usque extensus, ægram dire afficiens, vix unquam remittens.

Variis incassum adhibitis ad nostrum nosocomium 9. Aprilis venit.

Præmisso purgante, medicamentis solventibus, diaphoreticis, diureticis &c. ad 16. Aprilis absque levamine usa est ægra, quare insus. N. 2. ipsi præscripsimus.

19. Aprilis subitas ab humero ad extremitates usque digitorum decurrentes, per intervalla cum dolore repetentes, lancinationes conqueritur, & aliquis, licet valde parvus in brachio motus adest.

Hoc medicamento, accedentibus nychtemeri spatio quater, quinquies lenibus concussibus, uti continuans ægra, prima Maii hora sexta matutina vehementissimos concussus, qui ab osse humeri ad aurem & os zigomaticum fulminis instar tendunt, & octies, noviesve per medium horæ quadrantem repetuntur, sub quibus aliquoties ejulatus edit ægra & ambabus manibus dextrum capitis latus premendo sustinet, passa est.

Posthac brachium in omnem partem libere movet: surditas integre sublata est: cessarunt omnes dolores, & licet usque ad 10. Maii eandem medicamenti dosin sumpserit, nulli amplius concussus,

cussus, nullæ lancinationes amplius adfuerunt, & 13. Maii sana dimissa est.

In hac ægra sub usu arnicæ nulla præternaturalis evacuatio sensibilis facta est, licet a retropulsa materie morbosa crura occupante originem duxerit morbus.

CASUS DUODECIMUS.

LOTRIX 60. annos nata, vehementi ira 7 Maii anni 1766. excandescit, post quam morosa, tristis manet: 9. ejusdem toto latere sinistro fit paralytica, & tantum pauca verba vix intelligibilia balbutire potest: exquisita nempe hemiplegia corripitur, cum qua 13. Maii ad nos defertur.

Respiratio est sat libera, pulsus mollis, collapsus, apyretos, deglutitio sat facilis, alvi & urinæ excretiones naturales.

Præmisso purgante datur ipsi medicament. N. 2. quo per tres dies usa incœpit paulo intelligibilius loqui, & fere continua fornicatio totum brachium & manum ad digitorum apices usque invasit, cui decima octava Maii accesserunt lenes concussus, sæpe repetentes.

Hisce continuantibus 20 omnes digitos manus affectæ movet, incipit sensum decurrentium formicarum per totum femur, crus & pedem percipere.

Præscribitur illi infus. N. 3.

22 Maii dolores lancinantes & concussus validos, sæpe repetentes in crure & brachio patitur: brachium sat libere movet, crus cum difficultate parum sursum ducere & extendere potest: non amplius balbutit: mentem tamen suam semper exacte exprimere nequit, quod subinde requisitum verbum invenire non possit, facies sensim ad statum naturalem redit.

29 Maii facies omnino naturalis, loquela libera, brachium omnis doloris & concussus expers libero motu gaudet, crus in lecto sat facile movetur, lenius & minus frequenter concutitur. Ægra autem præcordiorum anxietatem & oris amarorem conqueritur, leniter febricitat, lingua est pura.

Sumit ægra medicamentum antisepticum leniter purgans per binos dies, dein datur ipsi rob sambuci cum nitro, quo per sex dies continuato morbus accessorius sopitus est, & ægra ab omni medicamento abstinuit.

Toto tempore quo ab arnica absti-

nuit ægra, cessarunt concussus & lancinationes, sed 14 Junii ita dolorificum factum est crus, ut accedentes jam a longe rogaret, ne illud tangerent, maxima autem doloris sedes in poplite erat, cujus tendines breviores redditi crus retrorsum trahebant. Redditum est illi infus. N. 3.

17 Junii cessarunt omnes dolores, crus libere in lecto movet, & illi insistere, non tamen incedere valet.

Eadem perrexit medicamenti dosi usque ad 4 Julii uti, & 12. ejusdem sana pedes domum libero utriusque artus usu gaudens redivit.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

ANCILLA triginta quatuor annorum, torosa, robusta, post validum corporis exercitium per plures horas continuatum, frigidam calenti corpori affatim ingessit, & paulo post animi deliquium passa est, quo finito dextrum crus & brachium, manus digitis incurvis, paralytica comperit. Sequenti die, tertia nempe Octobris anni 1766. in hoc statu ad nos delata est.

Menſtrua evacuatione ante decem dies, quæ alias fere ſemper regularis fuerat, gaviſa erat, functiones vitales rite procedebant, appetitu carebat, & de pondere in regione epigaſtrica conquerebatur.

Medicamentis ſolventibus, purgantibus per biduum uſa, frequenter purgata eſt; diſparuit pondus epigaſtrium gravans; nulla autem in partibus paralyticis facta eſt mutatio.

Quinta Octobris intuſ. N. 1. incipit ſumere. Octava dolores ab humero per totum brachium ad apices uſque digitorum ſubito lancinantes, & brevi iterum ceſſantes, aliquoties nychtemeri ſpatio repetentes pati cœpit, & ſequenti die jam digitos parum movere poteſt.

Decima octava Novembris brachium, manus & digiti libero motu gaudent; dolores lancinantes jam a ſex diebus in illis ceſſarunt; incœperunt autem a coxa & oſſe ſacro totum crus ad digitos uſque pedis tanta cum vehementia ſubinde pervadere, ut ægra in lachrymas prorumpat; hoc tamen nullo modo adhuc movere poteſt.

Vigeſima tertia Novembris pedem & illius digitos parum movet. 2 Decembris crus ſurſum trahit, & extendit

ad voluntatis nutum : dolores de vehementia ſua aliquid amiſerunt.

Circa medium Decembrem incœpit cruri inſiſtere & a cuſtode ſuſtentata parum incedere : dolores lancinantes raro nunc invadunt, & ſunt valde lenes.

Pergit medicamento uti uſque ad 15tam Januarii : redit ſenſim in crus & brachium robur : & puella perfecte curata, omnium functionum debito exercitio gaudens 29 Januarii dimittitur.

Tempore curæ aliquoties lene purgans ſumpſit : quo excepto toto cura infuſ. N. j. perfecta eſt.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

JUVENIS 18. annos natus, 31 Decembris 1766. decima quarta morbi acuti die cum petechiis fuſcis, alvum & urinam inſcius in lectum dimittens, delirans, cum pulſu flaccido, debili vix febrili : reſpiratione ſat bona ad nos defertur.

Sub uſu ſpiritus vitrioli, contrajervæ, corticis peruviani ſæpius ſudavit æger ; diſparuere petechiæ, delirium : alvus & urinæ excretio debito modo

processerunt : & circa 27. morbi diem visus est reconvalescere.

18 Januarii subito aphonus factus est: sensus & motus expers & brevi post in somnum profundum cum pulsu lento, tardo, debili, inæquali & respiratione pulsui simili lapsus est : a quo validis irritantibus excitatus oculos parum aperiebat, & statim iterum claudebat, continuans dormire.

Vesicantia applicata, mota, quantum vires sperabantur ferre posse, alvus, data medicamenta penetrantissima nihil effecerunt. Manet lethargicus æger, & omnia symptomata eadem.

22 Januarii datur ipsi infus. N. j. 23. facilius excitatur, & non tam cito in somnum relabitur : incipit medicamentum N. 2. sumere.

25. Sponte aliquoties evigilat, & sat diu vigil manet: pulsus est plenior, magis æqualis, solidus: videtur mentis compos : sed aphonus manet.

28. Sat distincte incipit loqui : vires redeunt : solus se in lecto erigit & magnum habet appetitum. Reliquæ functiones naturales.

Sumpsit idem medicamentum usque ad 12 Februarii & 16. ejusdem sanus dimissus est.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

VIRGO 55. annorum, vix unquam ægrota, robusta, plethorici temperamenti, laboribus domesticis a juventute multum exercitata, a 12. annis menstruis carens, venæ sectionem, ex quo menses emanserunt, bis, terve in anno celebrare solita, quam jam ultra annum neglexerat, tertia Maii anni 1769. vehementi ira excandescit, sub qua ad terram exquisita lateris dextri hemiplegia affecta concidit.

Facies est rubra, tumida, oculi sunt inflammati: pulsus plenus, durus, parvus, apyretos: respiratio sat libera: deglutitio difficilis.

Bis instituta venæ sectione, repetitis enematibus deglutitio facilior reddita est, & febris magna insurrexit.

Datis medicamentis purgantibus, refrigerantibus, antiplogisticis & sexies repetita venæ sectione, qua sanguis compactus, densa crusta plogistica tectus semper eductus est, sexta morbi die pulsus liber, mollis, collapsus evasit, & febris multum minuta est: disparuit

faciei tumor & rubor, ac oculorum inflammatio; & ægra quædam verba magis intelligibilia ſubinde proferebat.

8. Morbi die comatoſa evaſit, lingua magis impedita: pulſus tamen fere idem eſt ac ſexta, & iiſdem medicamentis continuat uti.

Hyrudines retro aures applicatæ ultra octo ſanguinis uncias educunt: applicantur plantis pedum acria epiſpatica & nuchæ, & femoribus lata veſicantia, quæ epidermidem in magnas bullas ſero plenas elevant.

9. Coma ſublatum eſt: reliqua immutata manent. Bina veſicantia brachiis applicantur: continuantur epiſpaſtica, quibus omnibus nihil ulterius effectum eſt.

14. Morbi die pulſu in utroque brachio molli, collapſo, minime febrili, alia medicamenta miſſa feci, & ægra infuſ. N. 3. incœpit, continuavitque per quatuor dies abſque mutatione uti: quare 18. morbi die infuſ. N. 4. ipſi præſcriptum eſt.

22 Maii angulus oris ſiniſter humilior eſt: fere omnia intellectu facilia loqueretur, ni phraſes ſæpe interrumperet dificiens cogitationi ſuæ exprimendæ idoneum verbum. In toto brachio,

coxa, crure & lingua dolores urentes patitur.

24 Maii dolores ſubito lancinantes in brachio & crure affectis ſæpe repetentes, a ſuperioribus deorſum ad apices digitorum uſque propagati ægræ moleſti ſunt: digitos manus & pedis movet.

25. Hi dolores ſunt minus frequentes: crus ad latera movet: illud licet difficulter ſurſum trahit, & denuo ad voluntatis nutum extenditur: loquela continuo liberior fit: dextræ partis faciei paralyſis diſparuit: brachium autem immobile manet. Datur ipſi infuſ. N. 5.

28. Crus in lecto libere movet: omnes dolores in illo ceſſarunt: brachium ſubinde cum tremore concutitur, aitque ægra ſub concuſſibus ſibi videri liquidum tepidum ſubito per totum brachium trajici: illud incipit parum movere.

5 Junii brachium in omnem partem libere movet; dum tamen manu aliquid prehendit, illud minus firmiter tenet, nec illo adhuc comedere poteſt, incipit cruri parum inſiſtere.

9 Junii a cuſtode adjuta ſæpius per cubiculum incipit ambulare, brachio dextro libere utitur, ſola comedit, &

raro aliquod verbum occurrit, ipſam in loquendo remorans, quod tamen ſat cito invenit.

Sub continuata ultima medicamenti doſi res ita ſenſim in melius mutatæ ſunt, ut 18 Junii ſola incedat, & æque libere ac ante morbum loquatur.

Poſtea infuſum theiforme florum arnicæ tantum bis vel ter in die ſumpſit, & vires ita recuperavit, ut menſe Julii ſolita munia obiverit, quibus adhuc fungitur ſana.

Ex quo arnica uti incœpit, præter bis datum purgans, nullum aliud ſumpſit medicamentum: functiones enim vitales & naturales debite ſemper proceſſere.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

FEMINA triginta annos nata, a 9 menſibus exquiſita hemiplegia lateris dextri laborans, 24 Junii anni 1770. ad noſtrum noſocomium defertur. Narrabat amica illam debito tempore copioſa & regularia menſtrua ſemper habuiſſe, & ab aliquot annis vehementi cœphalalgia ſæpe per plures dies durante frequenter

affectam fuisse, sub qua demum hemiplectica evaserat.

Dum ad nos deferebatur, menstruæ rite fluebant: reliquæ functiones naturales rite procedebant. Respiratio erat bona, pulsus parvus, mollis, valde febrilis, qui 26. cessante menstruorum fluxu, tantum 64. pulsationes debiles, parvas, molles intra horæ minutum habet.

30 Junii datur ipsi infus. N. 3. tertia Julii datur infus. N. 5. quod cum ægra optime ferat, illi quinta Julii formula N. 6. præscribitur; incipit jam crus movere.

Septima Julii linguæ motus liberior fit: incipit varia verba sat intelligibilia loqui: brachium & crus dolores lancinantes cum partium tremore sæpe pervadunt, cito cessantes: crus continuo magis & facilius movet: aliquis in brachium superius motus redit, qui in inferiore abest; digiti manus immobiles.

18 Julii libere & absque incommodo incedit: totum brachium in omnem partem movet: manus & digiti quoque ad voluntatis nutum moventur, sed debiles sunt, nec sola adhuc comedere potest: fere omnia libere loquitur, su-

binde tamen verbum aliquod, quod exprimere non poteſt, loquentem remoratur: functiones naturales & vitales optimæ.

Ægræ nunc valde diſplicet medicamentum. Quare loco infuſ. N. 6. datur illi formula N. 3. cui ſimul infunduntur flores verbaſci, & additur parva doſis aq. cinnam. bugloſſat. Frictiones in toto brachio adhibentur, & brachium anterius diu bis de die in balneo ex herbis aromaticis aquæ infuſis & addito ſale ammoniaco conſtante retinetur.

His per ſex ſeptimanas continuatis nihil ultra lucrati fuimus, & ægra de ulteriori emendatione deſperans, quoad reliqua optime habens ex noſocomio diſceſſit.

Casus Decimus septimus.

Operarius quadraginta circiter annos natus, a pueritia ſemper ſanus, undecima Auguſti anni 1770. ex prima domus contignatione noctu hora decima in pavimentum lapideum cecidit: viſus eſt adſtantibus mortuus.

Vena ſecta ad ſe redit, crure & bra-

chio & ſiniſtris paralyticis : poſt varia domi incaſſum adhibita 21 Auguſti ad nos defertur.

Soporoſus eſt, multum febricitat; reſpiratio eſt anxia : abdomen tenſum, dolorificum : lingua ſicca. Applicatur nuchæ veſicans : dantur illi medicamenta refrigerantia, antiplogiſtica, leniter purgantia, quibus per ſeptem dies continuatis, pulſus mollis, collapſus, pacatiſſimus & reſpiratio liberior facta ſunt : ceſſarunt abdominis tumor & dolor : ſopor diſparuit, manente cruris & brachii paralyſi.

28 Auguſti incipit infuſ. N. 2. ſumere : ſub hujus uſu incœperunt artus paralytici dolere.

8 Septembris infuſum N. 3. ipſi præſcriptum eſt : ſub quo ſubito dolores a ſuperioribus ad apices uſque digitorum per brachium & crus lancinantes frequenter acceſſere : ſenſim ita in utrumque redivit motus, ut 15 Novembris libere incederet æger : manum & brachium anterius facile in omnem partem moveret : ſuperius autem cum difficultate ob impedimentum dolorificum articulum humeri occupans elevabat : dolores lancinantes ab humero ad cubitum ſubinde adhuc percipit, qui

in brachio anteriori & crure penitus cessarunt.

24. Novembris cum idem in humero motus impedimentum permaneret, æger ab assumpto medicamento nauseas pateretur, datum est illi tantum infus. N. 2. & extracti aconiti gr. ij. quotidie sumenda. His ad 20. Decembris usque continuavit uti: omnis dolor in humero cessavit, sicque brachio reddita est plenaria motus libertas, ac æger brevi post perfecte sanus ex nosocomio dimissus est.

Casus Decimus octavus.

Feminæ 40. annos natæ, prima menstrua, valde mature erupere semperque tempore & quantitate irregularia fluxere: post vigesimum ætatis annum menstruam evacuationem præcessit fluor albus, urens, per unum, sæpe per duos dies durans: hic fluxus per sex annos continuavit, & demum cessavit, orto in utroque crure ulcere saniem fundente, quorum unum post annum sponte coaluit: alud post biennium arte curatum est. Posthac doloribus arthriticis omni anno pluries; modo citius, modo tardius

ceſſantibus affecta fuit, quorum tempore venæ ſectio adhibita aliquod levamen ſemper attulit.

Adulto vere anni 1770. febri tertiana correpta fuit, qua per tres menſes laboravit, & ſub qua menſtruus fluxus emanſit, ab eo tempore non amplius apparens.

Sublata febri, dolores artuum fuere continui, ſubindeque ita intenſi, ut ægra quaſi tetano univerſali correpta rigidiſſima jaceret, vel artubus convelleretur.

Prima Maii anni 1771. dolores omnes ceſſarunt, & factum eſt totum crus dextrum paralyticum, ægra ſenſum glacialis fere frigoris in illo patiente.

Domi decumbenti multa applicata fuere in & externa medicamenta, quæ nullum ipſi levamen attulerunt, & demum 8. Octobris ejuſdem anni ad noſtrum noſocomium defertur.

Pulſus eſt valde mollis, debilis apyretos: reſpiratio ſana: functiones naturales bonæ: color cutis cachecticus: gingivæ pallentes, a dentibus ſecedentes, ſub duriorum comeſtione ſæpe ſanguinem fundunt. Crus dextrum tactu multo minus calens deprehenditur, quam ſiniſtrum.

Datur illi infuſ. N. 2. quod cum optime ferat, 13. Octobris formula N. 3. ipſi præſcribitur.

Sub hujus uſu ſæpe ſudat ægra: ſubinde validos concuſſus ab oſſe ſacro per totum crus ad digitorum apices uſque ſubito propagatos cum ſubito pedis cruris affecti ad natem ejus lateris raptu & ſubſequente facili extenſione patitur. Denuo incaleſcit totum crus. 22. Octobris ceſſant concuſſus & 25. Octobris femina ſola per cubiculum incedit.

Præter ſolitam arnicæ doſin datur feminæ colorem adhuc cachecticum habenti conſerva ex herbis antiſcorbuticis: his utitur uſque ad finem Novembris: dein ſana noſocomio valedicit.

Casus Decimus nonus.

Puella 24. annorum, provecto jam morbo petechiali epidemico affecta 21. Octobris 1771, ad noſtrum noſocomium defertur: 30. videtur ab omni morbo libera.

Initio Novembris dolores profundos, urentes, lancinantes, acutiſſimos in crure ſiniſtro patitur, qui non obſtantibus variis in & externe adhibitis per novem

dies ægram cruciarunt, & dein crus totum torpidum, immobile reliquerunt.

14. Novembris incipit infuſ. N. 4. ſumere.

18. Dolores lancinantes a coxa ad genu incipit ſubito pati, ſubinde repetentes. 20. hæ lancinationes ad digitos pedis uſque propagantur, & incipit aliquis in pedem motus redire.

Senſim totum crus ſenſum naturalem adeptum mobilitatem acquiſivit. 4. Januarii 1772. abſque dolore incipit incedere: medicamento adhuc per aliquot dies utitur, & ſana diſcedit.

CASUS VIGESIMUS.

VIR tringinta aliquot annos natus, a morbo petechiali epidemico per ſex dies reconvaleſcere videtur: dein debiliſſimus fit, incipit difficillime loqui: ſopore fere continuo detinetur, & ſenſus in toto corpore ita perit, ut acuto inſtrumento vellicata cute nihil percipiat ad omnia indifferens: pulſus eſt mollis, debilis, parvus, vix febrilis: reſpiratio lenta & tarda.

Datur ipſi 23. Novembris 1771. Infuſ. N. 4. ſub cujus uſu omnia ita in

melius mutata sunt, ut 5. Decembris omnibus functionibus naturaliter procedentibus, naturali toti corpori sensu restituto, viribus bonis, mente serena, alacri, æger medicamento non amplius indiguerit, & brevi post discesserit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

FEMINA 53. annorum, cum jam ultra annu mcrure sinistro difficulter uteretur, 28. Octobris anni 1771. apoplexia tangitur: binis institutis venæ sectionibus, enematibus, purgantibus &c. Post 20. horas soluta apoplexia crus sinistrum omni motu sensuque privatum reliquit. Domi incassum multis usa est remediis usque ad 26. Novembris, qua ad nos delata est.

Pulsus erat valde debilis, parvus, lentus, mollis, inæqualis: respiratio lenta, tarda: appetitus paucus: sitis nulla: alvus naturalis: ægra valde debilis: totus corporis habitus flaccidus, pallidus.

Datur ipsi infus. N. 5. medicamentum in hac femina neque concussus neque dolores lancinantes excitavit: post octiduum totum crus sensile factum est;

redivit appetitus: vires renaſci & functiones vitales in melius mutari cœperunt: crus ſenſim ad voluntatis nutum mobile evaſit, & ſub finem Decembris illi inſiſtere & incedere incœpit.

Perrexit eadem medicamenti doſi uti uſque ad 14. Januarii 1772. & perfecte curata ad ſuos redivit.

CASUS VIGES. SECUNDUS.

FEMINA toroſa 50. annos nata, cui jam a triennio menſtrua non amplius fluunt, ſeptima Decembris anni 1771. cadit apoplectica.

Poſt celebratam largam venæ ſectionem ſolvitur apoplexia manente linguæ & artuum inferiorum perfecta paralyſi, brachiis perfecte immobilibus, ſuperſtite aliquo in manibus motu.

8. Decembris ad nos defertur.

Pulſus eſt debilis, mollis, flaccidus: reſpiratio ſat bona: deglutitio facilis. Applicantur tria veſicantia: unum nuchæ, duo femoribus, & medicamentum purgans partitis doſibus incipit ægræ propinari, quibus nihil in melius mutatur.

Undecima Decembris datur illi infuſ.

N. 4. dum alvus tardior sit, enema injicitur.

18. Decembris incipit jam quædam articulate loqui, brachia parum movere: sed ingentes patitur in toto in & externo capite dolores sæpe ultra mediam horam acerbi manentes, dein remittentes, frequenter exacerbatos. Præter dictum medicamentum dantur ipsi emulsa diacodiata.

23. Decembris loquela facilis est: artubus superioribus libere utitur: capitis dolores continuant, sed multo leniores: crura in lecto cum difficultate incipit hinc inde parum movere.

25. Caput ab omni dolore liberum est: sola ex lecto surgit, & parum sustentata utcumque incedit.

Pergit eadem medicamenti dosi uti usque ad nonam Januarii, quacum nihil de morbo supersit, ab illo abstinet: & sana initio Februarii dimittitur. In hac ægra nulli in artubus dolores, nulli concussus animadversi fuere.

CASUS VIGES. TERTIUS.

OPERARIUS 55. annos natus, 2. Decembris anni 1771. absque causa manifesta prægressa subito exquisita artuum inferiorum paralysi cum sensus & caloris abolitione a genubus ad apices digitorum corripitur. Subinde parum tussitat: collum indolens difficulter movet: per quinque menses multiplici methodo ipsius cura tentatur: nulla in melius fit mutatio; imo prioribus malis pedum & crurum tumor adjungitur: functiones tamen naturales manent bonæ: pulsus est debilis, parvus, mollis, apyretos.

26. Aprilis datur medicam. N. 7.

28. Subitos concussus a coxis ad genua pergentes, valde dolorificos, per quadrantem horæ durantes, aliquoties in die repetentes, tremorem levem crurum & pedum comitem habentes pati incipit; medicamentum optime fert.

12. Maii sensus & calor in crus & pedem redierunt: tumor œdematosus disparuit: crura sat facile movet.

19. Maii baculo se sustentans incipit incedere & 26. absque baculo libere incedit; collum autem immutatum

manet, & continuat ſubinde tuſſitare. Præter arnicam datur ipſi decoctum radicis ſalab.

Sub horum uſu omnes functiones bonæ manſerunt uſque ad 13. Junii, qua proſtrato penitus appetitu incœpit difficile ſpirare, valde febricitare; arteria erat dilatata, vacua, flaccida. Antiſeptica, acida, & roborantia exhibita nihil juverunt: 16. poſt meridiem mortuus eſt.

In cadavere inventus eſt pulmo dexter totus gangrænoſus: ſiniſter erat ſanus, ſed fortibus filamentis pleuræ annexus. Ultimæ colli & quinque primarum dorſi vertebrarum (a ſuperioribus numerando) corpora conſumpto perioſteo, carioſa erant, multis foraminibus uſque in cavum vertebrale penetrantibus perforata, atque foramina communia ultimæ vertebræ colli & primæ dorſi exeſa, circumferentia valde aucta erant: inter vertebras & adjacentem celluloſam abſceſſus purulentus erat, ultra uncias tres puris adhuc ſat boni continens.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

VIR 36. annorum, 2. Aprilis 1772. febri petechiali epidemica corripitur, quæ post 17. morbi diem videtur cursum absolvisse. 23. Aprilis, dum de exantlato morbo gaudet æger, tota manus dextra sensu privatur, friget: digiti extensi tument; rigidi sunt & manum pendulam nullo modo movere potest.

Fomenta, balnea, frictiones, linimenta usque ad quintam Maii adhibita nullam mutationem attulerunt: quare dedi ipsi medicam N. 8.

10. Maii calet tota manus: videntur ægro innumeræ formicæ per illam decurrere, & incipit parum ad voluntatis arbitrium moveri.

12. Manus detumuit: naturali sensu & motu gaudet, fortis est; missum fit medicamentum, & vir perfecte sanus 19. ex nosocomio discedit.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

FEMINA robusta 60. annos nata, post perpessos in infantia morbos variolosum

& morbillosum sana usque ad 31. ætatis annum vixit.

Trigesimo primo ætatis anno magno terrore affecta in validas totius corporis convulsiones incidit, quæ per quinque annos omni mense ter quaterve illam invaserunt: per biduum, subinde etiam triduum cum brevibus intermissionibus continuantes.

Postea iterum sana vixit usque ad quadragesimum octavum ætatis annum, quo cessante menstruo fluxu, lateris sinistri paralysi correpta est, manentibus loquela libera & ratiocinio illæso. Variis in & externe applicatis medicamentis ac præcipue balnei Badensis usu curata fuit: ita tamen ut artus multum debilitati manserint: unde ægra ab eo tempore semper claudicavit, & brachio sinistro vix quatuor libras levare potuit. Cœterum sat bona sanitate iterum fruita est ægra.

Sexta Augusti anni 1772. mane apoplectica cadit: vespere ad nos defertur: pulsus est lentus, tardus, parvus, mollis, inæqualis, respiratio crebra, difficilis, profunda, inæqualis, subinde stertens; deglutitio est valde difficilis: frigent extrema. Applicantur quinque vesicantia: enemata injiciuntur: ingeruntur

runtur ipſi ſæpius parvæ medicamenti cardiaci doſes.

Septima Auguſti oculos aperit : audit : latus dextrum ſenſu præditum eſt : facilius deglutit : frequenter purgatur ; aphona eſt : exquiſita hemiplegia totum latus ſiniſtrum occupat cum ſenſus abolitione : extrema ut ante frigent.

Præſcribitur illi medicament. N. 6.

Decima tertia Auguſti digitos manus movet : levis quoque ad voluntatis nutum obſervatur in crure motus : partis ſiniſtræ faciei muſculi incipiunt iterum agere : os minus contortum eſt : multa balbutiendo loquitur non intelligibilia : blandus calor totum corpus pervaſit : valde appetit ægra, & continuat quater quinquieſve quotidie purgari : jam autem ſignum dat, ut ſupponatur excipulum.

Decima quarta Auguſti articulate loquitur, & ſat libera eſſet loquela ni ſat frequenter deficeret verbum ad mentem ſuam exprimendam.

Ait ſe jam a ſeptem diebus ſenſum per totum latus ſiniſtrum decurrentium formicarum frequenter percipere, quibus interponuntur dolores ſubito per artus lancinantes & in trunci ſiniſtro

latere ſcindentes, quaſi tenues acuti cultelli per carnes trajicerentur.

Decima quinta manum libere movet, brachium elevat: crus & ſurſum ducere & iterum extendere incipit: alvus pergit eſſe laxa: inde tamen non debilitatur ægra, quæ continuat eandem medicamenti doſin ſumere ac ante.

Vigeſima parum ſuſtentata incipit incedere, & vigeſima tertia ſola per cubiculum deambulat claudicans: brachium fortius eſt, quam ante morbum.

Octava Septembris dejectiones alvi ſolito frequentiores comitantur tormina & teneſmus: miſſa fit arnica: hujus loco decoctum rad. ſalab. ſumit ægra, ſub cujus uſu per biduum continuato, ceſſarunt tormina & teneſmus, & alvus naturalis evaſit.

Decima quinta Septembris ex noſocomio egreſſa eſt, minus claudicans, & brachio ac manu viribus longe majoribus pollente, quam ante hunc novum morbi inſultum.

Casus Vigesimus sextus.

Femina ſanguinei temperamenti, 36. annos nata, poſtquam a tribus

annis menſtrua evacuatione, quæ alias copioſa & regularis ſemper fuerat, caruiſſet, 33. ætatis anno apoplexia tacta eſt, quæ variis adhibitis ſoluta, poſt ſe hemiplegiam lateris dextri reliquit, a qua uſu florum arnicæ per duos menſes continuato, perfecte curata eſt. Rediere menſtrua, quæ per annum regularia, ſed pauca fluxere, & poſtea denuo penitus emanſere.

Decima Septembris anni 1772. triennio poſt primum inſultum denuo apoplexia tangitur, cum reſpiratione magna, crebra, ſtertente: pulſu pleno, magno, duro, valde febrili.

Vena bis ſecta, ſanguis denſus, phlogiſticus educitus: dantur enemata, & antiphlogiſtica, purgantia medicamenta, quæ difficulter deglutit: adhuc ea die diſparet apoplexia: aphonia, fœcum & urinæ inſcia in lectum excretione & exquiſita totius lateris dextri paralyſi poſt ſe relictis.

11. repetitur venæ ſectio: ſanguis eſt ut prior: 12. autem Septembris ſanguis eductus bonus eſt: pulſus collabitur, fit liberior, mollior, minus febrilis. Veſicans nuchæ applicatur, & continuatur priorum medicamentorum uſus.

15 Septembris incipit medicamento

N. 6. cui nitri puri dr. j. addita eſt; uti.

17. muſculorum dextræ partis faciei actio incipit reviviſcere: facies eſt minus contorta: jam pauca incipit articulate loqui: aliquis vix ſenſilis in artus redit motus.

22 Septembris diſparuit omnis paralyſis. Valde magnus eſt appetitus: omnes functiones bonæ: femina adhuc per octo dies, interpoſito purgante, eodem medicamento continuat uti, & brevi vires recuperat.

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS.

PUELLA 25. annorum, circa undecimum ætatis annum febri miliari graviter decubuit: menſtrua ipſi decimo tertio ætatis anno prima vice erupere, quæ ab eo tempore pauca, ſæpe irregulari tempore fluxere.

Anno ætatis vigeſimo tertio, chlorotica facta, vehementes capitis dolores per plures menſes paſſa eſt: ab his & a chloroſi adhibitis per binos menſes multis remediis liberata eſt, & menſes, licet pauci, ſat regularem periodum ſervarunt uſque ad menſem Septembris anni

1772. quo incœpere, 8. 12. 15. diebus tardius apparere, & adhuc parcius solito fluere: atque tunc vehementibus totius capitis doloribus correpta est puella, qui a nullis medicamentis levati eadem cum acerbitate continuarunt, donec decima quinta Januarii anni 1773. musculis sinistris colli & capitis paralysi affectis, caput supra humerum dextrum conciderit immobile, tumente valde tota facie & dextro angulo oris sursum ducto. Sinistra externa capitis pars sensu integre privata est, ut ad nullum stimulum aliquid percipiat ægra, dum interius vehementes patitur dolores: dextrum capitis hemisphærium ab omni dolore liberum est.

Varia per 8. dies in & externe usurpata remedia nihil juverunt: quare 23 Januarii ad nostrum nosocomium delata est.

Pulsus est mollis, flaccescens, apyretos: respiratio difficilis: alvus laxa: præ doloribus internis sinistri capitis hemisphærii sæpe ejulat ægra: datur illi medicamentum N. 6. & emulsum paregoricum.

Quatuor primis ab usu medicamenti diebus nihil lucrari videbamur: postea autem sensim parum remisere dolores:

facies ita collapsa est, ut quarta Februarii de tumore nihil supersit: os naturalem directionem habet: functiones vitales bonæ: caput minus firmiter humero dextro appressum.

Undecima Februarii caput erectum est, & in omnem partem libere movetur: interni dolores sunt mediocres: externe stupido sensu donatum est hemisphærium capitis sinistrum: vires augentur, & reliquæ functiones sunt bonæ.

Decima octava Februarii incipit surgere ægra: faciei bonus color renascitur: sensus tamen naturalis in parte affecta nondum adest: & subinde adhuc dolores internos conqueritur.

Quarta Martii perfecte curata discedit.

CASUS VIGES. OCTAVUS.

VIRGO 59. annos nata, a prima juventute operam educationi nobilium puellarum navavit, & fere semper sana vixit, donec 46. ætatis anno, cessante menstruo fluxu capitis doloribus subinde recurrentibus, & aliis levibus incommodis incœperit affici.

Ab illo tempore ſuaſu medici quotannis bis terve curavit ſibi robuſta & toroſa femina venam ſecari.

Initio Decembris anni elapſi, poſtquam jam per ſex ſeptimanas iræ & triſtitiæ multum indulſiſſet, apoplexia tangitur: curam illius geſſerunt bini medici uſque ad trigeſimam Januarii, qua, cum non obſtante diligenti aptorum medicamentorum applicatione res ægræ continuo deteriores fierent: & jam a pluribus diebus medici emanerent, ad illam vocatus fui. Inveni illam exquiſita lateris dextri hemiplegia affectam, vix tria verba ſucceſſive potentem loqui, deliram, ſoporoſam, graviter audientem, valde debilem, emaciatam, brachio dextro magis extenuato, quam ſiniſtro, medicamenta omnia recuſantem, alvum & urinam ſub ſe nullo dato ſigno dimittentem: & ingenti decubitu gangrænoſo ſupra os ſacrum affectam, in cujus peripheria margo ſeparationis; obſervabatur: oculorum bulbos protuberantes: pupillas nimis dilatatas: viſum hebetem.

Reſpiratio eſt inæqualis, nunc ſat bona, brevi poſt anxia, crebra, celeris: pulſus parvus, febrilis, ſubdurus.

Veſicans nuchæ applicatum eſt: da-

tum enema emolliens, & præſcriptum infuſ. N. 2. cum floribus verbaſci, addita nitri dr. j. ß. ut omni bihorio vaſculum ſumat. Sub hujus uſu per quatuor dies continuato viſa eſt reviviſcere: vires auctæ ſunt, & ſopor multum minutus eſt: alvus quotidie ſeceſſit. Ut tamen major a capite derivatio fieret, quarta Februarii datum eſt illi lene purgans, quod alvum ſexies movit, & dein medicament. N. 3. cui nitri dr. j. addita eſt, cœpit ſumere.

6. Februarii ægra paulo melius loquitur, minus delirat, facilius audit: ſopor diſparuit, oculi minus protuberant: pupillæ ſunt minus dilatatæ: ſignum dat, dum alvum deponere vel urinam mittere debet: crus ſurſum ducit, & facile extendit: digitos manus parum movere incipit: valde appetit: alvus quotidie ſemel biſve ſponte ſecedit: ſæpius ſudat ægra.

10 Februarii circa prandium vehementer in cuſtodes iraſcitur, quod ciborum, qui nimii erant, partem auferant, ſerius ipſi porrecturi: rubet, inflatur facies: oritur febris magna cum pulſu duro & anxia reſpiratione: circa veſperas educitur ex brachio ſanguis valde phlogiſticus: præſcribitur ipſi

mixtura cum rob. ſambuci, nitro & ſale polychreſto: & enema injicitur, quod ſequenti die repetitur, ut alvus ſervetur laxa; his non obſtantibus circa veſperas denuo artus æque paralytici fiunt, ac ante. Et ægra aphona jacet cum pulſu febrili, debili, parvo: reſpiratione anxia, lenta. Sic illam 12 Februarii mane adhuc inveni: adſtantes enim, credentes de illa actum eſſe me prius non vocarunt.

Plagæ a priori veſicante nuchæ appoſito nondum cicatriſatæ recens emplaſtrum veſicatorium applicatur: omni bihorio vaſculum infuſ. N. 2. cui nitri dr. β. addita, ægræ porrigitur: alvus enematibus, quantum vires videntur permittere, ſollicitatur.

15 Februarii ſtatus ægræ eſt, ut erat ultimis diebus ante ultimum morbi inſultum.

20. Loquela multo liberior eſt, quam ante. Facies & oculi naturales: brachium anterius facile ſurſum elevat: manet tamen ſubdelira.

22. Medicamentum recuſat: & iraſcitur, dum illud ſumere debet: quare ab illo abſtinetur & datur illi mixtura, quæ liquoris C. C. ſuccinati dr. iij. & nitri ſcr. ij. continet, ſyrup. rub. idæi

edulcorata, per nychtemerum assumenda: hac per 4. dies continuata nihil omnino in melius mutatur: imo sub illius usu alvus stipata est.

26. Datur ipsi lene purgans & 27. præscribitur sequens:

℞. Flor. arnic. unc. ß.
Infund. c. aq. fervid. s. q.
Per ½. hor. vase clauso.
Sub finem momento ebulliant.
Colat. unc. viij. adde
Liquor. C. C. succin. dr. j.
Nitri pur. dr. ß.
Syr. cerasor. unc. ij. ß.
M.

S. omni bihorio unc. j. ß sumat. Sic mutato odore & sapore medicamentum libenter sumpsit ægra.

4 Martii magnos dolores in humero, cubito, & in toto crure affecto conqueritur: utrumque in lecto facile movet: & si erigatur, manet in lecto sedens, leviter tantum sustentata: brachium dextrum volumine fere æquale est alteri.

10 Martii a custodibus adjuta incipit parum incedere & quotidie bis per sesqui horam vel bihorium in sedili sedere: ingens est appetitus, alvus naturalis semel bisve quotidie sponte secedit: vires

de die in diem augentur: perfecte mentis compos est: & loquela sensim melior fit.

20 Martii vespere in sedili sedens brachium & crus affecti lateris valde concutiuntur, quasi valido ictu electrico tacta, id, brevi interposito intervallo, ter repetitur & crus retrorsum, brachium antrorsum sursum subito cum dolore ducitur. Nox sequitur bona.

24 Martii, rogat, ut mutetur medicamentum. Quare eidem, loco liquor. C. C. succinat. adduntur tinctur. castor. guttæ aliquot.

27 Martii, ægra manu parum se sustentans sola incipit incedere, libera stat: brachio dextro & sedes & mensas amovet, attrahit: alvus tardior est, dura.

28. Datur ipsi lene purgans, quod duodecies operatur: & ægra a tot evacuationibus non debilitatur, alacris manet. Redditur illi idem medicamentum omissa tinct. castorei & addita denuo liquor. C. C. succinat. dr. j.

3 Aprilis mane in lecto adhuc jacens eodem modo iterum afficitur ac 20 Martii: post prandium incipit febricitare, & sera vespera accedit delirium. Datur ipsi purgans antiphlogisticum, quod octies alvum subducit

4 Aprilis, continuat febricitare: pulſus eſt ſubdurus, parvus: datur ipſi ſerum lact. tamarindinatum cum nitro, ut illius vaſculum omni bihorio ſumat: nox ſequitur optima: 5 Aprilis apyretos, mentiſque perfecte compos invenitur, & quoad omnia multo melius habens, quam ante febris inſultum.

Pergit adhuc per biduum ſero lactis uti, dein ab omni medicamento abſtinet.

20 Aprilis optime valet: vires recuperavit: artubus æque libere utitur, ac ante morbum: & niſi præcipitanter loqui velit, raro remoram in diſcurrendo patitur, dumque verbum aliquod deficit, ſat cito, ſi impatiens non fiat, illud invenit. Suaſi ut infuſo florum arnicæ adhuc continuet uti.

CAPUT III.

FLORES ARNICÆ CONTRA AMAUROSIN.

CASUS PRIMUS.

VIRGO 30. annorum, uſque ad 22. ætatis annum ſat ſana vixit: menſtrua prima 17 annos nata acquiſivit, quæ regularia fluxerunt.

22. ætatis anno nullo in functionibus apparente vitio, oculus dexter viſu fere ſubito privatus eſt, gutta ſerena occupatus.

28. annos natæ in oculo ſiniſtro acies viſus ita minuta eſt, ut tantum objecta majora diſtinguere poſtea potuerit: vixit tamen quoad reliqua ſana, donec initio Septembris anni elapſi febri acuta continua correpta fuerit, quam feliciter exantlavit, remanente urinæ incontinentia.

Multa domi tentata fuerunt abſque

effectu remedia : quare 28 Aprilis 1767. ad nos adducta eſt.

Uſque ad tertiam Junii varia in & externe applicata medicamenta nihil mutarunt : quapropter ad infuſ. N. 1. confugimus, ſub cujus uſu per octiduum continuato nihil in melius mutatum eſt.

Undecima Junii infuſ. N. 2. uti incœpit : ſequenti die dolores pungentes, urentes; per intervalla redeuntes, ſubinde horam durantes & lachrymas exprimentes utrumque oculum invaſerunt : urinæ incontinentia ſenſim minuta eſt, ac 28 Junii hæc excretio naturali modo cœpit fieri, naturaliſque poſtea manſit : pupilla oculi dextri antea immobilis, cœpit admota candela accenſa contrahi, & denuo dilatari : viſus in oculo ſiniſtro ſenſim acuari.

Decima octava Julii oculo dextro, pupilla jam naturalem diametrum habente, objecta propinqua majora diſtinguit : oculo ſiniſtro facile & cito filum in acum ducit.

Sub uſu medicamenti manentibus omnibus functionibus regularibus ita mutatur oculus dexter, ut illo æque ac ſiniſtro ſub finem Auguſti utatur, ſexta Septembris perfecte curata noſocomio valedicit.

Præter dictum medicamentum tempore curæ quater purgans ſumpſit.

CASUS SECUNDUS.

Juvenis 19. annos natus, febri acuta continua 7. Octobris 1770. corripitur: præmiſſis evacuantibus, utitur medicamentis refrigerantibus, aperitivis, antiphlogiſticis &c. & videtur morbus lente, ſed abſque periculo decurrere; 18. morbi die magno frigore cum tremore affectus eſt, quod ultra horam duravit, & locum fecit magno caloris augmento; 19. ſat pacate habuit.

20. Idem paroxyſmus redivit, & ægrum multum debilitavit. Dantur ipſi adhuc ea die pulv. cort. peruv. dr. ij. xxj. unc. ß. ſicque continuat donec unc. ij. abſumpſerit. Tertius paroxyſmus valde levis fuit, & poſtea nullus amplius acceſſit, viſuſque eſt juvenis ab omni morbo liber. Niſi quod in utroque oculo viſus aciem, jam a primo tertianæ inſultu quem capitis dolor comitabatur, valde obtuſam, debilitatam eſſe conquereretur.

Tertia Novembris mane ait ſe oculis prorſus nihil diſtinguere: utraque pu-

pilla valde dilatata, amaurotica invenitur: datur illi purgans, quod multum operatur, & nuchæ latum vesicans applicatur: 4. Novembris repetitur idem purgans, quod iterum multoties alvum movet, verum inde nihil mutantur oculi.

5. Novembris incipit infus. N. 2. sumere. 9. Datur medicament. N. 4. sub cujus usu dolores in fundo orbitæ oriuntur, & acutissime lancinando ad corneam cito propagantur, brevi cessantes, & frequenter repetentes.

14. Utraque pupilla mobilitatem aliquam jam acquisivit: ait visum minus obscurum esse, objecta tamen tantum confuse videt.

15 & 16. Utitur infuso decocto purgante, antiphlogistico. 17. Redditur infus. N. 4. cui, loco alterius syrupi, additur syrup. papav. albi.

Lancinationes a fundo orbitæ ad corneam usque continuant, ut ante: sed sunt minus dolorificæ, pupillæ sensim magis constringuntur: æger objecta incipit distinguere.

20 Decembris, vespere, frigore & tremore per quadrantem horæ afficitur, subsequitur calor lenis: sub matutinum

tempus incipit toto corpore leniter ſudare.

21. Pupillarum dilatatio multo minor eſt, omnia etiam parva objecta facile diſtinguit, vix amplius dolent oculi, continuat leniter ſudare æger: eruperunt hinc inde per totum corpus petechiæ puncticulares, fuſcæ: pulſus eſt febrilis, mollis, debilis, reſpiratio anxia. Continuat priori medicamento uti æger, omiſſo ſyrupo papaveris albi, & præter hoc datur ipſi quotidie ſpir. vitrioli dr. j. in lib. j. decoct. emoll.

24. Ceſſat ſudare æger, petechiæ colorem flavum indutæ incipiunt diſparere, intumeſcunt crura: pulſus & reſpiratio ſunt naturales: reliquæ functiones ſunt ſat bonæ, nihil in medendi methodo mutatur.

28. De petechiis nihil ſupereſt, oculi continuo meliores fiunt, crura autem ad genua uſque tumore œdematoſo valde diſtenta ſunt: loco decocti cum ſpir. vitrioli dantur ipſi oxymell. colchici unc. ij. per diem & uſus infuſ. N. 4: continuatur.

His diureſis ita aucta eſt, ut 4. Decembris crura penitus collapſa ſint, alvus autem ſtricta evaſit, quare ſequenti

die datum est ægro lene purgans. Dein solo infus. N. 4. usus est usque ad 12. Decembris, & brevi post optime valens, optimoque visu gaudens ad suos redivit.

CASUS TERTIUS.

PUELLA 23. annorum, post exantlatam febrim petechialem epidemicam pergit delirare: 27. ab initio morbi die ultima Novembris 1771. utroque oculo cœca invenitur: valde dilatatæ pupillæ immobiles sunt: gutta serena utrumque oculum invasit.

7. Decembris cum vesicantia nuchæ & capitis vertici applicata nullam mutationem attulerint, & valida evacuantia corpori jam a magno morbo viribus exhausto ingeri non possint, datur ægræ medicament. N. 5.

Sub hujus medicamenti usu subin leniter sudat ægra, & undecima Decembris cessat delirare; pupillæ sensim contrahuntur: diem a nocte distinguit, objecta autem ipsi oblata minime distinguere potest.

16. Decembris oculi sunt naturales, visus optimus: ægra bene habet, con-

tinuat adhuc per octiduum eadem medicamenti dosi uti, & initio Januarii nosocomio valedicit.

CASUS QUARTUS.

CHIRURGUS 26. annos natus, ægris nosocomii serviens 14. Januarii 1772. mane febri continua epidemica corripitur: 7. morbi die incipit delirare, decurrit morbus cum symptomatibus in hac epidemia ordinariis, maculæ tamen rubræ in cute profunde hærentes aliquoties apparent, disparent, nunquam perfecte erumpunt. 17. Morbi die diarrhæa corripitur, qua levari videtur, febris enim multum minuitur: minus delirat: melius dormit, & respiratio fere naturalis est, ac lingua humectatur.

Continuat moderata diarrhæa usque ad 19. morbi diem, qua sponte cessat: utitur æger a decima morbi die cortice peruviano & decoctis emollientibus acidulatis; symptomata ita mitigata sunt, ut perfectior crisis proximis diebus criticis speretur futura.

20. Quinquies alvum pultaceam de-

posuit : febris cessavit, & mentis magis compos visus est æger.

21. Abdomen tumidulum est, tensum : audiuntur borborygmi : quare enema ipsi injicitur, quod aliquoties alvum movet, & abstinet a medicamentis.

22. Morbi die subito cœcus fit, gutta serena uterque oculus afficitur : oculorum bulbi citissime & continuo in omnem partem moventur, tremunt palpebræ, tremunt omnes artus : continuo balbutit æger, & nullum verbum intelligibile loquitur : ingens est totius corporis agitatio : pulsus est debilis, parvus, mollis, inæqualis, minime febrilis, respiratio inæqualis : lingua humida : cutis mollis : alvum & urinam inscius in lectum dimittit.

Applicatur latum nuchæ vesicans & bina alia femoribus. Præscribitur ipsi medicament. N. 6. cujus vasculum omni sesqui hora magna cum difficultate ipsi ingeritur, & omni quarta hora datur enema.

23. Morbi die sive 5. Februarii mane licet vesicantia optime operata sint, & multum purgatus fuerit a repetitis enematibus, nulla in melius mutatio advertitur : æger valde debilis est, omittuntur

enemata, & continuatur eadem medicamenti dosis.

Post prandium bis monitus urinam in excipulum misit, rubram, saturatam, quæ brevi copiosum enæorema deposuit corpusculis tenuem auri rasuram referentibus refertum, & brevi talia corpuscula urinæ superficiem denso agmine occuparunt, multis pariter per urinam innatantibus: noctu minus agitatus fuit, & aliquoties brevibus intervallis dormivit.

6. Februarii crurum agitatio cessavit, minus tremunt brachia, & manus: palpebrarum tremor minutus sæpe parum intermittit. Bulborum oculorum musculi minus convelluntur, pupillæ æque dilatatæ ac ante, & propinque admota candela accensa, aliqualis illarum contractio advertitur: sui magis est compos æger, sat distincte loquitur, medicamentum libenter sumit, nihil amplius in lectum dimittit: urina multa frequenter excernitur biliosa, saturata, quæ cito sedimentum cinerei coloris mediam vasis partem occupans deponit, subinde leniter sudat: nox sequitur sat bona, magna parte in somno transacta.

Septima Februarii continuat magna

urinæ ſedimentum, ut heſterna deponentis, excretio fieri : lumen videt æger, pupillæ ſunt mobiles, minus dilatatæ : bulbus manet firmus, niſi dum ſe ad objecta diſtinguenda cogere vult, ceſſavit ubique tremor, & redivit appetitus.

Per octo dies continuavit magna urinæ, ſemper copioſum ſedimen, cito deponentis evacuatio fieri, dein naturalis evaſit : in oculis tanta ſub hac excretione mutatio facta eſt, ut 13. Februarii nihil morboſi in illis conſpiciatur, & æger jam legere poſſit : quare loco medicamenti N. 6. datum eſt illi infuſ. N. 3. quo uſus eſt uſque ad 16. & dein ab omni medicamento abſtinuit, & cito vires recuperavit.

CASUS QUINTUS.

STUDIOSUS 19. annos natus, 5. Januarii 1772. febri petechiali epidemica correptus, poſt 21. morbi diem incœpit reconvaleſcere. Paucis vero poſtea diebus elapſis mane a ſomno evigilans viſu ſe privatum experitur, ultra quinque ſeptimanas omnia in arte nota remedia in & externa expertiſſimus *Lalangue* meis

ægris in nosocomii hispanici cubiculis militaribus ob spatii in nosocomio Pazmanniano defectum decumbentibus magna cum laude medicinam faciens ægro ibidem decumbenti absque effectu applicuerat: circa medium Martii illum suscepi curandum.

Valde dilatatæ erant pupillæ, neque admota candela accensa minime movebantur: cœterum sat robustus erat æger & omnes functiones erant naturales.

Licet ab expertissimo viro artubus, nuchæ, capitis vertici raso repetitis vicibus applicata vesicantia æque parum ac reliqua medicamenta profuissent, denuo bina applicari jussi, unum nuchæ, alterum capiti raso, & simul purgans hydragogum ægro exhibui: ac sequenti die medicament. N. 6. incœpit sumere, ut sic omni modo concuteretur corpus & materies nervos opticos forte premens loco moveretur.

Triduo sub usu medicamenti elapso incœpit in utroque oculo dolores lancinantes, perforantes, sæpe repetentes pati, & post octiduum pupillæ mobiles factæ sunt: lucem cœpit a tenebris distinguere: & dolores oculorum multo leniores & minus frequentes evaserunt.

Perrexit eadem medicamenti dosi interpolato omni sexta vel octava die purgante absque incommodo uti: pupillarum dilatatio paulatim minor facta est, & visus sensim melior evasit.

8 Maii pupillæ naturalem diametrum habere videbantur, & omnia sat bene distinguebat: suasi tamen illi, ut pro majori securitate in nosocomio continuaret adhuc per 15. dies medicamento uti: verum studiorum amantissimus juvenis & de facta jam temporis jactura valde dolens 9 Maii discessit.

Brevi denuo incœpit studiis operam navare, quæ adhucdum prosequitur visu bono gaudens.

CASUS SEXTUS.

JUVENIS 20. annos natus, febri petechiali epidemica circa medium Decembris anni 1772. correptus est: post decimum quartum morbi diem visus est morbus sublatus: paucis autem post diebus recidivus factus valde periculose decubuit: evasit tamen & post vigesimam morbi diem incœpit reconvalescere, manente visu valde hebete: quod symptoma

ſymptoma reſiduæ a morbo debilitati & ſpirituum penuriæ tribuebatur.

Tertia Februarii cum jam a quinque diebus carnibus tenerioribus & aliis facilis digeſtionis cibis cum euphoria veſceretur, incœpit denuo parum febricitare, & minus appetere: datur ipſi lene purgans, & dein diluentibus, aceſcentibus, leniter ſolventibus medicamentis utitur.

Sexta Februarii prægreſſis doloribus tranſverſim per frontem lancinantibus, amauroſi uterque oculus afficitur; perfecte cœcus fit æger: variis abſque effectu per ſeptem dies utitur medicamentis.

Decima tertia Februarii incipit medicament. N. 6. uti. Sequenti die jam incipit dolores ſubito lancinantes a fundo orbitæ verſus anteriorem oculi partem per intervalla pati.

Decima octava in pupilla aliquis, ſed levis motus obſervatur: dum homines coram illo ſtant, aliquid oculis obſervat: ſed non poteſt diſtinguere quid ſit: valde magnus eſt appetitus: conceduntur ipſi præter alios cibos, facilis digeſtionis carnes: dantur ipſi medicament. N. 5. & N. 8.

Uſque ad vigeſimam quartam Fe-

bruarii horum usu continuato disparuit ex utroque oculo amaurosis: visus ita restitutus est, ut jam caracteres typographicos paulo majores possit legere: cessarunt jam a triduo in oculis dolores: omnes functiones bonæ sunt.

Missum sit medic. N. 8. pergit adhuc per triduum infuso N. 5. uti: dein ab omni medicamento abstinet, & nona Martii sanus dimittitur.

CASUS SEPTIMUS.

Puella 17 annos nata, morbo petechiali epidemico anno 1772. periculosissime decubuit: superato morbo reviviscentibus omnibus functionibus per aliquot dies mansit subdelira.

12 Julii, circiter 24 morbi die, uterque oculus amaurosi corripitur ut nec lucem a tenebris distinguat, & puella mentis compos evadit.

Applicatur nuchæ latum vesicans & bina alia femoribus: dantur medicamenta solventia, leniter evacuantia, quibus nihil omnino mutantur oculi.

14. Julii datur medicam. N. 6. quo per 4. dies utitur absque effectu.

18. Incipit medicament. N. 8. su-

mere : 19. dolores oriuntur a fundo utriusque orbitæ versus anteriora oculorum lancinantes : 20. pupillæ incipiunt fieri mobiles : lucem percipit ægra.

Res sub usu hujus medicamenti continuo in melius vergit : pupillæ paulatim magis contrahuntur : 25. Julii objecta confuse incipit videre : valde appetit, & reliquæ functiones sunt bonæ.

6. Augusti caracteres mediocres legere potest : cessarunt dolores sæpius nychtemeri spatio oculos invadentes : utitur arnica usque ad 16. Augusti, qua perfecte curata ab illo abstinet.

CASUS OCTAVUS.

PUELLA robusta, torosa, sanguinei temperamenti, 22. annos nata, vix unquam ægrota, initio Septembris 1772. febri corripitur, quæ post tringinta horas eysipelate crus dextrum late occupante desinit.

Erysipelas mala methodo tractatum in inflammationem mutatum est, & demum in gangrænam crus late occupantem sub finem Septembris abit.

Gangræna separata ulcus magnum

relinquit, quo nondum perfecte cicatrice obducto non obstante corticis peruviani & aliorum antisepticorum diu continuato in & externo usu in febrim putridam petechialem 18. Januarii 1773. incidit, ex qua post decimam septimam morbi diem visa est reconvalescere ægra.

Octava Februarii prægressa levi vertigine utrumque oculum amaurosis invadit: nihil omnino videt ægra.

Decima sexta Februarii illam curandam suscepi, & præmisso purgante dedi illi medicament. N. 6. noctu dolores per intervalla utrumque pervadunt oculum: maximi autem in superiori oculorum parte & in fundo utriusque orbitæ, unde subito lancinando ad aures pergunt, ibi desæviunt, irregularibus intervallis redituri: quare ægra vix tota nocte dormit.

Hi dolores æque magni omni nocte ægram afficiunt usque ad 21. Februarii: diei autem tempore omnis doloris expers est ægra: sed ex utroque oculo lachrymæ sæpe effluunt.

Vigesima prima pupillæ contrahi incipiunt; oculo dextro propinqua objecta majora distinguit: sinistro nihil videt; vires crescunt: quoad reliqua bene ha-

bet: intumescunt dorsum & digiti, maxime autem planta pedis dextri tumore elastico, pallente. Posthac dolores noctu sunt minus frequentes & remissiores.

Vigesima tertia incipit etiam oculo sinistro parum videre. Sumit purgans mane & post prandium pergit uti priori medicamento.

Vigesima quinta pupillæ naturalem diametrum & mobilitatem habent: oculo dextro perfecte videt: visus in sinistro adhuc debilis, & ex hoc continuant sæpe lachrymæ exprimi. Datur iterum ægræ purgans, post quod pergit eandem ac ante medicamenti dosin sumere.

Quarta Martii pes detumescit: utroque oculo optime videt, ut & clauso dextro filum in acum ducere possit: vires optimæ: tantum bis vel ter nocturno tempore dolores subito a fundo orbitæ unius vel alterius ad aurem lancinantes, multo leniores, quam ante, patitur.

12. Martii dolores capitis cessarunt: tumor pedis sensim magis dissipatur, & quoad omnia bene habet.

16. Martii pes denuo magis intumescere incœpit: initio Aprilis apertus

multam saniem fudit, dein pus: & 18. Aprilis ulcus cicatrice obductum est: eruperunt autem innumeræ rubræ pustulæ a malleolis usque ad superiorem suræ partem crus occupantes, quæ brevi disparuere, & puellam sanam reliquerunt.

CASUS NONUS.

PUELLA 23. annos nata, biliosi temperamenti, post perpessas in infantia variolas & morbillos totius corporis convulsionibus, vix non omni die repetentibus ultra medium annum affecta fuit. His cessantibus sæpe validi capitis dolores illam invaserunt per plures dies durantes.

15. ætatis anno prima ipsi erupere menstrua, quæ per quinque vel sex dies fluebant, & tantum omni tertio mense redibant. Solita erat quotannis bis venæ sectionem ob capitis dolores instituere, qua neglecta, larga narium hæmorrhagia oriebatur.

16. ætatis anno erysipelati faciem occupanti circiter omni tertia septimana erumpenti, quod farina secalis frigide applicata, vel pannis fumo aromatico

imbutis ſemper conata eſt retropellere, obnoxia evaſit: ſicque per ſex integros annos continuavit aſſici.

17. ætatis anno poſt validum corporis exercitium tempeſtate calida, menſtruis fluentibus, valde ſitibunda frigidam affatim hauſit: ſiſtebatur ſubito menſtrua evacuatio & paulo poſt ſcabie affecta eſt; ad quam curandam draſtico purgante ſumpto, ſuperpurgatio orta eſt, quæ per plures dies duravit: ceſſante demum alvi fluxu aquæ in abdomine collectæ, illud in magnam molem diſtenderunt, & totum corpus occupavit anaſarca.

Ab utroque hydrope ſumptis per quinque ſeptimanarum ſpatium quotidie oxymellis colchici unc. ij. liberata fuit: & aliis poſt curam hydropis indicatis medicamentis per octo ſeptimanas uſa robuſta & ſana evaſit; & menſtrua ſolito modo iterum continuarunt fluere.

Anno 1770. febri petechiali epidemica decubuit, unde ſana evaſit. Continuavit tamen eryſipelate frequenter affici uſque ad initium anni 1772. dein ab omni eruptione libera vixit.

Poſthac capitis dolores & frequentiores & vehementiores fuere; ſub finem Decembris hi dolores tempora, fron-

tem , & superiorem occipitis partem occupantes continui evasere : visus incœpit obscurari ; oculi doloribus lancinantibus , lachrymas copiose exprimentibus incœperunt affici ; his se adjunxit valde anxia respiratio & sæpe repetentes cordis palpitationes ; pectore sublevato omnia mala in capite acerbiora erant : hoc melius habente anxietas & cordis palpitationes augebantur. Demum initio Januarii 1773. omnibus malis continuantibus visus in utroque oculo ita obscuratus est, ut tantum obscure lucem a tenebris, objecta autem sibi opposita nullo modo distinguere potuerit.

Cum his malis domi luctata est, usque ad 18. Februarii anni 1773. qua ad nostrum nosocomium delata , usa est emollientibus , aperitivis , antiphlogisticis , sub quorum usu statim secunda die incœpit octies & ultra nychtemeri spatio purgari , leniter sudare : verum inde nullum levamen habuit , imo 24. Februarii dolore punctorio lateris sinistri correpta est, cum pulsu febrili , contracto , valde duro : respiratione laboriosa , frequenti , sublimi & solito majori cordis palpitatione. Ter tribus primis diebus, repetita venæ sectione , qua sanguis phlogisticus semper eductus est , &

medicamentorum emollientium, antiphlogisticorum usu, ac alvo laxa continuante quotidie aliquoties secedere, 28. Februarii cessavit dolor punctorius: cordis palpitatio rarior & respiratio facilior evasit, & pulsus liber, mollis, collapsus, vix amplius febrilis; manserunt autem priores capitis dolores & visus obscuratio.

Secunda Martii ægra æque parum videbat ac ante: dolebant oculi admota subito candela accensa, & subinde parum videbantur constringi pupillæ; statimque iterum dilatari; subinde luce admota nullo modo mutabantur. Reliqua ut ante.

Præter serum lactis nitratum datum est ægræ medicam. N. 6. post cujus primas doses assumptas omnes oculorum canthi, maxime autem externi, dolore urente, tensivo affecti sunt: pergit quotidie quater, quinquies purgari.

Sexta Martii pupillæ minus dilatatæ, magis mobiles sunt: objecta incipit distinguere: dolores oculorum angulos occupantes cessarunt: libera quoque sunt a dolore tempus sinistrum & frons; functiones vitales sunt naturales: minus liquida alvi dejectio: somnus melior fit, & vires eriguntur. Pergit eadem ac

ante medicamenti dosi uti, & loco seri lactis datur illi decoct. salab. cum nitro ob tussiculam, qua subinde afficitur.

12. Martii uterque oculus naturalis est. Facile caracteres etiam mediocres legit: dolores capitis fere integre disparuerunt: alvus est naturalis: tussis nulla: omnes functiones bonæ.

21. Martii perfecte ab utriusque oculi amaurosi curata, & quoad reliqua optime valens dimissa est.

CAPUT IV.

FLORES ARNICÆ ANTISPASMODICI.

CASUS PRIMUS.

VIGINTI annorum puella, alias sana, menstrua evacuatione a quatuor annis regulari gaudens, tertia Junii anni 1764. magno terrore perculsa, subito utriusque brachii usu privata est ita quidem, ut dum manum movere, vel bra-

chium levare conabatur, voluntatis imperium validus brachii & manus tremor sequeretur, per plura minuta durans.

Variis domi per quindecim dies absque effectu usa medicamentis, ad nostrum nosocomium defertur: ubi usque ad finem Junii frustra optima medicamenta in & externa applicata fuerunt.

Prima Julii datum est ipsi infusum N. 2. ut bidui spatio illud absumeret.

Quarta Julii aliquoties quasi vi electrica tactum concutitur cum dolore utrumque brachium, & sæpe videntur ægræ numerosæ formicæ ab humero ad extremitates usque digitorum decurrere.

Decima Julii brachium dextrum & manum dextram elevare, retrorsum ducere valet, & vix tremor adest: duodecima sola comedit, & libero hujus brachii & manus usu gaudet.

Brachium sinistrum, licet ad voluntatis nisus minus tremens, sursum elevare nequit, licet lateraliter & postrorsum sat facile moveatur: subitos adhuc subinde concussus in hoc patitur, qui in dextro penitus cessarunt.

Pergit puella eadem medicamenti dosi uti: sub finem Julii menstrua, quæ post terrorem semel emanserant, debite fluxerunt: brachium sinistrum sensim

magis movere abſque tremore poteſt; & in illo dolores lancinantes ſæpe repetentes conqueritur. Cæterum omnes functiones bonæ.

12. Auguſti, ceſſarunt in brachio & manu dolores, & puella brachio libere uti poſſet, ni fixus in humero dolor prohiberet.

1. Septembris idem dolor continuat: hinc præter dictam florum arnicæ doſin, puellæ quotidie datur extracti aconiti gr. j.

His per tres ſeptimanas continuatis dolor diſparuit: liberrimo brachii uſu gaviſa eſt puella, & prima Octobris ſaniſſima ex noſocomio diſceſſit.

CASUS SECUNDUS.

DEAURATOR 34. annos natus, alias ſemper ſanus, 10. Novembris anni 1766. ad nos delatus eſt.

Ante biennium incœptus artuum & linguæ tremor ita increverat, ut jam a ſex ſeptimanis neque amplius ſolus comedere, neque cruribus inſiſtere potens, lecto affixus maneret, vix præ linguæ tremore hinc inde aliquod verbum proferre potens; multum ema-

ciatus erat: functiones tamen naturales & vitales videbantur illæsæ.

Præmisso purgante datum est ipsi infus. N. 1. quo per octo dies continuato, multo facilius & clarius loqui, & artubus minus tremere incœpit.

Initio Decembris loquela liberrima facta erat: omnis tremor disparuerat: & carnes corpori incipiebant renasci.

Perrexit dicta medicamenti dosi uti usque ad 20. Decembris & 12. Januarii sanissimus discessit.

CASUS TERTIUS.

Murarius, cujus historia observat. part. 3. cas. j. jam relata est, & qui à semi-anno opisthotono affectus 9. Junii anni 1770. ad nostrum nosocomium delatus fuerat; camphora per 12. dies assumpta dolorum levamen habet; opisthotonus autem immutatus perstat.

22. Junii datur ipsi infus. N. 2.

24. In epigastrio & utroque hypochondrio & circa umbilicum dolores per duo triave horæ minuta durantes, urentes, pungentes, subin cita lancinatione ab uno hypochondrio ad aliud decurrentes, accedente subinde epi-

gastrii, & umbilici introtractione incipit pati: circa meridiem sensum magna vi injecti liquidi citissime a vertebris colli secundum spinam dorsi ad os sacrum usque cum sat magno totius corporis concussu decurrentis subito percipit, post quem collum, licet cum aliqua difficultate in omnem partem vertit, & corporis truncum paulisper movet: urina rubra est, & quantitate liquida assumpta multum superat: alvus aquosa quater, quinquies in die dejicitur. Datur vespere paregoricum, quod noctem tranquillam reddit.

25. Eundem ac heri concussum semel passus est: minores sunt dolores: rarius retrotrahuntur epigastrium & umbilicus. Vespere datur iterum paregoricum.

26. Truncum corporis in anteriora vi aliqua adhibita curvat. Eodem modo circa 10. matutinam concutitur corpus ac diebus præcedentibus: urina copiosa excernitur; alvi dejectiones cum tenesmo sexies, septies in die habet: incipiunt externe tumere hæmorrhoides: respiratio est bona, pulsus liber, mollis, dilatatus, inæqualis, leniter febrilis.

28. Junii dolores colicos patitur; alvus est torminosa, æque frequens ac ante, pultacea muco mixta: hæmor-

rhoides magis tument, dolent: urina colore sæpe varians pergit frequenter & copiose excerni: pulsus est sat plenus, fortis, magis febrilis: applicantur hæmorrhoidibus sanguisugæ, quæ multum sanguinis educunt: præter infus. N. 2. datur decoct. rad. salab. cum diacodio.

29. dolores omnes cessarunt: pulsus est collapsus, minus febrilis: alvus minus frequens.

30. baculo adjutus per cubiculum lente aliquoties deambulat: corpus majori cum facilitate & erectum tenet, & antrorsum curvat. Datur infus. N. 3. & continuatur usus decocti salab.

Per triduum sensus formicarum secundum totam dorsi spinam, ab hac per utrumque hypochondrium secundum costas spurias versus epigastrium decurrentium per unum duove horæ minuta durans, sæpe repetens auctam medicamenti dosin sequitur. Opisthotoni reliquiæ penitus auferuntur, & æger libere absque baculo incedit: verum incipit iterum alvus liquida, torminosa, frequentior fieri: tussitat æger & pectoris dolores sub tussi conqueritur.

Abstinet a floribus arnicæ & utitur medicamentis demulcentibus, refrigerantibus, quibus brevi omnes turbæ

ſedantur, & æger perfecte curatus, ſub finem Julii ad labores redit.

CASUS QUARTUS.

JUVENIS 20 annos natus, 10 Januarii febri putrida petechiali corripitur; per 24. dies decumbit & incipit reconvaleſcere: ſexta Februarii incipiunt alternatim ſponte convelli muſculi colli, & caput ſucceſſive in omnem partem alternatim trahunt: ut neque decumbens quietem habeat. Lene purgans datur: applicantur externe varia, fomenta ſicca, humida: unguenta, linimenta, unde nulla mutatio: ſomnus eſt rarus, brevis, & ſub illo etiam ſubinde unus vel alter colli muſculus convellitur.

Nona Februarii datur infuſ. N. 5. undecima convulſiones notabiliter intermittunt, leviores ſunt: ſenſim ita continuant minui, ut 19. Februarii nihil de illis ſuperſit: caput eſt firmum, & vires cito renaſcuntur.

Utitur eadem medicamenti doſi uſque ad 27. Februarii & circa medium Maii priores labores denuo aggreditur.

CASUS QUINTUS.

JUVENIS 26. annorum, a pueritia sat sanus, chartis pappa conglutinandis occupatus vixit. Anno 1771. habitationem incoluit, recens extructam, unde incœpit debilitari, tussire, subinde manibus tremere: ut his malis obviam iret, venæ sectionem adhibuit, & omni mane vini spiritus sat magnam dosin sumpsit.

Mense Octobris, frater ipsius, qui dirimendo uni laboratorio chimico operam navaverat, terreum pulverem, cui mercurius crudus immixtus erat, domum tulit & excussit in mensam, in qua jacebat panis in frustra dissectus pro cœna, ut mercurium a terra separaret.

Posthac incœpit capite dolere, manibus valde tremere, & consueto labori ineptus redditus est. Circa medium Novembris incœperunt quoque ita tremere artus inferiores, ut illis amplius insistere nequeuns lecto domi affixus manserit usque ad secundam Januarii anni 1772. qua ad nos delatus est.

Dolore frontis acuto fere continuo vexabatur: erat valde emaciatus, debilis: noctu sæpe sudabat: alvus natu-

ralis; appetitus nullus: somnus paucus: animus valde dejectus, tristis. Dantur ipsi decocta humectantia, demulcentia, & medicamentum N. 7.

His utitur sensim melius habens, usque ad 15. Martii, qua perfecte curatus & robustus a medicamentis abstinuit, & brevi post ad priores labores redivit.

Frater ipsius natu minor paulo post illum ad nos eodem modo affectus, delatus, eadem methodo curatus est.

CASUS SEXTUS.

PUELLA 14. annos nata, procera, sanguinei temperamenti, a pueritia circa collum erumpenti, & linteis fumo olibani impraegnatis calide applicatis post quatuor aut quinque dies disparenti erysipelati frequenter obnoxia, quinta Aprilis anni 1772. illo iterum affecta est, & more solito tractatum cito integre disparuit: puella spasmo cynico correpta est, quo non obstante domesticos labores jusculis inter dentes immissis se sustentans peregit, donec 15. Aprilis frigida tempestate pavimenta domus lavans spasmo cynico junctus fuerit opisthotonus: domi jacenti varia

abſque effectu uſque ad 20. Aprilis, qua ad nos delata eſt, applicata fuerunt.

Dorſi ſpina valde incurvata, caput retrotractum, immobile: omnia membra extenſa inſtar ligni rigent. Muſculi abdominis & totius trunci rigidiſſimi: in ſomno maxillæ parum diducuntur, & inter illas apex linguæ extruditur, quam evigilans difficulter in os reducit, & morſu jam aliquoties læſit. Vi adhibita maxillæ parum a ſe diduci poſſunt, ut rima habeatur ad liquida in os infundenda, quæ cum difficultate deglutit; alvus eſt tarda: urina ſæpe effluit: difficile ſpirat: pulſus vix febrilis, inæqualis, irregularis, ſat plenus abſque duritie: vena educitur ſanguis bonæ notæ: enema emolliens adhuc prima die bis injicitur, quod nihil fere educit: applicantur quinque veſicantia & præſcribitur medicam. N. 6.

Quatuor primis diebus, quibus hoc medicamento uſa eſt, nulla in melius mutatio obſervata fuit: quinta vero die nulla externa vi adhibita, maxillas ſatis diducere potuit, ut medicamentum & cibos commodius ſumeret, & facile deglutiret: ſtertor tamen ſat

magnus per aliquot minuta durans assumpta sequitur.

26. Aprilis caput minus retrotractum jam parum ad latera movet: minus inflexa est dorsi spina : artus minus rigidi : alvi & urinæ excretiones naturales : sudor frequens, sat copiosus, per totum corpus æqualis: pulsus est liberior, sat æqualis: respiratio facilior: somnus autem hucusque est parcus, inquietus.

1. Maii solutus est musculorum dorsi spasmus: spina dorsi naturalem directionem habet; caput erectum ad latera facile movet, cum aliqua difficultate anterius curvat; superest adhuc in masseteribus aliqua rigiditas : omnes artus in lecto jacens sat facile movet: musculi abdominis sunt adhuc valde tensi.

8. Maii liberi sunt colli musculi: masseteres adhuc aliquid spasmodici habent & rigiditas musculorum abdominis immutata permanet : cessavit stertor assumptorum deglutitionem sequens.

Pergit ægra eadem medicamenti dosi uti, & toti abdomini cataplasmata emollientia diu noctuque applicantur.

Hac methodo sensim ita ad statum naturalem reductum est abdomen, ut

20. Maii nulla amplius tenſio adfuerit, & ægra ſola ſe in lecto erigere, ſedere incœperit: os perfecte aperire nondum valebat, neque pedibus inſiſtere: brachiis autem jam a decem diebus libere utitur & ſola comedit: noctu optime dormit.

5. Junii pedibus ſat firmiter inſiſtit, & parum ſuſtentata incipit deambulare: utitur eadem medicamenti doſi uſque ad finem Junii, quo tempore maſſeteres naturalem mobilitatem acquiſivere, & toti corpori motus libertas reddita eſt. Miſſum fit medicamentum, & puella per aliquot ſeptimanas adhuc in noſocomio ſervatur, ut bona diæta vires firmentur: dein optime valens & robuſta dimittitur.

CASUS SEPTIMUS.

NOBILIS puella 13. annos nata, febri inflammatoria prima Januarii anni 1773. corripitur. Octava morbi die valido terrore afficitur, unde morbo validæ convulſiones ſupervenerunt, quæ finito circa 20. Januarii morbo, per tres quatuorve dies ſiluerunt: quare creditum eſt ægram jam ab illis liberam fore;

recruduerunt autem vehementiores quam ante, ſæpe per horam durantes, quandoque citius ceſſantes, & quinquies ſexiesſve nychtemeri ſpatio ægram invadentes.

Secunda Februarii advocatus fui: narrabant parentes puellæ alvum valde tardam non niſi purgante vel enemate ſollicitatam ſecedere, & ut plurimum duram, albam, muco involutam eſſe: ingruente paroxyſmo hypochondria elata, tenſa & ita dolorifica fiebant, ut ad lenem etiam attactum ejularet ægra: elapſis uno, binis, quandoque tribus horæ minutis reſpiratio fiebat valde difficilis: obſcuratur viſus; auxilium adſtantium implorabat; dein aphona facta, per totum corpus valde convellebatur. Tempore paroxyſmi nec guttulam deglutire poterat, hinc ſola externa variorum applicatione conabantur ægræ levamen adferre. Ægra tamen licet validiſſimorum paroxyſmorum tempore mentis compos ſemper eſſet, guſtu & odoratu orba neque in os ingeſta, neque naribus applicata diſtinguere poterat: finito paroxyſmo guſtus & odoratus naturales erant, facile deglutiebat: appetebat: oculi manebant hebetes:

hypochondria collabebantur, minus dolorifica erant.

Dedi huic puellæ medicamenta ſolventia, purgantia, interpolatis antiſpaſmodicis, paregoricis: & hypochondriis cataplaſmata emollientia diligenter applicari juſſi.

His per quatuor dies continuatis, cum nihil in melius mutaretur, dedi illi ſequens medicamentum:

℞. Florum arnic. unc. ß.
Verbaſc. m. j. ß.
Infunde cum aq. fervid. q. ſ. p. ½. horam vaſe clauſo. colat. lib. j. adde.
Sur. rub. Idæi unc. ij.

M.

S. omni bihorio unc. ij. ſumat, & continuetur diligens cataplaſmatum applicatio.

Enematibus & bis ſub uſu hujus medicamenti dato leni purgante alvus ſollicitata eſt, & ſenſim omnia ita in melius mutata ſunt, ut elapſis ab incœpto hujus medicamenti uſu duodecim diebus ægra & a convulſionibus & ab omni dolore liberata fuerit: & ab eo tempore ſana manet, & robuſta fit.

Sequuntur quædam ex tribus præcedentibus capitis deducta.

COROLLARIA.

FLORES arnicæ potenter in corticis cerebri obstructa, infarcta, debilitata vascula, quibus tenella medullosa stamina continuantur, agunt. Materiam ibi sensim collectam vel per metastasin illuc delatam solvunt, movent, vascula deobstruunt, & spirituum nervosorum secretioni idonea reddunt.

Ubi colluvie serosa, mucosa, vappida distentæ nervorum cellulosæ tunicæ tubulos nerveos pressione sua spiritibus immeabiles reddunt & paralysin partis, ad quam illi tendunt, efficiunt, efficax remedium esse flores arnicæ præter relatas ægrorum historias, docet hydropis articulorum & œdematosorum tumorum externas corporis partes occupantium cura, quam solo hujus medicamenti usu peractam sæpe vidi.

Vires roborantes in corpore exerunt; corpora enim languida, cachectica, cachochymica vires, robur, colorem sanum, & animus alacritatem sub illorum usu recuperant.

Paralysin ab impedita fluidi nervei ob cordicis

cordicis cerebri a materia lenta infarcta, compreſſa vaſcula ſecretione, vel impedimento illius in tubulos nerveos introitu, transfluxu ortam curant, ſi a nervis collapſit concretis immedicabilis obſtructio in illis nondum nata fuerit: videntur autem nervorum canales non ſemper tam cito collabi, concreſcere, ac ex illorum teneritudine & mollitie concludi poteſt. Floribus enim arnicæ curantur paralyſes, quæ jam per longum temporis ſpatium durarunt.

Amauroſin a dictis cauſis ortam feliciter curant, memoriam firmant, perditam regenerant, deliria tollunt, partibus ſenſu privatis, licet cauſa non ſemper in ſenſorio communi, ſed in decurſu nervi hærere videatur, ſenſibilitatem reſtituunt: frigidas obſtacula liberam per illas ſanguinis circulationem impedientia tollendo grato calore denuo donant.

Tetanum, tremorem, &c. ab acri ſenſorium commune vel nervos a cerebro jam remotos vellicante & inordinatum in nervos ſpirituum influxum cauſante ortos hiſce floribus feliciter curavi.

Sed etiam a non ſatis nota per graves animi affectus, iram, terrorem, &c.

in ſenſorium commune inducta mutatione ortam paralyſin, tremores, convulſiones curant flores arnicæ.

An inde concludi poſſe hoc medicamentum virtute quadam ſpecifica in ſenſorium commune & nervos agere? vel an per hos animi affectus affluentes ſubito magna vi ad cerebrum humores in vaſculorum anguſtias impinguntur, illa dilatant & per errorem loci obſtruunt, & ſpirituum ſecretioni inepta reddunt, hiſque obſtructionibus per arnicæ flores ſublatis mala quoque inde orta tolluntur? id ſubinde obtinere, fere certum videtur: licet longe alias quoque per hos animi affectus in ſenſorio communi fieri mutationes dubitari non poſſit.

Uſum hujus medicamenti plerumque brevi comitantur formicatio, dolores lancinantes, urentes, & ſubinde concuſſus illis, qui a vi electrica corpori applicata fiunt, non multum abſimiles, quos morbi in melius vel cita vel ſaltem ſenſim facta mutatio, ſi morbus ſit medicabilis, ſequitur.

Videntur ſignum dare ſecretionem ſpirituum in cortice cerebri denuo fieri, nervos iterum pervios evadere, & hoc ſolo medicamento curatum iri ægrum.

Notum tamen est, substantiam musсularem ita degenerare posse, ut licet spiritibus per nervos & sanguini per arterias libera pateat via, motibus exercendis inepta sit: hæc degeneratio præter arnicam alia requirere medicamenta potest, ut curetur, & subinde ad statum naturalem amplius reduci nequit.

Non sunt ergo timendi concussus sub usu florum arnicæ excitati, ut pote qui demum tantum corpus vel partem concutiunt, dum jam spiritibus nerveis & sanguini liberum per sua vasa iter parant. Valida sternutatoria, vomitoria, vis electrica, quæ ad corpus concutiendum, impacta movenda adhibentur, sæpe in paralysi &c. periculo non vocant.

Flores arnicæ in quibusdam urinam pellunt, subinde sudores movent, sæpe nulla facta sensibili evacuatione ægros curant.

Ubi dicti nervorum & sensorii communis morbi febrim magnam cum pulsu pleno, forti, magno, vel contracto, duro, diathesin phlogisticam vel nimiam boni sanguinis copiam indicante conjunctam habent, florum arnicæ usus morbo vires adderet.

In talibus casibus medicamenta evacuantia, refrigerantia, antiphlogistica &c. adhiberi debent, donec pulsus collapsus, mollis & alia symptomata doceant, plethoram sublatam & spissitudinem inflammatoriam resolutam vel saltem multum imminutam esse; tuncque, si dubium supersit, infuso arnicæ nitrum addi debet. Si corpus nimia humorum vappidorum copia turgeat, evacuantia statui ægri appropriata usui arnicæ, quem optime quoque præcedunt & comitantur vesicantia, præmitti debent.

Tempore curæ alvus semper servanda est libera, & juvat subinde interpolatum purgans, ut quantum fieri potest, salvis ægri viribus, derivatio a capite fiat, & moti sub usu medicamenti morbosi humores, qui sanis assimilari non possunt, vel superflui sunt, evacuentur.

Cum his cautelis exhibitum hoc medicamentum mire prodest, & illum ægri bene ferunt: licet quandoque, dum primis vicibus sumunt, quamdam molestiam in epigastrio, subinde etiam in hypochondriis, quam varie explicant, conquerantur: & raro vomitum excitat.

Potest tamen, & hæc molestia leniri, impediri admiscendo involventia, demulcentia, paregorica, quæ repentinam medicamenti in nervos ventriculi & vicinorum viscerum actionem in subjectis valde mobilibus impediunt.

Si illorum odor & sapor ægris displiceat, possunt addi talia, quæ utrumque minuant vel immutent: aliorum enim medicamentorum contra paralysin laudatorum, licet raro talibus indiguerim, consortium non respuunt arnicæ flores.

Potuissem plures felices paralyseos, visus læsi & aboliti, ac morborum spasmodicorum curas referre, si omnes casus, ni quibus alia medicamenta simul adhibita fuerunt, enarrare voluissem; intentio autem est, cum illa jam nota sint, tantum quid possint arnicæ flores, demonstrare.

De excellenti hujus medicamenti in aliis morbis virtute & efficacia, alia vice, favente Deo, dicam.

CAPUT V.
DE MUSTI
SIVE
INFUSI MALTHÆ HORDEI USU.

CASUS PRIMUS.

FEMINA 60. annos nata, a 10. annis post assumptos cibos magnas anxietates per plures horas patiens, & a biennio doloribus urentibus, delacerantibus, continuis, post assumpta auctis affecta, initio Aprilis 1765, icterica facta est, & incœpit quævis ingesta vomitu valde dolorifico rejicere. 17. ejusdem ad nostrum nosocomium delata est.

Erat valde emaciata, colore fusco deturpata: abdomen ubique dolorificum, tensum: hypochondria compressa, gracilia, alvus pigerrima: pulsus debilis, lentus, tardus: vomitu sæpe fœtida rejiciebat.

Solventia medicamenta in tali casu indicata dolores vehementer augebant, & vomitum crebriorem reddebant: quare medicamentis demulcentibus, paregoricis, emplastris, cataplasmatibus & enematibus conati fuimus dolores lenire, vomitum sedare: quibus ad quartam Junii usque nihil lucrati fuimus: imo conatus ad vomendum erant fere continui, & subinde fœtidissima evomebat.

Dedi illi infus. N. 9. lib. ij. ß. & panatell. lib. j. per diem quarta Junii: hac die tantum semel vomuit, dein vomitus cessavit: alvus pultacea, fusca, quotidie saltem semel sponte secessit: somnus tranquillior, diuturnior evasit: dolores multum minuti sunt.

12. Junii hoc diætæ genus recusat: ab aliis assumptis exacerbantur iterum dolores, recrudescit vomitus: 17. Junii moritur.

In cadavere inventum est hepar complanatum, attenuatum, anteriori sua superficie coloris & firmitatis naturalis, ad cristam ossis, ischii dextri & tertiam lumborum vertebram descendens, ventriculum tegens: vesicula bilis alba, crassa, callosa, calculum nucis juglandis magnitudinis strictissime includens,

circa quam quinque parva ulcera inter parvas, albas, callosas eminentias hepar occupabant: ventriculus multum liquidi inodori continens, secundum os ischii sinistrum in pelvim descenderat, toto hoc tractu coarctatus ita, ut vix diametrum 3 ½ pollicum parisinorum haberet, in pelvi magis dilatatus sensimque iterum constrictus, tubum sursum emittebat spithamam longum, subconicum, qui in pilorum scirrhosum, cancroso ulcere interne affectum terminabatur: omnia intestina tenuia, excepto duodeno & parva jejuni parte in pelvi, coarctata erant, quibus colon transversum & omentum incumbebant: illud arcu suo superiori accretum erat piloro, duodeno, vesiculæ felleæ & hepati, & hæc iterum inter se: ubi cum piloro concreverat colon, in cartilaginem mediæ nucis juglandis figura & magnitudine degeneraverat; in duodeno bilis pallidæ circiter uncia ß. inventa est.

Sanguis in majoribus vasis & circa cor paucus, dissolutus, niger: omnia viscera, exceptis modo dictis, naturalia erant.

CASUS SECUNDUS.

FEMINA 58. annos, jam emensa a tribus annis crura ulcerata habens, 22. Aprilis ad nostrum nosocomium defertur. Præter colorem cachecticum, totius corporis laxitatem, gingivas cæruleas, a dentibus secedentes, facile sanguinem fundentes habebat; omnes artus occupantes latæ maculæ invidæ scorbutum præ se ferebant: valde debilis erat ægra, & omnes functiones languebant.

Usque ad secundam Junii porrecta ægræ medicamenta antiscorbutica nihil effecerunt: imo accesserunt artuum dolores, quibus crura immobilia reddita sunt.

Secunda Junii missis reliquis remediis datæ sunt illi musti hordei lib. ij. per diem absumendæ, & sexta ejusdem lib. iij.

Medicamentum optime fert: valde appetit, maculæ colorem sensim lætiorem induunt, minuuntur: 23. Junii disparuerunt; ulcera quæ decocto cicutæ deligantur, incipiunt cicatrice obduci: omnes functiones, excepta alvi excre-

tione, quæ ob tarditatem subinde enemate sollicitari debent, vigent, cutis color nitidior, sanior est.

Eandem hujus infusi dosi usque ad finem Junii sumpsit, & post hoc medicamentis leniter roborantibus per quindecim dies usa, ulceribus cicatrice obductis, sana & robusta dimissa est.

CASUS TERTIUS.

VETULAM 66. annos natam, 4. Julii curandam suscepi.

Ante tres septimanas fungos comederat, quod, utpote fere edentula, non debite masticaverat.

Post biduum prægressis magna anxietate & præcordiorum doloribus indigestos vomitu rejecit, & ultra vigesies valde purgata est: succedentibus ingenti oris amarore, nausea, ciborum horrore, siti magna, oris siccitate, alvo tardissima, somni carentia, magna virium prostratione. Variis contra hæc mala incassum usa medicamentis 27. Julii febri quotidiana correpta est, cujus quatuor paroxysmos passa drasticum purgans sumpsit, quod febrim fugavit,

manentibus prius dictis symptomatibus & tensione doloribusque epigastrii & hypochondriorum.

Enematibus & cataplasmatibus emollientibus, medicamentis demulcentibus, acidulatis per biduum adhibitis nihil lucratus, illa missa feci, & sexta Julii suasi, ut quotidie musti hordei lib. iij. divisis dosibus hauriret. Septima Julii jam multum levata est: 9. ejusdem oris amaror, siccitas, sitis, tensio & dolor epigastrii & hypochondriorum disparuere: bene dormit ægra: magnum habet appetitum: alvus naturalis sponte quotidie secedit, & quæ antea supina, immobilis coacta erat decumbere, nunc libere in omnem partem se movet, & in utrumque latus absque incommodo decumbit.

Perrexit adhuc per octo dies eandem infus. dosin sumere: dein optime valens ab illo abstinuit.

CASUS QUARTUS.

PUELLA 22. annos nata, a 9. mensibus incarcerata statim primo mense menstruis antea regulariter fluentibus privata, prima Januarii anni 1766. alvi fluxu frequenti fœtidissimo & valido

ſæpe repetente, fœtidorum variegati coloris vomitu corripitur. Dantur ipſi quædam medicamenta, a quibus nullo modo levatur: quare nono Januarii ad nos defertur.

Dictis ſymptomatibus adjunxerunt ſe abdominis torminoſi dolores, fere continui: horror ciborum: macies, febris, ſitis magna, ob ingeſtorum citam per vomitum rejectionem nunquam levata, ſumma debilitas.

Jubetur, ut muſti hordei lib. iij. ipſi diviſis doſibus per diem porrigantur. Nocte ſequenti minus frequentes ſunt vomitus & alvi dejectiones minus fœtent: dolores ſunt minores.

Undecima Januarii non amplius purgatur: ceſſavit vomitus, ſitis diſparuit: appetitus redivit, & reliqua omnia ſymptomata diſparuere, ſuperſtite tantum debilitate.

Binis primis diebus præter potum nihil nutrimenti ſumpſit: nunc autem panatellis, hordeo & oryza juſculo carnium incoctis veſcitur.

His & continuata ejuſdem infuſi doſi vires ſenſim & carnes renatæ ſunt. 29. Januarii conceſſus eſt illi carnium uſus: abſtinuit a medicamento, & 23. Februarii ſana & robuſta dimiſſa eſt.

CASUS QUINTUS.

FEMINA 45. annorum, 29. Julii anni 1766. ad nos defertur; a 15. diebus deleto appetitu, nausea, oris amarore, sordida lingua, tensione dolorifica hypochondrii dextri & epigastrii, contra quæ jam bis emeticum & semel purgans incassum adhibita fuerant, affecta. His 18. Julii accesserant frequentes horripilationes, febricula: alvus erat laxa, valde fœtens.

Sumpsit per diem infus. N. 9. lib. iij. statim prima die levamen habuit: post triduum redivit appetitus: omnia symptomata disparuerunt, & 29. Augusti quoad omnia sana dimissa est.

CASUS SEXTUS.

VETULA 60. annorum, 21. Julii anni 1766. arthritide correcta est cum ciborum horrore, nausea & ingenti oris amarore, lingua sordida. Sumpsit domi emeticum, repetita purgantia & alia medicamenta: verum immutata manserunt arthritis & reliqua symptomata,

cum quibus quinta Augusti ad nostrum nosocomium delata est.

Gingivæ cæruleæ facile sanguinem fundebant : color faciei flavo-viridis erat : pulsus parvus, flaccidus, vix febrilis : somnus paucus.

Medicamenta aperientia, acidulata, & magnam decoct. hordei, rad. bardan. acetos. Cum oxymelle simplici dosin pro potu ipsi exhibuimus : quibus usque ad 10. Augusti continuatis nec minimum levamen percepit ægra.

Decima Augusti missis reliquis medicamentis, infusi N. 9. lib. iij. divisis dosibus per diem sumere cœpit : 13. disparuerant nausea, linguæ sordities, oris amaror, & rediverat appetitus. Perrexit eandem hujus infusi dosin quotidie usque ad finem Augusti haurire, sub cujus usu omnes articuli exceptis genubus, a doloribus liberati sunt : gingivæ colorem naturalem acquisiverunt & firmæ redditæ sunt, redivitque faciei nitor : ob genua tamen adhuc parum tumentia & dolentia præter dictam musti hordei dosin infus. N. 1. ipsi datum est, quo per tres septimanas usa, sana ad suos redivit.

CASUS SEPTIMUS.

PUELLA 25. annos nata, ante sesquiannum doloribus artuum urentibus, lancinantibus, noctu exacerbatis correpta est: post quatuor menses ab incœptis doloribus non obstante continuo a Medico præscriptorum medicamentorum usu undecim tumores pastacei, partim in collo, partim supra claviculas, partim etiam in occipite orti sunt, qui post aliquot menses aperti tantum mucosum quid fuderunt: menstrua, quæ semper pauca fluxerant, penitus emanserunt: initio Julii deletus est appetitus: nausea & oris amarore affecta est, quibus continuantibus in lingua pustulæ albæ successive erumpentes brevi in parva ulcuscula abibant, ægræ molestissima.

15. Augusti omnibus his malis & colore valde cachectico affecta, valde emaciata & debilis ad nos defertur.

Dantur ipsi infus. N. 9. lib. iij. quotidie hauriendæ. Ulcera claviculas, collum & occiput occupantia cicutæ saturato decocto deligantur.

18. Augusti pustulæ linguam occu-

pantes omnes apertæ ſunt: nullæ novæ renaſcuntur: lingua indolens eſt: ceſſavit oris amaror: appetitus eſt optimus: dolores artuum multo minores.

30. Auguſti, linguæ ulcuſcula conſolidata ſunt; colli, occipitis &c. ulcera bonum pus dant: collum antea difficulter & cum dolore mobile libere in omnem partem vertitur: artuum dolores penitus ceſſarunt: cutis color melior fit: vires eriguntur; alvus autem tardiſſima eſt, neque exoneratur niſi enemate, vel purgante medicamento ſollicitata: hypochondrii dextri elatio & capitis gravitas, alvi ſtipationem ſequuntur.

Perrexit eadem muſti hordei doſi uſque ad finem Octobris uti, & initio Novembris toroſa, robuſta, optime colorata, ulceribus omnibus cicatrice abductis diſceſſit ex noſocomio.

CASUS OCTAVUS.

VIDUA 55. annorum, 27. Junii anni 1766. ad nos delata, a tribus menſibus febri quotidiana cum vomitu frequenti, etiam finito paroxyſmo ægram defatigante, affecta erat, contra quam multa

medicamenta incassum absumpserat.

Erat valde emaciata ; epigastrium & hypochondria tumida, tensa, dolentia ; lingua sordida, os amarum ; appetitus nullus : alvus tarda.

Cataplasmatibus externe applicatis ; medicamentis emollientibus, aperitivis conati fuimus illi levamen adferre : verum, cum omnia brevi post assumptionem vomitu rejiceret, nihil potuit effici ; quare tertia Julii infus. N. 9. lib. iij. ipsi quotidie exhibitæ sunt.

Prima die minus frequens fuit vomitus, isque minus amarus : sequenti die tantum semel vomuit, & febris paroxysmus mitior, brevior fuit.

5. Julii emansit vomitus ; febris vix adfuit, epigastrium & hypochondria collabuntur, minus dolent.

6. Julii emansit febris, neque amplius redivit.

7. Epigastrium & hypochondria collapsa, mollia, indolentia sunt : appetitus est ingens.

8. præter alios cibos carnes facilis digestionis ipsi conceduntur : pergit eandem infus. malthæ hordei dosin sumere.

Vires cito renatæ sunt, & 14. Julii optime valens domum suam repetiit.

CASUS NONUS.

PUELLA 18. annos nata, nunquam debite menſtruata, a longo tempore dum mane e lecto ſurgebat, non niſi poſtquam ſe vi per bihorium vel ſaltem ſeſqui-horam ad labores coegiſſet, libero gaudebat artuum motu; ſegnis, torpida, debilis 18. Auguſti ad nos defertur.

A ſemi-anno ter magnam ex naribus hæmorrhagiam paſſa fuerat; ſub commeſtione frequenter ſanguinem fundebant gingivæ lividæ, a dentibus ſecedentes: ſitis multa, appetitus nullus, alvus laxa: totum corpus colore ſubfuſco, maculis latis, lividis, quarum centrum parva puſtula alba, opaca, vix elevata fere ubique occupabat, uſque ad artuum extremitates defœdatum: pulſus erat parvus, debilis, flaccidus, inæqualis, irregularis.

Statim incœpit per diem muſti hordei lib. iij. abſumere; 19. Auguſti ultra ſeptem uncias ſanguinis rutili, conſiſtentiæ debilis, ex naribus iterum fundit. Hoc autem ſymptoma poſtea non amplius apparuit.

22. Augusti maculæ minus lividæ sunt, & sensim pallidiores factæ; 29. Augusti disparuerant: gingivæ colorem meliorem induunt: raro amplius sanguinem fundunt: appetitus est optimus: matutinus torpor & lassitudo multum minuuntur: vires insurgunt.

Perrexit eandem infusi copiam quotidie potare usque ad 28. Septembris, qua robusta, optime colorata, & ab omnibus scorbuti symptomatibus liberata ex nosocomio egressa est.

CASUS DECIMUS.

PUELLA 20. annorum, 13. Septembris ad nostrum nosocomium delata est.

Ante novem menses menstrua ante regularia cessarunt fluere, & febri irregulari modo tertianæ, modo quartanæ, subinde etiam quotidianæ typum servante correpta est, quæ demum post 23. septimanas fugata fuit, corpus grave, lassum, colore cachectico deturpatum, gingivas dolentes, facile sanguinem fundentes, deletum fere appetitum, oris graveolentiam, alvum tardam post se relinquens.

Quarta Decembris dysenteria cruenta

correpta eſt, cujus decima die illam in noſocomium ſuſcepimus: erat valde emaciata, debilis, dirisſima abdominis tormina ſub frequentibus mucoſis cruentatis dejectionibus patiebatur: gingivæ cæruleæ, dolentes, ſanguinem ſæpe fundentes a dentibus multum ſeparatæ: totius oris & faucium abſque tumore & rubore dolor, ardor; ſitis multa: deglutitio dolorifica: ſpiritus fœtidisſimus accedentes a longe teterrime afficiens: pulſus debilis, flaccidus, febrilis.

Uſu decocti radic. ſalab. per quinque dies continuato curata eſt dyſenteria, remanente gravisſimo oris fœtore & aliis ſcorbuti ſignis.

18. Muſti hordei lib. iij. ipſi per diem potandas dedimus; 19. minus dolent os & fauces: ſitis minor: oris fœtor adſtantes æque afficiens, ac ante, ægræ multum minutus videtur: facilius deglutit: pulſus minus febrilis eſt, alvus naturalis ſemel ſponte ſecedit.

Sub uſu medicamenti ſenſim omnia in melius mutantur; 29. Decembris nullum amplius ex ore fœtorem emittit: appetitus eſt valde magnus; os, fauces ab omni dolore, calore præternaturali libera ſunt, ut & gingivæ, quarum

color melior, firmitas major: sitis nulla; alvus ligata, naturalis quotidie semel sponte exoneratur: somnus optimus.

10. Octobris brevi post pastum, in quo carnes vitulinas, olera, cibos farinaceos &c. comedit, famem conqueritur. Conceduntur ipsi bubula, caro & alii solidiores cibi.

20. Octobris, missus fit musti hordei potus; ægra optime colorata est: menstrua quæ a decem mensibus emanserant, 14. Octobris eruperunt, & sat copiosa per sex dies fluxerunt. Nullum amplius superest morbi signum.

Initio Novembris sana & robusta dimissa est.

CASUS UNDECIMUS.

FEMINA 50. annorum, a quindecim diebus febri quartana vehementi laborans, 28. Augusti ad nos defertur.

Ingentem oris amarorem & fœtorem conquerebatur; quotidie etiam diebus intermissionis pluries amara, acida, subinde fœtida evomebat: dolores ventriculi quasi cultellis discinderetur, sub vomitu exacerbatos patiebatur: alvus erat laxa.

Datis copioso decocti hordei, radic. acetosæ, bardanæ cum oxymelle simplici potu & medicamentis indicationibus adaptatis usque ad nonam Septembris, nec minimum levamen attulimus ægræ; quare missis omnibus aliis pro potu & medicamento mustum hordei ipsi præscripsimus.

Prima die bis adhuc vomuit: secunda die tantum semel: erant autem rejecta adhuc æque ingrata ac ante. Tertia die emanet vomitus; disparet oris amaror: ventriculi dolores multum minuti sunt, qui 14. penitus cessarunt, & redivit appetitus 15. ingruens febris paroxysmus lenior est; 18. lenis & multo brevior solito redit.

Perrexit musto hordei usque ad 24. Septembris uti: dein cum febris, licet mitior quam ante, non cessaret, alia medicamenta ipsi data sunt, quæ optime tulit & quibus a febri cito liberata est: brevi vires recuperavit, ac 8. Octobris optime valens discessit.

CASUS DUODECIMUS.

VIRGO 22. annos nata, circa 20. Junii febri continua putrida correpta est, ex qua post 24. morbi diem cœpit reconvalescere; appetitus autem languidus mansit, & pondus post assumptos cibos in ventriculo ipsi valde molestum conquerebatur.

Initio Augusti incœpit omnia assumpta vomitu ter quaterve quotidie repetito rejicere; osque sapore pingui, lardaceo, rancescente affectum est; sumpsit varia medicamenta absque effectu, & sensim valde debilitata 24. Augusti ad nos delata est.

Incœpit statim musti hordei lib. iij. diei spatio potare: prima & secunda ab usu hujus potus die bis vomuit, dein per triduum tantum semel in die, ac postea a vomitu libera fuit. Post octiduum sapor lardaceus rancescens disparuit, sensimque ita renatus est appetitus, ut carnes teneriores 10. Septembris ipsi debuerint concedi; perrexit tamen eandem potus dosin quotidie haurire.

Digestio facilis fuit, nec minimum

incommodum post pastum conquesta est ægra.

18. Septembris incœpit quinquies, sexies per diem purgari; missæ factæ sunt carnes & musti hordei potus, & cibis congruis nutrita est ægra.

22. Sumpsit rhei elect. dr. j. dein sequens prescriptum est medicamentum:

℞. Aq. flor. tiliæ unc. vj.
Tinct. cinnam. dr. iij.
Bol. armen. unc. ß.
Laud. liq. syd. gtt. xij.
Syr papav. alb. unc. j. ß.
M.

S. omni trihorio duo cochlearia sumat.

Hoc medicamento absumpto diarrhæa cessavit: appetitus viguit, & puella optime valens initio Octobris nosocomium dereliquit.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

PUELLA 21. annorum, jam a septem diebus febri continua, putrida laborans, a biduo biliosa, fœtida sæpe revomens, licet initio morbi emeticum sumpsisset, sexta Julii ad nos delata est.

Totum corpus petechiis subfuscis obsitum est: oculi humidi, liventes; sitis multa;

multa; lingua fusca, sordida, humida: os amarissimum: epigastrium tensum, valde, praecipue sub vomitu, dolens; alvus tarda: pulsus mollis, debilis, vix febrilis; vires multum collapsae.

Pro potu & medicamento datur ipsi hordei mustum, quo per biduum continuato, vomitus, nausea, oris amaror disparuerunt; lingua incoepit depurari; sitis minuta est; alvus cocta, naturalis incoepit quotidie sponte secedere.

Undecima Julii sensim sub usu musti colore mutatae petechiae disparuerunt; facies & oculi vividiores, colore laetiori praediti; vires insurgunt: pulsus est solidior, sat plenus; incipit appetere aegra.

Vigesima Julii concessae sunt ipsi carnes, & perrexit musto uti.

Initio Augusti optime valens, ad parentes redivit.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

PUELLA 18. annorum, praegressis per aliquot dies lassitudine spontanea, siti, oris amarore, nausea, 18. Augusti anni 1767, valido frigore corripitur, & in febrim acutam putridam incidit.

Vena ipsi secta est, datum emeticum, dein validum purgans; post quod medicamentis emollientibus, refrigerantibus, acidulis usa ægra; 23. Augusti ad nostrum nosocomium defertur.

Lingua est sordida, alba; os valde amarum; horror ciborum; alvi dejectiones liquidæ, fœtidissimæ, quinque, sex per diem: capite valde dolet; pulsus mollis, liber, febrilis. Dantur ipsi musti hordei lib. iij. diei unius tempore hauriendæ.

24. Augusti oris amaror & ciborum horror ac sitis disparuere; capitis dolor est multum lenitus: diarrhæa minus fœtida.

25. Continuat diarrhæa æque frequens ac ante; quoties mustum hordei potat, brevi temporis spatio elapso, ructus penetrantissimos, ipsi valde molestos, quorum saporem & odorem definire nequit, conqueritur; quare alius potus ipsi datur, & præscriptis secundum indicationem medicamentis, ægra ex morbo feliciter evasit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

PUELLA 24. annos nata, 15. Augusti anni 1767. febri tertiana fere continua corripitur. Datur ipsi sequenti die emeticum, & præscripta sunt ipsi medicamenta solventia, refrigerantia; 19. & 21. magnam materiæ flavæ, mucosæ, amarissimæ copiam pluries sponte vomit & aliquoties purgatur.

23. ad nos defertur.

Lingua est sordida, subflava: os amarissimum: nausea continua: præcordiorum anxietas, debilitas magna: obtusus capitis dolor: alvus a nudio-tertio clausa.

Datur enema, & incipit musti hordei lib. iij. per diem haurire.

24. Paroxysmus febrilis solito lenior est: omnia symptomata mitiora.

25. Disparuerunt anxietas, nausea, oris amaror: lingua depuratur.

26. Vix per bihorium durat tertianæ paroxysmus. Alvus stipata est; capite dolere continuat: datur enema; 28 febris paroxysmus, ut nudius-tertius decursum suum absolvit: non diu post deglutitum Malthæ hordei infusum in fauces,

os & nares urens, penetrantissimus vapor ascendit, ægræ valde molestus, & musti fermentatis odorem præseferens; hinc ægra hunc potum recusat.

Data corticis peruv. unc. j. febris fugata est, & 13 Septembris optime valens discessit.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

PUELLA 22 annorum, initio Julii febri tertiana corripitur, a qua post quinque septimanas aptis medicamentis liberata, 14 Augusti magnam pinguium & aliorum difficilis digestionis ciborum copiam avide comedit: brevi post frigore, tremore corripitur; succedit ingens calor, capitis dolor, anxietas; 15 vena ipsi secatur: datur ipsi medicamentum, quod sexies vomitum excitat, & ultra 20. alvi dejectiones promovet; 16. ad nos defertur.

Lingua est sordida: oris amarorem, fœtorem & nauseam continuam conqueritur: respiratio est anxia: pulsus mollis, parvus, valde febrilis: caput grave: tota cutis maculis latis, rubris, profunde hærentibus variegata, sicca.

Data ipsi ipecacuanh. dr. ß. sexies

amara, viridia vomuit: inde autem non levata est. Præscripta sunt ipsi medicamenta acidula, & copiosus decoct. hordei, radic. bardan. acetosæ cum oxymelle simplici potus.

His usque ad 19 Augusti diligenter continuatis nulla symptomatum in melius mutatio facta est: quare musti hordei lib. iij. per diem hauriendas missis aliis medicamentis dedimus.

Jam prima die oris fœtor, amaror, nausea multum remiserunt, & secunda die disparuerunt. 23. diarrhæa correpta est, quæ cum 24. adhuc continuaret, & videretur ægram debilitare, alia apta medicamenta ipsi data sunt.

25. Eruperunt per totum truncum copiosa miliaria alba, quæ morbum judicarunt, & 16 Septembris dimissa est.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

VIR 16. annos natus, 9 Augusti ad nosocomium defertur. Ingenti totius corporis lassitudine, oris amarore, nausea, ante quatuordecim dies correptus fuerat, & incœperat ructus niorosos frequentes pati.

Aiebat senex se nullum in diæta ex-

cessum commisisse, & jam a longo tempore minus appetere: purgantia & alia medicamenta absque levamine sæpius sumpserat.

Præter enumerata symptomata habebat pulsum mollem, debilem; inæqualem, leniter febrilem: linguam crusta fusca, sicca, obductam: somnum paucum, inquietum.

Dedimus illi potandum hordei mustum. 11 Augusti oris amaror, nausea, ructus cessarunt: tota cutis lenissimo sudore continuo madet: pulsus plenior, solidior, magis æqualis est: melius dormit: 17. optime valet: magnam famem conqueritur æger: quare præter alios cibos, carnes ipsi conceduntur, quas cito, continuans mustum hordei potare, digerit: 28 Augusti sanus & robustus domum suam revertitur.

Casus Decimus octavus.

Juvenis 17 annorum, 14 Augusti febri acuta continua corripitur. Dantur illi medicamenta morbo convenientia. 25. tussi sicca afficitur: fere omnia assumpta removit: 27. tussi & vomitu continuantibus pro potu & medicamen-

to dantur musti hordei lib. iij. per diem: primæ & secundæ dosis maximam partem vomitu rejecit: post tertiam autem cessavit vomitus nec amplius redivit: tussis lenita est, & pulsus melior evasit.

Sub continuato musti hordei usu, omnia sensim in melius mutata sunt; 17. morbi die suborta diarrhæa, quæ 18. continuavit, morbus integre judicatus est, & vires brevi recuperavit.

Casus Decimus nonus.

Vir 54. ætatis annum emensus, 16 Augusti febri acuta, putrida corripitur. 19. post assumptum emeticum ad nos defertur.

Totum corpus petechiis variæ figuræ & coloris obsitum est. Lingua admodum sicca, glabra, fusca: cutis sicca: facies & oculi luridi: alvus liquida bis terve in die deponitur, subdelirans est, valde debilis: pulsus flaccescit vix febrilis; respiratio est lenta, tarda, inæqualis.

Dantur ipsi medicamenta leniter excitantia, roborantia, antiseptica.

21 Augusti ingentem oris amarorem & nauseam conqueritur, ob quæ eme-

ticum ſumit, quod ſexies vomitum & aliquoties alvum movet: dein continuat prioribus medicamentis uti.

Oris amaror & nauſea parum minuta, 28 Auguſti diſparentibus petechiis denuo aucta fuerunt, & æger incœpit vomere & multum ſitire.

Miſſa fecimus omnia medicamenta, & ſolum infuſ. N. 9. ipſi dedimus, & ad alvum jam a triduo clauſam ſollicitandam enema injectum eſt.

29 Auguſti, oris amaror, ſitis multum minuta erant: nauſea & vomitus ceſſarant, & pulſus plenior, ſolidior eſt. 30 Auguſti quinquies copioſam alvum pultaceam deponit; 31. præter debilitatem nihil de morbo ſupereſt. Perrexit uti muſto hordei uſque ad 8 Septembris: cito appetitus bonus evaſit: brevi vires recuperavit, & 15 Septembris ſanus dimiſſus eſt.

CASUS VIGESIMUS.

PUELLA 20. annorum, a tribus hebdomadibus nausea, oris amarore & sorditie, siti frequenti, diarrhæa, quibus a triduo adjuncta erant abdominis tormina & febris, affecta 2 Septembris ad nos delata est.

Datæ sunt ipsi musti hordei lib. iij. per diem & intra triduum oris amaror & sordities, sitis, abdominis tormina & diarrhæa cessarunt, continuante febri. 5 Septembris loco musti hordei datum est ipsi decoctum emolliens, refrigerans, & decocto hordei pro potu usa octava Septembris a febri libera inventa est: deerat autem appetitus, & denuo nausea & oris amaror incipiebant ægræ molesta fieri, neque sumpta ipecacuanh. dr. ß. hæc symptomata vel minimum minuta sunt: quare prior musti dosis ipsi reddita est.

14 Septembris lingua pura erat: oris amaror disparuerat, & magnus erat appetitus: ægræ pergenti hoc potu uti præter alios cibos, carnes concessæ sunt, & 21 Septembris sana ad suos rediyit.

Possem centenis exemplis virtutes musti hordei in corpore humano a celeberrimo Macbride laudatas confirmare: quæ autem ulterius referrem, cum jam relatis utplurimum conveniunt, & hoc simplex remedium magnæ in praxi Medica utilitatis esse demonstrant. Est egregium antimeticum, antiputredinosum, antiscorbuticum, digestionem ciborum juvans & corrigens medicamentum: sitim cito sedans potu & bonum nutrimentum.

FORMULÆ.

N. 1. ℞. Flor. arnic. dr. j.
Inf. c. aq. fervid. q. ſ. p. $\frac{1}{2}$. hor. vaſe clauſo colat. lib. j. adde ſyr. flor. chamom. unc. j.
M.
S. Quatuor vel quinque doſibus diei unius ſpatio abſumatur.

N. 2. ℞. Flor. arnic. dr. ij.
Fiat infuſ. ut prius, & eodem modo ſumatur.

N. 3. ℞. Flor. arnic. dr. iij.
Inf. p. $\frac{1}{2}$. hor. c. aq. fervid. q. ſ. vaſe clauſo. colat. lib. j. adde ſyr. capill. vener. unc. j.
M.
S. Uſus ut prioris.

N. 4. ℞. Flor. arnic. unc. ß.
Infunde ut prius. Colat. lib. j. adde ſyr. flor. chamom. unc. j. ß.
M.
S. Diei unius ſpatio abſumat æger.

N. 5. ℞. Flor. arnic. unc. ß.
Inf. c. aq. fervid. q. ſ. per $\frac{1}{2}$. hor. dein per medium $\frac{1}{4}$. hor. bullians

vase clauso; colat. lib. j. adde syr. capill. vener. unc. j. vel unc. j. ß.

S. Usus ut prioris.

N. 6. ℞. Flor. arnic. unc. j.

Inf. c. aq. q. s. p. $\frac{1}{2}$. hor. dein per medium $\frac{1}{4}$. hor. bulliant vase clauso colat. lib. ij. adde;

Syr. capill. vener. unc. ij. vel q. s. ad gratam dulcedinem.

M.

S. omni bihorio vasculum sumat, ut nychtemeri spatio absumatur.

N. 7. ℞. pulv. subtiliss. flor. arnic. dr. ij. mell. q. s.

M. fiat electuarium molle diei spatio absumendum.

N. 8. ℞. Pulv. subtiliss. flor. arnic. dr. iij. mell. q. s.

M. fiat electuarium molle.

S. Usus ut prioris.

N. 9. ℞. Malth. hordei unc. vj.

Coq. c. aq. mensur. j. per $\frac{1}{4}$. hor. dein adde

Semin. fænicul. scr. iv.

Glycyrrhiz dr. ij. vel dr. iij.

Stent in digestione per 4. hor. vase clauso colatur. asservetur usui.

HENR. JOSEPH. COLLIN,

NOSOCOMII PAZMANNIANI PHYSICI Ordinarii, & Sac. Cæsareo-Reg. Apost. Majest. Regim. Infer. Austr. Consiliarii,

ARNICÆ,

IN FEBRIBUS
ET ALIIS MORBIS PUTRIDIS
VIRES
SIVE
OBSERVATIONUM
CIRCA
MORBOS ACUTOS
ET
CHRONICOS FACTARUM.

PARS QUINTA.

VIRO

ILLUSTRISSMO, MAGNIFICO

AC

CLARISSIMO DOMINO

LIB. BARONI

ANTONIO

DE STORCK,

AUGUSTISS. IMPERATORIS & IMPERATRICIS, a Consiliis, Archiatrorum Comiti, Studii Medici Cæsareo-Reg. Præsidi, Perpetuo per universas Austriæ Provincias Proto-Medico, plurium Academiarum Membro, & Nosocomii Pazmanniani Physico.

Hos suos labores, seque totum dicat.

H. J. COLLIN.

PRÆFATIO.

Pulchri, quos initio praxeos meæ inventorum ab illustrissimo lib. Barone Antonio de Storck medicamentorum vidi, effectus in animum induxere, posse forte in Europa talia detegi, quæ exoticorum magno pretio ab exteris comparatorum vires æquarent, cupivique semper, præcipue cortici Peruviano aliquid substituere, quod in febribus intermittentibus & continuis putridis ipsius vires suppleret. In hunc finem per multos annos variarum arborum & fruticum cortices, folia, fructus multasque plantas variis subjeci

examinibus : inde autem ſpes nulla optato potiendi remedio affulſit, donec repetiti arnicæ in ægris effectus anſam dederint ſperandi, plantam hanc, quam a tot annis manibus volvebam, votis forte ſatisfacturam : ſenſim illius in præfatis & aliis morbis obſervare cœpi effectus : numeroſiſſimos ſcripſi caſus, ex quibus ſequentes, qui, ut doctus Lector de hujus plantæ viribus exactum ferre poſſit judicium, ſufficere mihi videntur, typis mandavi : hiſtorias morborum cum ſuis cauſis, ſymptomatibus & criſibus, quantum in me fuit, exactiſſime retuli, ut non tantum mala, quibus arnica opponi poteſt, pateant ; ſed etiam modi, quibus & gradus, per quos viribus arnicæ adjuta natura morbos leniat, minuat & curet, manifeſti fiant, & data occaſione

ex his obſervationibus in Scientiæ Medicæ emolumentum diverſa deduci poſſint Corollaria. Vale, benevole Lector, & fave.

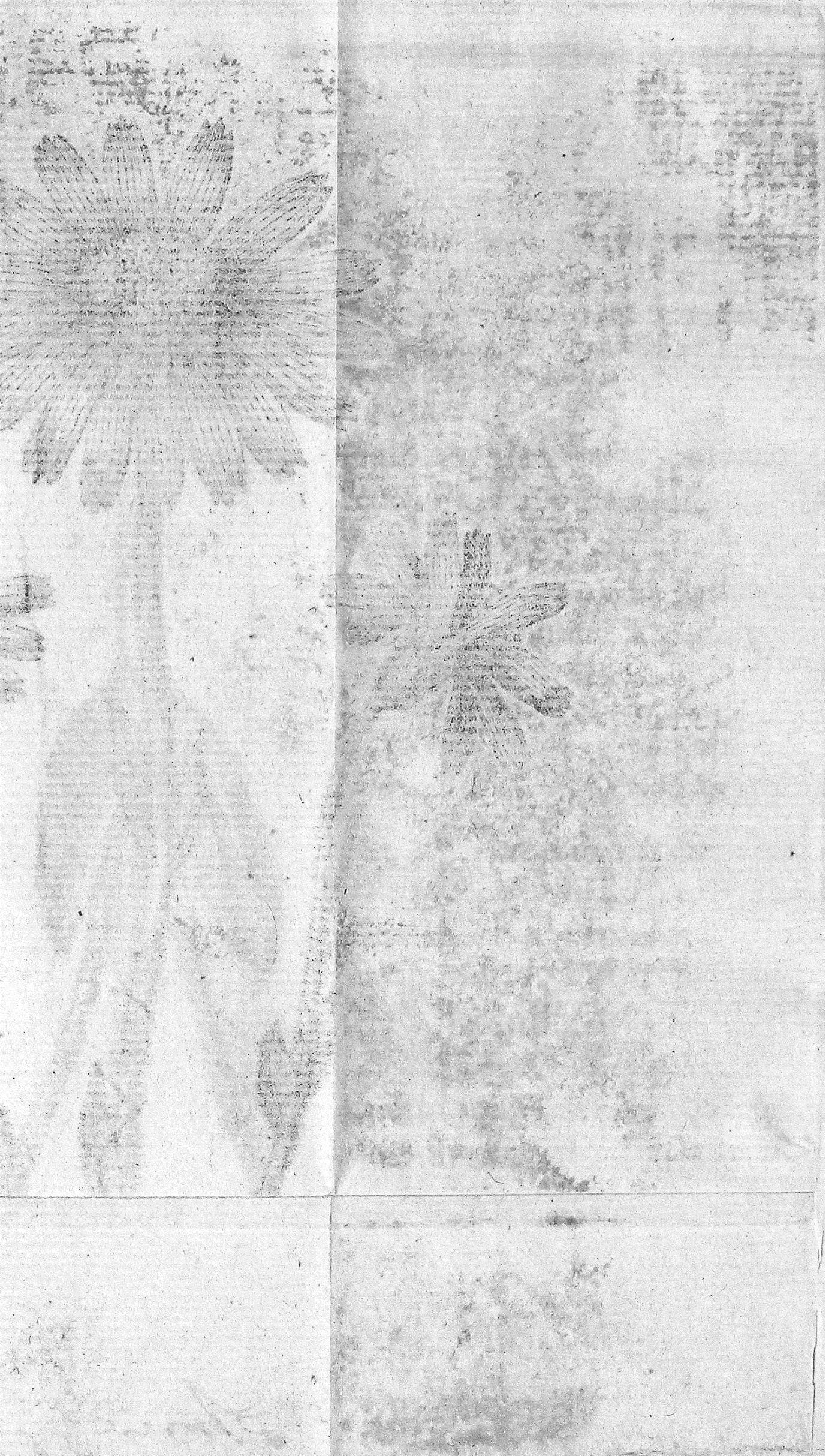
Explicatio Iconis.

a. Arnica montana Linnæi.
b. Flos in ſemen abiens delapſis corollis.
c. Calix effœtus exhibens receptaculum nudum.
d. Corollæ diſci hermaphroditæ.
e. Corolla radii feminina.
f. Corolla radii baſi aperta, ut character ſtaminum caſtratorum diſcerni valeat.
g. Semen matureſcens cum pappo ſimplice piloſo.

Admodum Reverendus & Perilluſtris Dominus de Wulffen, vir doctus & peritus Botanicus, Clagenfurti degens, qui horulas ab officiis ſpiritualibus liberas botanicis laboribus, quibus delectatur, impendit, plantam hanc ſub ſua directione depingi curavit, Iconiſque explicationem adjunxit.

Exacta Plantæ deſcriptio obſervat. mearum Parti IV præpoſita eſt.

a
b
c
d
e
f
g

CONTENTA HUJUS OPERIS.

APPENDIX.

In quinque Paragraphos divisa, Experimenta de putrefactione & de arnicæ præcipuorumque cognitorum antisepticorum variis Encheirisibus inter se comparatorum virtute in substantiis animalibus vita orbis putredinem remorante, ac in iisdem jam natam corrigente, subjunctaque cuilibet paragrapho pauca Corollaria continens.

SECTIO PRIMA.

DE *FLORIBUS ARNICÆ.*

CAPUT PRIMUM.

FLORES ARNICÆ *FEBRIFUGI.*

MENSE Septembris anni 1770. intermittentes febres, quacumque methodo tractatæ, magna ex parte in febres putridas, maxime post datum corticem peruvianum valde malignas, sæpe manifesto visceris alicujus infarctu stipatas incœperunt mutari. Per integrum annum hac metamorphosi non obstante diligentissima cum omnibus cautelis adhibita cura, valde multos mortis vic-

timas cadere, non ſine animi mærore, vidi. Animo perpendens, quæ de febrium intermittentium cauſa prædiſponente ſcripſit pie defunctus illuſtriſſimus Gerardus L. B. van Swieten (*a*), opinione magni viri ex ſolida experientia & juſto firmoque ratiocinio firmata, ac felicibus, quæ contra pertinaciſſimos nervorum ac ſenſorii communis morbos cum floribus arnicæ (*b*) feci, experimentis inductus, ſperavi fore ut hi flores contra prædiſponentem febrium intermittentium cauſam aliquid valerent: atque obſervata ſæpius in hominibus dictis morbis laborantibus obſtructionum reſolutio, ſtagnantium humorum diſſipatio & correctio ſpem auxerunt futuri hujus medicamenti in illa putrida conſtitutione epidemica felicis ſucceſſus.

(*a*) Satis probabile videtur, cauſam illam prædiſponentem hærere potius in ſubtiliſſimo fluido, vel in vaſis minimis per quæ illud movetur; aut communi omnium origine Encephalo. Vide Commentar. in Aphor. Boerhaavii, pag. 533. §. 757.

(*b*) Vide quartam obſervationum mearum partem.

CASUS

CASUS PRIMUS.

VIR quadragenarius, duos validos febris quartanæ paroxyſmos perpeſſus, 14 Octobris anni 1771. ad noſtrum noſocomium defertur: coloris eſt cachectici, lingua muco albo obſita eſt, alvus tarda. Datur ipſi emeticum quod ſurſum & deorſum aliquoties operatur. 15. Datur ipſi infuſ. N. 1. 16. redit paroxyſmus, in quo pergit medicamentum ſuum ſumere. 17. Appetitum habet, ſæpe leniter ſudat: alvus eſt libera, lingua pura. 19. Paroxyſmus emanet, neque poſtea amplius redit: ſumit idem medicamentum adhuc per octo dies, ſub cujus uſu color bonus fit, & omnes functiones in integrum reſtituuntur.

CASUS SECUNDUS.

JUVENIS 28. annos natus, ſub finem Novembris diarrhæa correptus eſt, qua anodinis ſedata, in febrim quotidianam incidit, quæ poſt 14. dies in tertianam mutata eſt, cum cujus quinto paroxyſmo 20. Decembris in noſtrum noſoco-

mium suscipitur, hypochondriis tensis, ab attactu dolentibus, alvo tarda, appetitu languente, lingua pura: datur ipsi lene purgans, quod sexies alvum movet: dein utitur infuso N. 1. quo ter absumpto a febri liberatus est: hypochondria sunt mollia, indolentia: appetitus bonus & reliquæ functiones vigent. Sumpto adhuc per sex dies eodem medicamento discessit.

CASUS TERTIUS.

PUELLAM 22 annos natam, post nimiam prunorum copiam ingestam tertiana febris invadit instante menstruorum tempore, quæ post binos primos febris paroxysmos debita copia fluunt. Tertiana, non obstantibus variis adhibitis remediis, per 14. septimanas durat, dein fit quartana; cum cujus secundo paroxysmo ad nos initio Decembris defertur, colòre flavo-viridi tota tincta; epigastrio & hypochondriis elatis, liene tumido, duro; appetitu deleto; alvo libera, siti extra paroxysmum pauca; utitur decoctis graminis, taraxaci &c. Conservis herbar. antiscorbutic. usque ad 23. Decembris absque ulla in melius

mutatione quare infuſ. N. 1. ipſi præſcribitur.

25. Ingruentis paroxyſmi frigus, quod per bihorium cum tremore durare ſolebat, vix per mediam horam duravit; calor multo lenior & brevior fuit.

28. Paroxyſmus eodem modo ſe gerit ac ultima vice: hypochondria mollia, fere integre collapſa: lienis moles multum minuta; alvus laxa hodie aliquoties ſecedit: appetitum habet ægra.

31. Vix ſenſibilis eſt paroxyſmus, qui poſtea non amplius redit: alvus pergit eſſe laxa. Continuatur adhuc per 10. dies medicamenti uſus, dein per 8. dies cort. peruv. dr. ij. quotidie aſſumptis, quoad omnia ſana & robuſta facta eſt.

CASUS QUARTUS.

FEMINA 30. aliquot annos nata, ab octodecim ſeptimanis febri quotidiana laborans, octava Januarii 1772. ex Hungaria Viennam appulit & nona in noſtrum noſocomium ſuſcepta eſt.

Facies & artus inferiores ſunt œde-

matosi, color cachecticus: hypochondria tumida, tensa: sitis multa, appetitus nullus: urinæ excretio pauca: alvus sat naturalis: frigus febrile cum magno tremore ultra trihorium durans: calor succedens pauco sudore post idem fere temporis spatium finitur. Datur illi infus. N. 1.

19. Januarii febris sensim minuta penitus emanet; facies est naturalis: collapsa hypochondria, sitis nulla; appetitus sat bonus, sed artus inferiores manent tumidi. Præter dictum medicamentum dantur ipsi quotidie oxymell. colchici unc. ij. quibus urinæ excretio augetur.

23. Ingens est appetitus, hinc major ciborum copia ipsi concedi debet, quibus additur vini usus. Dictis medicamentis usque ad 4. Februarii usa ab omni morboso symptomate libera est, & cito vires recuperat.

CASUS QUINTUS.

Operarius 28. annos natus, febri quotidiana, cujus frigus magno corporis concussu comitatum post bihorium, calor vero post 9. circiter horas profuso

ſudore terminabatur; jam a 30. diebus laborans & in quartum diem diarrhæa & tuſſicula ſicca affectus, ſeptima Januarii ad nos delatus eſt.

Lingua erat ſordida, os amarum, appetitus deletus, data ipſi bis ipecacuanha & paucis aliis medicamentis intra triduum a diarrhæa liberatus eſt.

10. Januarii incœpit medicam. N. j. uti. 15. paroxyſmus nullus: incipit ſputa pituitoſa vitrea expectorare.

18. Ejuſdem notæ ſputis ſed copioſioribus continuantibus excerni dolorem ſub medio ſterno conqueritur, & valde pronus eſt in ſudores, miſſa fit arnica, datur ipſi lene decoctum expectorans & infuſum ſalviæ cum pauco lacte.

Tuſſis & ſudor ſenſim minuuntur: 24. valde appetit, incipit carnibus veſci, & 28. perfecte curatus ad ſuos redit.

CASUS SEXTUS.

Feminæ 24. annos natæ, alias ſemper ſat ſanæ, ſub finem Septembris anni 1771. menſtrua emanſere, & brevi poſt febri tertiana correpta eſt.

Per octo ſeptimanas variis medicamentis incaſſum uſa ad nos venit: tu-

midum, durum, dolens, erat hypochondrium ſiniſtrum; color cutis valde cachecticus; appetitus etiam diebus intercalaribus paucus: urina pallida, alvus naturalis, febris paroxyſmi validi.

Uſa eſt ſalibus, conſervis herbar. antiſcorbutic. decoctis ſolventiſſimis graminis & taraxac. radic. &c. extractis amaris: externe varia fomenta & cataplaſmata ad molliendum & reſolvendum durum hypochondrii tumorem fuere applicata: quibus omnibus uſque ad ſeptimam Januarii 1772. diligenter adhibitis, febris eadem manſit, & hypochondrii tumor vix mutatus eſt.

Vires ægræ ſub uſu horum, continuante febre, ita ſenſim fractæ ſunt, ut indicatio vitalis primas partes obtinuerit: quare corticem peruvianum ipſi præſcripſi, ſperans fore, ut, ſopita febre, aliis indicationibus poſſet fieri ſatis.

Octidui ſpatio corticis peruv. unc. vj. & ſalis ammoniac. unc. ß. ſumpſit, ſub quorum uſu febris tertiana in vehementem quotidianam duas tertias diei partes durantem profuſo ſudore finitam mutata eſt: hoc metum fecit: ne ut frequenter initio epidemiæ acciderat, ægra in fe-

brim putridam laberetur. Quare per triduum adhibitis medicamentis refrigerantibus, leniter purgantibus & antisepticis 14. Januarii infus. N. 1. ægræ præscriptum est, & 17. a febre perfecte liberam invenimus.

Toto reliquo mense Januarii in usu ejusdem medicamenti mansit: adhibitis cum unguento emolliente frictionibus, hypochondrium sinistrum ad statum naturalem redactum est, & femina perfectæ sanitati restituta.

CASUS SEPTIMUS.

JUVENIS 19. annorum, in carcere ubi mundities & aeris renovatio negligebantur, ab aliquot mensibus detentus, febri petechiali ab octo diebus laborans ad nos defertur: a febri putrida curatus omnium functionum libero usu per sex dies gavisus est, furtim acceptis cibis copiosioribus quam par erat, 9. Januarii febri quotidiana cum frequentibus ructibus, nausea, anxietate, oris sorditie, fœtore correptus est.

Post emeticum repetitum datis medicamentis blandis aperientibus febris eadem mansit. Quare 16. Januarii infus.

N. 1. ipſi præſcripſi. Paroxyſmus 18. emanet, 19. redit: dein fit quartana lenis, cujus tres invaſiones valde lenes perpeſſus æger, ab illa poſtea liber fuit, color cachecticus in ſanum cito mutatus eſt, & æger brevi convaluit.

CASUS OCTAVUS.

SARTOR 30. annorum, ab initio Auguſti anni 1771. uſque ad 24. Decembris febri tertiana laboraverat, ab hac tunc temporis neſcit, quo medicamento liberatus, apyretos per octiduum vixit: dein febri quotidiana, cujus frigus cum tremore circiter per duas horas duraturum ſummo mane ingruebat, calor vero ad veſperas protractus ſudore copioſo finiebatur, correptus eſt, cum qua 17. Januarii illum in noſtrum noſocomium ſuſcepimus: abdomen præcipue circa epigaſtrium & hypochondria: tumidum, tenſum erat, ſitis multa: appetitus nullus: alvus & urina non multum a naturali abludentes: colore dilute flavo tota cutis tincta eſt, reſpiratio ſub paroxyſmo difficilis & magnus capitis dolor.

18. Januarii incipit uti infuſ. N. 1.

20. abdomen jam multo mollius eſt. 22 Totum collapſum & molle : color cutis fere naturalis : 24. febris paroxyſmus emanet : æger incipit per intervalla tuſſire & ſputa cocta copioſa, facilia expectorat.

Sub uſu arnicæ uſque ad 8. Februarii pergit ſimilia expectorare : dein ab omni morboſo ſymptomate liber a medicamentis abſtinet & brevi ad labores ſuos redit.

CASUS NONUS.

TEXTOR 54. annos natus, 14. Decembris 1771. ad nos febri petechiali laborans defertur : jam ab octiduo reconvaleſcere viſum 16 Januarii validus paroxyſmus febris invadit, qui 19. eodem modo redit : deletus eſt apetitus : lingua ſordida, os amarum : 20. ſumit emeticum, quod ſexies copioſum vomitum bilioſorum multo glutine mixtorum excitat, & aliquoties alvum movet.

21. Januarii incipit uti infuſ. N. 1. 23. paroxyſmus eſt æque validus ac ante. 26. Lenior & brevior eſt. Datur ipſi idem infuſ. in duplo : febris con-

tinuo minuitur. 4. Februarii vix amplius ſenſibilis eſt, ac poſtea penitus emanet. 11. Februarii ſanus dimittitur.

CASUS DECIMUS.

FEMINA 34. annorum, poſt victus dyſpepti uſum per aliquot menſes continuatum & functiones inde ſenſim labefactatas febri intermittente corripitur, qua jam a 15. diebus laborans 21. Januarii 1773. ad nos defertur.

Valde tumido anaſarca affecta eſt ægra, coloris viridi fuſci: quotidie febrilis paroxyſmus invadit, & ſub quovis dolores urentes, lancinantes, validos, frequenter repetitos, qui ab oſſe ſacro totam dorſi ſpinam ſubito pervadunt, & in vertice capitis deſæviunt, patitur: primus paroxyſmus vehemens eſt, & ante ac poſt illius invaſionem continuo nauſeat ægra: ſecundus & tertius fere ſibi ſimiles, ſunt priori leniores, ita ut tertius leniſſimus ſit, ſic ut videatur triplici quartana affecta ægra: lingua ſordibus flavis valde obſita eſt: os amarum: omnes functiones languidæ.

Sumit tempore apyrexiæ emeticum, quod ſequenti die repetitur: unde ægra

repetitis vicibus multum vomit & leniter purgatur: disparet nausea & oris amaror.

23. Januarii datur ipsi infus. N. 1. & quotidie oxymell. colchici unc. ij. incipit sumere, cito detumescit ægra, & 4. Februarii ab hydrope libera est: dolores remiserunt: paroxysmi sunt leniores, functiones omnes meliores.

7 Februarii apyretos est. 8 vix adest febris. 9. vehementioris quartanæ paroxysmus sat validus est, qui, emanentibus aliis, ter adhuc, sed semper lenior ægram invadit, & dein quoque cessat. Missum fit oxymel colchicum, & continuat ægra arnicam sumere.

Nocte 27 Februarii ad 28 prægresso leni frigore calorem & sitim passa est, & mane multum sudavit: color est adhuc cachecticus: solida laxa: præter dictam arnicæ dosin quotidie cortic. peruv. unc. ß. ipsi datur; sic per triduum continuat: dein per 10. dies quotidie tantum dr. ij. sumit, pergens arnica uti, atque sic perfectæ sanitati restituitur.

CASUS UNDECIMUS.

FABER ferrarius 36 annos natus, a mense Julii anni 1771. usque in mensem Octobris sequentis febri intermittente irregulari, modo quotidianæ, modo tertianæ, mox quartanæ typum frequenter mutatum induente laboravit: adhibitis medicamentis a febri per octo dies immunis vixit: dein tertiana regulari per tres septimanas affectus Gorizii a fratribus misericordiæ ab illa liberatus, mansit debilis, cachecticus cum tumore pedum & crurum œdematoso, & deficiente appetitu per triginta unum dies: quibus exactis denuo octo paroxysmos perpessus est. Post quos quodam pulvere sumpto febris denuo per octiduum emansit, facta dein quotidiana valida, qua jam a 15. diebus laborans 7 Februarii ad nos delatus est, tumidis facie, artubus inferioribus, colore viridi tinctus, emaciatus, appetitu carens, linguam valde sordidam & os amarum, anxia præcordia, alvum tardam conquerens.

Datur ipsi statim emeticum, quod sexies vomitum biliosorum multo glu-

tine mixtorum movet & sexies alvum: post hoc vespere lene cardiacum sumit & sequenti die datur infusum N. j. 9 Februarii paroxysmus lenior est, qui 10. acerbior ingruit; dein penitus emanet, redeunte appetitu. Eodem medicamento usus est per 15. dies, sæpius leniter sudans & alvo libera gaudens; collapsis facie & cruribus, colore cachectico in sanum mutato, ab illo abstinuit, & initio Martii sanus discessit.

CASUS DUODECIMUS.

FEMINA 25. annorum, a tribus mensibus menstruis carens 27 Januarii 1772. febri quotidiana corripitur, cum qua 10 Februarii ad nostrum nosocomium defertur. Frigus cum magno tremore per horam durat: calor ultra 5. horas protractus pauco sudore finitur: hypochondrium dextrum præcipue sub paroxysmo dolore punctorio, pulsatione molesta afficitur, tumet, durum est: extra febrim functiones omnes sat bonæ.

Incipit 11 Februarii uti infuso N. j. sensim lenior fit paroxysmus, & 15 Februarii penitus emanet. Hypochondrium collapsum est, molle, pulsationis ex-

pers : dolores autem torminosos in illo patitur, qui continuato medicamento & usu radicis salab. post triduum disparuerunt.

Casus Decimus tertius.

VIRGO 47 annos nata, 11 Februarii anno 1772. in nosocomium suscipitur.

Anno 1769. per septem septimanas tertiana laboravit, anno 1770. per octo septimanas. Anno 1771. initio autumni iterum eadem febri corripitur, sub qua emanent menstrua : post 20. circiter paroxysmos præmissis salinis remediis curatur ut prioribus vicibus, sumpto nempe cortice peruviano : sublata febri epigastrium & hypochondrium dextrum tumida, dura evaserunt, & cito hydrope ascite & anasarca affecta est : ab utroque hydrope curata, licet hypochondrium & epigastrium æque dura & tumida essent ac ante, medicamenta neglexit. Sub finem Decembris in diarrhæam frequentem incidit, post 4. septimanas sponte cessavit. 29 Januarii 1772. circa 4. pomeridianam febri corripitur, cujus frigus per bihorium, calor

usque ad sequens mane, sensim leni sudore remissior factus, durabat: tempore paroxysmi capite multum dolebat; valde anxia erat: sitis erat multa: frequenti die eadem hora iterum paroxysmo fere eodem, paulo remissiori tamen, & circa mediam noctem finito corripiebatur: per biduum libera fuit: dein ambo paroxysmi, ut prius, redierunt.

Utrumque hypochondrium & epigastrium dura, tumida, ab attactu dolent: color dilute flavus totam cutim occupat. Lingua pura: alvus per vices cinerea; urina crocea: appetitus nullus. Duplex quintana typum regularem servat ut ante: frigus febrile validus totius corporis tremor comitatur: utitur conserva herbarum antiscorbuticarum cum sale polychresto usque ad 18 Februarii absque ulla in melius mutatione: imo continuo magis debilitatur ægra: quare misso priori medicamento statui experiri quid contra hanc febrim & inveteratas in hac ægra obstructiones possint arnicæ flores, & infus. N. j. ipsi præscripsi.

22 Februarii alvum fuscam, mollem deposuit ægra: urina est aurantia: paroxysmi febriles multo leniores & bre-

viores ſunt : hypochondria & epigaſtrium molliora.

25. Datur ipſi infuſ. N. j. dupla doſis: ſenſim magis magiſque paroxyſmorum vehementia & duratio ac hypochondriorum tumor minuuntur : redit appetitus : flavedo cutis diſparet : urina eſt naturalis.

7 Martii primæ quintanæ paroxyſmi die, leves horripilationes, quas lenis calor excipit, ſæpius interdiu experitur : dolores vehementes, lancinantes, ſæpius repetentes per totam ſpinam dorſi, leniores per omnes artus patitur : ob dolores ſpinæ dorſi ſub motu auctos immobilis in dorſum decumbere cogitur : noctu parum dormit ; leniter ſudat : appetitus plane nullus.

8 Martii frigus nullum : dolores leniores corpus flexile a motu minus affectum : parum febricitat : leniter ſudat : lenis febris & ſudor uſque ad 12 Martii continuant : quo tempore alvus bis enemate ſollicitari debuit.

12. Apyretos eſt : omnis doloris expers : epigaſtrium & hypochondria naturaliter habent, excepta parva plaga dextra epigaſtrii, quæ adhuc parum tenſa eſt. Color cutis naturalis : utitur adhuc per 12. dies eodem medicamen-

to : dein nullis obstructionum signis amplius apparentibus ab illo abstinuit, & sub finem Aprilis optime valens exivit.

Casus Decimus Quartus.

Vir 36 annos natus, 20 Februarii a 10. diebus febri quotidiana, cujus frigus per bihorium, calor vero ultra quinque horas durabat & sudore moderato finiebatur, affectus ad nos defertur ictericus & anxius : hypochondrium dextrum tumet, durum est : appetitus nullus : sitis pauca : lingua sat pura.

Datur illi infus. N. 2 : 22. paroxysmus brevior, lenior est : quotidie minuitur & 25 Februarii penitus abest : color cutis dilutior : hypochondrium mollius : anxietas minor, & æger aliquoties hodie purgatur : incipit appetere : eadem medicamenti dosi ad tertiam Martii utitur ; qua & color flavus disparuerat : hypochondrium naturaliter habebat, & omnes functiones bonæ erant.

Usus est dein media medicamenti dosi per sex alios dies, & optime valens 10 Martii discessit.

Casus Decimus quintus.

Puella 10. annorum, a 5. mensibus febri quotidiana, cujus frigus ultra duas horas illam excruciabat: calor vero pauco sudore defervescens circiter quadrihorium complectebatur, laborans ac tussi sicca & dolorifica extra paroxysmum præcipue affecta, appetitu carens, emaciata, coloris cachectici mihi 12 Februarii committitur curanda.

Decocto radicis salab. cum sale polychr. & similibus affecto pectori & febri usque ad 20 februarii medicinam eo cum effectu feci, ut & tussis fere integre cessaverit, & appetitus sat bonus, continuante eodem modo ac ante febri renatus sit.

21 Februarii dedi illi infus. N. j. quo per 4. dies usa a febre perfecte liberata fuit, nullo superstite, præter debilitatem & corporis emaciationem, symptomate. Usa est medicamento adhuc per aliquot dies, & sat cito convaluit.

Casus Decimus sextus.

Operarius 44. annos natus, poſt perpeſſos 14 febris tertianæ paroxyſmos 24 Februarii ad nos venit.

Frigus cum tremore 2 $\frac{1}{2}$. horas, calor ad 9. horas protrahitur ſudore ſat copioſo deferveſcens : tument, dura ſunt, ad attactum dolent hypochondria : color corporis cachecticus : appetitus paucus ; alvus & urina ſat naturales.

Datur illi medicam. N. 2. 26. ſumit medicam. N. 1.

Senſim lenior fit paroxyſmus, qui tertia Martii vix ſenſibilis eſt, & poſtea penitus abeſt : hypochondria multum collapſa, mollia, indolentia ſunt : appetitus redit : pergit uti eadem medicamenti doſi uſque ad 14 Martii, qua perfecte curatus viſus eſt, & præter alios cibos carnibus incœpit veſci.

21 Martii mane leniter perfrigeratus incœpit modice febricitare : tuſſire : ſputa ſunt aquoſa : os eſt amarum : lingua ſordida : hypochondrium dextrum tumet : datur emetic. quod & vomitum quinquies & alvum aliquoties movet ;

post quod decoctum emoll. ipsi exhibetur.

23 Martii erupere per totum corpus multæ petechiæ fuscæ, quæ 24. numero augentur. Ab heri præter decoctum emolliens pulver. flor. arnic. cum syr. in formam electuarii mollis redacti dr. ij. per diem sumit; hodie ter purgatur.

25 Martii cutis sicca; pulsus dilatatus, undosus; respiratio bona; ter adhuc purgatur; nocte sequente bene dormit; leniter sudat.

26. Pulsus collapsus vix febrilis; vix amplius tussit; hypochondrium naturale, cutis mollis; nox tranquilla.

27. Petechiæ caput aciculæ majoris magnitudine & figura æquantes, coloris sunt lætioris, rubelli & pauciores; alvus cocta mollis; appetitus sat bonus, lingua pura, functiones vitales naturales. Omnia continuo in melius mutantur, & 30 Martii tantum supersunt pallida petechiarum vestigia. Missis reliquis dantur ægræ cort. peruv. dr. ij. per diem. Sic per 8. dies simul pauco vino & aptis cibis utens continuat, & cito vires recuperat.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

FEMINA pauperrima, ex itinere ad nos pervenerat menſe Decembris, febri putrida epidemica affecta, ex qua ægre evaſerat; cum jam a tribus ſeptimanis convaleſcens eſſet, & viribus jam ſufficientibus, ut poſſet dimitti, pollere videretur, quotidiana febri corripitur. Præmiſſis lenibus evacuantibus, cum a priori morbo jam fractæ vires non viderentur hanc febrim diu ſuſtinere poſſe, data eſt ipſi poſt quintum paroxyſmum pulveris corticis peruv. unc. ß. per diem. Prima die ſat bene fert; ſecunda die anxia fit; tertia revomit binas doſes & paroxyſmus acerbior eſt reliquis. Ægra dein medicamentum recuſat, quare 2 Martii cortici ſubſtituitur infuſ. N. 2. Febris hac die vehemens eſt, & diutius durat ſolito: ſic die ſequenti pergit. Quarta Martii datur ipſi doſis dupla infuſ. N. 2. Quinta brevior, lenior eſt paroxyſmus. Sexta vix adeſt. Septima penitus emanet, functiones omnes bonæ ſunt: continuat adhuc per decem dies ſimpla medicamenti doſi uti, & cito appetitum & vires recuperat.

Toto febris tempore alvus sponte secessit, & misso cortice extra paroxysmum nulla adfuit anxietas.

Casus Decimus octavus.

FEMINAM 30 annos natam, laxi corporis habitus cum sexto febris tertianæ paroxysmo quinta Martii curandam suscipio coloris est pallide flavi : os est amarum : lingua sordida : appetitus deletus. Lien valde tumet : alvus est naturalis : urina pallide flava cum enæoremate divulso.

Datur ipsi emeticum, quod multum laticem viridem glutine mixtum sursum educit : sequenti die lenia tormina abdominis & borborygmos conqueritur : quæ assumpto leni purgante, fluente sexies alvo cessant.

Septima Martii incipit infus. N. 1. sumere : 16. resolutus est lienis tumor : febris autem continuat, sub qua ægra multum debilitatur, toto corpore pallens, 20. finito paroxysmo sumit cortic. peruv. dr. ij. 21. dantur dr. iv. 22. emanet paroxysmus : sumit adhuc cortic. dr. ij. 23. incipit quater de die cortic.

peruv. dr. ß. cum Martis gr. j. ſumere. Sic per 12. dies continuat & perfectam ſanitatem adipiſcitur.

Casus Decimus nonus.

JUVENIS 27 annos natus, per menſem in aliquo noſocomio febri tertiana laboravit, cortice peruviano demum curatus, dum bis emanſiſſet paroxyſmus, licet hypochondrium dextrum valde dolens, tumidum & durum eſſet, dimiſſus, eadem die circa primam pomeridianam frigore cum valido tremore & anxietate, dolore hypochondrii aucto correptus eſt, cui poſt ſeſqui-horam calor ſucceſſit per ſex horas durans, pauco ſudore finitus, poſt quem anxietas & hypochondrii dolores parum remiſerunt.

Quotidie eadem hora redit febris, ſub cujus quarta invaſione 13. Martii ad nos defertur. Datur ipſi infuſ. N. j. in duplo.

16. Martii hypochondrium multum mollitum, collapſum, vix dolens, anxietas minor; paroxyſmus lenior, brevior; urina antea fuſca colorem na-

turalem habet : alvus naturalis ſponte ſecedit.

17. Martii emanet paroxyſmus nec amplius poſtea redit, totum hypochondrium detumuit, indolens eſt, & tantum parva durities ſub coſtis ſpuriis percipitur ; ſitis quæ ab initio magna fuerat, nulla eſt : redit appetitus ; ſomnus hucuſque paucus ; color cachecticus manet, pergit eadem medicamenti doſi uti.

24. Martii cum jam a triduo magnus eſſet appetitus, bonus ſomnus, color fere ſanus, incipit tuſſire ; ſputa copioſa, glutinoſa expectorat : hæc evacuatio per quinque dies continuat : æger prima Aprilis ſanus diſcedit.

CASUS VIGESIMUS.

PUELLA 26. annorum, a 18. ætatis anno menſtruis cum magna corporis debilitate, abdominis & artuum doloribus ſat regulariter erumpentibus & utplurimum triduo finitis gaudens, tempore intermedio ſemper ſana, bilioſi temperamenti, 9. Martii febri tertiana corripitur : poſt tertium paroxyſmum menſtrua, quæ prima menſis jam adfuerant, cum

cum dictis ſymptomatibus denuo erumpunt, & per triduum iterum fluunt, continuante febri.

17. Martii quinto paroxyſmo defungens ſe curæ meæ commiſit: frigus cum magno totius corporis concuſſu ultra horam durat; ſubſequens calor cum capitis dolore poſt decem circiter horas ſudore mediocri finitur: nullus appetitus, ſitis in paroxyſmo multa: alvus naturalis: urina varia; tument, tenſa ſunt epigaſtrium & hypochondria. Datur ipſi infuſ. N. 1. ſub quo fere omnia in eodem ſtatu permanere videntur.

21. Martii pulver. florum arnicæ cum ſyrupo in electuar. redact. dr. ij. per diem incipit ſumere.

25. Lenior & brevior eſt paroxyſmus; ſed 26. præter morem iterum ingruit & 27. abeſt; 28. & 30. febris de ſua vehementia & duratione continuo magis amittit; hypochondria & epigaſtrium collabuntur; vix amplius dolent.

Prima & tertia Aprilis tantum leves aliquot horripilationes abſque ſubſequenti calore paſſa eſt; poſthac nullum amplius paroxyſmi ſignum obſervatur. Puella bene habens per ſex dies adhuc medicamento utitur, dein ab illo abſtinet.

CASUS VIGES. PRIMUS.

JUVENIS 27. annos natus, ante 4. annos per aliquot septimanas ictero affectus est, qui eodem anno & sequente 1770. denuo illum invasit, & remediis variis domesticis curatus, per biennium sat sanus vixit, donec 25. Martii vehemens tertiana, cujus frigus ultra bihorium, calor autem per octo circiter horas durabat, & copioso sudore finiebatur, illum invaserit.

27. Martii sub secundo paroxysmo factus est ictericus. 4. Aprilis ad nostrum nosocomium delatus est. Hypochondria tumida, dolorifica, dura; epigastrium tensum, dolens; urina crocea; alvus liquida, cinerea; oculi & tota cutis saturata flavedine tincta; sitis pauca; appetitus deletus: somnus vix ullus; pulsus tam in, quam extra paroxysmum debilis, flaccescens. Datur ipsi infus. N. j.

8. Aprilis febris quoad omnia lenior, brevior: 10. itidem: 12. vix perceptibilis; 14. a febri liber est, & postea liber manet: color cutis minus intense flavus; quotidie quater quinquiesve

alvum tenuem dejicit, molliuntur hypochondria.

18. Aprilis epigaſtrium collapſum, molle, ab attactu adhuc dolens; hypochondria mollia, indolentia: minus frequenter purgatur; cutis color pallide flavus; urina minus icterica; appetitus redit: ſomnus eſt melior: pulſus ſolidior, fortior: loco infuſ. N. 1. dantur ipſi flor. arnicæ dr. ij. in electuarium redactæ, diei ſpatio abſumendæ.

7. Maii valde appetit: alvus & urina ſunt naturales: copioſiores cibi ipſi conceduntur, pergit uti medicamento uſque ad 18. Maii & 19. bene coloratus, robuſtus, ſaniſſimus dimiſſus eſt.

Casus Viges. Secundus.

VIR 55. annos natus, ob gravia infortunia, quæ ipſi acciderant, a longo tempore melancholicus. 7. Aprilis febri tertiana corripitur: frigus magnum cum capitis dolore, magna anxietate & cordis palpitatione ultra bihorium durat, calor vix per trihorium durans ſudore multo finitus his ſymptomatibus finem imponit. 9. ad noſtrum noſocomium

defertur cum ſecundo ſuæ tertianæ paroxyſmo.

Datum illi infuſ. N. 2. in duplo ſumit uſque ad 17. qua loco prioris medicamenti conditum N. 3. ipſi exhibetur. 19. paroxyſmus binis ultimis vicibus jam multo lenior penitus emanet: optimum appetitum habet, & reliquæ functiones ſunt bonæ. Utitur adhuc per ſex dies eodem medicamento: dein ſanus dimittitur.

Casus Viges. tertius.

Operarius 30. annos natus, 9 Aprilis febri quotidiana corripitur, cujus frigus accedente ſæpius tremore, mane incipiens uſque ad veſperas durans ab ingenti calore per totam noctem durante excipiebatur: ſitis erat vix ſedanda & ſub matutinum tempus ultra horam toto corpore ſudore diffluebat, quo finito levatus erat, donec poſt duas treſve horas denuo inciperet frigere.

Statim incipit uti medicament. N. 3. 17. paroxyſmus vix ſenſibilis. 18. paroxyſmus redit, ut ante; 19. lenior eſt; 20. a febri liber eſt & liber manet.

23. Epigaſtrium naturale; nullibi

amplius dolet: appetitus eſt bonus; ſitis nulla: color ſanus. Utitur adhuc medicamento per octo dies, dein dimittitur.

Casus Viges. Quartus.

PUELLA 23. annorum, ſanguinei temperamenti 15. ætatis anno menſtrua ter habuit: dein per biennium emanſere, quibus ſponte modicis, ſed regularibus poſtea gaviſa eſt. Ante biennium cecidit & capite in terram impegit; ab eo tempore capitis doloribus & vertigine fere continuis, etiam poſt febrim petechialem, qua anno elapſo laboravit, affecta vixit.

Menſe Martii hujus anni 1772. menſtrua denuo emanſere: ſub finem ejuſdem menſis febri tertiana correpta cum hujus quarto paroxyſmo, 4. Aprilis ad noſtrum noſocomium delata eſt. Frigus per bihorium durat abſque tremore: calor ultra 12. horas cum doloribus punctoriis utriuſque hypochondrii, dolore lancinante in vertebris lumborum, aucta vertigine & capitis dolorifico ſenſu: calor deferveſcit ſudore moderato.

Usque ad 14. Aprilis usa est rob. sambuci, sale polychresto & aliis medicamentis aperientibus, sub quorum usu frigus febrile lenius & brevius, sequente eodem ac ante calore, evasit, & dolores hypochondriorum ac lumborum fere evanuerunt: sed progrediente calore ferociter delirabat, & finito paroxysmo valde debilis erat, quare ipsi mixtura cum cortice peruviano præscripta est.

Absumptis corticis peruviani unc. iv. febris eadem ac ante mansit & fere sopiti dolores recruduere: hinc cortici supersedere debuimus, & 22. Aprilis illius loco medicament. N. 2. incœpit sumere ægra.

23. Paroxysmus, ut ante. 25. & vehementior & magis protractus est, quam priores; 27. emanet, nec amplius postea redit: de leni capitis dolore & levi vertigine adhuc conqueritur: reliqui dolores cessarunt: appetit ægra & reliquæ functiones sat bonæ sunt: pergit eodem medicamento uti.

5. Maii ait se a biennio caput adeo liberum non habuisse, & 6. ejusdem ad suos a febri & cephalæa libera, sat bonis jam viribus gaudens, redivit.

CASUS VIGES. QUINTUS.

FEMINA 24 annorum, 15 ætatis anno menſtruis nondum gaviſa, prægnans facta eſt, feliciter peperit & poſtea menſtrua ſemper regularia fluxere: donec æſtate 1770. denuo conceperit.

24. Auguſti ejuſdem anni febri tertiana correpta, ad quam fugandam ſumpto repetitis vicibus valido emetico, abortum paſſa eſt, manente febri, quæ ſub finem Decembris ejuſdem anni in quartanam mutata, cujus frigus cum vehementi tremore & convulſivo membrorum & faciei motu ægram per bihorium vexabat: calor autem circiter viginti quatuor horas durans profuſo ſudore terminabatur.

Menſe Octobris anni 1771. per ſeptemdecim dies quotidie quinque magnas doſes corticis peruviani, quarum pondus ignorat, ſumpſit, ſub cujus uſu color cutis flavus evaſit: intumuit epigaſtrium & media ſiniſtra abdominis pars: aqua intercus totum corpus obſedit, & febris eadem manſit, ac ante.

Sub finem Novembris menſtrua, quæ poſt abortum nondum prodierant, non

obſtante tam morboſo corporis ſtatu, denuo pauca, ſed regulariter erupere & poſthac regularia manſere.

De curatione deſperans ægra poſt tantam corticis copiam incaſſum aſſumptam pauca poſtea medicamenta ſumpſit: donec 24. Aprilis 1772 ad noſtrum noſocomium curru vecta eſt.

Ægram rite tempore paroxyſmi & apyrexiæ examinans inveni epigaſtrium valde elatum, tenſum, dolens, ſiniſtram abdominis partem tumidam, duram: alvum ſat bonum; urinam dilute croceam & reliqua ut jam ſcripta ſunt: appetitus paucus: ſitis extra paroxyſmum vix ulla: ſomnus ſat bonus.

Dedi illi medicament. N. 3. & 26. Aprilis N. 4.

6. Maii abſque frigore paroxyſmus invadit; lenior brevior eſt: anaſarca integre diſparuit: color cutis melior eſt: urina bona: epigaſtrium collapſum, molle, indolens: tumor durus abdominis partem ſiniſtram occupans ultra mediam partem ſuæ molis amiſit: magnus eſt appetitus: pergit uti medicamento.

9. Maii nec minimum febris indicium advertitur: ingens eſt appetitus: conceditur ipſi major ciborum copia, pergit

uti eadem medicamenti dosi usque ad 16. Maii, & 19. nullo amplius superstite morbi indicio sana discedit.

Casus Viges. sextus.

Puella 24 annos nata, a 13. ætatis anno menstruis usque ad annum 1771. regularibus, quoad reliqua quoque sat sana, gavisa est. Anno 1771. ter febri petechiali decubuit, dein per 4 menses sat sana vixit, licet menstrua toto hoc tempore non habuerit. 1. Aprilis 1772. denuo eodem morbo putrido corripitur. 8. morbi die ad nostrum nosocomium toto corpore maculis latis, rubris, quarum multæ ultra lineam latæ ad longitudinem trium digitorum transversorum extendebantur, plena defertur: multo spiritu vitrioli & cortice peruviano per 8. dies adhibitis hæ maculæ disparuerunt: sed 16. Aprilis circa undecimam matutinam frigus illam invadit, quod per horas duas cum dimidia durat, tremore, stridore dentium, dolore lancinante artuum inferiorum stipatum, & magno capitis dolore continuo, comitatum erat: calor

in ſeram noctem protenditur & ſudore deſinit: epigaſtrium & hypochondrium ſiniſtrum tenſa, valde dolentia ſunt: alvus naturalis, urina aurantia: ſitis tempore paroxyſmi multa: appetitus nullus: in manibus multæ puſtulæ prurientes eruperunt.

17. Idem paroxyſmus circa 9. matutinam accedit: 18. maturius ingruit & ſudore jam finitum veſpere alius eodem cum rigore denuo ſequitur, & poſt mediam noctem curſum ſuum abſolvit.

19. Mane redivit & poſtea regularis manſit. Uſa eſt ægra a ſecunda febris intermittentis die ſalibus, antiſepticis mixtis; quibus alvus lenitur fluens reddebatur, & continuavit ad 26. Aprilis uſque, qua cum febris & ſymptomata eadem permanerent medicam. N. 3. ipſi præſcripſi.

27. Paroxyſmus fuit adhuc vehemens: 28. lenior, dein cum ſymptomatibus ſenſim ſenſimque ita minutus eſt, ut ſecunda Maii penitus emanſerit, relictis epigaſtrio & hypochondrio liberis, evanidis capitis & artuum doloribus, appetitu vigente & reliquis functionibus naturali fere modo conſtitutis.

Uſa eſt medicamento uſque ad 9. Maii. Poſthac puſtulis manuum exſic-

catis, & quoad omnia bene habens ab illo abstinuit, & cito vires recuperavit.

CASUS VIGES. SEPTIMUS.

JUVENIS 28. annos natus, a 23. Aprilis ægrotans, 25. ad nos mane defertur plenus petechiis rubris, vix febricitans, cum pulsu molli, parvo, debili, magnis syncipitis, oculorum & artuum inferiorum doloribus: hypochondrio sinistro & epigastrio tumidis, duris, dolentibus: alvo laxa: urina turbida, pallida: post prandium invadit illum frigus vehemens cum tremore, quod per tres horas durat: calor dein sequitur cum continuo fere sudore, qui ad quartam matutinam sequentis diei durat.

26. Aprilis datum medicam. N. 2. & continuatum decoct. cum spir. vitriol. quod heri exhibitum fuerat: sumpserat secunda morbi die purgans & ab eo tempore quotidie purgabatur.

27. Frigus absque tremore fuit, & tantum per bihorium duravit: calor & sudor leniores.

29. Tantum levis perfrigeratio percipitur ab ægro, pulsus vix febrilis: bis alvum pultaceam coctam deponit: pe-

techiæ omnes pallent: molliuntur, minus dolent hypochondrium & epigastrium: sæpe leniter sudat: cessarunt capitis & artuum dolores, pergit quotidie bis terve alvum coctam deponere: nullus amplius sequitur paroxysmus.

4. Maii petechiæ disparuere. Pergit uti arnica usque ad 12. Maii, qua hypochondrium & epigastrium nihil amplius præternaturale præseferebant, & quoad omnia optime habebat æger: qui cito vires recuperavit.

Casus Viges. octavus.

JUVENIS 25. annos natus, 19. Aprilis febri quotidiana corripitur, 28. ad nos defertur. Frigus per binas tresve horas cum tremore illum vexat, succedit calor per quatuor horas durans, sudore multo, tenui terminatus: petechiæ fuscæ denso agmine totum corpus ad extremitates usque occupant: tument & dolent hypochondria & epigastrium: alvus est laxa, pulsus debilis, mollis: dilacerans crurum dolor.

Datus est illi haustus sequens:

℞. Cremor. tartari scr. ij.
rhei elect. dr. ß.

ſyr. mannat. unc. ß.
aq. pur. unc. ij.

qui ſæpius alvum movit, dein electar. N. 5. & decoct. emoll. cum ſpiritu vitrioli incœpit uti.

Bis abſumpto electuario emanſit febris: illo tamen & decocto perrexit uti.

5. Maii multæ petechiæ diſparuerunt: reliquæ pallidæ ſunt: hypochondria & epigaſtrium naturalem mollitiem habent.

Quotidie ter quaterve alvum mollem, coctam deponit: pulſus eſt bonus, vires redeunt: appetitum habet æger & reliquæ functiones bene procedunt.

12. Maii optime valet: abſtinet a medicamento & cito convaleſcit.

CASUS VIGES. NONUS.

JUVENIS 24. annos natus, æſtate anni elapſi febri putrida decubuit & viſus eſt optime convaluiſſe: circa medium Septembris poſt comeſtos in prandio magno cum appetitu piſces oleo & aceto conditos, circa quartam pomeridianam febri corripitur: frigus vehemens cum tremore bihorium; calor cum copioſo ſu-

dore, capitis hebetudine, præcordiorum dolore per totam noctem durat, & postea paroxysmus quartanæ regularis typum servat, sub quo præter jam dicta symptomata os sacrum valde dolet & sæpe vomit æger.

Multa incassum adhibuit medicamenta, mansit quartana usque ad 1. Maii, qua per totum fere diem friguit: noctu calorem passus est magnum, & sub matutinum tempus copiose sudavit.

Secunda & tertia idem paroxysmus: sed frigus tantum per sex horas durat: 4. Maii ad nos defertur.

Tument, dolent hypochondria & epigastrium: color cutis est flavo-viridis: appetitus nullus, alvus tarda: urina crocea: vomitus sub quotidianæ paroxysmis nullus: lingua pura, pallida: decubitus a tribus mensibus in latera impossibilis.

Præscribitur illi electuar. N. 3. sensim minuitur paroxysmus & 8. Maii non amplius adest, omnia sunt mollia, indolentia: alvus cocta quotidie bis terve secedit. Urina naturalis est: appetitus bonus, bene dormit; decubitus in utrumque latus liberrimus.

Pergit uti medicamento usque ad 14. Maii, & 15. sanus, bene coloratus dimittitur.

CASUS TRIGESIMUS.

SCRINIARIUS 27. annos natus, a 5. mensibus quartana laborans, cujus frigus valido frigore comitatum per bihorium, calor vero circiter per 14. horas durabat, & sudore moderato finiebatur, ad nos 8. Julii delatus est, artubus inferioribus œdematosis; liene ingenti, vix mobili, ab attactu dolente, mediam abdominis partem occupante: color cutis erat flavo-viridis: lingua pallide flava: sitis extra paroxysmum modica, alvus tarda.

Usus jam fuerat multis medicamentis, a quibus nullum levamen habuerat, imo res ejus continuo sensim in pejus ruerant. Quare datum est illi electuar. N. 3. quo bis absumpto febrilis paroxysmus ita lenitus est, ut spem conciperemus fore, ut non amplius accederet: verum 14. Julii æque validus redivit ac dum nosocomium intravit: 17. iterum mitior fuit & dein perfecte emansit: detumuere artus inferiores, lienis moles manifeste minuitur; color est melior, appetitus adhuc paucus, alvus libera, subinde bis, ter in die secedens, mollis.

Perrexit eadem medicamenti dosi uti: appetitus ita sensim renatus est, ut sub finem Julii carnes & alii solidiores cibi debuerint illi concedi.

4. Augusti color cutis est fere naturalis: de tumore & dolore lienis nihil amplius advertitur: levis tantum superest hypochondrii tensio: omnes functiones naturaliter peraguntur.

Sumit eandem dosin medicamenti usque ad 14. Augusti, qua nullo morbi superstite symptomate, missum illud fecimus & æger brevi perfectæ sanitati restitutus est.

CASUS XXXI.

PUELLA 17. annorum, nunquam menstruata, alias semper sat sana 9. Augusti circa quintam pomeridianam magno capitis, præcipue circa frontem & tempora dolore, abdominis dolorifica tensione, magna anxietate, difficili respiratione & urente calore corripitur. Hæc symptomata durant usque ad mediam noctem: dein per bihorium sudat & omnia remissoria fiunt, post prandium eadem hora denuo ægram pari vehementia invadentia. 13. Augusti cum

quinta exacerbatione ad nos defertur, plena toto corpore petechiis roſeis, & memoratis ſymptomatibus affecta.

Sumpſerat domi purgans, a quo alvus ſæpe mota fuerat, & continuabat quotidie ſponte ſecedere: lingua erat pura, pallens: pulſus valde febrilis, mollis, additur potui ſpiritus vitrioli.

14. Auguſti mane incipit ſumere electuar. N. 4. pulſus aliquid febrile habet: hora 5. pomeridiana omnia ut heri.

17. Exacerbatio multo minor: alvus pultacea: 18. paroxyſmus continuo lenior: 20. vix ſenſibilis eſt: 21. perfecte emanet: petechiæ diſparuere: appetit ægra, & præter debilitatem nihil de morbo ſupereſt.

22. Loco medicam. N. 4. datur infuſ. N. 1. quo utitur ægra uſque ad 25. & cito convaleſcit.

CASUS XXXII.

JUVENIS 25. annos natus, ante novem menſes intra aliquot horarum ſpatium duodecim vini italici, cujus nomen ignorat, libras ingeſſit, & deſuper vitrum roſolii hauſit: noctu profunde

dormivit, & die ſequenti per horam cum magno tremore valde friguit: calore ſicco dein ultra duas horas affectus incœpit ſudare, & ultra quatuor horas in ſudore manſit, poſt quem ſat bene habuit, credíditque ſe ſanum. Elapſo biduo redeuns idem paroxyſmus quartana febri illum affectum eſſe oſtendit: ultra 7. menſes diebus apyrexiæ ſolita munia, licet cum difficultate, obivit, & varia medicamenta ſumpſit, quibus irritis noſocomium quoddam hujus civitatis intravit, ibi per tres ſeptimanas manſit: dein cum poſt ſumpta varia medicamenta & præcipue multum corticem peruvianum febris eadem maneret & multo pejus quoad reliqua haberet, domum redivit: ubi per aliquot dies moratus 14. Auguſti in noſtrum noſocomium ſuſceptus eſt.

Appetitus erat ſat bonus, alvus tarda, urina naturalis: ſitis extra paroxyſmum pauca: color cutis flavo-viridis: lingua pallida, tumida; lien tumidus: abdomen totum tumet, tenſum eſt: debilitas magna: in paroxyſmo ab initio febris ingens oſſis ſacri & ultimarum vertebrarum lumbarium dolor, urens, lancinans; pulſus omni tempore debilis.

15. Augusti incipit uti electuar. N. 4. adfuit paroxysmus more solito.

18. Sensibilis est paroxysmus, qui 21. penitus abest nec amplius postea redit: pergit eandem medicamenti dosin sumere.

23. Facies & abdomen detumuit: lien mole multum minuitur: color multo melior est, appetitus ingens: dolor circa vertebras lumborum, & os sacrum cum febre evanuit.

6. Septembris nulla aucta evacuatione perfecte curatus dimittitur.

CASUS XXXIII.

FEMINA 30. annos emensa, fere tota vita sana, prima Maii puerpera facta, ab eo tempore menstruis carens, sexta Augusti post validos labores in libero aere peractos febri epidemica corripitur: Erumpentibus jam secunda morbi die petechiis, varia a Medico experto illi administrantur medicamenta: 12. apyretos est, & creditur morbum fere superasse: 13. Augusti circa secundam pomeridianam invadunt illam frigus & tremor: duram per horam, succedit calor tota nocte durans, & continuo

leniter ſudat ægra: 14. eadem hora idem paroxyſmus: 15. mane ad nos defertur.

Ægra eſt anxia, debilis: petechiæ omnes diſparuerunt; capitis dolorem, gravitatem conqueritur, & difficile ad interrogata reſpondet: alvus eſt laxa, urina fuſca, color cutis fuſcus, lingua pura; epigaſtrium & hypochondria tumida, valde tenſa, dolentia. Datur ipſi medic. N. 4.

16. Examinata alvus pultacea, nigreſcens eſt, ſicque continuat ad 27. qua ſpiſſior eſt, coloris magis diluti: color cutis minus fuſcus, urina & reliqua ſymptomata ut ante: eadem die febris jam antea minuta penitus emanet: recuſat medicamentum, hinc datur illi infuſ. N. 1. in duplo cum ſpir. vitriol. ſcr. ij.

2. Septembris diarrhæa fœtidiſſima correpta eſt, quæ dato ſequenti die decocto cum ſpiritu vitrioli, bolo & tinct. cinnam. Quarta Septembris mane multum remiſerat, manente pulſus debilitate, anxietate magna & hypochondriorum priori ſtatu: circa quartam pomeridianam incipit ſtertere & poſt ſeptimam moritur.

6. Septembris inſtituta cadaveris ſec-

tio oſtendit ventriculum circa arcum minorem in plano anteriori diluto livore notatum : pilorum circulo cartilagineo valde anguſtatum : internam totius ventriculi ſubſtantiam naturalem : omentum gryſei coloris, adipis expers : inteſtinum jejunum fuſco rubrum, reliqua inteſtina ſana : hepar maculis lividis, excepta lata macula alba ſuperficiem anteriorem occupante totum variegatum, conſiſtentiæ naturalis, molis vero ingentis, utpote fere ad umbilicum deſcendens, totum hypochondrium dextrum, & epigaſtrium occupans, & lieni incumbens, cui ope membranæ denſæ pollicem latæ annexum erat : veſiculam felleam paucam bilem dilutam, continentem, lienem fuſcum putrefactum diſciſſa membrana, in pultem tenuem caloris nigricantis diffluentem : pancræas illæſum, renem utrumque hydatidibus profunde in illorum ſubſtantiam penetrantibus, luridis, ichorem fuſcum continentibus, denſe obſitum : meſenterium vix vitiatum, uterum naturalem.

In pectore pulmonem utrumque valde inflatum, nec admiſſo aere ullo modo collabentem, intus nigrum liquorem & multum aeris continentem : utriuſque

ſuperficiem lividam, in ſiniſtro pectoris cavo ſeſqui-libram, in dextro duas libras ſeri flavi: paucam in pericardio lympham; cor ope ligamenti tenuis, tenacis pericardio accretum, ita laxum, ut levi adhibita vi in fruſta diſcerperetur, ſinum & auriculam dextram ſanguine nigro, diſſoluto refertam.

CASUS XXXIV.

MOLITOR 22. annos natus, 5. Auguſti febri tertiana invaditur, per ſeſqui-horam tenet illum validum frigus, & magnus tremor: calor per ſex horas circiter durat, & fere abſque ſudore deſinit: varia ſumit medicamenta abſque effectu.

18. Auguſti ad nos defertur toto corpore œdematoſus, flavus, epigaſtrio & hypochondrio ſiniſtro tumidis, duris, dolentibus, pectore valde anxio, omnibus functionibus languidis. 19. Incipit electuar. N. 3. uti.

24. Auguſti paroxyſmus ſenſim minutus non amplius accedit.

25. Appetitus eſt magnus, epigaſtrium & hypochondrium multum mollita & collapſa, minus dolentia: anxietas

minor, urina & alvus naturales: anasarca fere totus dissipatus, color adhuc malus, pergit uti medicamento.

4. Septembris oris amarorem, nauseam anxietatem majorem circa præcordia conqueritur: lingua est sordida, flava, epigastrium & hypochondria mollia, ab attactu parum dolentia. Sumit emeticum, quod aliquoties vomitum excitat.

5 Septembris eadem sunt symptomata: repetitur emeticum, quod sursum & deorsum aliquoties operatur cum aliquo symptomatum levamine.

7 Septembris abdomen inflatum est: borborygmi sunt frequentes: lingua sordida: appetitus nullus: sumit haustum purgantem, qui decem alvi dejectiones producit, unde abdomen collabitur, hypochondria ad statum naturalem reducuntur, color cutis bonus evadit, & omnes functiones denuo vigere incipiunt.

Nona Septembris carnibus & aliis solidioribus cibis incipit vesci, & 15. sanus & fortis discedit.

CASUS XXXV.

OPERARIUS 17 annorum, 23 Augusti sextum febris tertianæ paroxysmum perpessus ad nos venit. Frigus hora nona vespere ingruens ultra horam durat: calor vero per totam noctem, & fere sine sudore finitur: crura sunt œdematosa & post paroxysmum valde dolent: color est cachecticus: debilis est æger, parum appetit: reliquæ functiones sat bonæ. Datur ipsi medicam. N. 3.

29 Augusti emanet paroxysmus; 31. tota die leniter febricitat: non appetit: alvus & urina naturales: sitis pauca: vires prostratæ: loco prioris medicamenti, quod nauseat, datur illi infus. N. j.

2 Septembris, lingua est sordida; os amarum: deletus appetitus: nausea continua: sumit ipecacuanh. quæ bis vomitum movet.

3 Septembris continuantibus iisdem signis datur ipsi emetic. ex ipecacuan. scr. j. & tartar. emetic. gr. ij. quod quinquies sursum, quater deorsum copiose operatur: posthac febricula disparet: revivi∫cunt

reviviſcunt omnes functiones : cito convaleſcit æger, & 20 Septembris ſanus & robuſtus diſcedit.

CASUS XXXVI.

FEMINA 44 annos nata, a pueritia ferè ſemper ſana, 22 ætatis anno matrimonium inivit, & 8. proles peperit, quarum ſex adhuc ſanæ vivunt ; illa autem 1779. incœpit anxietate præcordiorum & dolore ventriculi affici, ac aſſumptis ſolidioribus cibis, anxietate & dolore majoribus premi : quare nonniſi tenerioribus cibis ab eo tempore uſa eſt ſicci bilioſi temperamenti femina. A 24. ætatis anno menſtruis carens anno 1771. illis aliquoties gaviſa eſt abſque levamine : a medio circiter Junii anni 1772. febri quartana laborans, 13 Septembris ad nos venit.

Frigus circa ſextam veſpertinam invadens cum magno tremore ultra duas horas ægram dire afficiebat. Calor ſudore multo brevi ſtipatus, in alterum diem protrahebatur, & ægram valde debilitatam relinquebat. Lien valde tumet : hypochondrium dextrum & epi-

gastrium elata, tumida, dolentia: os sordidum, amarum: appetitus deletus: alvus tarda: color cutis flavo-viridis: dantur ipsi 14 Septembris divisis dosibus tartari emetici multa aqua diluti gr. iij. unde sæpe cum facilitate vomit & pluries purgatur.

17 Septembris amarities oris abest: lingua purior est, & quoad omnia tantisper se levatam ait ægra. Præscribitur medicam. N. 4.

Medicamentum bene fert ægra: sensim redit appetitus: alvus quotidie semel bisve secedit: post continuatum per 15. dies medicamenti usum lienis tumor penitus dissipatus est: hypochondrium dextrum, tenso adhuc & ab attactu dolente epigastrio, mollitum, naturale: cutis color melior: febrilis paroxysmus multo lenior & brevior.

Pergit eadem medicamenti dosi uti: epigastrium unguento althææ inunctum quotidie aliquoties fricatur. Sic sensim mollitur, detumescit, indolens fit, & hoc naturaliter habente 15 Octobris, qui jam aliquoties valde lenis fuerat paroxysmus, penitus emansit.

Femina functionibus omnibus jam sat bonis gaudens, medicamentum suum sumit ad 25 Octobris: dein condito ro-

borante aliquoties ipsi præscripto brevi vires recuperavit.

CASUS XXXVII.

TEXTOR 34 annos natus, anno 1770. febri quartana per novem menses laboravit, a qua liberatus, utcumque sanus per medium annum vixit: dein tertiana correptus, quæ per tres menses duravit, qua per sympathiam, ut credit, sublata, per quatuor septimanas debile corpus ad labores coegit, & dein febri continua, putrida, epidemica correptus est, a qua post binos menses difficile convaluit, & opificii labores denuo sat alacriter peregit. Mense Julii anni 1772. scabie purulenta correptus est, quæ per menses Julii & Augusti duravit: qua sponte evanida intumuere pedes & crura: hic tumor post paucos dies sponte disparuit. Æger magna cum difficultate labores suos peregit. 18 Septembris dolore lancinante omnium artuum mane corripitur: media secunda post prandium perfrigeratur, horripilationibus fere continuis per horam afficitur: quibus succedit levis calor, temporum pulsatio, dolor, sitis, vix læso

appetitu, multa, ſudor nullus : ad noſtrum noſocomium defertur.

19 Septembris media nona matutina leve frigus : calor moderatus circiter horam durans abſque ſudore finitus : media ſecunda pomeridiana paroxyſmus ut heſternus redit, quatuor horarum ſpatio abſolutus : cujus tempore pulſus eſt valde citatus, mollis ; reſpiratio anxia : abdomen & hypochondrium tumida, indolentia : alvus tarda ; color cachecticus ; urina cruda, pallide flava : datur ipſi lene purgans per epicraſin, quod vigeſima continuatur ; inde ſenſim duodecies purgatur, quo nonobſtante iidem paroxyſmi eodem modo, ac heri, ambo redeunt.

21. Uterque paroxyſmus typum ſuum exacte ſervat ; abdomen parum collapſum eſt ; datur ipſi infuſ. N. 1.

28 Septembris multum collabuntur hypochondria : poſt utrumque paroxyſmum incipit leniter ſudare ; alvus eſt libera ; ſitis pauca ; appetitus ſat bonus ; & æger, qui antea noctes fere integras vigil tranſigebat, noctu ſat pacate dormit.

Tertia Octobris matutina febris emanſit ; pomeridiana tantum circa nonam veſpertinam ſui levia indicia dedit ;

æger noctu multum ſudat; ſequenti die ab utraque febre liber eſt; abdomen & hypochondria naturaliter habent; facies eſt bene colorata, & omnes functiones bonæ. Utitur adhuc per 14. dies eadem medicamenti doſi, ut latentes forte adhuc obſtructiones tollantur, quo toto tempore cutis frequenter leni ſudore madet, viribus ſimul increſcentibus, quæ cito redintegratæ fuerunt.

Varia forma, qua flores arnicæ febribus intermittentibus affectis ægris exhibiti fuerunt, & differentia in variis individuis ſymptomata anſam tot caſibus hic referendis dederunt; ne ulteriori ſimilium caſuum enarratione lectori tædium pariam; cæteros ægros, quorum hiſtorias non retuli, prout de menſe ad menſem uſque ad menſem Auguſti 1774. curandos ſuſcepi, recenſebo, eoſque candide notabo, quibus flores arnicæ non ſuffecerunt.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Menſe Decembr. 1771.	
2.	2.	3.
	Unus febrim per annum	
		1.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	integrum passus exhaustus est, & ab ea per 5. dies liber, obstructionibus plenus in febrim continuam incidit, & mortuus est.	
	Januar. 1772.	
7.	2.	3.
	Februar.	
2.	0.	3.
	Martii	
3.	3.	0.
	April.	
8.	7.	0.
	Maii	
14.	15. Uni dari de-	4.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	buit cortex peruvianus.	
	Junii	
2.	3.	0.
	Julii	
0.	2.	0.
	Augușt. 1772.	
17.	18.	1.
	Ex his tres in febrim putridam continuam mutatæ sunt, & unus hepar & lienem tumidum, induratum habens mortuus est.	
	Septembr.	
7.	8.	1.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Octobris	
58.	38.	14.
Bini cortice peruviano curati: quinque in continuas putridas inciderunt, unde evaserunt: sex recidivam passi iterum floribus arnicæ curati	Binis datus cortex: in continuam lapsi feliciter evaserunt: binæ recidivæ floribus iterum curatæ.	Uni datus cortex, unus in continuam incidit, & valde difficile evasit.
	Novembr.	
39.	35.	25.
Uni datus cortex, sed recidivam passus arnicæ floribus ultimatim curatus.	Duo sumpserunt corticem.	Unus cortice curatus est.
	Decembr.	
20.	16.	17.

Hoc mense plures recidivam passi, omnes tamen denuo floribus arnicæ curati.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Januar. 1773.	
5.	8.	19.
	Februar.	
6.	10.	15.
	Martii	
8.	17.	14.
	April.	
13.	21.	13.
	Maii	
30.	25.	5.

Hoc menſe methodus antiphlogiſtica apud plures adhiberi debuit, qua ſola quinque quotidiana & ſex tertiana affecti curati ſunt; reliquos flores arnicæ a febri liberarunt.

Martis & Aprilis frigidi & ſicci, flante fere continuo ex plagis borealibus vento, fuerunt; tempeſtas manſit ſicca uſque ad medium Maium, quo tempore pluvia multa per triduum cecidit; dein cœlum factum eſt ſerenum, manſitque ſic, raro cadente pauca pluvia.

usque in serum autumnum; sicque constitutionis aëris putridæ epidemicæ vis fracta est; rariora in ægris postea fuere putredinis signa; perrexi tamen attendere ad febres intermittentes, visurus an sub ordinariis temporum anni mutationibus flores arnicæ vim febrifugam exererent, & ægrorum numerum ut ante notavi.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Junii 1773.	
25.	31.	6.
Inter quos uni debuit dari cortex peruvianus.	Inter quos una femina cortice opus habuit.	
	Julii	
30.	14.	4.
Uni datus cortex.	Una femina cortice curata recidivam dein passa, floribus arnicæ a febri perfecte curata.	

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Augusti	
20.	18.	10. Inter quos bini usi sunt cortice peruviano.
	Septembr.	
16.	30.	5.
	Octobr.	
13.	16.	10.
	Novembr.	
14.	6.	9. Inter quos unus non resolutis abdominalium viscerum obstructionibus a febre per 5 diesliberatus in putridam incidit, & mortuus est.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Decembr.	
6.	4.	12. Quorum tres corticem sumpserunt.
	Januar. 1774.	
5. Unus cortice curatus.	5.	11. Unus cortice indiguit.
	Februar.	
2.	4.	2.
	Martii	
4.	16.	8. Unus cortice curatus.
	April.	
3.	12.	5.
	Maii	
20.	17.	4.

Menſe Aprilis & Maii methodus antiphlogiſtica apud multos neceſſaria fuit: imo uni quartanario ob pulſus plenitudinem & duritiem etiam extra paroxyſmum continuantem bis vena eductus eſt ſanguis valde phlogiſticus. Soli methodo antiphlogiſticæ decem quotidianæ & ſex tertianæ ceſſerunt: reliquæ, ſublatis inflammationis ſignis, floribus arnicæ curatæ ſunt.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Junii	
6.	16.	9. Una femina ultimatim cortice penitus curata.
	Julii	
15.	17.	5.

Sic a menſe Decembris anni 1771. uſque ad finem Julii 1774. præter ægros quorum hiſtorias ſcripſi 1090. febribus intermittentibus affectos in noſocomio habui, ex quibus, ſi 14. qui in febrim putridam inciderunt, & quorum quatuor mortui ſunt, dein 27. ſola methodo

antiphlogiſtica curati abſtrahantur, habebitur numerus 1052 ægrorum, quorum ſolum 25. cortice curati ſunt, reliqui omnes floribus arnicæ, magna ex parte in ſubſtantia cum melle deſpumato in electuarium redactis a febre liberati fuerunt: ubi tamen ob peculiarem idioſyncraſiam ægri mel ferre non poterant, ſyrupus aliquis illi ſubſtitutus eſt.

Patentibus florum arnicæ vel in ſubſtantia, vel infuſo aut infuſo-decocto exhibitorum viribus rogavi indefeſſum pharmacopææ *ad ſanctum Spiritum* Proviſorem Dominum Reiſer, ut mihi ex illis aquoſum pararet extractum, cujus circiter lib. ß. ex flor. lib. j. obtinuit. Hoc, viſurus, an ſub coctione & evaporatione non deperderentur medicamenti vires, menſe Septembris incœpi uti.

CASUS XXXVIII.

SCRIBA 34. annos natus, a menſe Auguſti appetitu carens, 6. Septembris febri tertiana corripitur: frigus cum tremore per ſeſqui-horam durat, calor ultra 12. horas, ſub quo vehementi hæ-

micrania, cui brevi delirium accedit, afficitur. Sudor copiosus, frigidus, ultra horam durans paroxysmo finem imponit.

18. Septembris ad nos defertur totus ictericus: tumido valde liene; epigastrio & hypochondrio dextro valde inflatis: alvo tarda, dura, alba: urina valde crocea: ore amaro, siti multa: appetitu prostrato; respiratione per vices difficili; pulsu debili, parvo, inæquali. Salinis solventibus, purgantibus medicamentis per 4. dies cum aliquo levamine usus est: verum inde multum debilitabatur, & hæmicrania acerbior fiebat; quare 22. Septembris datæ sunt ipsi in mixtura extract. flor. arnic. dr. ij. per diem absumendæ.

25. Icteri signa minuuntur: vires meliores, animus erectus, hypochondria minus tumida, dantur ipsi extract. flor. arnicæ dr. iij.

28. Color ictericus disparuit: paroxysmus febrilis cum suis symptomatibus emanet: valde appetit æger; ob residuum lienis tumorem medicamento adhuc per 15. dies utitur, dein sanus dimittitur.

CASUS XXXIX.

VIRGO 42. ætatis annum, emenſa circa medium Julii pluvia madefacta non potuit veſtimenta mutare, valde perfrigerata eſt, & in febrim quotidianam incidit, cui poſt tertium paroxyſmum icterus adjunctus eſt.

Initio febris erat ſat lenis, & non diu durabat; ſenſim autem paroxyſmi acerbiores & longiores evaſerunt: donec valde parvus intermiſſioni locus eſſet; 24. Septembris ad nos delata eſt.

Paroxyſmus circa ſecundam pomeridianam cum frigore & tremore per mediam horam durante ingruebat: calor ſequebatur validus, poſt mediam noctem ſudore interrupto comitatus; matutino tempore multum ſudabat; ſudor ſenſim lenior factus circa meridiem finitus erat; tumebant & valde tenſa erant epigaſtrium & hypochondria; alvus laxa, gryſea, urina icterica, color cutis flavo-fuſcus, facies œdematoſa; pulſus mollis, irregularis, debilis: tempore paroxyſmi reſpiratio erat valde anxia, crebra, celeris; veſpere primo allatæ datur mixtura ſalina, & 25. Sep-

tembris extract. flor. arnic. dr. ij. per diem in mixtura sumere cœpit.

Sub usu medicamenti de die in diem melius habet ægra, quam 30. Septembris ab ictero & febre liberam mecum invenerunt plures, qui illam ab ingressu suo in nosocomium visitabant Medici; epigastrium & hypochondrium dextrum detumuerunt, in sinistro multum collapso tangitur lien adhuc tumidus; cæterum functiones naturales sunt bonæ: & reliqua symptomata disparuerunt.

Ægra ad lienis tumorem resolvendum fere usque ad finem Octobris eadem medicamenti dosi optato cum effectu usa est: sub cujus usu aptis cibis vescens robur & amissam torositatem recuperavit.

Hæc femina, nonobstante tanta febri & tot viscerum læsione, evacuatione menstrua nunquam privata est.

CASUS XL.

SARTOR 18. annorum, qui per totam æstatem minus bene valuerat, vehementi quartana corripitur, cum cujus nono paroxysmo 30. Septembris in nostrum nosocomium susceptus est.

Facies colore fuſco-viridi tincta eſt, tumidula: reſpiratio ad motum paulisper auctum & in paroxyſmo anxia, difficilis: pulſus in calore paroxyſmi ſat plenus & fortis, valde frequens, extra paroxyſmum mollis, debilis, inæqualis: appetitus paucus: alvus colore & conſiſtentia naturalis, tarda, urina inſignificans: hypochondrium ſiniſtrum tumidum, durum, dolens. Dantur ipſi medicamenta reſolventia, aperientia, alvum leniter moventia.

9. Octobris nonobſtante horum medicamentorum uſu paroxyſmus adhuc vehementior eſt ſolito; & reliqua eadem ſunt ac ante. Miſſis aliis medicamentis dantur ipſi per diem extracti florum arnic. dr. ij. & 12. dr. iij. de die in diem omnia manifeſte in melius mutantur.

15. Frigus, quod per duas horas & ultra durabat cum tremore emanet, calor ægro, licet pulſus febrilis ſit, non eſt ſenſibilis; hypochondrium multum collapſum & mollitum eſt: alvum laxam quotidie bis terve deponit: appetitu gaudet.

18. Octobris nec minimum febris ſignum ſupereſt; hypochondrium naturale invenitur, color cutis naturalis,

præter debilitatem nihil morbosi in ægro deprehenditur, pergit eadem medicamenti dosi uti.

21. Datur ipsi medicament. N. 4. cum limatur. mart. non rubigin. gr. viij. ut residuæ forte obstructiones resolvantur & corpus roboretur; hoc cibis simul utens congruis usque ad finem Octobris sumpsit, & perfectæ sanitati restitutus paulo post discessit.

CASUS XLI.

Homo 29. annos natus, initio Aprilis febri tertiana correptus est, qua usque ad finem Julii laboravit, ab illa demum cortice liberatus, ab eo tempore non rediit corpori agilitas: functiones naturales sæpius languerunt: 24. Septembris, prægressa per duas dies magna lassitudine, vehementi frigore corripitur, cui post mediam horam succedit calor magnus cum magno capitis dolore, 2. die capitis dolor remissior est, & calor minor; 3. die eadem hora, nempe 10. matutina frigus idem ac nudius tertius, post quod calor & capitis dolor denuo exacerbantur; sub tertia exacerbatione ad nosocomium defertur.

Subdelirando ingentem capitis dolorem conqueritur; valde crebro & celeriter ſpirat; pulſus eſt plenus, durus, contractus, valde febrilis, lien valde tumidus extra coſtas exſtat; color cutis cereus.

Vena ſana eductus eſt ſanguis denſa cruſta phlogiſtica tectus, cruſtæ adhærens cruor, parum cohærens mediocri agitatione ſerum rubro colore tingit, præſcribitur ægro decoctum ſolvens, antiphlogiſticum, leniter purgans, vaſculatim ſumendum, quo ſex dierum ſpatio uſus id habet levaminis, quod febris circiter tres horas intermittat, ſub paroxyſmo minus deliret æger & capitis dolorem facilius toleret: reliqua autem manent, ut ante.

Sumit per 4. dies rob. ſambuc. cum nitro & ſale polychreſt. &c. nulla ulterior mutatio fit: quare datur illi mixtura cum extract. florum arnic. in aq. pur. ſolut. & ſyrup. edulcorat. dr. ij. in die ſumenda.

14. Octobris cum vehemens maneret febris paroxyſmus, color cutis non mutaretur, & lien æque tumidus videretur, ac ante, data eſt illi extract. flor. arnic. unc. ß. in mixtura ſyrup. probe edulcorata cum aliquot liquor. anod. mine-

ral. guttulis, ab hoc tempore febris continuo minor evasit, & 20. Octobris emansit: color multo melior erat; lienis moles multum minuta: appetitus magnus.

Usus est æger usque ad 6. Novembris eadem medicamenti dosi: dein cum color sat bonus esset, & de lienis tumore nihil amplius animadverteretur, illius loco leniter roborantibus per 10 dies adhibitis perfectæ sanitati restitutus est.

CASUS XLII.

FEMINA 34. ætatis annum agens, 6. prolium mater, quarum ultimam sub finem Augusti feliciter pepererat, & fere per tres menses sana lactaverat, 6. Novembr. vespere capitis dolore correpta est, noctu ita exacerbato, ut noctes insomnes transigeret & fere fureret: interdiu multum remittebat dolor, & negotia sua domestica utcumque peragebat: vespere idem redibat paroxysmus ita tamen, ut quotidie paulo serius invaderet.

Ægra omnem appetitum amisit, infantem ob defectum lactis ablactare de-

buit: ac demum 26. Novembris exacerbatione circa matutinum tempus ingruente dolores tota die tanti esse cœperunt, ut aliquoties, dum surgere ex lecto vellet, vertiginosa in terram conciderit: unde lecto affixa variis incassum usa est usque ad 10. Decembris, qua ad nostrum nosocomium curavit se deferri.

Ægra valde emaciata erat, color viridis: functiones naturales languebant, pulsus etiam tempore exacerbationis erat parvus, mollis, irregularis, frequentia non peccans; respiratio sat libera: dolor capitis ab attactu non augebatur; & sub exacerbatione, quæ hora 9. matutina accedebat, tantus erat, ut ægra bihorii spatio sæpius leniter convelleretur.

Præmisso leni purgante statim incœpit ægre extract. flor. arnic. dr. ij. per diem in mixtura sumere.

12. Decembris ait sibi jam paulo levius esse: dantur ipsi extracti dr. iij. interdiu assumendæ: dolores cito minuuntur, & 27. ab illis penitus liberata optimo appetitu gaudet: omnes functiones incipiunt denuo vigere: pergit uti eadem medicamenti dosi usque ad

26. Decembris, & brevi poſt perfecte ſana domum ſuam repetit.

Inutile duco plures ægrorum febribus intermittentibus laborantium hiſtorias ſcribere: hinc tantum eorum, quos hoc extracto curavi, numerum a menſe Septembris anni elapſi, uſque ad finem Aprilis hujus anni hic adjungere liceat.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Menſe Septembris 1774.	
9.	15.	5.
	Octobris	
8.	9.	9.
	Novembris	
2.	2.	14.
	Decembris	
2.	3.	8.
	Januar.	
4.	1.	3.
	Februar.	
4.	1.	6.

Quotidianæ.	*Tertianæ.*	*Quartanæ.*
	Martii	
5.	7.	4.
	Aprilis	
4.	8.	9.

Sic extracto florum arnicæ curavi.

38. Febres quotidianas,
46. Tertianas &
58. Quartanas: ſummam nempe 142.

Præter hos adfuere aliquot ægri, quibus vel arnica, vel aliis remediis tractatis aut cortex aut martis limatura cum condito N. 4. dari debuit, quibuſdam etiam ſolus mars ſuffecit.

Hoc anno, licet rigidiſſima fuerit hyems, tantum tres uſque ad finem Aprilis in noſocomio jacuerunt, quibus cura antiphlogiſtica neceſſaria fuerit.

COROL-

COROLLARIA.

FLORES arnicæ, ut jam alias monui, ſubinde quibuſdam ægris anxietatem & ſpaſmos circa præcordia cauſant, qui autem poſt ſumptas tres vel quatuor doſes fere ſemper diſparent, & valde raro etiam magna doſi dati vomitum excitant, ni forte ab acribus antea ingeſtis, ut nimis vehementibus emeticis, draſticis purgantibus &c. ventriculus forte inflammatus aut vulneratus ſit, quibus in caſibus vel meris demulcentibus utendum eſt, vel ſaltem talia floribus arnicæ addenda ſunt.

Obſervavi flores arnicæ, præcipue ubi aër calidus eſt, in fermentationem facile ruere, vidique aliquoties in ſubjectis debilibus poſt illos aſſumptos ventriculum diſtendi: quod ſymptoma ab extricatione majoris actis voluminis, quam, ut a debilibus viſcerum vaſculis abſorberi vel expelli queat, deduci maxima ex parte poſſe credidi.

In hoc caſu floribus arnicæ ſive infuſis ſive in electuarium cum melle redactis talia addidi, quæ fermentationi reſiſ-

tere experimentis demonstravit celeb. Macbride.

Tempore epidemiæ & in constitutione anni putrida, quæ mensibus Junii, Julii, Augusti plus vel minus quotannis obtinet, vel alio etiam anni tempore præsentibus in ægro tendentiæ humorum ad putredinosam dissolutionem signis, succus citri, cremor tartari, spiritus vitrioli electuariis & infusis florum arnicæ admisceri curavi.

Ubi leni in primis viis adstrictione opus erat, spir. vitriol. scrup. j. vel dr. ß. quotidie medicamento addita est: ubi robur sufficiens visum est, succus citri vel cremor tartari immixta sunt.

Infantibus & delicatis hominibus medicamentum gratum (*a*) reddi debet,

(*a*) *Nuper puellam quinque annorum valde delicatam & gracilem febri quotidiana laborantem curavi: paroxysmus hora octava mane ingruens cum magnis anxietatibus, valide copiosæ bilis & nuci per vomitum sexies octiesve repetitum rejectione incipiebat: sequebatur calor magnus; respiratio valde anxia, crebra: tussicula inanis: post bihorium anxie dormiebat: sudabat & circa meridiem apyretos fiebat, sicque omnia symptomata præter tussim disparebant.*

Tempore secundi paroxysmi vocatus vomitum potu tepido conatus sum faciliorem reddere: finito paroxysmo purgans divisis dosibus exhibuis

ut libentius & facilius ſumant, quod variis modis fieri poteſt: id autem omnium commodiſſime extracto præſtatur, cujus dr. j. in aqua ſolutam, apto ſyrupo ſufficienter edulcoratam intra diem tenelli optimo cum effectu ſumere poſſunt, qua doſi aliquoties abſumpta etiam majorem abſque incommodo ferunt: principium enim illud, quod ſpaſmos ventriculi & anxietates, dum medicamentum in ſubſtantia vel infuſo exhibetur, parit: videtur ſub præparatione extracti maxima ex parte avolare: & forte præter aerem nimia copia extricatum nihil aliud eſſe.

Si lenis per epicraſin requirebatur catharſis, rhei ſcr. ij. vel dr. j. per diem ſubinde cum tremore tartari electuario addita ſcopo ſatisfecit: paucis robuſtis & alvum valde ſegnem habentibus profuit adjunctus jalap. pulvis: apud quoſdam hauſtus purgans præmiſſus, vel

quod ſexies alvum movit: dein infuſ. N°. 5. unc. j. ... omni bihorio ipſi propinari juſſi: tertius paroxyſmus fere idem fuit ac priore. Quartus multo lenior, tantum quater aquoſa vomuit: anxietas & tuſſis minores. Quintus paroxyſmus poſt horam finitus eſt, nec amplius redivit. Per octiduum continuato eodem medicamento parvula vires cito recuperavit.

usui florum arnicæ interpositus est.

Emeticum fuit vel sola ipecacuanha vel ejus scr. j. aut. dr. ß. tartari emetici gr. j. vel gr. ij. addita sunt.

Duros viscerum tumores resolvere subinde juvit frictio mediante unguento facta : servata est, ut semper in nostro nosocomio fit, omnis possibilis mundities : ægri in cubiculis aere, perforato in quavis fere fenestra quadrato, spiraculis in superiori ligneatæ cartignationis pariete apertis, portis oppositis continuo renovato gaudentes, jussi sunt sæpius ex lecto surgere, & favente cœlo, in area nosocomii deambulare.

His adjuti adminiculis arnicæ flores tot omnis generis febres intermittentes vicerunt.

Hic tamen notandum venit, quod non paucæ febres, quæ potius infarctus viscerum, vel diu jam ante prægressæ cachexiæ effectus erant, quam affectiones primariæ, quandoque sat diu durarint, antequam morbi primarii tollerentur : licet enim febris sub usu florum arnicæ, superstitibus adhuc viscerum obstructionibus, sæpe sopiatur. Sæpius tamen non cessat, priusquam resolutæ fuerint, sive causa extiterint : magna autem enumeratorum ægrorum pars fe-

bribus affecta erat, quæ mala diæta, vel male administratis aut plane neglectis remediis valde protractæ viscerum obstructiones & cachexiam produxerant.

Sub cura febrium intermittentium per arnicæ flores instituta nec mihi, nec doctis Medicis, qui successive mecum nosocomium semper frequentarunt, hucusque contigit videre viscerum tumores, indurationes, anasarcam, asciten, rheumatismum scorbuticum, anxiam respirationem oriri: imo fere omnes hi morbi hoc medicamento sufflaminantur, cortici ideo multum præferendo, qui febrim tantum curans, mala, quæ ante illam aderant, vel per illam producta fuerant, intacta relinquit: imo si laxitatem solidorum excipias, aliquando omnia pejora reddit. Unicuique vero patet (ut jam alias monui) dum viscera jam ita diu materia lenta, tenaci, obsessa sunt, ut vascula magnam viscerum partem constituentia cum illa materia concreverint, vel defectu permeantis liquidi diu collapsa appressis ad se invicem parietibus coaluerint, omne medicamentum irritum esse, quod malum adhuc gravius reddit membranæ cellulosæ cum con-

tenta in ſuis interſtitiis effuſa materia concretio.

Si diu in viſceribus hærentes tenaces humores adhuc utcumque vel arte, vel ſpontaneo naturæ conamine mobiles magnam acrimoniam contraxerint, motos hos & ſanguini mixtos febribus continuis periculoſis, ſubinde lethalibus & aliis malis producendis pluſquam idoneos eſſe attentis practicis nimis notum eſt.

Sæpe evacuatio quædam florum arnicæ in febribus intermittentibus uſum comitatur : ſubinde ſublatam jam febrim continuato illorum uſu ſequitur.

Si poſt apparentia materiæ viſcera obſtruentis ſolutæ & motæ ac primas vias petentis ſigna, nullæ fiant evacuationes, torpida natura dato emetico vel purgante ad noxii evacuationem excitari debet : idque quoties ſigna turgentis circa primas vias materiæ indicabunt : imo etiam abſque his ſignis, ſi tumidi jam diu viſceris magnus collapſus ſine evacuatione fiat, præſtat, habita tamen ſemper virium ratione, materiem motam aptis remediis ad primas vias allicere, quam ſinere, ut ſecundas vias ingreſſa periculoſis morbis anſam præbeat.

Ab aliis ſolventibus in eo differunt flores arnicæ, quod morboſam humoribus diſſolutionem, etiam valde diu protracto uſu non inducant: imo pulſum antea parvum, debilem, flaccidum dilatant, fortiorem & ſolidiorem reddunt: neque etiam ſanguinem ita exagitant & ſolida eo modo irritant ac ſolventia medicamenta ex claſſe aromaticorum petita, ſed peculiarem quamdam vim tonicam in ſolida exerunt, ſæpe humorum morboſam craſin corrigunt, atque in debilibus laxa ſolida & morboſa diſſolutione laborantes humores habentibus ægris, ubi ratione ſolidorum laxitatis indicata varia roborantia ob viſcerum magnas obſtructiones, & plura alia ſolventia ob præſentem humorum diſſolutionem non ſemper abſque noxa dari poſſunt, ſecure & optimo cum effectu, utplurimum, exhibentur.

Ubi ſolida ita laxa & debilia facta ſunt, ut appoſitione principii adſtringentis ad robur libero functionum exercitio neceſſarium acquirendum indigeant, ſtyptica virtute carentes arnicæ flores medicamentis adſtringentibus ſubinde locum cedere, vel hæc in auxilium vocare coguntur. Dum enim ad

tantum debilitatis gradum pervenerunt ſolida, functiones omnes plus vel minus languent & levi de cauſa turbantur, ſicque febri excitandæ aptus ſpecificus character facile pergit in actum erumpere.

Talis erat fere omnium ægrorum ſtatus, quibus corticem peruvianum dedi, licet enim pertinax febrium intermittentium, non obſtantibus optimis adhibitis remediis, continuatio & frequentes recidivæ variis, ſæpe etiam a Medico non detegendis cauſis, debeantur, frequenter tamen ſolidorum nimiæ debilitati & laxitati tribui debent, ad quam corrigendam, ut ante monui, ſtyptica vi carentes arnicæ flores non ſemper ſufficiunt.

Ab evacuantibus & in ſex rebus non naturalibus errore commiſſo minus frequenter reſuſcitatur febris arnicæ floribus ſublata, quam dum cortice curata fuit: recidivæ tamen etiam fiunt, quæ licet ſubinde magis roborantia requirantur, uſu amarorum, leniter roborantium cum addita mediocri ejuſdem grati medicamenti aromatici doſi ſæpe præcaveri ſolent.

Sic candide & quantum potui exactiſſime egregias vires florum arnicæ con-

tra febres intermittentes, viſcerum obſtructiones &c. enarravi: cautelas ſubinde neceſſarias indicavi, caſuſque notavi, ubi non ſufficiunt, ita explicui, ut ſperem neminem in errorem induci poſſe: patuitque, licet abſque ullo alio medicamento ſoli febres intermittentes curent, multos tamen occurrere caſus, ubi Medico curam dirigente opus eſt.

An in cauſam prædiſponentem febrium intermittentium agunt, characteremque nervis vel horum origini impreſſum, paroxyſmos renovantem, delent arnicæ flores? Id omnino verum eſſe videtur: ſæpe enim febrim tollunt nulla manifeſta evacuatione facta & manentibus adhuc viſcerum obſtructionibus: ſive autem hunc characterem delendo, vel latentes in corpore cauſas occaſiones, illum in actum ducentes, immutando, vel tollendo febres ſopiant, illorum his in morbis tanta eſt efficacia, ut valde paucis ægris poſt illorum uſum dari debuerit peruvianus cortex: ad quem exhibendum ſigna fibræ nimis debilis & laxæ poſt febris paroxyſmos aucta, vel jam diu continuante febre non emendata me ſemper inducunt. Corticis quidem vices a menſe

Auguſti elapſi anni fere ſemper in meis ægris ſupplevit martis limatura a gr. ij. ad gr. viij. per diem exhibita, ſive per ſe, ſive electuario florum arnicæ juncta.

Hucuſque tamen non ſuadeo, ut vel arnicæ floribus, vel marte aut ambobus conjunctis tentetur febris ſublatio, cujus paroxyſmi talia ſymptomata concomitantia habent, quæ mortis metum incutiunt, vel alia gravia mala, ni febris cito ſuffocetur, productura prævidentur: tunc enim corticem peruvianum omnibus aliis remediis adhuc præfero.

APPENDIX,

Exhibens quatuor Paralysi & unius amaurosi utriusque oculi laborantium feminarum, florum arnice extracto curatarum, historias.

CASUS PRIMUS.

VIRGO 17 annos nata, menstruis sat regularibus a 13. ætatis anno gaudens, quibus jam a semi-anno fluor albus blandus fere toto intercalari tempore succedebat; 13 Septembris locum sesqui-miliare ab urbe Viennensi remotum tempestate pluviosa, vento vehementi tota die flante, petierat: domum Viennam redux ait se in itinere magnum frigus passam esse, capitis dolore, qui jam intolerabilis aderat, correptam fuisse: venæ sectione ex pede instituta lectum petit: sumptis quibusdam remediis domesticis sola in lecto suo relicta est. 14. mane invenerunt illam apho-

nam, toto corpore paralyticam : variis incassum adhibitis; 16 mane ad nostrum nosocomium delata est.

Oculi valde protuberant, lachrymantur : facies valde tumet, quasi œdematosa, lingua tumida est, immobilis : deglutitio valde difficilis : ægra valde voce interrogata, vel vellicata nullum signum vel auditus vel doloris dat : omnes artus sunt paralytici : corpus modo ad hanc, modo ad illam lecti partem sua gravitate derivatur : respiratio est valde difficilis, parva, inæqualis, irregularis : pulsus mollis, febrilis, valde irregularis.

Applicantur femoribus vesicantia & unum sub nucha : ingeritur paulatim ægræ haustus purgans & datur illi enema : unde cito incipit purgari, & usque ad sequens mane duodecies dejicit.

17. Nihil in melius mutatum invenitur : applicantur suris bina alia vesicantia, & ægræ datur extracti florum arnic. unc. ß. diei spatio forma mixturæ absumenda.

18. Omnia vesicantia bene operata sunt: alvus laxa quotidie sexies septiesve inscia ægra cum urina in lectum secedit : subinde cutis leniter madet.

22. Omnia symptomata æque gra-

via, ac ante, omnem ſalutis ſpem tollunt: dantur ægræ extracti flor. arnic. dr. vj. per diem; ſub quo continuat, ut ante purgari & ſubinde leniter ſudare.

24. Facies & oculi minus tument: videtur minus difficile deglutire ægra, & mentis magis compos eſſe: reſpiratio minus mala eſt: pulſus plenior, magis dilatatus, minus inæqualis.

25. Artus incipit movere, poſt meridiem non advertente cuſtode ex lecto ſurgit: excipulo lecto adſtanti inſidet, brevi lapſura, ſi non illico ſuſtentata fuiſſet: nec poteſt ſe juvare ad intrandum lectum. Veſpere lingua minus tumet, ægra rogata illam adhuc rigentem, in medio valde ſiccam, lateribus humidam dentibus admovet; deglutitio eſt multo facilior, & cum difficultate artus omnes movet.

26. Incipit quædam cum difficultate loqui; cibos valde appetit; omnia facile deglutit; alvus minus frequens; lingua ſenſim magis depuratur, veſicantia incipiunt cicatrice obduci; ſed pudenda, nonobſtante diligenti adhibita cura, fluore albo continuante, ulcerata ſunt; quæ continuato flor. arnicæ uſu, & debitis externe applicatis remediis ſat cito curata.

Ab hac die ægræ res continuo in melius mutatæ ſunt.

28. Medicamentum recuſanti datur infuſ. N. 1. magis edulcoratum, diei ſpatio abſumendum.

Loquela ſenſim ſub uſu medicamenti liberior evaſit, circa medium Decembris perfecte libera erat.

20 Decembris ab omni medicamento abſtinuit, cibis congruis jam dudum veſcens, adhuc tamen debilis.

Initio Januarii ceſſante fluore albo eruperunt per totum corpus puſtulæ latæ, parum elevatæ, coloris cærulei.

5 Januarii deletus eſt appetitus; ægra pondus circa præcordia, debilitatem & capitis continuum dolorem conqueſta eſt, alvus erat libera, lingua ſat pura; data ſunt ipſi medicamenta ſolventia, leniter diaphoretica, quibus cum non levaretur; ſexta Januarii datum eſt illi decoctum purgans, per epicraſin ſumendum, unde bidui ſpatio frequenter abſque levamine purgata eſt, capitis dolor continuus videbatur circa veſperas augeri; laxi corporis habitus ægra poſt dictam eruptionem, debilitata erat; quare ipſi octava Januarii quater de die cortic. peruv. dr. j. ipſi dedi. Sicque uſque ad 17. continuavi, qua

ægra denuo optimo appetitu gaudens, nullibi dolens, pustulis numero minutis, functionibus omnibus bene procedentibus, ab illo abstinuit; pustulæ sensim disparuere, vires cito increverunt, & ægra pustularum vestigia livescentia in facie adhuc gerens, robusta, sanissima, ultima Januarii, nosocomio valedixit.

CASUS SECUNDUS.

MULIER 51 annos nata, a 15. annis maritata, sterilis, fere semper sana vixit; anno 1773. menstrua evacuatione privata perrexit bene habere usque ad medium circiter Augusti anni 1774. quo tempore post validam iram brachium dextrum immobile factum est: balneo frigido octies usa etiam cruris dextri usu privata est, & lecto affixa manere debuit; adhibitis per 5. septimanas in & externe variis remediis totum latus sinistrum paralyticum evasit, 14 Decembris, elapsis jam 4. ac initio morbi mensibus ad nostrum nosocomium a quatuor septimanis lato decubitu jam nunc gangrænoso supra os sacrum affecta delata est.

Brachium sinistrum & utrumque crus

non modo immobile, ſed etiam ſenſu privatum inveni; totam longitudinem ſpinæ dorſi, quam efficiunt vertebræ lumbares, ad infimam oſſis ſacri partem ſtupor late occupabat: in brachio dextro ſenſus ſuperat: tenſionem in illo & formicationem fere continuam conquerebatur ægra: alvus non excernebatur, niſi purgante vel enemate ſollicitata, & ægra nullum excretionis ſenſum percipiebat: appetitus nullus: ſitis pauca: reſpiratio difficilis: pulſus parvus, flaccidus, apyretos: ſomnus vix ullus. Enema ipſi injectum eſt, & lene purgans exhibitum, quibus alvus copioſa ſepties ſubducta eſt: dein incœpit quotidie extract. flor. arnic. aqua diluti & debita ſyrupi quantitate edulcorati unc. ß. abſumere.

17. Subitæ lancinationes per brachia & crura, cum horum, quaſi vi electrica tacta fuiſſent, ſubito motu & dolores ægram invadere cœperunt: brachium dextrum ſurſum movere poteſt, non amplius formicationis, ſed ſenſu ſpaſmi affectum.

22. Dantur ipſi per diem extract. flor. arnic. dr. vj. quas optime fert.

24. Utrumque pedem & crus leniter movet, ab invicem cum difficultate di-

ducit : fere cessarunt, qui valde frequentes fuerunt, artuum concussus : stupor continuat in osse sacro & vertebris lumborum : in aliis vero partibus in eximiam sensibilitatem mutatus est.

26. Alvus hucusque omni altero die enemate sollicitata, dato purgante copiose movetur : ægra nunc perfecte excretionis alvi conscia est : pergit extracti sui dr. vj. quotidie sumere usque ad 15 Januarii, qua ob fere continuos in artubus, & osse sacro ac lumborum vertebris dolores, urentes, sæpe lancinantes illi medicamenta demulcentia, paregorica substituuntur : ægra enim propter hos dolores jam a triduo vix somnum capit : artus tamen omnes sat libere movet, bene appetit, & ab ultimo purgante alvum naturalem habet : ac ulcus supra os sacrum cicatrice obductum est.

21 Januarii doloribus lenitis eadem ac prius extracti dosis ipsi porrigitur : hanc sumit usque ad 24. qua incipit e lecto surgere, & paulatim per cubiculum adjuta a custode ambulare : dein usque ad 11 Februarii tantum extract. unc. ß. per diem absumit.

12. Datur ipsi purgans.

16. Februarii sola incedens, artuum

omnium usu gaudens ad negotia sua domestica redire voluit.

24 Aprilis me invisit optime valens, gratiarum actiones repetitura.

CASUS TERTIUS.

VIRGO 45 annorum, ab octo annis menstruis carens, alias sat sana, robusta, vitæ sedentariæ addicta, iracunda, per tres menses erysipelate caput & collum occupante, fere omni octiduo recrudescente affecta, quavis vice fumum aromaticum aliquoties applicat.

2 Julii octiduo post ultimam invasionem, cum jam ab octo diebus erysipelas disparuisset, brachium sinistrum ad motum ineptum incipit fieri, quinta Julii perfecte paralyticum est cum impotentia cruris sinistri, cui nullo modo amplius insistere, leviter tamen in lecto decumbens adhuc movere potest.

Variis incassum domi suæ usa 12 Decembris sexto nempe ab initio mali mense ad nos defertur.

Præmisso purgante datur illi extract. flor. arnic. unc. ß. per diem.

24. Dantur ipsi quotidie ejusdem dr. vj. medicamentum optime fert: sed nec

minima mutatio inde fieri obſervatur.

1 Januar. incipit quotidie ejuſdem extracti aqua, ut ante, diluti & ſyrupo edulcorati unc. j. abſumere.

Pulſus ex quo noſocomium ingreſſa eſt in brachio affecto valde plenus & fortis eſt: in ſiniſtro mollis, collapſus, naturalis: reliquæ omnes functiones optimæ.

4 Januar. humeri dolores conqueritur, ſæpe ad carpum uſque cum brachii agitatione propagatos: ſubitæ lancinationes totum femur & crus ad apices digitorum pedis uſque frequenter invadunt: tantam medicamenti doſin abſque minimo incommodo fert.

10 Januar. manus & digiti immobiles manent, ut ante: brachium ſurſum & antrorſum facile movet: retrorſum nondum ducere poteſt: crus vero libero motu gaudet, & raro amplius dolet.

14. Incipit per cubiculum parum incedere: dolores carpi & digitorum conqueritur & continuam in digitis formicationem: illos ſicut & manum incipit parum movere. Senſim omnia ita in melius mutantur, ut ante finem Januarii brachium & tota manus viribus optimis prædita ſint: dolorem tamen fixum ſubinde exacerbatum in articula-

tione humeri continuat pati : crus firmum eſt : & libere incedit : pulſus in utroque brachio æqualis eſt.

Pergit ægra extract. flor. arnic. unc. j. quotidie ſumere uſque ad ſeptimam Februarii, qua inveni illam leniter febricitantem, leni vertigine ſubinde affectam ; miſſo extracto datum eſt ipſi purgans, quod hæc ſymptomata omnia ſuſtulit : 14 Februarii purgans repetitum eſt. Et 17. denuo incœpit extracti unc. ß. quotidie uti : continuavit optime habens uſque ad 12 Martii eandem doſin ſumere, & 15. ſaniſſima robuſtaque dimiſſa eſt.

CASUS QUARTUS.

PUELLA 14 annos nata, ab incunabulis caput ulceratum habuit uſque ad initium Decembris anni 1773. quo tempore ob pediculos pulvis ſtaphyſagriæ capiti aliquoties inſperſus eſt : ſub finem Decembris capitis ulceribus cicatrice obductis per octiduum dextrum capitis hemiſphærium, quaſi cauterio actuali abſque intermiſſione applicato ita doluit, ut ægra furioſe delirantis ad inſtar per vices decurreret, mentis tamen

utcumque compos; applicato aliquoties fumo ſuccini capitis hemiſphærium, & dextra colli pars omni ſenſu privata ſunt: hoc facto tumor ovi gallinacei magnitudinem æquans retro aurem dextram ortus eſt, magnos dolores ægræ continuo cauſans, qui applicato per 14 dies emplaſtro ab anicula accepto ſuppuratus, & ſponte ruptus, multum puris dedit, & poſt octiduum nullo ſui, præter parvam cicatricem, relicto veſtigio manente dextræ capitis & colli partis inſenſilitate perfecte coaluit.

Paucis diebus elapſis digitus index & medius manus dextræ ſenſu & motu privati, & brevi poſt reliqui digiti eodem modo affecti ſunt: dein eodem fere tempore omnes digiti manus ſiniſtræ ſtupidi, inſenſiles, ſuperſtite tamen aliquo inutili, (natu etiam manu illa ad ſolitos labores uti non amplius potuit) motu evaſerunt: poſtea crus & brachium dextrum ſenſim debilitata ſunt: 30 Octobris anni 1774. brachium ſenſu & motu perfecte privatum eſt: & crure ejuſdem lateris vix amplius potuit uti: hanc anamneſin a delicatula puella, memoria optima & judicio ætatem ſuperante prædita, ad nos 3

Februarii 1775. delata, 4. ejusdem accepi.

Omnia inveni, ut descripta sunt: colore cachectico laxus corporis habitus tinctus erat: pulsus debilis, flaccidus, irregularis: respiratio bona: functiones naturales vix læsæ videbantur. Tumor exostosin referens processus dexrros primæ vertebræ colli occupabat.

Incœpit statim extract. flor. arnic. dr. ij. per diem sumere.

7 Februarii purgans sumpsit, quod alvum multum movit: dein datæ sunt ipsi extract. flor. arnic. dr. iij. diei spatio absumendæ.

10 Februarii subitas lancinationes a genu ad extremitates digitorum pedis usque per intervalla pati, & brachio dextro a cubito ad carpum, quasi contusum fuisset, dolere cœpit.

11. In utriusque manus digitis formicationem fere continuam conqueritur.

12. Continuantibus his operantis medicamenti signis ægræ medicamenti dr. iij. optime ferenti illius unc. ß. per diem exhiberi jussi: biduo autem elapso incœpit illud nauseare, & pondus in epigastrio conqueri: quare ad priorem dosin additis mixturæ aliquot liquor.

anodin. mineralis guttulis redire debuimus.

15. Dextrum capitis hemisphærium valde dolet, quasi adustum: ab attactu augetur dolor: si caput sinistrorsum vertat, dolorem punctorium in parte superiori dextra capitis patitur, qui cessat capitis situ mutato: sensus in digitos manus sinistræ, ad voluntatis nutum mobiles, redivit; priora in crure & brachio continuant symptomata.

16. Brachium retrorsum trahit & antrorsum trudit: utriusque manus digiti sæpe subito extenduntur quasi spasmo correptis musculis extensoribus, extensi per tria circiter horæ minuta manent, dein sponte cessat spasmus: quo durante ægra tamen manum, sed cum difficultate claudere potest.

17. Eadem continuant remissior est capitis dolor & brachium manu sinistra elevatum diu absque illius auxilio sursum sustinet.

18. Sumit purgans ex manna & sale sedlicensi, dein extracti dr. iij. quotidie continuat absumere.

25. Cessarunt digitorum spasmodicæ erectiones: motus in utraque manu sat liber est: vires in dextra minores, quam

in ſiniſtra : brachii mobilitas aucta : cruri firmius inſiſtit : verum valde magnus eſt dextri capitis hemiſphærii dolor : illi applicatur rubefaciens acre, quod per 7. dies ſæpius renovatum epidermidem in bullas elevavit : & dolorem tolerabiliorem reddidit.

Perrexit ægra dictam medicamenti doſin abſque notabili ulteriori mutatione, vigentibus interea functionibus naturalibus & vitalibus, uſque ad 14 Martii ſumere : qua denuo illi unc. ß. per diem præſcripſi : ſub hac doſi, quam optime tulit, validiores brachii & cruris lancinationes & concuſſus paſſa eſt : motus paulo liberior evaſit : & a capitis dolore ſæpe per medium diem & ultra libera vixit.

30 Martii mane inveni ægram debilem, vertiginoſam vix amplius artus movere potentem, cum pulſu inæquali, debili : applicata ſunt bina femoribus veſicantia & tertium nuchæ : injectum eſt enema emolliens, & datum purgans mannatum per epicraſin ſumendum, quod alvum octies movit.

31. Ægra multum levata eſt : diſparuit vertigo : motus artuum eſt ut ante 4. dies : plagis veſicantium unguentum digeſtivum applicatur : & ægræ denuo

extracti

extracti unc. ß. per diem porrigitur.

4 Aprilis optimo cum effectu repetitur purgans.

6. Ejusdem extractum recusat: illius loco datur illi decoct. N. 6.

18. Ex lecto surgit, sat firmo pede ambulat: manum dextram supra verticem capitis fert: manus majus robur habent, & jam scutellas & alia vasa purgat. Tendines tamen sub axilla rigent: tumor primæ vertebræ colli adsidens non minuitur: pergit eandem medicamenti dosin sumere ægra & sub axilla cataplasma emolliens interdiu applicatur.

Hisce usque ad secundam Maii diligenter continuatis ægra quidem sat bene perrexit habere, sed in manibus & brachiis nulla ulterior mutatio facta est: quare missis decoct. N. 6. (*a*) & cataplasmate denuo extract. flor. arnic. dr. ij. sumere cœpit sensim manus & brachia majus robur acquisivere, & digitorum motus ita liber evasit, ut 12

(*a*) *Hoc decoctum in morbis putridis præstantissimum est remedium, cujus effectus sæpe mecum viderunt docti Medici, & de quo in supplemento ad hanc observationum partem suo tempore plura dicam.*

Maii tibialia texere jam cœperit : ante finem hujus mensis uterque artus naturali robore & motus facilitate gaudebat : usa est eadem medicamenti dosi usque ad sextam Junii &, ut certi essemus de curæ constantia, in nosocomio usque ad 4 Julii servata est : excepto aliquo vertebræ tumore adhuc superstite perfecte curata balnea Badensia petivit.

CASUS QUINTUS.

PUELLA 17. annorum, a pueritia semper sana 15. ætatis anno menstrua evacuatione gaudere cœpit. Menstrua copiosa aliquoties regulariter prodierunt : ante sesqui-annum incarcerata per 7. menses illis caruit : postea denuo regulariter fluentia & primis cujusvis mensis diebus erumpentia habuit ; donec ante duos menses iterum emanserint.

12 Februarii hujus anni subito uterque oculus gutta serena occupatus est, ut vix lucem a tenebris distinguere posset : 6 Aprilis ad nostrum nosocomium missa in captivatum cubiculum suscepta est.

Pupillæ erant valde dilatatæ, immobiles: cæterum præter menſtruorum abſentiam, quorum eruptionis tempus jam tertia vice præterierat, & levem ſyncipitis dolorem, nihil conquerebatur: functiones omnes erant ſat bonæ: habitus vero corporis cachecticus.

Datum eſt illi purgans antiphlogiſticum per epicraſin ſumendum, quod bidui ſpatio ultra 20. alvum copioſe movit: dein incœpit extracti flor. arnic. dr. iij. in mixtura diei ſpatio abſumere. 11. Aprilis datæ ſunt ipſi ejuſdem dr. iv. per diem.

12. Objecta obſcure diſtinguit: dolores urentes, lancinantes in fundo orbitarum & oculorum bulbis patitur; pupillæ mobiles ſunt, & videntur minus dilatatæ; 13. erumpunt menſtrua, quæ valde pauca per biduum fluunt; pergit ægra eandem medicamenti doſin ſumere.

18. Sumpto hauſtu purgante multum purgatur; & veſpere denuo pauca incipiunt fluere menſtrua, poſt medium diem finita; 19. pergit uti extracto.

21. Oculi ſunt naturales: viſus tam bonus, ut filum in acum ducere poſſit: continuavit adhuc per aliquot dies eandem medicamenti doſin ſumere, dein

lerfecto gaudens visu rogavit ut dimitteretur, quo posset res suas ratione incarcerationis finire.

Effectus hujus medicamenti in quatuor primis ægris ab initio usque ad finem curæ testes diligentes fuere docti Medici Franciscus Conradus Miller, Sterz, Schnierer, Moritsch, Waldenhofen, primam ægram inchoata jam a 5 vel 6 diebus cura videre cœpit doctus Medicus Petrus Andreas Schut, reliquarum vero trium curationi ab initio usque ad finem diligenter adfuit: doctus Graumann binarum ultimarum ægrarum curationem integram vidit, duarum primarum autem tantum ex parte: quintæ ægræ casum soli viderunt Schnierer & Miller.

Hi casus confirmant, quod in præcedentis capitis corollariis assertum est, nempe valde magnam extracti florum arnicæ dosin ab ægris bono cum effectu sumi posse. Licet tamen omnes hæ ægræ tantam dosin bene tulerint, practicis, præcipue junioribus suadeo, ut a parva dosi semper incipiant; cito enim illi assuescit ventriculus, & majorem, maxime si desuper vasculum infusi vel jusculi tepidi sumatur, dosin fert. Occurrunt enim ægri delicatuli & scrupu-

losi, qui, minimo incommodo assumptionem medicamenti sequente, medicum male præscripsisse suspicantur. Ubi tamen in mora pericuium est, hæc cautela locum non habet: in tali enim casu ægri plerumque a magna medicamentorum dosi minus afficiuntur.

CAPUT II.

FLORES ARNICÆ

IN FEBRIBUS PUTRIDIS.

A MENSE Julii anni 1767. in ægris maligne decumbentibus cum materiæ morbosæ in aliquo viscere decubitu egregias hujus medicamenti moventes, corrigentes & cardiacas vires pluries expertus, elapsis annis regnante epidemia putrida & post hanc sebri putrida hunc vel illum hominem sporadice invadente plures centenos ægros, sæpe miraculi instar, hoc simplici medicamento morti eripui, quorumdam historias lectori non ingratas fore spero.

CASUS PRIMUS.

FEMINA triginta aliquot annos nata, torosi corporis habitus, jam a longo tempore valetudinaria & a tribus diebus gravissime decumbens, 13. Decembris anni 1771. ad nos defertur. Oculi sunt luridi, humidi; facies tumida, livens: cutis sicca: lingua arida, glabra: urina pallide flava, multos minimos flocculos suspensos gerens: alvus laxa, sponte aliquoties de die secedens: respiratio valde anxia, crebra, celeris, inæqualis, irregularis: pulsus parvus, valde mollis, modice febrilis: capitis præcipue circa tempora & in fundo orbitarum dolor: aurium tinnitus: subinde accedens lene delirium: lassitudo totius corporis magna.

Sumpserat domi purgans sat efficax, cui continuans lenis diarrhæa tribuitur. Datur ipsi infusum diaphoreticum spiritu vitrioli acidulatum: applicatur vesicans nuchæ.

15. Erumpit numerosum petechiarum subfuscarum agmen, unde ægra non levatur: continuatur prius medicamen-

tum & miſcetur ſpir. vitrioli larga doſis potui demulcenti.

19. Cum non obſtantibus dictis medicamentis morbus in dies majores progreſſus faciat, datur præter hæc corticis peruviani pulveris unc. ß. per diem & bina ſuris applicantur veſicantia.

Sub horum uſu omnia continuo in pejus ruerunt : veſicantia, quæ nunquam bonum pus dederant, 24. Decembris gangrænoſa tantum paucam ſaniem fundunt : totum corpus maculis lividis, quaſi virgis ſtrenue vapulaſſet, conſperſum eſt : reſpiratio difficilis, ſuſpirioſa, ſubin intermittens : pulſus mollis, flaccidus, tremulus, ſubin intermittens, epigaſtrium valde tumet, tenſum eſt, ab attactu dolet, decubitus ſupinus, urina & fœtidiſſima liquida alvus jam aliquoties ab heſterna die, inſcia ægra, in lectum fluunt : facies, lingua, cutis, oculi & reliqua ſymptomata, ut ante dicta ſunt. Miſſis omnibus aliis medicamentis, ſumit omni bihorio infuſ. N. 2. unc. iij. potui, ut ante, multus ſpiritus vitrioli additur. Veſicantia camphora multa ſuperpoſitis plumaceolis mucilagine camphorata impraegnatis deligantur.

25. Decembris facies multum detu-

muit : oculi clariores, vividiores ſunt, delirium minus ; reſpiratio minus mala : pulſus minus irregularis, epigaſtrium mollius, minus elevatum.

26. Ad urinam & alvum excernendam excipulum petit : veſicantium plagæ pus dilutum dant : reliqua ut heri.

27. Leniter per totum corpus ſæpius ſudat, lingua humectatur, depuratur : multæ maculæ lividæ diſparuere : reliquæ colorem dilutiorem habent & minores ſunt.

28. & 29. omnia ſenſim magis emendantur, ægra per intervalla ſat pacate dormit, alvum coctam, pultaceam, minus fœtidam bis, terve quotidie deponit, vires creſcunt.

30. Decembris reſpiratio & pulſus tantum frequentia parum peccant : epigaſtrium naturale, facies & oculi boni, tota cutis mollis, ſæpe leniter madens, lingua pura, mens ſerena, loco dolorum capitis, tantum gravitatem illius conquæritur ægra, in utrumque latus facile decumbit : veſicantia optimum pus dant, & ægra diu noctuque ſæpe pacato ſomno reficitur : ab hac die tantum mediam medicamenti doſin quotidie ſumpſit.

4. Januarii nullum amplius petechia-

rum vestigium supererat, plagæ vesicantium incipiebant cicatrice obduci. 9. omnia, præter unum in sura dextra, cicatrice obducta sunt: ægra appetit, & jam plures horas extra lectum transigit: 16. Vesicans suræ dextræ cicatrice obductum est, ægra bene habet & cito convalescit.

CASUS SECUNDUS.

JUVENIS 14. annos natus, 12 Novembris anni 1771. febri putrida correptus est: unde sub finem ejusdem mensis credebatur evasisse; verum tantum per paucos dies inducias dedit morbus, & brevi iterum in nervum erupit: 27. Decembris, nescio, quo recidivæ diei, ad nostrum nosocomium delatus est toto corpore petechiis fuscis, variæ figuræ & magnitudinis plenus, cum pulsu flaccido, crebro, celeri: respiratione difficili, lingua arida, nigra; oculis luridis, humidis; cuti sordida, sicca, delirio continuo, & magna virium prostratione.

Camphora & spiritu vitrioli per 5. dies adhibitis petechiæ numero parum minutæ visæ sunt; reliqua autem symp-

tomata eadem manſerunt, imo exacerbata ſunt; reſpiratio magis anxia, lugubribus ſonis comitata, crebritate & celeritate inæqualis evaſit; acceſſerunt tendinum frequentes ſubſultus, decubitus ſupinus, ſopor.

2. Januarii datur illi medicament. N. j. 3. Reſpiratio incipit melior fieri; 4. reſpiratio fere naturalis eſt: pulſus plenior, ſolidior, minus irregularis, minus febrilis; tendinum ſubſultus abſunt. Sopor minor; delirium mitius; oculi nitidiores; toto corpore ſudat leniter; alvum habet coctam, quam præ debilitate ſuppoſitis linteis in lectum deponit: omnibus artubus profunde dolet.

5. Januarii pergit leniter ſudare; petechiæ pauciores, eæque diametro minores, flavæ; raro delirat: vires meliores: nocte ſequente pacate dormit.

6. Januarii pulſus eſt liber, dilatatus, ſolidus, apyretos; reſpiratio naturalis; caput ſerenum; vires redeunt: æger pergit per intervalla leniter ſudare: cibos copioſiores petit: lingua eſt pura: alvus naturalis; omnia promptam reconvaleſcentiam promittunt. Utitur adhuc eodem medicamento uſque ad ij. Januarii, qua, cum de morbo nihil

ſupereſſet, ab illo abſtinuit, & cibis aptis nutritus brevi vires recuperavit.

CASUS TERTIUS.

Rusticus 24. annos natus, a 15 diebus febri petechiali epidemica laborans 27. Decembris ad nos defertur, petechiis puncticularibus refertiſſimus cum pulſu flaccido, vacuo, celeri, crebro: reſpiratione anxia, ſæpe ſublimi: magna debilitate, cuti ſordida; facie tumida: oculis humidis, luridis: delirio & magna debilitate: alvo libera, pultacea, fuſca, fœtidiſſima, bis, terve in die jam a ſex diebus ſecedente: urina pallide flava, cruda: lingua arida, cruſta nigra obducta.

Uſus eſt camphora, ſpiritu vitrioli, cortice peruviano cum aliqua euphoria per ſex dies: oculi enim vividiores, nitidiores evaſerunt; lingua incœpit humeſcere, & pulſus ſolidus, fortior, minus creber evaſit.

2. Januarii mane narrat cuſtos ægrum noctu inquietiſſimum fuiſſe cum reſpiratione ſtertore & ſuſpiriis comitata, quam adhuc ſic invenio. Pulſus eſt creberrimus, parvus, irregularis: decubitu

prolapſo, diductis cruribus, elevatis genubus verſus pedes lecti, corpore ſupinus, ſubſiliunt fere continuo tendines; oculorum protuberantium liveſcens color vaſis rubris interſtinctus: æger omnium inſcius alvum & urinam ſub ſe dimittit: cutis eſt ſicca, ſordida: lingua ut ante: petechiæ fere omnes diſparuere. Datur ipſi infuſ. N. j. in duplo.

3. Januarii reſpiratio eſt minus mala: tendinum ſubſultus minus frequentes: oculi minus protuberantes.

4. Januarii reſpiratio multum emendata; pulſus minus creber, plenior, libere dilatatus, ſolidus; decubitus magis decorus; de ſe ſollicitus eſt æger; nihil amplius in lectum mittit: tota cutis leni ſudore madet, lingua humectatur; abſunt tendinum ſubſultus; oculi ſunt lætioris coloris & molis naturalis, vaſa rubra quæ in adnata conſpicua erant, evanuerunt: ſubinde per mediam horam dormit.

5. Omnia continuant in melius mutari: ſed æger profundos per omnes artus dolores conqueritur: fere continuo leniter toto corpore ſudat: alvus eſt cocta.

5. Januarii pulſus eſt bonus, apyre-

tos : respiratio naturalis : lingua pura : mens serena, artuum dolores cessarunt : verbo omnia morbi symptomata præter debilitatem disparuerunt, & æger jam copiosiores cibos petit, mediam tantum medicamenti dosin adhuc per 5. dies sumere pergit, & cibis aptis nutritus sat cito vires & carnes recuperat.

CASUS QUARTUS.

AURIGA 21. annos natus, 19. Decembris febri putrida epidemica corripitur : dantur ipsi emeticum & potus multus acidulatus.

22. Decembris erumpunt petechiæ fuscæ, hinc inde per totum corpus sparsæ : defertur ad nosocomium : pulsus est sat bonus, respiratio difficilis, facies & oculi luridi, lingua humida, livida, caput circa frontem & tempora dolet, epigastrium tensum est, elatum, dolens : diarrhæa a prima morbi die frequens, debilitans.

Datur ipsi rheum, dein lene infusum diaphoreticum & potus spiritu vitrioli acidulatus.

25. Decembris totum corpus petechiis fuscis dense obsitum est, delirat æger,

valde anxius & debilis ſupine decumbit; alvum & urinam ſubinde in lectum mittit, applicantur ſucceſſive veſicantia iij. utitur æger magna ſpiritus vitrioli doſi, & a 27. Decembris quotidie ſimul corticis peruv. unc. ß. in ſubſtantia adjungitur. His uſque ad 4. Januarii adhibitis manent fere omnia in eodem ſtatu.

4. Januarii loco delirii, quod huc uſque adfuerat, ſopore continuo ſepultus eſt æger, crebro & celeriter ſpirat, ſæpe ſtertoroſa eſt reſpiratio, pulſus præceps, parvus, mollis, flaccidus, inæqualis. Æger reſolutis viribus modo ad hanc, modo ad illam lecti partem, collabitur, urina & alvi fœtidiſſima, liquida, fuſca excrementa inſcio ægro in lectum pergunt fluere, magis tumet & tenſum eſt epigaſtrium, cruſta ſicca, nigra, linguam obſidet: cutis, antea ſat mollis, jam a biduo arida eſt, colore flavo fuſceſcente deturpata: petechiæ ejuſdem, ac antea, coloris numero minutæ ſunt: facies eſt ſordida, lurida, inflata: oculi luridi, lachrymantes, deglutit tamen, quæ ipſi in os ingeruntur, & veſicantium plagæ adhuc parum puris tenuis dant. Præſcribitur ipſi infuſ. N. 1. de quo

omni bihorio vasculum unc. iij. ipsi ingeritur.

5. Januarii toto corpore multum sudat; 6. Januarii fere continuo æquali sudore perfusus est, lingua humectatur, depurari incipit: facies minus livida collabitur, epigastrium molle est, minus elatum, vesicantia pus copiosius & bonum fundunt, respiratio & pulsus multo meliores sunt, sopor minor, ad excretiones alvi & urinæ circa vesperas excipulum incipit petere; 7. Januarii æger perfecte mentis compos est, decubitus est melior, dum a custode moveri debet, sponte se juvat, facies detumuit, non livet amplius, oculi sunt nitidi, color cutis est magis dilutus, epigastrium totum collapsum: lingua pura, continuat per intervalla leniter sudare, urina est biliosa, alvus biliose cocta, respiratio fere naturalis, pulsus dilatatus, mollis, solidus, regularis; sequentem noctem fere totam in somno pacato leniter sudans transigit.

8 Januarii functiones vitales naturaliter habent: seipsum erigit, & in latera vertit: urina naturalis: semel alvum ligatam deponit: cutis color naturalis: petechiæ omnes disparuere, appetitus redit. Sumit adhuc omni trihorio diei-

vasculum medicam. N. 1. usque ad 14 Januarii, qua vesicantibus jam fere cicatrice obductis, & viribus de die in diem multum increscentibus illud missum fecimus. Cibis aptis utens æger, cito carnes & vires recuperavit.

CASUS QUINTUS.

FEMINA torosa, sanguinei temperamenti, triginta annos nata, alias semper sat sana, secunda Februarii febri petechiali epidemica corripitur: post varia domi adhibita remedia ad nos duodecima Februarii defertur, petechiis morsus pulicum referentibus, fuscis, per totum corpus ad extremitates usque dense prostantibus plena, anxia, debilis, cum pulsu molli, flaccido, febrili: lingua sordida, tumida, alba; siti mediocri: cuti molli: urina turbida, pallide flava, cruda; alvo a triduo clausa: capitis totius ac præcipue oculorum dolore, & continuo aurium tinnitu.

Datur ipsi lene purgans ex manna & sale sedlicensi, quod sexies alvum movet, post quod ægra sero lactis vinoso & spiritu vitrioli utitur, petechiæ partim disparent, partim rubrum colorem

induunt, & pulſus manentibus aliis ſymptomatibus multum emendatur.

15 Februarii circa decimam frigore cum valido tremore corripitur, quod per horam durat, ſubſequente magna febris exacerbatione & auctis omnibus ſymptomatibus, quæ circa ſextum veſpertinam denuo ad priorem ſtatum redeunt, & ægræ noctem ſat pacatum concedunt. 16. Eadem hora idem redit paroxyſmus, & eodem modo decurrit ac heri, continuante intercalcari tempore febri moderata.

17. Eadem exacerbatio, qua ad finem vergente cutis antea fere ſemper ſicca, aſpera leniter madet: petechiæ nullæ amplius adſunt: multa miliaria alba in pectore & abdomine erumpentia obſervantur: reſpiratio eſt valde anxia, crebra, celeris: pulſus creber, celer, irregularis: facies tumida, rubra: oculi torvi lene delirium: decubitus ſupinus: miſſis prioribus medicamentis datur ipſi omni bihorio vaſculum infuſ. N. 1. nox eſt valde inquieta.

18. Mane paulo levius habet, exacerbatio hora ſolita accedens minus valida eſt: cutis ut heri: alvus fere quotidie naturalis: urina ſemper cruda; lingua depuratur; miliaria nulla.

19. Solito exacerbationis tempore tantum aliquoties leves horripilationes passa est, quas subsecutum est lenius caloris augmentum; post meridiem profusus erupit sudor, sub quo ægra obdormivit & totam noctem in somno transegit, sudore continuo madens.

20 Februarii inveni totum corporis truncum miliaribus albis, magnis, confertissimis obsitum; pulsum & respirationem naturales; faciem bonam, mentem serenam, ægra præter debilitatem & capitis gravitatem nihil conquærente.

22 Februarii repetente subinde ab eruptione facta leni sudore ægra sensim quotidie melius habet; miliaria incipiunt desquamari; ægræ tantum media prioris medicamenti dosis usque ad 26 Februarii, qua omnia miliaria in squammas abierant, propinatur; dein ab omni medicamento abstinet, & cito convalescit.

Alvus fere naturalis toto tempore curæ fuit, & fere tantum omni alterno die post operationem purgantis secessit; urina nullas notas criticas habuit, & sputa nulla adfuerunt.

CASUS SEXTUS.

PUELLA 23 annos nata, ad me 16 Februarii consilium petitura venit; custodem egerat apud duas ægras petechiis laborantes, quarum una mortua erat; jam a quatuordecim diebus aiebat se minus bene habere, lassam esse, appetitu carere & male dormire; ante triduum invaserat illam dolor capitis vehemens, per tempora & frontem lancinans, cum dolorifica bulborum oculorum siccitate & tensione, præcordiorum anxietate, tussicula sicca; pulsus erat valde febrilis & mollis, parvus; cutis sicca, petechiis puncticularibus fuscis refertissima; omnium artuum valde dolorifica lassitudo; alvus libera; urina naturalis; lingua sordida, flava.

Præmisso emetico quod quinquies sursum & septies deorsum operatum est, datur ipsi decoct. emolliens, leniter diaphoreticum cum spiritu vitrioli.

18. Prioribus symptomatibus adjunctus est ingens quasi ventorum caput perflantium strepitus: arteria tensa, valde celeriter tremens, quasi tantummodo aërem transmittere visa, solum

per vices ſenſibiliter dilatatur : reſpiratio anxia : lingua eſt ſordida , alba : alvus mollis , quotidie ſemel biſve ſponte ſecedit : cutis ſicca eſt : applicatur nuchæ veſicans , & datur ipſi cum decoct. priori infuſ. contrajerv. noctem inquietam habet.

19. Pulſus eſt ſolidus , minus tenſus , magis dilatatus : caput levius habet : reliqua ut ante.

20. Pulſus denuo tenſus , parvus , valde febrilis , vacuus : reſpiratio valde anxia : artuum juncturæ dolentiſſimæ, ut vix illas moveri patiatur ægra : reliqua ſymptomata , ut nudius tertius.

Datur ipſi infuſ. N. 2. omni bihorio vaſculum unc. iij. omittitur infuſ. contrajerv. & decoct. cum ſpiritu vitrioli. Noctu tranquillior eſt , per intervalla pacate dormit.

21. Frontis & temporum dolor circa meridiem multum remiſit ; dolor & tenſio oculorum minor eſt ; vix tamen lucem ferre poſſunt , & ſubinde lachrymantur ; ſurdaſtra eſt ; alvus ut ante ; urina rubra cum enæoremate ſuſpenſo ; lingua lateribus depuratur ; cutis humeſcit ; pulſus ſat dilatatus , mollis , ſolidus , minus citatus , ſat æqualis ; reſpiratio minus frequens , minus anxia ;

ſub tuſſi ſat frequenti, inani, dolorem circa cardiam patitur ægra.

22. Petechiæ rubent. Ægra ſubinde leniter ſudat; 23. veſpere erumpunt in pectore & abdomine multa miliaria alba, quæ ſudore circa 9. copioſo oborto, ad ſequentem diem mane protracto, diſſipata ſunt.

24 Februarii circa decimam matutinam invenitur ægra multum levata; pulſus eſt liber, dilatatus, æqualis, cum ſoliditate mollis; reſpiratio fere naturalis; raro nunc tuſſitat; alvus cocta; urina rubra, cruda; cutis ſicca; lingua humida; petechiarum magna pars diſparuit; ſtrepitu caput perturbans vix amplius ſenſibilis eſt; dolorum loco tantum ſtuporem capitis conqueritur; artuum juncturæ minus dolentes.

Manent omnia fere in eodem ſtatu uſque ad 26. qua mane denuo leni ſudore ad veſperas uſque protracto profunditur, omne nocte bene dormit.

27. Apyretos eſt, & exceptis auditu, qui adhuc paulo gravior eſt, & virium debilitate, omnia morbi ſymptomata diſparuerunt.

28. Magnam famem conqueritur: quare miſſis medicamentis cibi copio-

fiores conceduntur, & cito perfecte convalescit.

CASUS SEPTIMUS.

FEMINA 28. annos nata, ab 11. annis militis uxor, 23 Februarii, 7. nempe morbi putridi die, ad nostrum nosocomium defertur. Vespere nosocomium accedens illam inveni valde deliram, anxiam, continuo magna cum inquietudine situm mutantem, cum validis tendinum subsultibus, manuum labiorum oris & linguæ tremore continuis: respiratione crebra, celeri, inæquali, irregulari: pulsu simili, parvo, flaccido: oculi erant turbidi: palpebrarum cilia glebis fuscis obsita: lingua glabra, arida: facies rubra, tumida, cutis sicca ad extremitates usque petechiis fuscis variæ figuræ plena: clamabat continuo ægra se abdomen perdidisse. Datur enema emolliens: applicatur nuchæ vesicans, & incipit sumere omni bihorio vasculum infus. N. 2.

24. Symptomata paulo minus acerba videntur. 24. Omnia, ut heri: licet ægra quotidie alvum liquidam, fuscam dejiciat, enema emolliens repetitur:

applicantur femoribus vesicantia, & ægra pergit eodem medicamento uti.

26. Petechiæ pallide rubent: minutus est illorum numerus: breves somnos subinde habet.

27. Densum miliarium agmen per totum truncum erumpit, quod omnia symptomata leniora reddit: ægra se abdomen habere nunc agnoscit, pulsus est sat plenus & regularis, solidus, mollis: respiratio multum emendata: subsultus & tremores remissiores sunt.

29 Februarii miliaria fere omnia in squammas abeunt: ægra ab eruptione miliari fere continuo leniter sudat.

1 Martii sive 14 morbi die fit nova eruptio cum ulteriori symptomatum levamine, fere æque copiosi, ac prior, post quam ægra morbum adhuc facilius fert, sæpe pacate dormit: 17. morbi die nova sub leni sudore eruptio ultimæ adjungitur, ut per totum truncum cohæreant pustulæ: lingua humida & pura: vix amplius febris adest: vires meliores sunt, & terrifica alia, quæ ante aderant, symptomata penitus disparuerunt.

21. Morbi die ultimis miliaribus exsiccatis nova eruptio fit; sed parcior prioribus, qua facta ægra perfecte apy-

retos est : appetitu gaudet, & copiosiores cibos petit.

11 Martii desquamata sunt miliaria : hucusque omni bihorio unc. iij. medicamenti, posthac mediam tantum dosin ad 16 Martii sumpsit : dein cibis convenientibus magno cum appetitu vescens pulchre convalescit.

CASUS OCTAVUS.

JUVENIS robustus 22. annos natus, 2 Martii, postquam variis domi usus fuerat medicamentis, 9. morbi diem agens ad nos defertur. Valde delirat, inquietissimus est, & vix potest in lecto contineri : cutis sicca, petechiis parvis, fuscis obsita : lingua alba, humida : oculi truces, sicci : ab initio morbi quotidie sæpius purgantur ; lingua tremis : valde tremunt omnes artus : respiratio est valde anxia, inæqualis, irregularis ; pulsu quasi vacuus, creber & celer cum tensione arteriæ : applicatur nuchæ latum vesicans : emulsum cum camphor. gr. xv. præscribitur, & potui spiritus vitrioli miscetur. Oblata avide sumit.

3 Martii vesicans optime operatum est : omnia in eodem statu permanent

ac

ac heri. Missis camphora & spiritu vitrioli dantur ipsi infus. N. 2. unc. iij. omni bihorio.

4 Martii tota cutis mollis, humida: tota nocte sequente sudat: subinde parum dormit: alvum fœtidissimam tantum semel exonerat; urinam ex quo apud nos est, in lectum mittit.

5 Martii minus delirat: pacatior est; facies minus irata: tremor minor: respiratio melior: pulsus liber, mollis, solidus, sat dilatatus, minus febrilis.

Omnia posthac cito in melius mutantur. 7 Martii delirium cessavit: apyretos est æger: respiratio naturalis: lingua naturalis: artuum tremor nullus, æger fere continuo sudat; petechiæ flavent; urina naturalis; alvus pultacea fusca: somnus sat bonus, sæpe repetens; æger, qui antea vix poterat in lecto coerceri, solus se erigere non potest.

Pergit eadem medicamenti dosi uti usque ad 10 Martii, qua illi tantum media dosis per diem porrigitur; nullæ enim adsunt amplius petechiæ; vires augentur; lingua est pura, multum appetit æger, & reliquæ omnes functiones fere naturales.

14 Martii ab omni medicamento

abſtinet, & bona diæta utens brevi perfectam ſanitatem adipiſcitur.

CASUS NONUS.

FEMINA 36 annos nata, a biennio in noſocomio ægrorum cuſtos, frigore, tremore totius corporis, lumborum, articulorum, frontis & poſterioris orbitarum partis ac oculorum dolore urente, tenſivo, ſæpe lancinante, 26 Februarii poſt meridiem corripitur; frigori ſucceſſit magnus calor, manentibus præter tremorem reliquis ſymptomatibus. Datur ipſi decoctum refrigerans, antiphlogiſticum; jubetur ut in lecto ſe contineat; nox ſequitur inquieta; 26 Februarii cutis eſt ſicca, uſque ad extremitates petechiis pulicularibus, fuſcis, multis lenticularibus intermixtis obſita; lingua ſordida eſt; os amarum; nauſea continua; anxietas; dolor & tenſio hypochondrii dextri & epigaſtrii ægræ valde moleſta ſunt; priora ſymptomata multum remiſerunt; pulſus eſt ſat liber, mollis, ſolidus; febris moderata.

Datur ipſi emeticum, quod quinquies ſurſum operatur & aliquoties per alvum & ſic magna copia bilioſorum multo

glutine mixtorum corpus liberatur; cessat anxietas, nausea, oris amaror, & ægra post medicamenti operationem per aliquot horas leniter sudat. Datur ipsi per diem spiritus vitrioli dr. j. sufficienti vehiculo diluta.

Ægra facile tolerat morbum usque ad 29. Februarii, qua dolor capitis, oculorum, lumborum valde increvit, respiratio facta est valde difficilis cum pulsu pleno, valde duro, vix dilatato, vena secta eductus est sanguis, qui fere totus in crustam inflammatoriam abiit, paucissima dimissa serositate & adhærente inferius pauculo cruore, post venæ sectionem, quoad omnia, levata est. Datum est illi decoct. emoll. cum nitro & pauca camphora, sicque morbum sat bene fert ægra.

7. Morbi die, sive 3. Martii mane multum minutus est petechiarum numerus, & quæ supersunt, pallent: toto corpore valde icterica est ægra, tensum, tumidum & dolens est hypochondrium dextrum, respiratio est difficilis, anxia, naturali lentior, tardior, pulsus apyretos, debilis, mollis, caput grave, soporosum, alvus ab hesterno mane nulla: urina icterica, dantur ipsi infus. N. 1.

unc. iij. omni bihorio & enema injectum bis operatur.

4. Martii respiratio est facilior, pulsus fortior, minus soporosa est ægra. Medicamento additur sal. polych. dr. 1. & datur quotidie enema, ut molliatur alvus, quæ variegati coloris est.

5. & 6. Martii in eodem statu perstat ægra; 7. vero hypochondrii tensio, tumor & dolor multo minores sunt: minus saturata est corporis flavedo: alvi & urinæ color melior, pulsus est febrilis, dilatatus, liber, soporosa capitis dispositio disparuit, noctu per intervella dormit.

8. Ter copiosa alvus liquida secessit, sal polychrestum omissum est.

9. Disparuerunt omnia icteri symptomata, hypochondrium molle est, vix amplius dolet, pulsus, ut ultimo dictum est, respiratio accelerata, vespere leniter sudat, sicque per totam noctem, quæ absque somno transigitur, continuat.

10. Martii mane quæ supererant petechiarum vestigia disparuerunt: miliaria per totum truncum eruperunt. Capitis & hypochondrii dolor disparuit, leni autem doloris sensu mediæ lumborum vertebræ afficiuntur, cœterum pulsus

& respiratio fere naturales, vires bonæ, cutis tota die leni madore perfusa est, noctu sæpe tranquille dormit.

11. Martii tota die congrue habuit, vespere vero, solito magis sudans, ex lecto surrexit, fenestras lecto suo proximas optatum refrigerium quærens aperuit: in lectum redux valde perfrigerata est, noctem inquietissimam habuit.

12. Martii nec superest miliarium vestigium, epigastrii meteori, tensi dolorem sub inspiratione auctum conqueritur, respiratio valde anxia, frequens, celeris est: pulsus valde febrilis, irregularis, sat solidus: facies rubra, in capite magnum quasi molendinæ strepitum conqueritur. Continuatur idem medicamentum & potus tepidus per intervalla ipsi porrigitur. Tota nocte sequente leniter sudat, vix dormit, alvum paucam ligatam deponit & urinas indifferentes.

13. Martii ingens miliarium alborum caterva per totum truncum erumpit. Cum paucam jam a triduo alvum habeat, & abdomen tumidum tensum sit, mane datur ipsi enema emolliens, quod bis copiosam alvum coctam sub-

ducit. Vespere ægram invisens, quoad omnia, levatam inveni.

14. Martii epigastrium penitus collapsum est, indolens, caput a molesto, quo afficiebatur, strepitu fere liberum, miliaria bene elevata, respiratio libera, pulsus sat fortis, dilatatus, liber, æqualis, posthac continuo melius habet ægra.

17. Desquamata fere omnia miliaria: utitur medicamento usque ad 21. Martii, qua cum vires jam sat bonæ essent, & nullum præterea superesset morbi symptoma omni medicamento valedixit, & non diu post officio custodis denuo functa est.

CASUS DECIMUS.

JUVENIS 22. annos natus, 1. Martii quarta nempe morbi putridi epidemici die petechiis plenus cum respiratione sat bona, pulsu modice febrili, molli, ad nos defertur, præter petechias nulla mala symptomata adsunt, quare tantum serum lactis vinosum exhibetur.

4. Martii disparuere fere omnes petechiæ, intumescunt epigastrium & hypochondrium dextrum: vespere ictericus

fit æger: vix amplius febricitat, sed pusillanimis, anxius & debilis est. Continuatur medicamentum & datur ipsi, licet alvus semper libera fuerit, enema, quod noctu ter alvum movet.

5. Martii ut heri, epigastrium & hypochondrium dolet, dantur ipsi infus. N. 1. unc. iij. omni bihorio.

7. Minor flavedo: mollitur hypochondrium & epigastrium.

10. Martii disparuit icterus; omnia sunt mollia, indolentia: omnes functiones bonæ. Evasit æger absque ulla sensibili evacuatione: alvus enim & urina naturali modo secessere, neque sudavit æger, neque aliquid expectoravit, & quantum novi recidivus non factus est.

CASUS UNDECIMUS.

PUELLA 21. annos nata, sub finem Januarii febri petechiali epidemica correpta post tres septimanas visa est convalescere, & sat bene habuit usque ad 1. Martii, qua denuo acuta febri cum totius capitis, præcipue frontis & oculorum dolore ac tensione, magna totius corporis lassitudine, doloribus membrorum omnium valde urentibus, de-

lirio, continua corporis agitatione, cuti ſæpe ſudante, alvo libera, urina varia, correpta eſt.

Septima Martii nonobſtantibus ſurſum & deorſum evacuantibus medicamentis prudenter exhibitis & poſtea demulcentibus antiſepticis, eruperunt petechiæ rubræ, morſibus pulicum ſimiles per totum corpus confertiſſimæ. Ab hac eruptione non obſtantibus uſitatis & bene appropriatis medicamentis continuo in pejus ruit ægra.

10. Martii ægram inviſere incipio: dicta ſymptomata omnia intenſiora evaſere: reſpiratio eſt valde crebra, celeris, pulſus flaccidus, hypochondria tument, tenſa ſunt, dolent, & dolor a leni attactu multum augetur: ſæpe leniter ſudat ægra: lingua eſt ſordida, alba, alvus & urina fere naturaliter ſecedunt. Dantur ipſi infuſ. N. 2. unc. iij. omni altera hora.

11. Martii reſpiratio eſt melior: pulſus erigitur: 12. palleſcunt petechiæ: dolores artuum minores ſunt: ſubinde ad interrogata apte reſpondet: magis quieta jacet: ſæpe per horam & ultra dormit.

13. Petechiæ vix amplius conſpicuæ: cutis ſicca: ſoporoſa eſt, reſpiratio dif-

ficilior, sæpe suspiriosa: pulsus sat plenus, solidus, non rite dilatatus, lingua sordida, minus humida: reliqua symptomata ut ante: noctu continuo sopore sepulta jacet: sub matutinum tempus toto corpore æqualiter sudare cœpit.

14. Circa nonam matutinam illam inveni pulchre per totum corpus sudantem: totum truncum corporis miliaria alba, magna denso agmine occupabant: lingua erat fere tota depurata: urina hypostatica: alvus cocta, mollis, fusca: hypochondria mollia, collapsa, indolentia, nulli amplius in artubus dolores: caput doloris & tensionis expers, sed grave: oculi boni, indolentes: auditus gravis: mens tamen sui compos: respiratio & pulsus fere naturales.

Sub sudore leni, fere continuo omnia cito in melius mutantur.

17. Omnia miliaria in squammas abierunt: urina pergit esse hypostatica: ægra cibos avide appetit; utitur adhuc per biduum media medicamenti dosi, dein ab illo abstinet; post aliquot dies lene purgans porrigitur: cito vires recuperat.

CASUS DUODECIMUS.

Chirurgiæ in noſocomio aſſiſtens, 28. circiter annos natus, bilioſi temperamenti, 7. Martii veſpere ſub deligatione ægrorum morbis putridis decumbentium ſubito horrore, frigore, tremore corripitur: his poſt quadrantem horæ ſuccedit calor horroribus nauſea, & ſiti commitatus: frontis & temporum tenſivus dolor, pulſatio: oculorum tenſio, ſiccitas, omnium articulorum etiam digitorum urens dolor, ad minimum motum dilacerationis ſenſu ægro moleſtus: magna animi dijectio, reſpiratio valde frequens, celeris: pulſus contractus, valde febrilis.

Datur ipſi emeticum, quo quater vomitus excitatur & in diarrhæam incidit æger: poſthac demulcentia, refrigerantia, diluentia, tepida per intervalla ſumit: cutis inde molleſcit, ſed non ſudat, noctem inſomnem tranſigit æger.

8. Pulſus eſt plenus, fortis, tenſus, ſubdurus, cutis mollis: ſæpius purgatur æger: horrores & nauſea ceſſarunt, ſed reliqua ſymptomata continuant: vena

secta educuntur sanguinis unc. xij. qui post sex horas in insulam, in quovis vase compactissimam, cinnabarini coloris abierat & paucissimum serum dimiserat: pulsus post V. S. multo melior factus est, & reliqua symptomata paulo remissiora visa sunt, noctu somnolentus æger non potest dormire, pergit sæpius purgari.

9. Martii pulsus & omnia ut heri matutino tempore. Repetitur V. S. & sanguis omni nota hesterno similis cum levamine educitur. Pergit in usu dictorum medicamentorum, continuat purgari, cutis est sicca, nocte per intervalla delirat, parum dormit.

Decima mane pulsus collapsus, mollis parvus, valde febrilis: respiratio & reliqua symptomata ut ante, jam a dato emetico ultra quadragesies purgatus est, & pergit frequenter dejicere: nitrum, quod decocto emollienti additum erat, omittitur: & illius loco circa meridiem ad decoct. lib. j. ß. cujus omni bihorio vasculum sumit; boli Armenæ unc. j. admiscitur. Nox ut præcedens.

11. Martii diarrhæa minus frequens: facies tumet, oculi humidi, tristes, rubri sunt, lingua sordida, cutis mollis, urina ab initio morbi cruda, aquosa,

arteria valde tensa, contracta, febsir magna, pulsus irregularis, respiratio valde crebra.

Circa quartam pomeridianam omni bihorio vasculum unc. iij. infus. N. j. cui flores althææ additi erant, incœpit sumere; noctu insomnis manet, circa tertiam post mediam noctem incipit toto corpore valde sudare.

12. Circa prandium continuabat copiose sudare, aiebant tamen sudorem jam multum minutum esse: urina multa, rubra cum nubecula, alvus nulla: facies & oculi naturales, lingua fere tota pura: capitis, oculorum & articulationum dolores penitus dissipati sunt: pulsus liber, dilatatus, solidus, mollis, fere apyretos, respiratio naturalis: jam flor. arnic. in infus. unc. iij. absumpserat, ut pote illis valde confidens, ob numerosos desperatos ægros, quos illis præter spem salvatos viderat, illarum infus. plusquam satis expetebat: multum sudare continuavit usque in crastinam diem: noctu bene dormivit.

13. Martii mane sudor cessavit, manente cute molli, perspirante: circa undecimam matutinam tormina abdominis conqueritur, & ait se in ventriculo sensum ardoris, quasi a comesto

pipere pati. A nudio tertio jam flor. arnic. unc. iv. absumpsit, illis supersedetur, datur ipsi decoctum rad. salab. enema oleosum injicitur, quod bis alvum subducit. Apyretos est; valde appetit & videtur quasi judicatus.

19. Martii vespere leniter perfrigeratur, incalescit, leniter febricitat, accedit tussicula frequens, sicca, sitis mediocris.

20. Incipit sudare, & sic continuat per tres integras dies cum tussis & febris imminutione, alvus est naturalis: urina cruda, eodem decocto pergit uti, manet cutis perspirans.

26. Apyretos est, cessavit tussis, frequenter multam urinam cito copiosum sedimentum album, æquale deponens mittit. Hæc urinæ excretio continuat adhuc 27. postea est naturalis & æger bene habet, cautus debuit diu esse valde irritabilis systematis nervosi homo, minimum enim excessum sequebatur capitis dolor & totius corporis lassitudo.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

OPERARIUS 46. annos emensus, 5. Martii 13. febris epidemicæ die, ad nostrum nosocomium defertur, delirans, alvum & urinam inscius in lectum dimittens, petechiis fuscis plenus, sat facile spirans, cum pulsu flaccido, vacuo, modice febrili, cuti tota quasi fuligine consperса, sicca, habitu corporis quasi œdematoso. Utitur camphora spiritu vitrioli, cortice peruviano usque ad 12. Martii, qua præter priora symptomata coma fere continuum somnolentum, & dum parum evigilabat, aufugiendi irritus deficientibus viribus conatus, vellicatione excitati ad interrogata nulla responsio, oculi sicci, irati: decubitus supinus, respiratio lenta, tarda, lingua a triduo aridissima, nunc nigra, fissa: crustæ nigræ dentibus adhærentes nos terrebant; missis reliquis medicamentis datum infus. N. j. omni bihorio vasculum, quod sat difficile deglutit.

13. Respiratio & pulsus emendari videntur.

14. Facile ex somno excitatur, ad

interrogata respondet, excipulum ad alvum & urinam petit, urina est pallide flava, alvus fusca, consistens, bis deposita, pulsus sat plenus, solidus, respiratio naturalis, margines linguæ humidæ incipiunt depurari, cutis manet sicca.

15. & 16. Sensim omnia in melius vertuntur, petechiæ a suo in nosocomium ingressu prostantes pallent, cutis manet sicca nec ulla alia evacuatio, quæ critica dici posset, observatur.

17. Martii tota cutis in squammas abit, mollis est, lenissimo sudore madet: lingua tota humida, pura est: alvus & urina, somnus, pulsus, respiratio, decubitus, mentis operationes naturales, appetitus magnus & præter debilitatem nihil de morbo superest, convalescit. Utitur posthac tantum media medicamenti dosi usque ad 22. Martii & 28. pedes domum rediit curatus. Hero apud quem laboraverat, necessaria ad perfectam convalescentiam pollicente.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

FEMINAM 24. annos natam, a 5. Martii febri putrida epidemica laboran-

tem, 12. Martii curandam suscepi. Evacuatæ fuerant primæ viæ: præterea sat inepta adhibita fuerant remedia. Prostabant per totum corpus ab invicem sat remotæ, parvæ, fuscæ maculæ: cutis sicca, lingua erat arida, glabra: labia pallida: facies tota collapsa, viridescens: oculi humidi, semi-fracti, vix vitam præ se ferentes: respiratio lenta, tarda, omni modo inæqualis: pulsus vix inveniendus: alvus liquida, fusca, tantum omni die vel biduo excreta, fœtidissima: urina pallide flava cum enæoremate tenuissime divulso: mentis præ debilitate impotentia. Omni bihorio datum est vasculum infus. N. 1. lente in melius mutata est: sed ab incœpto arnicæ usu nihil in deterius versum. 17. Martii pulsus erat solidus, sat fortis, regularis, vix febrilis: respiratio fere naturalis: ad interrogata subinde sat apte respondebat ægra: petechiæ pallebant: labia erant colorata: facies minus collapsa, tota cutis mollis, perspirans: sensim omnia meliorantur, alvus & urina fiunt naturales.

20. Martii adsunt multa miliaria, quorum quædam sat bene elevata, alia humilia sunt: toto corpore leniter sudat, & quæ seniculam facie præ se fe-

rebat, juvencula facta eſt; petechiæ & omnia ſymptomata diſparuerunt: vires habet, & ſanam ſe dicit ægra.

23. Martii miliaria deſquamata ſunt: ægra optime habet, abſtinet a medicamento. 25. Valde eſurit: conceditur carnium tenerarum uſus: cito vires recuperat.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

VIR 30. annos natus, Bohemus, 12. Martii Viennam appellens, frigore, calore & aliis communibus in hac epidemia ſymptomatibus corripitur.

14. Martii ad noſtrum noſocomium defertur, petechiis fuſcis, variæ figuræ & magnitudinis per totum corpus copioſe proſtantibus, toto corpore quaſi emphyſematico: valde debilis eſt, ſupine decumbit: reſpiratio eſt ſublimis, valde crebra & celeris: pulſus parvus, debilis, flaccidus, valde febrilis: cutis ſicca: lingua glabra, plumbea, ſiccisſima: oculi humidi, luridi: facies obſcure rubra: alvus tenuis, fuſca, fœtidisſima ſponte aliquoties in die ſecedit.

Datur ipſi omni bihorio vaſculum infuſ. N. 1.

15. Martii tussit multum, gluten viride, tenax, expectorat: respiratio paulo melior.

16. Multum sudat: non amplius purgatur, facies & reliquus corporis habitus collapsus, lingua melioris coloris est, humescit: oculi fere naturales, respiratio multum emendata: pulsus solidus, mollis, dilatatus, sat fortis, tota hac die & sequenti continuat modo plus, modo minus sudare.

18. Vires insurgunt, se solus erigit, alvum coctam deponit: fere omnes petechiæ disparuere: leniter tussit, & expectorat: crura dolent, quoad reliqua sanus videtur æger; quare tantum omni quarthorio prior medicamenti dosis ipsi porrigitur.

21. Martii leniter febricitat: cruribus adhuc dolet, plus tussit: sed sputa copiosa, glutinosa, viridia ejicit: 22. apyretos est, crurum dolor abest: pituitam viridem pergit expectorare: continuo minor fit petechiarum numerus, sputa similia continuat ad 28. Martii magno cum levamine ejicere: alvum quotidie liquidam, subinde cum tenesmo deponit: appetitus est bonus.

12. Aprilis ſanus eſt : abſtinet a medicamento & cibis aptis cito reficitur.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

VIR bilioſi temperamenti, annos 33 natus, a ſecunda Martii febri petechiali epidemica laborans, poſt ſumptum emeticum, quod ſæpius vomitum & alvum moverat, ſpiritu vitrioli & aliis antiſepticis uſus alvum & urinam a biduo inſcius in lectum ſæpe dimittens, 14 Martii a me curandus ſuſcipitur.

Reſpiratio eſt crebra, celeris, irregularis, ſumme anxia : febris multa cum pulſu parvo, molli, valde irregulari : delirat, ſupine decumbit : ſoporoſus eſt, validis tendinum ſubſultibus agitatur : oculi lachrymantes rubent ; facies tumida, rubra : petechiæ rubræ per totum corpus diſperſæ ſunt, cutis ſicca. Datur ipſi omni bihorio vaſculum infuſ. N. 1.

15. Martii reſpiratio & pulſus paulo meliores ſunt. 16. Pulſus eſt major, ſolidior, minus febrilis : reſpiratio multum emendata : tendinum ſubſultus rariores, leniores : facies collabitur, oculi minus rubent : non amplius lec-

tum conspurcat, alvum liquidam, fuscam cum urina aliquoties in excipulum mittit: sic continuat habere 17.

18. Tendinum subsultus nulli: delirium nullum: decubitus magis naturalis: facies collapsa, oculi naturales, lingua fere tota pura: alvus cocta bis secedit: tota die per totum corpus leniter sudat, prostantibus adhuc petechiis rubris miliaria alba in pectore & abdomine erumpunt, tria vitra urinæ misit æger numerosissimis spiculis aurei coloris per totam urinam dispersis, copiose cum enæoremate in fundo subsidentibus & in superficie speciem splendentis pelliculæ formantibus refertam: appetitum habet: respiratio naturalis est: pulsus vix febrilis, dilatatus, liber, regularis.

19. Miliaria pulchre prostant: disparuerunt petechiæ, leniter tussit æger & cocta expectorat: apyretos est: somnus bonus: urinæ & reliqua ut heri.

22 Martii desquamata sunt miliaria, missum fit medicamentum.

23. Vespere continuat facili tussi sputa cocta ejicere, sed membra lassa conqueritur, & leniter febricitat.

24 & 25. Sic continuat. 26. Septies sponte purgatur; 27. iterum. Sub his

evacuationibus lingua & cutis denuo ſiccantur, erumpunt hinc inde novæ petechiæ rubræ: pulſus eſt mollis, debilis, reſpiratio bona: datur ipſi omni bihorio vaſculum infuſ. N. 1. cum bolo armena & ſpiritus vitrioli potui miſcetur.

28. Alvum ligatam bis deponit: ſudat: lingua humida eſt, petechiæ nullæ: tuſſis nulla.

Omittitur bolus. Arnica utitur uſque ad tertiam Aprilis, qua bene habens ab omni medicamento abſtinet & convaleſcit.

Casus Decimus septimus.

Juvenis robuſtus proceræ corporis ſtaturæ annos 28. natus, a 26. Martii febri petechiali epidemica laborans, 2. Aprilis 8. nempe morbi die circa veſperas ad nos petechiis pulicularibus fuſcis toto corpore plenus cum reſpiratione difficili, pulſu debili, flacceſcente, doloribus artuum profundis & hypochondriorum tenſione dolorifica defertur. Lingua eſt alba, muco tenaci obducta: a ſumpto initio morbi emetico quotidie

aliquoties purgatur : multum debilitatus est.

Datur ipsi infus. contrajerv. & spiritus vitrioli potui additur. Morbus continuo ingravescit : quotidie bis ter purgatur æger : 4. Aprilis post prandium supinus jacet, subsiliunt frequenter tendines : sæpe convelluntur faciei musculi, tremunt labia & lingua : pulsus valde febrilis, irregularis, fere vacuus, cum aliqua arteriæ tensione : respiratio magna, creberrima, celerrima, æquali filo absque interruptione sic pergens : facies rubra, cutis mollis, petechiæ pallidæ. Applicantur femoribus bina vesicantia : loco infus. contrajerv. datur illi emulsum c. camph. gr. xv. spatio 24 horarum absumendum, & continuatur decoct. cum spiritu vitriol.

5. Aprilis mane omnia ut heri. Missa fiunt camph. & spiritus vitrioli : horum loco omni bihorio vasculum infus. N. 1. ipsi porrigitur. 5. Vespertina nulla in melius mutatio : septies ab hesterna vespera aquosam fœtidissimam alvum dejecit. Sub inspiratione caput retrorsum trahitur, facies tota intumescit : in expiratione iterum collabitur. Bina alia vesicantia suris applicantur : circa mediam noctem dolore molestissimo, tor-

minoso, regionem umbilicalem occupante corripitur, qui noctem inquietissimam reddit, ter purgatur.

6. Aprilis mane medicamento additur bolus Armena, interpolatim porrigitur ipsi vasculum decocti rad. salab. & enema oleosum applicatur. Vespere hora quinta respiratio facilior, minus crebra, minus celeris: pulsus paulo solidior, plenior, minus febrilis, sat dilatatus, multum tussit: sputa cruda, tenacia, coctis mixta copiose expectorat, multæ maculæ in abdomine quasi sub cute hærentes visuntur: in reliquo corpore disparuerunt, urina quæ hucusque pallide flava, ab enæoremate divulso opacata fuit, nunc flammea est, & nubeculam habet fundum petentem: cessavit labiorum & linguæ tremor: subsultus tendinum & convulsivi faciei motus adhuc frequentes: decubitus, ut ante, supinus: abdominis dolores non obstantibus demulcentibus pergunt ægrum per intervalla molestare: applicantur bina vesicantia brachiis. Hora sexta magnum lambricum vivum evomuit: noctu quater purgatur, tranquillus jacet, & sub inde parum dormit.

7. Aprilis vix amplius dolet abdomen, epigastrium & hypochondria col-

lapſa, mollia: leniter toto corpore ſudat: maculæ omnes diſparuerunt; multa miliaria alba in eruptione ſunt: alvus nulla, urina & reliqua, ut heri.

8. Aprilis ſputa multa cocta puriformia; alvus nulla, urina naturalis: dolor abdominis nullus: miliarium numerus valde auctus, reliqua ſymptomata ſenſim pauliſper remiſſiora fiunt. Solo infuſ. N. 1. utitur, nox ſequitur bona.

9. Aprilis ſputa ut heri: miliaria bene elevata in pectore & abdomine fere ubique cohærent, ceſſarunt ſubſultus tendinum & convulſivi faciei motus, reſpiratio & pulſus fere naturales: lingua pura, alvus cocta figurata, urina ut ante: fere tota nocte dormit, continuat leniter ſudare.

10. Aprilis miliaria bene proſtant: tuſſis rara: ſputa pauca, facilia: appetitus multus, pergit eadem medicamenti doſi uti: ſub cujus uſu, decubitu excepto, qui in latus difficilis eſt, omnia ſenſim emendari pergunt.

13. Aprilis miliaria omnia deſquamantur, & nova hinc inde per anteriorem trunci partem erumpunt, in dorſo nulla erupere: tuſſis hodie frequens & valida cum ſputis mucoſis ægrum denuo moleſtat;

molestat, datur ipsi præter solitum medicamentum decoct. salab. & vespere paregoricum, quod noctem sat quietam reddit.

14. & 15. Aprilis magis denuo febricitat: debilior est: lingua denuo sordes contrahit: leniter per intervalla sudat, alvus & urina naturales, tussis & sputa ut ante, noctes inquietæ.

16. Totum truncum anteriorem corporis miliaria confertissima prioribus similia obsident, tussis adhuc sat frequens, sputa adhuc cruda: lingua pura, reliquæ functiones sat bonæ.

18. Sputa sunt rotunda, cocta, sat copiosa; tussis facilior, adhuc crebra, miliaria opacantur, functiones naturales bonæ: febris nulla, missa fit arnica: datur decoct. emolliens & syr. diacod. pro linctu.

20. Miliaria desquamantur: sputa purulenta sunt, tussis adhuc multa: vespere datur paregoricum, quod 22. repetitur, unde bene dormit æger.

22. Cum præter tussim & sputa purulenta, nihil de morbo supersit; datur ipsi decoct. lichen. Islandic. cum lacte, sub cujus usu tussis & sputa sensim minuta sunt: pacate dormivit & vires &

carnes corpori ita renatæ ſunt, ut 14. Maii ſanus & fortis ad ſuos redierit.

Casus Decimus octavus.

Puella 20. annorum, catameniis paucis ſed regularibus gaudens, 21 Aprilis 1772. ad nos delata eſt.

Ante biennium ex ſcala 24 graduum cum fœni onere, quod ferebat, in pavimentum lapidibus ſtratum lapſa, occiput ſibi late contudit, & in medio vulneravit, poſt quod lecto affixa quotidie, aliquoties per unum, duove horæ minuta toto corpore primis tribus ſeptimanis convulſa eſt: dein ſenſim rarius, donec poſt quinque ſeptimanas penitus emanentibus convulſionibus & occipite curato, denuo ſolitos labores incœperit peragere. Anno 1771. ileo affecta & pertinaciter per novem dies clauſa alvo per biduum fœtidum vomitum paſſa eſt, evaſit multis adhibitis medicamentis. Menſe Februarii hujus anni declinante torminibus abdominis, ventriculi doloribus, præcordiorum anxietate, nauſea, oris, amarore correpta eſt, quæ, dato emetico, repetitis purgantibus & aliis

per tres ſeptimanas adhibitis remediis ceſſerunt.

19. Aprilis cum jam vires utcumque recuperaſſet, dolore capitis circa frontem, vertigine, ſumma totius corporis laſſitudine, nauſea, frequentibus ructibus ſubito invaditur, poſt meridiem ultra minutum durante valida totius corporis convulſione afficitur, quæ vigeſima Aprilis, eodem tempore iterum ter illam, manentibus prioribus ſymptomatibus, invadit: noctu bis purgatur: mane in noſocomium ſuſcipitur. Juſcula & omnia ipſi propinata nauſeat, uſque ad tertiam pomeridianam ſexies purgatur & quinquies vomit: vomitu reddita viridia, tenuia ſunt, & his alvus fere ſimilis: præter jam dicta ſymptomata reſpiratio eſt anxia, difficilis: pulſus mollis, valde irregularis, parvus: ventriculo leniter dolet, epigaſtrium eſt elatum, molle. Datur ipſi pulv. ipecacuanh. ſcr. j. cum tartar. emetic. gr. j. unde ter iterum copioſe vomuit, & aliquoties purgata eſt. Veſpere incipit vaſculum unc. iij. infuſ. N. 2. cui ſpirit. vitrioli ſcr. ij. additi ſunt, ſumere. Nox ſequitur inquieta: ſed neque vomit, neque convellitur amplius.

22. Aprilis quinquies purgatur, epi-

gastrium manet elatum, dolens: cutis tota, ut ab initio, sicca: sitis nulla, lingua humida, in medio sordida, flava, lateribus pura, livida; pulsus inæqualis, valde mollis, debilis: respiratio crebra, difficilis, anxia: præter dicta medicamenta datur ipsi quater de die moschi gr. j.

23. Adhuc aliquoties purgatur ægra: manet inquieta, cæterum nihil novi.

24. Ægra non amplius purgatur: multum sitit: moschum revomit, os est amarum: lingua pallida, sicca: epigastrium tumet, tensum est, ut ante, & dolet: cutis est siccissima, hodie per totum corpus cerea, maculis rubris variæ figuræ notata: toto corpore dolet, quasi ubique profunde verberibus contusa; caput, respiratio, pulsus ut ante; incipit mane omni bihorio medicament. N. 4. dr. ij. sumere, & reliqua missa fiunt.

25. Aprilis epigastrium detumescit, molle est, vix amplius dolet: bis alvum pultaceam deponit; pulsus est solidior, vix febrilis; respiratio fere naturalis, caput multum levatum, vires majores, reliqua ut heri.

26. Pulsus est naturalis, omnia sensim in melius vertuntur, pergit quoti-

die bis terve alvum coctam, pultaceam, fuscam usque ad 30. Aprilis deponere, & sæpe sat diu pacate dormit.

1. Maii fere omnes petechiæ disparuerunt, & quæ supersunt, pallide flavent: quoad reliqua bene habet ægra, & valde appetit. Missum fit medicamentum.

3. Maii clam acceptos cibos magna copia comedit: noctem inquietam habet: 4. Maii post prandium horripilationes patitur; accedit totius capitis, præcipue temporum & oculorum dolor & gravitas: lassitudo summa, mœstitia, oris amaror: hæc reticet ægra usque ad 5. Maii, qua illam mane accedens pulsum invenio febrilem & linguam sordidam. Datum emeticum cibos assumptos indigestos quinquies repetito vomitu evacuavit. Ægra postea magis cauta, nullo amplius medicamento indiguit, & sat cito perfectam sanitatem adepta est.

Casus Decimus nonus.

Viator 25 annos natus, jam a multis diebus male valens, 29. Maii in opificii ſartorii hoſpitium advenit; ibi ſtatim decubuit, pauca medicamenta ſumpſit.

31. Ad nos petechiis fuſcis plenus, delirans, tendinum validis ſubſultibus, inſcia fæcum & urinæ excretione, lingua fuſca, arida, cuti ſicca, ſordida: oculorum lachrymantium livore; facie inflata; reſpiratione & pulſu valde læſis affectus ad noſtrum noſocomium defertur. Utitur per ſex dies camphora, ſpiritu vitrioli, contrajerv. infuſo.

Non obſtantibus his ſecundum indicationes adhibitis remediis omnia in deterius ruunt.

6. Junii reſpiratio eſt irregularis, modo profunda, laborioſa, interrupta: modo ſublimis, valde crebra & celeris, narium pinnis anheloſis peracta, pulſus flaccidus, valde febrilis, ſumme perturbatus: decubitus ſupinus: linguæ, labiorum & univerſi corporis tremor, floccorum continuus carptus, tendinum ſubſultus, validiores, continui: reliqua ſymptomata, ut jam ante dicta ſunt.

Tria veſicantia applicantur, incipit omni bihorio vaſculum infuſ. N. 1. ſumere, & reliqua medicamenta omittuntur.

7. Junii ſymptomata videntur paulo minus vehementia.

8. Junii omnia multum emendata, noctu per intervalla ſat pacate dormit, ad neceſſaria excipulum petit.

9. Junii paulo ante meridiem ægrum inviſi: ſeipſum in latus compoſuerat, ſat apte ad interrogata reſpondebat, nullus tremor, nullus ſubſultus amplius adeſt; reſpiratio ſat regularis, adhuc difficilis, anxia, multum tamen emendata: pulſus eſt ſolidus, ſat plenus, modice febrilis: lingua tota humida, ſat pura: cutis leniter ſudans, alvus pultacea. Sic pergunt omnia 10 & 11 Junii, qua, ſudore leni continuante, trunci pars anterior multis miliaribus albis, parvis obſita eſt, alvus ut ante: ſomnus ſat bonus: pulſus dilatatus, liber, mollis, ſubundoſus, reſpiratio fere naturalis.

13. Miliaria jam incipiunt deſquamari, tuſſit & ſputa ſubflava puris conſiſtentiam habentia facile expectorat, in reliquis nihil novi.

18. Junii deſquamatio abſoluta eſt, vix amplius tuſſit æger, & reconvaleſcit.

Utitur media medicamenti dosi usque ad 24. & cito vires recuperat.

CASUS VIGESIMUS.

OPERARIUS 45. annos natus, robustæ staturæ vir, 31. Julii octava febris putridæ epidemicæ die ad nos pulliculari-bus maculis purpureis refertissimus, delirans, cum respiratione crebra, pulsu molli, parvo, valde accelerato, uno vesicante ad nucham & duobus suris applicatis defertur.

Lingua est sicca, aspera, fusca: cutis sicca: oculus sinister cærulescens, humidus, tristis: dexter continuo firmiter clausus: facies tumida, fusca, quasi fuligine conspersa: narrant amici, qui illum comitati sunt, præter alia medicamenta ipsi emeticum porrectum fuisse, quod vomitum & alvum frequenter moverat, eumque ab eo tempore quotidie bis terve purgari.

Datur ipsi ierum lactis vinosum, & spir. vitrioli dr. j. in decocto emolliente, sub quorum usu fere in eodem statu manet.

4. Augusti petechiæ multæ disparuerunt, reliquæ dilute flavum colorem

induerunt, alvum & urinam in lectum inscius dimittit: tendinum subsultus validi, frequentes sunt: sæpe convelluntur palpebræ oculi dextri, ita ut bulbus oculi totus in conspectum veniat, subito iterum absconditus: tota nocte nihil dormivit: supinus jacet, brachiis ad latera extensis, genubus sursum elevatis, diductis: pulsu parvo summe perturbato, celerrimo, creberrimo: respiratione valde crebra, celeri, sublimi: cuti molli, facie inflata rubra: lingua & reliquis ut ante, mors expectatur; deglutit tamen adhuc: datur illi omni hora vasculum unc. iij. infus. N. 1. donec lib. j. ß. absumpserit, dein tantum omni bihorio eandem dosin sumit, & bina vesicantia femoribus applicantur. Hæc mane circa nonam instituta sunt: hora octava vespertina leniter sudat: respiratio videtur paulo minus mala: pulsus est plenior, magis dilatatus, decubitus minus indecorus, reliqua ut ante.

5. Augusti respiratio dilatato pectore peragitur, abdominis præternaturali motu sopito: pulsus est plenus, dilatatus, solidus, sat fortis, sat æqualis: æger jam se juvat, dum movere debet illum custos: mente magis constat:

alvum & urinam adhuc in lectum mittit, leniter per intervalla sudat, nocte sequente ultra quatuor horas pacate dormit.

6. Augusti æger vix amplius delirat, ad interrogata apte respondet, nihil amplius in lectum mittit, alvum habet coctam; tota die leni sudore madet, lingua humescit: facies minus rubet, collabitur; pulsus & respiratio ut heri, tendines adhuc subinde subsiliunt: noctu pacate dormit & pergit leniter sudare.

7. Augusti miliaria alba pectus & abdomen occupant, urina matutina rubra cito sedimentum album, crassum, flocculis lanuginosis mixtum deponit, alvus est naturalis, lingua fere tota pura, respiratio naturalis, pulsus vix febrilis, sat plenus & æqualis, tendinum subsultus nulli.

Leni, subinde repetente sudore, omnia sensim in melius mutantur: 12. Augusti omnia miliaria desquamata sunt, oculus dexter apertus manet, ut sinister, & præter magnam debilitatem de morbo nihil superest; loco florum arnicæ dantur ægro ter de die cortic. peruviani scr. ij. in vini Austriac. unc. ij. cibi convenientes ipsi exhibenter; vires recupe-

rat, & 24. Augusti sanus & robustus dimittitur.

Finito morbo narravit æger se 5. ætatis anno glande quercina in oculo dextro ictum fuisse, & tantam ab eo tempore in oculo sensibilitatem mansisse, ut lucem ferre non potens continuo diei tempore vel noctu accensa candela clausus maneret, neque illum aperire valeret, finito morbo hic oculus lucem optime tulit, & ita quidem, ut clauso oculo sinistro apertus maneat, & illo libere utatur.

Ex magno ægrorum numero, quos floribus arnicæ vel aquæ infusis, vel in electuarium redactis a febribus acutis curavi, horum historias retulisse sufficiat.

Ab anno 1771. usque ad finem anni 1774. hujus medicamenti 1654. libras apud ægros variis morbis affectos consumpsi, & inde nullum unquam infortunium habui.

A mense Septembris anni elapsi etiam in acutis putridis & petechialibus febribus, eodem optimo cum effectu, florum arnicæ extracto in aqua soluto, syrupo edulcorato & additis, si libuerit ægris, liquore anodino, succo citri &c. frequenter usus sum. Dosis in adultis ple-

rumque fuit a dr. iij. ad dr. iv. ſubinde ad dr vj. per diem : hoc, ut jam monui, libentius ſumunt ægri, & ſi quid ſub præparatione extracti deperdatur, reſarcitur magna, quam illius ferre poſſunt doſi.

Præter multos alios Medicos, qui aliis occupati, vel non ſatis diu, vel minus exacte noſocomium frequentarunt. Arnicæ varia forma & variis in morbis ægris exhibitæ ſucceſſive effectus viderunt docti & attenti viri la Langue, Schwediauer, Schnierer, Sterz, hujus Univerſitatis Medici; de Conzin; Gaſparus Marxer; Nicolaus Moritſch, Univerſitatis Œnipontanæ; Dominus Millman, Medicus Anglicus, experientia æque ac ſcientia clarus; doctus Burghardi; docti celeberrimæ Univerſitatis Gottingenſis Medici Wienholt, Günther, Baume, Stuhlmann, Seib, Petrus-Andræas Schütt, Hamburgenſis; Petrus-Benedictus Graumann; Schulz; Franciſcus-Conrardus Miller, Bambergenſis: Kauſch filius, Breſlavienſis, & Franciſcus-Xaverius Waldenhofen, Salisburgenſis; viri vix non omnes, ob ſolidam, qua imbuti ſunt ſcientiam & indefeſſum naturæ ſtudium, magna exiſtimatione digni.

COROLLARIA.

FLORES arnicæ in morbis putridis inertia vaſcula excitant, motum in illis reſſuſcitant: ſtagnantes in textu celluloſo humores attenuant, corrigunt, movent, & excretioni aptos reddunt.

Profundos artuum dolores a lympha tenaci & acri putrido perioſteum occupantibus, nervos prementibus, vellicantibus, ortos leniunt, tollunt, nempe tenax attenuando, acre corrigendo; vaſa perioſtei pervia reddendo, in illis circulationi libertatem reſtituendo.

Ubi hærens invaſis minimis morboſa materia gravitatem & ſtuporem creat, operationem medicamenti oriens in partibus affectis dolor indicat, hunc dolorem ſæpe concomitatur cutis mador, vel jam evanidum ſubſequitur ſudor materiam morboſam pro parte, ſubinde etiam ex integro eliminans.

Stasin humorum in cerebro & aliis viſceribus fere ſemper impediunt, ortam minuunt, tollunt, vires collapſas erigunt, ſuſtinent: emunctoria libera reddunt & aptant ad excretiones cru-

dorum & coctorum : neque tamen illa ad irritas & nocivas evacuationes vellicant.

Sensorio communi & nervis opitulantur, illorum actiones a decumbente morbosa materia læsas libertati restituunt.

Coma somnolentum vel vigil febribus putridis in progressu morbi superveniens floribus arnicæ cedit ; & contra phrenitidem in dictis Morbis ortam efficacius non datur remedium.

Ubi cruda in morbis putridis materia, viscera occupans, nervos vellicans, teterrima symptomata subsultus, tremores, convulsiones, deliria, anxietates causat ; sæpe cito, subinde sensim viscera liberant, materiem peccantem movent, aliis humoribus miscent, coctionem illius promovent, & evacuationi aptam reddunt.

Quando provectis jam morbis, materia morbi vel ex integro, vel magna ex parte cocta, humorum libero circuitui obicem ponente, & functiones perturbante, natura collectis viribus contra morbum dimicat, naturæ vires sustinet & ad movendam materiam viscera obsidentem, illamque e corpore eliminandam juvant, sicque impediunt, ne sub

inanibus criticis perturbationibus succumbat.

Materia morbi a superficie corporis ad pulmones vel alia viscera errore aliquo in regimine commisso retrogressa nullo remedio melius, quam floribus arnicæ ad selectum a natura locum reducitur: dato tamen simul in tali casu indicato potu tepido & corporis periphæria in moderato caloris gradu servata.

Vidi subinde disparentibus subito petechiis lienem vel hepar non raro cum dolore intumescere; hosque tumores usu florum arnicæ absque ulla subsequente sensibili evacuatione resolutos; neque tamen inde febrim auctam vel post factam metastasin finitam, denuo resuscitatam fuisse, annon inde concludi potest magnam morbi materiæ partem hoc medicamento ita corrigi, ut nullas amplius in corpore turbas excitare possit?

In subjectis valde irritabilibus, si nervorum nimia sensilitas vi morbi non fuerit obtusa, nimia florum arnicæ dosis in infuso vel electuario ardorem ventriculi, tormina abdominis &c. excitat.

Hi tamen jubente necessitate integrum infus. N. 1. spatio 24 horarum absumere possunt, præcipue si addita

ſunt demulcentia, vel talia quæ nimiam medicamenti in ventriculo fermentationem impediant, v. g. ſuccus citri, guttulæ aliquot. ſpir. vitriol. liquor anodinus mineralis &c.

SECTIO SECUNDA.

DE

RADICE ARNICÆ.

CAPUT PRIMUM.

RADIX ARNICÆ

ANTIDYSENTERICA.

Antequam mihi innotuiſſent radicis arnicæ vires antidyſentericæ, illuſtris Pringlii curandi methodum ſecutus ſæpe felix fui, & radice ipecacuanh. non paucos curavi, verum repetita medicamenta & enemata purgantia, præcipue ubi alvo multus ſanguis immixtus eſt, a morbo jam exhauſti ægri non ſine noxa ferunt, radix ipecacuan. præſentibus va-

lidis & frequentibus abdominis torminibus sæpe expectationem fallit, in debilitatis ægris frequenti, quem excitat, vomendi conatu vires magis frangit, ac morosos tristesque ægros reddit, rheum ingenti, qua pollet adstringendi vi dysentericis nocere ac demum tantum bono cum effectu in diarrhæa dysenteriæ succedente ægris exhiberi posse doctorum virorum meaque experientia me docuit: a cortice radicis simaroubæ nunquam symptomata lenita, multo minus morbum sublatum vidi: quare cum penetrante & reficiente odore ac moderata adstringente virtute radicis arnicæ inductus illam pluribus fœtidissima & valde frequenti diarrhæa affectis optato cum effectu exhibuissem; eam quoque contra dysenteriam utilem fore suspicatus æstate anni 1763. valde calida jam provecta, hoc morbo epidemice grassante, cauta manu illam ægris exhibere cœpi.

Primum horum experimentorum testem habui doctum & expertum virum celeberrimum Dominum Huck, nosocomii sancti Pauli Londini physicum, qui ex America redux per aliquot menses Viennæ commoratus, me frequenti sua in nosocomio præsentia honoravit: ab

eo tempore nosocomium frequentantes valde numerosi variarum nationum Medici hujus medicamenti in hoc morbo effectus hucusque mecum observarunt.

CASUS PRIMUS.

SARTOR 19. annos natus, prægressis per aliquot dies lassitudine spontanea, inappetentia, ponderis abdomen gravantis sensu, subrepente per intervalla horripilatione, 12. Julii incipit cum torminibus purgari; 13. rheum sumit, valde frequenter dejicit, tormina multo acerbiora evadunt, & 14. alvi dejectiones sanguine mixtæ sunt: 17. ad nos defertur jam a triduo ultra quinquagesies nychtemeri spatio tenuia biliosa, multo muco sanguinolento mixta cum tenesmo dejiciens. Pulsus est parvus, flaccidus, debilis, vix febrilis: cutis & carnes laxæ: lingua humida, pallida: abdomen molis naturalis, serum lactis tamarindinatum, medicamenta involventia, demulcentia, paregorica per quinque dies usurpata nullum levamen adferunt, imo omnia symptomata ingravescunt, quare radicem arnicæ huic

ægro exhibui, ac quater de die illius in pulverem redactæ gr. xv. dedi.

23. Julii dejectiones copiosiores, minus frequentes sunt & minus torminosæ.

24. Adhuc leviora sunt omnia.

25. Tormina nulla: tenesmus levior: sanguis nullus in excretis jam spissioribus conspicitur: æger de die tantum octies purgatur, nocte sequente quinquies cum levamine dejicit: & per intervalla pacate dormit.

26. Alvus pultacea est & tantum sexies usque in crastinum deponitur.

27. Alvum mollem tantum bis exonerat: tenesmus nullus: appetitus bonus: corpus est leve, & mens hilaris: utitur adhuc per quinque dies eadem medicamenti dosi: alvus quotidie bis, subinde ter naturalis secedit: æger bona diæta utens cito vires recuperat.

CASUS SECUNDUS.

VIRGO 26 annorum, 29. Julii, 5. nempe dysenteriæ cruentæ die, ad nos cum pulsu molli, dilatato, vix febrili, lingua striatim sordibus albis obsita, petechiis pulicularibus hinc inde per totum corpus sparsis, valde debilis,

omni hora bis terve alvum fœtidissimam, aquosam, viridem, muco cruentato variegatam cum magnis torminibus & tenesmo dejiciens, abdomine attactum non ferente, delata est.

Datæ sunt ipsi mannæ in aqua decocti hordei solutæ unc. ij. quæ alvi excretiones per medium diem multum unxerunt: vespere bis pulv. rad. arnicæ scr. 1. sumpsit, & decocti radicis salab. uncias tres.

30. Julii cœpit quater in die scr. j. radic. sumere.

31. Dejectiones minus frequentes sunt, nullo amplius sanguine mixtæ: tormina minora: abdomen ab attactu minus dolet: alvus sensim inspissatur & 3. Augusti naturalis est: cessarunt omnes abdominis dolores: lingua pura est: petechiæ omnes colorem dilute flavum induerunt: appetitus redit: pulsus est bonus, apyretos.

Utitur adhuc eadem medicamenti dosi usque ad 9. Augusti: omnes petechiæ sensim disparent: vires redeunt, & 14. sana ad suos revertitur.

CASUS TERTIUS.

JUVENIS 18. annos natus, robustus 21 Julii post magnum frigidæ haustum lassitudine totius corporis correptus est: appetitus cœpit languere: accessit anxietas quasi a pondere epigastrium, hypochondria & totum abdomen premente.

22. Et 23. alternatim frigus & calor ipsi molesta sunt: multum sitit æger.

24. His symptomatibus lumborum tensivus dolor accedit, borborygmis afficitur, & post prandium incipit frequenter purgari.

25. Julii alvum aquosam multo sanguinem mixtam fere omni semi-hora cum magnis torminibus & tenesmo dejicit: noctem insomnis transigit; 26. ad nos defertur.

Totum abdomen tumet, dolore urente, continuo affectum: tormina sub quavis alvi dejectione sunt valde vehementia: alvus aquosa, pauca, multo sanguine mixta est: stranguria laborat æger: urina est valde rubra: cutis sicca: lingua sicca, in medio albis sordibus obsita: facies rubra: respiratio diffici-

lis, crebra: pulsus valde durus, tensus, parvus.

Vena educuntur sanguinis unc. XII. cruor est coloris boni, consistentiæ firmissimæ, & paucum tantum serum dimittit. Sumit æger decoctum emolliens antiphlogisticum: circa vesperas, pulsu non emendato & manentibus reliquis symptomatibus, repetitur venæ sectio; educitur sanguis crusta densa, phlogistica tectus, a quo paucum iterum serum separatur. Toti abdomini lintea quadruplicata fomento emolliente impraegnata applicantur, omni bihorio renovanda: sumit æger emulsum ex semine cucumerum melonum &c. syr. diacodii edulcoratum. Nox inquieta sequitur.

27. Mane aq. laxat. D. V. unc iij. cum sal. polychr. dr. j. sumit, unde octies alvus copiosa liquida cum aliquo abdominis collapsu mota est. Circa quartam pomeridianam fere continua est desidendi cupiditas, qua pauca mucosa sanguine diluto mixta cum iisdem ac ante torminibus excernuntur: totum abdomen valde dolorificum & tensum est; respiratio & pulsus ut heri; me præsente vena sanguinis circiter unc. XV. educuntur, qui denuo insulam firmam,

crusta tamen phlogistica minus crassa, ac heri vespere tectam, pauco adhuc sero circumdatam format. Post hanc venæ sectionem pulsus liber, mollis invenitur: respiratio est facilior: dolores abdominis remiserunt: manent autem alvus frequens, torminosa & tenesmus: solo emulso diacodiato utitur, cujus sæpius vasculum sumit: noctu minus frequens est alvus & sæpius dormit æger.

28. Julii pulsus manet ut heri vespere: abdomen fere totum collapsum est, attactum ubique excepta media hypogastrii parte sat bene fert: alvus pergit esse frequens, pauca, mucosa, sanguinolenta, valde fœtida: tormina paulo mitiora. Sumit denuo haustum purgantem, qui alvum copiosam, liquidam sexies iterum movet, unde æger multum levatur. Vespere fomento substituitur linteum quadraplicatum siccum: datur ipsi syr. diacod. unc. j. cum laudan. liq. syd. g. XII. æger noctu ultra quatuor horas dormit, dein more solito, sed minus frequenter, incipit dejicere.

29. Larga seri lactis dosis ipsi porrigitur, & omni bihorio decocti rad. salab. vasculum sumit.

Sub horum & similium usu abdomen penitus collabitur, mollitiem naturalem

acquirit ; tormina multo mitiora evadunt ; tenesmus manet validus, dejectiones aquosæ cruentæ, subinde muco mixtæ : vix amplius febricitat æger.

6. Augusti missum fit lactis serum, dantur ipsi divisis dosibus bol. armen. dr. iij. cum decoct. rad. salab. ol. lini unc. iv. bis in anum injiciuntur. Dantur ipsi vespere laudan. liq. syd. g. XII. cum syr. alth. unc. ß. æger noctu bene dormit & raro purgatur.

7. Augusti hora quinta omnia recrudescunt : excreta plus solito fœtent : medicamenta & omnia ut heri.

8. Augusti pulsus est parvus, debilis, inæqualis, irregularis : æger valde debilitatur & emaciatur : dejectiones sunt fœtoris intolerabilis : datur ipsi quater de die rad. arnic. dr. ß. & emulsum diacodiatum : reliqua omnia omittuntur. Ab octava matutina usque ad quartam matutinam sequentis diei ultra vigesies purgatur : dejectiones subinde copiosiores sunt solito, modo sine sanguine, modo sanguine mixtæ : dein usque ad septimam pacate dormit.

Evigilans alvum copiosam, minus tenuem, varii coloris, adhuc valde fœtentem prægressis lenibus torminibus cum

cum tenesmo deposuerat; æger se multum levatum esse ait.

10. Augusti ab heri mane usque ad nonam hodiernam tantum decies alvum, utplurimum absque dolore, deposuit; alvus est flava, pultacea, vix fœtens: tenesmus valde levis est, pulsus plenior, fortior, inæqualis", apyretos; vires redeunt, incipit appetere æger, sæpe pacate dormit.

Sub usu medicamenti alvus sensim magis magisque inspissatur, & 13. Augusti figurata, naturalis est; cessarunt omnia symptomata, appetitus est magnus, pulsus naturalis.

Sumit quotidie dr. j. rad. arnic. usque ad 20. Augusti, qua incipit carnibus vesci & 30. perfecta sanitate gaudens dimittitur.

CASUS QUARTUS.

PUELLA 18. annorum, circa medium Julii incœpit frequenter cum torminibus purgari. Post varia medicamenta adhibita, alvus secunda Augusti cruenta fit. Variis adhuc per septem dies a Medico

præscriptis utitur, semper in deterius ruens.

9. Augusti ad nos tota exhausta cum facie fere hypocratica defertur, pulsus vix percipitur, respiratio est lenta, tarda, lingua humida livet, oculi lucidi; cutis fusco-flavescens, abdomen compressum. Datur ipsi quater de die pulv. rad. arnicæ dr. ß. & desuper decocti rad. salab. ad cujus lib. j. liquor. anod. miner. dr. j. addita est, vasculum: juscula cum cremore hordei sæpius ipsi propinantur.

10. Augusti alvus, quæ fere omni horæ quadrante fœtidissima in supposita linteamina cum torminibus & tenesmo dimittebatur, minus frequens est: incipit reviviscere ægra, omnia pedetentim in melius mutantur.

16. Augusti alvus pultacea est, & tantum omni tertia vel quarta hora absque dolore deponitur: pulsus impletur & est sat fortis, apyretos, respiratio naturalis, vires multum auctæ.

Pergit ægra iisdem, omisso liquore anodino, quem recusat, uti; datur ipsi lactis vaccini lib. j. ß. cum decocto rad. chin. & sarsaparill. mixtum, addito pauco saccharo, quotidie haurienda.

Hisce ad 28. Augusti continuatis,

ægra perfectam sanitatem adepta horum loco carnibus incœpit vesci, & 5. Septembris dimissa est.

CASUS QUINTUS.

FEMINA 34 annos nata, jam in quintum diem dysenteria cruenta laborans, 9. Augusti mane ad nos defertur, ultra centies ait nychtemeri spatio se ad dejiciendum validis torminibus & continuo fere tenesmo urgeri; excernit paucum serum loturæ carnis simile, muco sanguine saturate tincto mixtum, abdomen totum est molle: pulsus mollis, parvus, debilis, vix febrilis, lingua pura, pallida, sitis multa, appetitus nullus.

Datur ipsi quater de die pulv. rad. arnic. dr. ß. & decoctum emolliens; nocte nona ad decimam dejectiones paulo minus frequentes sunt, & subinde copiosiores: parum dormit. 10. Augusti circa vesperas nullus amplius sanguis in excretis conspicitur, nox est paulo pacatior.

11. Augusti tormina & tenesmus valde minuta sunt, alvus inspissari incipit, sitis est minor, nocte sequente, plures horas per intervalla pacate dor-

mit, alvus sensim rarior, spissior fit & 14. tantum bis pultacea, flava, absque ullo dolore secedit, ægra bonum appetitum habet; conceduntur ipsi copiosiores cibi & continuatur rad. arnicæ usus usque ad 20. Augusti; 25. ejusdem optime valens ad suos redivit.

CASUS SEXTUS.

VIRGO robusta, 27. annorum, a 2. Augusti ultra quadragesies alvum torminosam, liquidam, muco & sanguine mixtam dejiciens, octava Augusti ad nos defertur: epigastrium & hypochondria cum leni tensione tument, lingua est pura, pulsus sat bonus, vix febrilis: dantur ipsi statim divisis dosibus mann. cum pauco sale sedlicensi in aq. solutæ unc. ij. unde multæ copiosæ dejectiones cum anxietatis imminutione sequuntur. Vespere & noctu decocto rad. salab. cum syr. diacod. utitur.

9 Augusti eadem repetuntur; 10. epigastrium & hypochondria collapsa erant, alvus autem videbatur magis cruenta, & a copiosis frequentibus dejectionibus & tenesmo multum debilitata erat ægra; quare ipsi quater de

die pulv. rad. arn. scr. j. datus est, & vespere haustus paregoricus laudan. liq. syd. gutt. x. continens; noctu subinde parum dormivit, & tantum septies purgata est.

12 Augusti ut & nocte sequente valde frequens, sed minus torminosa fuit alvus, adhuc tamen sanguine multum tincta.

12. Tantum hinc inde striæ sanguinis in alvo conspiciuntur; minus frequentes sunt dejectiones, tenesmus lenior, 13. sanguis nullus observatur; 14. alvus inspissatur & omni sesqui-hora vel bihorio absque ullo fere dolore secedit; 15. pultacea est, & tantum sexies absque torminibus secedit; ægra incipit cibos appetere; alvus quotidie magis naturalis fit; 18 Augusti figurata est; tenesmus disparuit; postea tantum semel subinde bis in die alvus deponitur. Utitur eadem medicamenti dosi usque ad 24 Augusti, & cibis aptis utens cito convalescit.

CASUS SEPTIMUS.

FEMINA septuaginta novem annos nata, 10 Augusti jam a 15. diebus dysenteria cruenta laborans, ad nos defertur ; ait se ultra centies nychtemeri spatio dolentissimo tenesmo & auctis torminibus ad excipulum cogi atque jam triduo stranguria laborare : in hunc morbum inciderat post comesta pira non satis matura & pota desuper frigida.

10 Augusti abdomen tensum est, ubique, maxime tamen in medio hypogastrio, dolens ; pulsus est sat plenus, vix febrilis, irregularis ; lingua humida, in medio sordibus albis parum obsita ; sitis multa ; de pondere epigastrium gravante conqueritur. Dantur ipsi aq. laxat. D. V. unc. iij. ß. cum aliquot spiritus nitri dulcis guttulis, unde aliquoties copiosa, liquida alvus cum anxietatis levamine movetur ; vespere sumit rad. arnic. scr. j. & datur ipsi per intervalla decoct. rad. salab. vasculum. Nox sequitur inquieta.

11 Augusti sumit divisis dosibus rad. arnic. dr. j. ß. & omni trihorio vasculum

decocti rad. salab. cibo sunt hordeum, oryza & leviora farinacea jusculo incocta. Olei lini unc. ij. vel tres ter in anum injiciuntur, vespere libere urinam mittit; tenesmus parum lenitus est; alvus minus cruenta; abdomen minus tensum; noctu aliquoties sat pacate dormit.

12 Augusti alvus multo minus frequens est, tormina minus acuta; tenesmus minus dolorificus; 13. nullus amplius sanguis in excretionibus observatur; excreta minus fœtent, flava, biliosa sunt, muco mixta, abdomen molle, minus dolens, 14. alvus inspissatur. 15. pultacea est, & sexies interdiu, nocte sequente quinquies sat copiosa absque ullis fere torminibus deponitur: hæc evacuatio usque ad 20 Augusti eodem modo continuat: posthac alvus est naturalis, figurata, valde appetit ægra: cibi copiosiores illi conceduntur: dictam arnic. dosin adhuc per sex dies continuat sumere & cito perfectam sanitatem adipiscitur.

CASUS OCTAVUS.

VIRGO 31. annos nata, laxi corporis habitus jam a 9. diebus quotidie quinquagesies & ultra aquosa, muco & multo sanguine mixta cum dolorifico totius abdominis tumiduli sensu, torminibus validis & molestissimo tenesmo dejiciens, cum pulsu parvo, molli, flaccescente, lento, tardo, inæquali, siti multa, lingua humida, lurida, 11 Augusti valde debilitata ad nos defertur. Sumit quater de die pulveris radic. arnic. scr. j. superpoto decocti radic. salab. vasculo, & post prandium enema oleosum injicitur.

12. Circa meridiem ægram invisens, inveni symptomata omnia leniora: nullus amplius alvo mixtus erat sanguis.

14 Augusti alvus pultacea erat, tormina nulla; abdomen vix etiam ab attactu amplius dolens: tenesmus lenis: pulsus plenior, solidior, magis regularis: sitis vix ulla: lingua colorem rubellum induta: appetitus antea deletus jam redivit.

Perrexit alvum pultaceam aliquoties quotidie deponere, donec 19 Augusti

penitus naturalis fuit : usa est adhuc eadem medicamenti dosi per quinque dies & cito perfecte convaluit.

CASUS NONUS.

FEMINA 70. annorum, 10 Julii dysenteria cruenta correpta fuit : bis initio morbi instituta jussu medici venæ sectione & variis domi per 40. dies adhibitis remediis levamen aliquoties habuit, sed brevis durationis, recrudescente statim iterum morbo : 20 Augusti sumptibus ulterioribus sustinendis impar ad nostrum nosocomium delata est, viribus exhaustis, corpore valde extenuato, alvum modo mucosam, cruentam, modo aquosam, loturæ carnis similem, foetidissimam, cum magnis torminibus & tenesmo circiter quadragesies nychtemeri spatio dejiciens : pulsus valde debilis, & parvus : sitis multa : lingua subfusca, in medio sicca, paucis sordibus flavis obsita : ciborum horror.

Datur ipsi omni bihorio pulver. rad. arnicæ dr. ß. ut diei spatio dr. iij. absumat, & decoctum rad. salab. spiritu vitrioli leniter acidulatum.

21. Ægra pulsum meliorem habet: tormina sunt minora.

22. Nullus amplius sanguis in excretis alvinis, quæ omnia flavo-viridia, pauco muco mixta sunt, invenitur: vires sunt meliores, & ægra oblatos cibos libenter sumit.

23. Valde lenis est tenesmus; tormina vix ulla: excreta alvina minus tenuis: sitis minor: lingua tota humida, nondum pura; somnus bonus: sumit ægra eandem medicamenti dosin usque ad 28. qua alvum naturalem habet & omnia symptomata sensim minuta penitus evanuerunt. Datur ipsi adhuc per 6. dies pulv. rad. arnic. dr. j. ægra aptis cibis vescens cito vires recuperat, & 10 Septembris perfecta sanitate gaudens domum suam redit.

CASUS DECIMUS.

RUSTICUS 40. annos natus, a tribus septimanis dysenteria cruenta affectus, 23 Augusti ad nostrum nosocomium advehitur: validus est tenesmus, acerrima tormina: omni quadrante horæ & sæpius serum viride, muco cruento mixtum, eximie putridi odoris, pauca

quantitate alvo excernit : abdomen compressum : valde emaciatus est debilis : cutis sordida, fuscescens : pulsus vix perceptibilis : lingua fusca, arida, glabra : æger subdelirans. Dantur ipsi omni bihorio radic. arnic. pulverisat. scr. ij. ut dr. iv. hodie adhuc absumat, & decocti salab. omni sesqui-hora vasculum.

24 Augusti pulsus magis sensibilis est : tormina remissiora : paulo minus fœtida est alvus : quoad reliqua, ut heri. Pergit rad. arnic. unc. ß. per diem sumere.

25. Nullus amplius excernitur sanguis : æger autem adhuc ultra trigesies nychtemeri spatio dejicit : lingua lateribus humectatur : sitis, ut ante, pauca : appetitus nullus : pulsus sat plenus, solidus, mollis : subinde sat pacate dormit : vires meliores sunt : mens serena.

26. Alvus inspissatur, copiosior est, coloris fusco-flavi & rarius minoribusque cum doloribus deponitur.

Omnia sensim ad statum naturalem redeunt. Tertia Septembris alvus figurata bis secedit : tantum medicamenti dr. j. posthac quotidie usque ad nonam Septembris sumit æger, carnibus &

aliis solidis cibis magno cum appetitu vescitur, & cito vires & carnes recuperat.

CASUS UNDECIMUS.

PUELLA 22. annorum, sanguinei temperamenti, 23 Junii anni 1772. ad nos delata est. A 17. ætatis anno menstruis regularibus per triduum sat copiose fluentibus gaudebat, concomitantibus semper capitis, ventriculi, abdominis dolore & inappetentia, quæ omnia finito menstruo fluxu evanescebant.

16 Junii febri putrida epidemica correpta fuerat, erumpentibus jam secunda morbi die petechiis rubris.

Tertia morbi die pustulæ aquosæ, magnæ, cohærentes utriusque manus dorsum occuparunt: sexta morbi die post sumptum emeticum, quod vomitum & alvum multoties moverat, eruperunt menstrua solito copiosiora, quæ tamen trid.i spatio cursum suum absolverunt.

Dum in nosocomium suscepta est, pulsum habebat valde mollem, parvum, modice febrilem; lingua erat hu-

mida, paucis sordibus albis obsita; sitis magna: urina flava, turbida, cruda: alvus naturalis: appetitus nullus: debilitas magna: capitis circa frontem & tempora urens dolor: usa est decocto emolliente cum spiritu vitrioli & sero lactis vinoso.

11. Morbi die pustulæ utriusque manus dorsum occupantes incœperunt exsiccari, petechiæ pallere & hypochondrium sinistrum, epigastrium ac abdomen tumida, tensa, dolorifica evaserunt: alvus hucusque laxa, aquosa, torminosa facta est, & post paucas dejectiones accessit tenesmus: enema oleosum vespere datum aliquod levamen attulit: noctu tamen ultra vigesies excipulum petivit, pauca dejiciens.

12. Morbi die omnia in eodem statu permanent: ægra valde anxia est & debilis: sumit mane lene purgans, quod aliquoties alvum sat copiosam cum aliquo levamine subducit: post meridiem utitur decocto radicis salab. cui sequenti die additur bolus armena & spiritus vitrioli: sub horum usu & dato subinde laudano tormina sunt leniora; tenesmus lenior, minus frequens; pergit tamen multum purgari, & valde debilitatur.

18. Morbi die mane ab heri circa

meridiem ultra trigesies aquosa, muco cruento mixta cum magnis torminibus & tenesmo pauca copia dejecit: petechiæ fere omnes disparuerunt; cuticula utriusque manus dorsi in squammas abiit: tota cutis sicca: sitis ingens: lingua sicca: abdomen & epigastrium ac hypochondrium sinistrum manet, ut ante; pulsus flaccescit, debilis est & parvus, vix febrilis; ægra supine decumbit, valde anxia; nec amplius e lecto ad excipulum surgere potest; datur ipsi omni bihorio diei pulv. rad. arnic. dr. ß. & desuper vasculum decoct. rad. salab. cum liquor. anodin. mineral. aliquot guttulis; potus ordinarius est decoct. hord. rad. bardan. acetos, &c.

19. Morbi die sive 4 Julii alvus minus frequens est, minus dolorifica, & tantum subinde in illa mucus sanguine tinctus observatur. Ægra interdiu subinde sat pacate dormit; magnam noctis sequentis partem in somno, qui prius vix ullus erat, transigit, & tantum quater cum lenibus torminibus & tenesmo alvum jam spissiorem, biliosi coloris deponit, in qua neque mucus, neque sanguis observatur.

5 Julii hypochondrium, epigastrium & totum abdomen molle, collapsum,

non nisi ab attactu rudiori dolens; caput continuat dolere, ut initio morbi; respiratio est naturalis; pulsus sat plenus, solidus, inæqualis, apyretos; lingua humida, pura sitis vix ulla; petechiæ nullæ; tota die septies absque ullo fere dolore sat copiose purgatur; tota fere nocte pacate dormit & tantum bis alvum pultaceam, obscure flavam deponit.

6 Julii vires redeunt; cutis est mollis, perspirans; appetitus est bonus; alvus pultacea quinquies secedit.

7 Julii alvus figurata ter deponitur, sequenti die tantum semel; caput liberum est, sed dolent humerus, cubitus, carpus sinistri ac omnes illius manus digitorum articuli, ut neque manum extendere, neque in illud latus decumbere possit; utriusque pedis planta & malleoli absque tumore dolent; missa fit arnicæ radix. Ægræ valde appetenti convenientes cibi sufficienti quantitate conceduntur, & quater de die seri lactis vinosi unc. iv. exhibentur; quo usque ad 14 Julii absque levamine usa, incipit infuso-decoctum ex althæa & floribus arnicæ sumere; hoc per octiduum continuato, omnes dolores evanuerunt & ægra cito vires recuperavit.

CASUS DUODECIMUS.

VIR 27. annos natus, in carceribus jam ultra annum detentus, tertia Julii vespere ad nos delatus est.

Coloris est valde cachectici flavoviridis, cutis laxa, corpus macrum; pedes tumidi; gingivæ tumidæ, lividæ, a dentibus secedentes, pulsus parvus, mollis, inæqualis, irregularis, minime febrilis; somnus paucus; debilitas magna; sitis pauca; appetitus sat bonus; lingua pura, livescens; a decem septimanis alvum torminosam, sæpe multo sanguine mixtam; fœtidissimam, modo sine, modo cum tenesmo sexdecies, septem decies nychtemeri spatio dejicit.

Circa meridiem datur ipsi rad. arnic. dr. ß. quæ vespere repetitur: dein omni die ejusdem dr. ij. absumit, superpoto decocto radicis salab.

6 Julii nullus amplius in alvo observatur sanguis: excrementa minus fœtent, spissiora fiunt. Æger melius dormit: pulsus plenior, fortior est.

9 Julii alvus pultacea, fusca est: tormina & tenesmus valde lenia sunt: appetitus est tantus, ut aliis cibis non

contento carnes concedi debeant : alvus usque ad crastinum mane tantum sexies deponitur.

Perrexit ejusdem notæ alvus quotidie quater quinquiesve diei spatio usque ad 16 Julii , qua nulla alvi excretio facta est , secedere : postea quotidie semel vel bis pultacea usque ad 26. secessit, dein omnino naturalis & figurata evasit : sumpsit eandem medicamenti dosin usque ad 31 Julii , dein ab illo abstinuit.

Ægro optimo cum appetitu vescenti vini lib. ß. quotidie data est : & vires sensim auctæ sunt.

10. Augusti manentibus adhuc scorbuti signis data est illi ter de die herbar. recentium probe comminutarum bona portio pauco aceto & oleo condita : inde nullum incommodum passus est, & sub finem Augusti evanidis omnibus scorbuti signis, sanus & robustus dimissus est.

Casus Decimus tertius.

PUELLA 25. annorum, sanguinei temperamenti a 17. ætatis anno menstruis paucis , sed regularibus gaudens , ac quoad cætera semper sat sana, sub finem

Junii lassitudine spontanea, anxietate præcordiorum, inappetentia, siti, alvo tarda, somno turbulento, horripilationibus subinde repetentibus per aliquot dies afficitur. 30. Incipit cum magnis abdominis torminibus, quibus brevi adjungitur tenesmus, frequenter purgari. Rheum tostum ipsi datur, quod sequenti die repetitur, omnia autem inde exacerbantur.

Quarta Julii ad nos defertur; alvus est pauca, serosa, viridis, pauco muco mixta, fœtoris intolerabilis, cum torminibus & tenesmo frequentissima: sitis magna, pulsus irregularis, parvus, mollis, modice febrilis; datur ipsi quater de die pulv. rad. arnic. dr. ß.

Sensim minus frequentes, minus torminosæ evadunt dejectiones: 7. Julii tantum sexies alvum sat copiosam pultaceam, subfuscam deponit: excrementa fœtorem naturalem habent, pulsus modice irritatus est, vespere erumpunt menstrua, quæ more solito tridui spatio finiuntur.

8. Julii pulsus pacatissimus: somnus, hucusque paucus, nunc sat protractus est; appetitus redit; noctu bis alvus pultacea, quæ cum levi tenesmo & absque tormine hodie quater secessit.

Alvus quotidie rarior fit, magis inspissatur, 14 Julii figurata, naturalis est, utitur eadem medicamenti dosi usque ad 18. incipit carnibus vesci & cito vires recuperat.

Casus Decimus Quartus.

Juvenis 16. annos natus, ex Bohemia Viennam petens, aëris injuriis diu absque necessariis alimentis expositus, in itinere dysenteria correptus, in nostrum nosocomium totus exhaustus, 13. Julii vespere susceptus est.

A quatuordecim diebus cum torminibus & tenesmo purgabatur, 9. dies erat, ex quo dejectiones cruentatæ erant, & immanis fœtoris. Data est ipsi adhuc vespere rad. arnic. dr. j. in duas doses divisa, & desuper decoctum rad. salab. interpositis jusculis calidis, sequenti die rad. arnic. dr. ij. sumpsit. Diu noctuque circiter trigesies aquosa, loturæ carnis similia, muco cruento mixta dejecit. Nocte sequente paulo rarior fuit alvus: 15. tantum decies, minoribus cum doloribus, nullo amplius sanguine admixto secessit, noctu pacate dormit & non purgatur.

16. Bis alvum pultaceam deponit; 17. alvus est figurata, compacta, sub cujus excretione magnos intestini recti dolores patitur, appetitus est magnus; quare misso medicamento debita ciborum copia ipsi conceditur & cito perfectam sanitatem adipiscitur.

Casus Decimus quintus.

PUELLA 24. annos nata, octava Julii febri putrida epidemica corripitur; vena secatur; sequenti die sumit purgans, quod 11. Julii repetitur: inde ægra in frequentem & continuam diarrhæam labitur, cum qua 15. Julii octava nempe morbi die vespere ad nos defertur, petechiis fuscis hinc inde per totum corpus sparsis: lingua est sat pura, humida: sitis magna; pulsus debilis, parvus, modice febrilis; alvus est torminosa, fœtidissima: ab hodierno mane ait se ter quaterve omni hora valido tenesmo ad dejiciendum cogi.

Injicitur oleosum enema, & datur ipsi decoct. rad. salab. cum bolo armena & spiritu vitrioli, quibus non levatur ægra: quare 19. Julii prioribus addita est tinctura cinnamomi: vespere laudani

liquid. sydenh. gutt. xv. ipsi porriguntur, post quod per trihorium circiter inquiete dormit: dein more solito purgatur, sicque continuat 20. & 21.

21. Julii vespere missis factis bolo & tinctura cinnamomi, incipit solo decocto cum spiritu vitrioli uti, & datur ipsi in binas doses divisa pulver. rad. arnicæ dr. j. Nox inquieta est. 22. Rad. arnic. dr. iij. sumit. Tota die ut ante, sed noctu tenesmus minus validus est, tormina minora, & subinde sat pacate dormit.

23. Tantum duodecies, sed copiosiora, minus fœtida dejecit, & vespere alvus minus tenuis est, noctu bis alvum pultaceam, copiosam deponit & bene dormit.

24. Octies alvus copiosa, pultacea, viridescens fere absque dolore secedit: petechiæ magna ex parte disparuerunt: pulsus est plenior, sat fortis, solidior, apyretos: sitis vix ulla: appetitus redit.

Sensim rarior fit alvus & 28. Julii naturalis est. Decoctum cum spiritu vitrioli non amplius sumit, continuat adhuc per tres dies eandem rad. arnic. dosin sumere: prima Augusti incipit carnibus vesci, & brevi perfecte sanitati restituitur.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

JUVENIS 25 annorum, per sex septimanas doloribus rheumaticis vagis laboravit, a quibus liberatus ob anxietatem præcordiorum, repletionis ventriculi sensum, deletum appetitum & pedum œdematosum jam a tribus septimanis ortum tumorem purgans 10. Augusti sumpsit: inde multum purgatus est, & sequenti die purgationi continuanti adjuncta sunt tormina & tenesmus. Per 14 dies varia incassum adhibuit: continuavit quotidie ultra trigesies dejicere: 24. Augusti vespere ad nos delato datur decoct. rad. salab.

25. Augusti illum primo vidi; pulsus erat mollis, leniter febrilis; sitis multa, lingua sicca: tormina & tenesmus valida: alvus copiosa, mucosa, sæpe multo sanguine tincta, fœtidissima: cutis sicca, sordida: corpus valde emaciatum, debile. Datur ipsi quater diei tempore pulv. rad. arnic. dr. ß. aliquot olei lini unciæ mane & vespere in anum injiciuntur.

25. & 26. Purgatur ut ante, sed minoribus cum doloribus: 27. nullus am-

plius excrementis mixtus est sanguis ; minus frequenter purgatur : lingua humectatur : cutis perspirat : sitis minor, pulsus apyretos, plenior, fortior. Nocte sequente ultra quatuor horas dormit.

28. Tantum duodecies purgatur, alvus inspissatur. 29. Pultacea est, tormina & tenesmus cessarunt. 1 Septembris alvus omnino naturalis. Æger 15. sanus & robustus discessit.

Casus Decimus septimus.

OPERARIUS 19. annos natus, a mense Aprilis febri intermittente, modo tertiana, modo quotidiana laborans, 11. Augusti multos fructus horreos jam semiputridos comedit ; sequenti die incœpit vehementer purgari. 13. Jam tenesmus torminaque acuta aderant, & dejectiones alvinæ sanguine tinctæ.

19. Augusti febris, quæ jam a tribus septimanis quotidiana erat, emansit : æger domi jacuit neglectus usque ad 23 Augusti, qua ad nostrum nosocomium delatus est valde emaciatus, debilis. Ait se ultra trigesies nychtemeri spatio cum magnis torminibus dejicere : alvus sanguine valde tincta est ; lingua humida,

in medio ſordidus flavis obſita ; appetitus nullus , ſitis multa : pulſus debilis , apyretos. Dantur ipſi quater in die pulv. rad. arnic. gr. xx. & deſuper vaſculum decocti rad. ſalab. ſumit: enema oleoſum injicitur.

25. Auguſti minus frequentes ſunt dejectiones & minus cruentæ. 28. Nullus amplius ſanguis in alvo obſervatur. 30. Auguſti inſpiſſatur alvus : noctu bis pultacea deponitur. 3 Septembris naturalis eſt, & omnes functiones meliores ſunt : tormina ſubinde oriuntur, quæ excuſſo flatu ſtatim ceſſant. Utitur rad. arnicæ uſque ad 7 Septembris , & cibis aptis veſcens ſenſim carnes & vires corpori reſtituuntur.

Casus Decimus octavus.

FABER Ferrarius 34. annos natus , ſub finem Auguſti anni 1773. febri tertiana corripitur , cujus tres validos paroxyſmos perpeſſus eſt: dein ſponte naturæ a febre per 4 dies liber in dyſenteriam incidit , qua jam a tribus ſeptimanis laborans 24 Septembris ad nos veſpere defertur.

Tormina valida erant & urgentiſſimus teneſmus

tenesmus illum sæpe ter & quater intra quadrantem horæ ad egerendum cogebat: alvo subinde merus sanguis, utplurimum muco mixtus, excernebatur; pulsus erat irregularis, mollis, parvus, vix febrilis; reliquæ omnes functiones læsæ. Datur ipsi decoct. rad. salab. cum laudan. liquid. syd. & enema oleosum, quibus dolores & tormina parum leniuntur.

25. Præter decoctum rad. salab. sumit quater de die pulv. rad. arnic. dr. ß. sub horum usu omnia sensim pacatiora evadunt; excretiones copiosiores fiunt.

29. Septembris nullus amplius fœcibus immixtus est sanguis, & circiter trigesies tantum nychtemeri spatio dejicit: numerus dejectionum quotidie cum doloribus minuitur.

6. Octobris tenesmus lenis, tormina vix ulla, & alvus pultacea octies intra 24 horas excernitur. Æger appetit; non sitit, vires redeunt, & somnus est bonus.

Pergit æger quotidie aliquoties talem alvum deponere usque ad 12 Octobris, dein alvus est naturalis; abstinet a medicamento: incipit carnes comedere,

& initio Novembris ſanus & robuſtus ad ſuos labores redit.

CASUS DECIMUS NONUS.

NUTRIX 31 annos nata, poſt comeſtos cibos farinaceos pinguedine porcina conditos per bihorium frigore, anxietate, laſſitudine, nauſea afficitur: frigori ſuccedit calor, manentibus aliis ſymptomatibus & accedente tuſſi. Sequenti die, quæ 14 Octobris erat, incipit cum torminibus frequenter purgari, & 15 dejectiones jam ſanguine tinctæ ſunt, mammæ dolent, & lac ſugenti recuſant. Varia incaſſum ſumit & externe abſque levamine uſque ad 28. Octobris, qua veſpere ad nos defertur, applicat. Tormina ſunt valde acuta, teneſmus validus omni quadrante horæ illam ad alvum exonerandam adſtringit; frequentius paucum tantum mucum cruentatum excernit: ſubin tamen alvus aquoſa copioſior eſt; pulſus eſt mollis, debilis, valde febrilis; lingua ſordibus albis hinc inde obſita, fuſca; ſitis nulla; mammæ collapſæ ſunt, indolentes. Datur ipſi omni bihorio vaſculum decocti radicis ſalab.; ſequenti mane incipit quater de die pulv.

rad. arnic. dr. ß. & desuper decoct. salab. sumere; bina enemata oleosa injiciuntur, excretiones sunt copiosiores solito, nox inquieta est.

30 Octobris mucus excretus sanguine minus tinctus est, tenesmus adhuc validus; tormina sæpe excitant flatus cum magno anni dolore explosi, cæterum minus acuta sunt. Denuo oleum lini bis in annum injicitur, & priora continuantur.

31. Octobris noctu per intervalla subinde pacate dormivit; tantum decies purgata est, & vix amplius indicium sanguinis in excretis adest; interdiu alvus inspissari incipit, & nocte sequente ter excreta pultacea est.

1. Novembris alvus est naturalis, flatus torminosi cm dolore anni frequenter excernuntur; pulsus est bonus, lingua humida, pura, sitis nulla; appetitus redit, sumit tantum bis de die radic. arnic. dr. ß.

2. Novembris lingua est sordida; os valde amarum; ægra anxietatem circa præcordia conqueritur, morosa est. Datur ipsi emetic. ex tartari emetic. gr. j. & pulv. ipecacuanh. dr. ß. constans, unde bis aquosa, bile parum tincta, vomitu reddit, & quater copiose pur-

gatur, sicque nova illa symptomata disparent. Tenesmus per intervalla ægræ molestus adhuc per sex dies fuit: injectis in anum demulcentibus cessit, & ægra brevi vires recuperavit.

CASUS VIGESIMUS.

VIR 60. annos natus, sat torosi & robusti corporis habitus, sub finem Junii 1774. incipit minus appetere, gravis & ad solita munia minus aptus fieri: ultima ejusdem mensis ob præcordiorum anxietatem & horripilationes sæpe recurrentes sumpsit haustum purgantem, qui segnem antea alvum frequenter movit. Sequenti die frequenti alvi excretioni tenesmus & tormina accesserunt.

7. Julii ad nos delatus est, alvum mucosam valde cruentatam immani foetore totum cubiculum implentem jam a 5. diebus ultra sexagesies cum magnis torminibus & acuto tenesmo intra 24. horas dejiciens, cum pulsu debili, parvo, vix febrili: lingua arida: siti magna: appetitu utcumque adhuc vigente. Enema oleosum anno injectum est, quod tempore curæ aliquoties repe-

titur: data est illi quater in die pulv. rad. arnic. dr. ß. & quavis vice vasculum decocti rad. salab. cum spirit. vitrioli gtt. xv. potavit.

8. Julii tenesmus est minus validus, tormina minora: noctu parum dormit. 9. Julii excreta sunt minus sanguine tincta: alvus fere æque frequens est, æque foetida, ac ante.

14. Julii præter dictam spir. vitrioli dosin dantur ipsi per diem pulv. rad. arnic. dr. iij.

16. Alvus inspissatur, tantum vigesies circiter nychtemeri spatio excernitur: foetor multum minutus est: tormina levia: tenesmus vix ullus: sitis pauca, lingua humida, pura; appetitus bonus.

Alvus sensim magis inspissatur & 18. tantum ter pultacea intra 24 horas absque torminibus cum leni tenesmo deponitur: posthac alvus & omnes functiones naturales sunt: valde appetens æger & cibis congruis utens cito vires & carnes recuperat.

CASUS VIGES. PRIMUS.

SUTOR robustus, torosus, 19. ætatis annum emensus, 20. Julii dysenteria corripitur, cum qua 23 ejusdem ad nos defertur. Fere omni medio quadrante horæ valido tenesmo ad egerendum cogitur; tormina sunt magna: alvus pauca, mucosa; multo sanguine mixta: petechiis fuscis totum corpus obsitum est: pulsus est tensus, parvus, modice febrilis; lingua humida, pura, livens: sitis mediocris, appetitus nullus. Sumit adhuc ea die pulv. rad. arnic. dr. ij. & sequenti die ejusdem dr. iv. per diem incipit sumere: cibo sunt hordeum, oryza &c. tenui jusculo incocta; potui aqua pura.

25. Dejectiones mucosæ, minus frequentes, in quibus nullus amplius conspicitur sanguis: dolores minores, pulsus liber, vix febrilis.

28. Dejectiones intra nychtemerum tantum novem habet, minus mucosas, magis spissas: tormina lenia, tenesmus rarus.

31. Noctu bis alvum pultaceam absque doloribus deposuit, interdiu ter: pe-

techiarum magna pars disparuit; reliquæ pallent; sitis nulla, appetitus bonus; noctu somno, qui antea paucus erat, sat protracto gaudet; incipit æger pulv. rad. arnic. tantum dr. ij. per diem sumere, sicque continuat ad sextam Augusti usque, qua optime habens carnibus vescitur & cito convalescit.

CASUS VIGES. SECUNDUS.

FABER lignarius 20. annos natus, undecima Augusti post comestam carnem suillam incipit purgari; brevi accessserunt tormina & tenesmus illum ultra 40 intra nychtemerum ad dejiciendum cogens; omni auxilio, utpote Istro flumine a Ratisbona Viennam petens usque ad vigesimam Augusti, qua ad nos delatus est, caruit.

Fere omni quadrante horæ dejiciebat; alvus valde fœtida, pauca, mucosa, modo ex viridi fusca, modo valde cruentata erat; lingua sicca, sitis multa; abdomen molle, paulo infra umbilicum ita dolebat, ut nec levem attactum ferret; magnos ossis sacri & lumborum dolores conquerebatur, & continuum

valde dolorificum tenesmum; pulsus sat bonus, leniter febrilis.

Dantur ipsi statim pulv. rad. arnic. dr. iv. per diem. Diæta blanda præscribitur, aqua pura potui servit.

22. Augusti dejectiones minus frequentes sunt; tenesmus lenior tantum per vices accedit; hypogastrium tactum bene fert, multo minus dolet.

23. Noctu tantum decies dejecit & tota die tantum octies; nullus amplius sanguis excretis mixtus est: cessavit lumborum dolor, lingua humectatur; sitis minuitur; pulsus est parvus, inæqualis, apyretos.

24. Decies noctu & interdiu sexies alvus consistentiæ pultaceæ, tenuis variis coloribus instar marmoris variegata, sat latis frustis gelatinam tremulam viridem referentibus intermixta, copiosior absque tenesmo & multo minus foetens deponitur; urina copiosa excernitur, multum enæorema versus fundum & densam pelliculam oleosam in superficie gerens; lingua purissima est, coloris naturalis; æger incipit appetere, & os sacrum a dolore liberum esse gaudet. Dantur ipsi rad. arnic. solum dr. ij. per diem.

25. Alvus sensim magis inspissatur,

rarior fit ; tenesmus disparuit ; subinde tussitat , & sub tussi pectore dolet ; totum abdomen leniter dolorificum est ; datur ipsi enema oleosum , & omni trihorio vasculum decocti rad. salab. sumit , quibus dolores abdominis cito cedunt ; post meridiem octies & nocte sequente sexies absque tenesmo lenibus cum torminibus purgatur ; parum dormit.

27. Novies purgatur ; alvus est biliosa , flava , instar putis tenuis consistens , muco adhuc mixta ; circa decimam matutinam incœpit dolere superius epigastrium ; dolor vero post trihorium sponte cessavit.

28. Nocte elapsa subin pacate dormivit ; alvum pultaceam , crassam , biliosam , nullo muco intermixtam absque dolore deposuit ; quæ hodie tantum semel secedit ; 29. talis alvus sexies excernitur.

30 Augusti figurata , mollis est alvus ; pectus est liberum & omnes functiones bonæ ; abstinet a medicamentis & brevi vires restaurantur.

Plures centenos casus , qui radicis arnicæ contra dysenteriam vires confirmarent , scribere potuissem ; & expertissimus Dietl indefessus nosocomii mili-

taris Invalidorum physicus anno elapso, grassante inter suos ægros dysenteria, hac radice eodem, ac ego, cum successu usus est, casusque plures exacte notavit, qui mererentur hic inseri; sed hoc volumen forte jam nimis amplum lectori videbitur, & ex relatis casibus de hujus medicamenti viribus facile judicare potest.

Hoc medicamentum non modo in diarrhæa & dysenteria, sed & in lienteria proficuam inveni; ipsam diarrhæam colliquativam in 17. ægris consummata phthysi pulmonali affectis hoc medicamento sedavi; sicque 15. ægrorum vitam prolongavi, & duos curavi, unus præter arnicam & demulcentia nullis aliis remediis indiguit; licet paucis diebus antequam ad nosocomium deferretur, medicus quidam, quem consilii causa accesserat, mortem brevi adfuturam prædicens, nec medelam immisericors præscripserit. Altera femina erat jam a biennio phthysica, quam ante usum arnicæ docti & indefessi observatores Domini de Conzin & Marxer, illustris inclytæ facultatis Medicæ Œniponti Directoris & Professoris publici, Domini de Menghin discipuli cum multis aliis viderunt, mutationumque sub

usu medicamenti factarum testes fuerunt: hæc quatuor septimanarum spatio radicem arnicæ sumpsit: sub cujus usu diarrhæa & sudores calliquativi cito cessarunt: sputa antea valde tenuia, flava, subinde fuscis mixta, fœtorem intolerabilem spargentia sensim in blanda, spissa, inodora mutata sunt; dein radicis polygalæ amaræ & lichenis Islandici usu per 4. menses continuato perfectæ sanitati restituta est.

COROLLARIA.

NULLUM hucusque notum est medicamentum, quod quocumque anni tempore tam cito & tam secure dysenteriam putridam curet, quam arnicæ radix.

Vires anodinas in dysenteria frequenter exerit: hocque, ut videtur, illius causam sensim corrigendo.

Raro sub illius usu requiruntur evacuantia: alvum enim non stringit subito, imo in initio copiosiorem plerumque, sed rariorem reddit: & demum morbi materie vel correcta vel evacuata excretionem alvi ad statum naruralem reducit.

Ventriculo valde amica eſt, & plerumque cito appetitum deletum reſtituit: grato nempe aromate languentes nervos excitat, & fibras leni ſua ſtyptica vi blande roborat.

Subinde involventia & paregorica radici arnicæ utiliter junguntur & quandoque jungi debent, ut humectentur primæ viæ, nimia acrimonia obtundantur, & mulceantur nervi; imo in ægris valde irritabilibus poſt magnas turbas a doloribus excitatas ſubinde bono cum effectu laudanum dedi: cautus tamen ſum, ne nimis frequenter fiat: ſic enim, vi ſopita alvo, materies ad inteſtina delata in ſanguinem refluit, & alia mala, ſi priuſquam morbi materies, vel maxima ex parte evacuata, vel correcta ſit, exhibeatur, producit.

Venæ ſectio, ubi adſunt inflammationis ſigna, & pulſus non eſt flaccidus, debilis, vacuus, & medicamenta antiphlogiſtica, alvum ducentia, demulcentia, &c. uſui radicis arnicæ præmitti debent.

Si ſaburræ in ventriculo hærentis manifeſta ſigna ſint, prodeſt emeticum: licet raro neceſſarium ſit, dum arnicæ radix ægris porrigitur.

Teneſmus ſedatis torminibus & ſu-

perato jam morbo, sub aliis methodis residuus, plerumque uno duobus vel tribus diebus elapsis cessat: sanguinis cum fœcibus duris dejectionem post dysenteriam frequentem morbo per arnicam curato vix unquam vidi: hæmorrhoïdes cæcas, dysenteriam sequentes post arnicæ usum nonnisi semel: procidentiam vero ani nunquam me vidisse recordor.

Diarrhæa debilitans sublatam dysenteriam sequens post usum arnicæ nunquam a me visa est.

Sub mea cura, ex quo radice arnicæ utor, nullus dysentericus hydropicus factus est: nisi jam nimis provecto morbo curæ meæ commissi sint. Digestionem enim ciborum arnicæ radix promovet, sicque lentam in humoribus cacochymiam nasci prohibet, jam natam corrigit.

Rheumaticos dolores post dysenteriam curatam ortos tantum in tribus ægris vidi, qui in omnibus absque dysenteriæ reditu feliciter curati sunt.

Ægri arnicæ radice curati cito sat solida diæta absque recidiva utuntur.

Vires mirum quam cito sæpe etiam in valde exhaustis ægris a radice arnicæ restaurentur!

Effectus hujus medicamenti contra alvi fluxus varios præcipue illius magnæ virtuti antisepticæ & leni roboranti vi deberi, vix dubitari potest.

Ut ægri illud libentius sumant, sæpe quarta vel tertia sacchari pars illi addere soleo.

CAPUT II.

RADIX ARNICÆ

IN FEBRIBUS PUTRIDIS.

RADICEM arnicæ, ubi nulla, vel valde parva adest febris, præter vires antidysentericas, etiam antisepticas in corpore humano exerere secureque & efficaciter tali modo affectis exhiberi præcedenti capite patuit; hujus capituli finis est videre, an ægri putridis febribus decumbentes illa quoque utiliter & secure uti possint?

CASUS PRIMUS.

VIR 30. annos natus, torosi corporis habitus, 25. Octobris anni 1775. 7. nempe morbi putridi die, ad nostrum nosocomium defertur paucis medicamentis usus.

Petechiæ hinc inde per corporis truncum rubræ prostant: lingua arida, nigra: cutis sicca, oculi humidi, abdomen meteoron, tensum: alvum & urinam continuo delirio affectus æger in lectum inscius dimittit, valde debilis est, pulsus flaccidus, valde febrilis, respiratio crebra, anxia.

Applicatis nuchæ & utrique suræ vesicantibus seri lactis vinosi & spiritus vitrioli &c. usu pulsus solidior, fortior & plenior evasit: respiratio visa est quoque emendari.

29. Octobris incœpit sæpius purgari: liquida, fusca, fœtidissima dejicere: noctem sequentem inquietissimus transfegit.

30. Octobris circa meridiem pulsus erat parvus, irregularis, valde febrilis: respiratio parva, citata, inæqualis, sublimis: æger soporosus est, supine

decumbit, artus omnes continuo agitat, denudat, diarrhæa valde frequens, lingua ut ante, abdomen valde tumidum, tympaniticum, cutis perspirans, mollis, petechiæ disparuere, facies rubra valde tumet: oculi livent.

Missis omnibus aliis medicamentis dantur ipsi adhuc ea die pulv. rad. arnic. dr. iij. sequenti die ejusdem dr. iv. sexpartita sumit.

31. Vespere inveni pulsum magis dilatatum, minus febrilem, respirationem majorem, faciliorem, magis æqualem: faciem minus tumidam, abdomen minus tensum, cutim humidam, & a media nocte elapsa tantum sexies purgatus fuerat.

2. Novembris facies tota detumuit, oculi sunt vividiores, abdomen molle, collapsum: vesicantia, antea pus tenue fuscescens dantia, optimo pure tecta sunt, æger sæpe leni sudore madet: alvus inspissatur, minus fœtet, fusca est, & a 24. horis tantum quinquies in lectum secessit, pulsus mollis, solidus, dilatatus, regularis, minus febrilis, respiratio naturalis, quietus supine adhuc decumbit, vespere ad alvum deponendam petit excipulum; nocte sequente somno pacato per plures horas

refectus eſt, & fere tota nocte leniter ſudavit.

3. Novembris mentis perfecte compos eſt, ſolus ſe in latera vertit, & in illa decumbit, dormiens facile excitatur, ad interrogata apte reſpondet, tantum 24. horarum ſpatio bis alvum depoſuit, urinam miſit bilioſam cum nubecula fundum petente, lingua humeſcit.

4. Novembris alvus eſt pultacea, fuſca, pergunt omnia in melius mutari.

6. Novembris lingua in medio humida, ſordida, alba, lateribus & inferiori parte depuratis, apyretos eſt æger: vires creſcunt: alvus naturalis. 8. præter defectum virium nullum morbi ſignum ſupereſt, æger appetit, alvus eſt naturalis, & omnes functiones bonæ, ſumit quotidie radic. arnicæ dr. ij. uſque ad 14. Novembris, dein ab omni medicamento abſtinens cito convaleſcit.

CASUS SECUNDUS.

PUELLA 20 annos nata, robuſta, toroſa, tantum ter menſtruis a 18. ætatis anno gaviſa, poſt tripudia diu protracta & ſæpe repetita, rerumque non natu-

ralium inordinatum usum per aliquot menses continuatum 7. Novembris mane magno frigore & tremore correpta post horam valde incaluit, accessit temporum & anterioris capitis dolor tensivus, pungens, sæpe lancinans, quasi ab uno tempore ad aliud cultro perforaretur: magna lassitudo, & sensus per truncum & præcipue per artus ad ossa usque quasi omnia verberibus contusa fuissent. Venam sibi secari curavit & purgans sumpsit, a quo dejectiones continuabant frequentes esse, dum 12. Novembris sive sexta morbi die vespere ad nos delata est. Pulsus erat mollis, contractus, inæqualis, valde febrilis, respiratio crebra, anxia, symptomata ante dicta continuabant, cutis mollis erat; epigastrium & hypochondrium sinistrum inflatum, molle, ab attactu leniter dolens: os valde amarum, lingua sordibus flavis dense obsita: horror ciborum, nausea: totum corpus petechiis purpureis variæ magnitudinis & figuræ dense obsitum, cutis mollis; oculi humidi, luridi.

Datum ipsi lene emeticum, copiosum biliosorum glutine mixtorum vomitum movet, & sexies alvum: cessante vo-

mitu potus ſpiritu vitrioli acidulatus ægræ porrigitur.

13. Novembris mane pulſus eſt dilatatus, mollis, ſat fortis, magis regularis: reſpiratio liberior: epigaſtrium collapſum: in hypochondrio ſiniſtro detegitur corpus renitens duorum palmorum circiter magnitudine tranſverſim ſitum, a paulo rudiori attactu & ſub inſpiratione dolens, oris amaror & nauſea ceſſarunt: lingua eſt fuſco-rubra, glabra, ſicciſſima: ſitis multa: reliqua ut heri: applicatur ſuperiori dorſo latum veſicans, dantur ægræ medicamenta emollientia, leniter aperientia diaphoretica & antiſeptica, quibus alvum aquoſam quotidie ter quaterve dejiciens abſque ullo fere ſymptomatum levamine ſenſibili uſque ad 17. Novembris utitur.

17. Novembris cutis & lingua valde ſiccæ ſunt: facies tumet, rubet: oculi tumidi, luridi, humidi protuberant: ægra delirat, ſupine decumbit, difficilius ſpirat, pulſus collabitur, debilior eſt, flacceſcit. Applicantur femoribus bina veſicantia, & miſſis aliis medicamentis, ægræ pulv. rad. arnic. ſcr. ij. ſexies in die dantur.

18. Tota die cutis mollis perſpirans eſt, bis purgatur, ſoporoſa eſt.

19. Cutis denuo tota ſicca, ſed facies collapſa eſt, & oculi volumine naturales, minus humidi, pulſus ſolidus, magis dilatatus, fortior. 20. cutis tota die mollis, perſpirans noctu leniter ſudat.

22. Cutis manet mollis, humida: lingua humida, paucis ſordibus albis in medio obſita, denſum miliarium flaccidorum coloris perlarum agmen totum corporis truncum occupat, petechiæ pauciores, hypochondrium ſiniſtrum liberum eſt, nec ab attactu amplius dolet, reſpiratio eſt liberior, pulſus irregularis, ſat fortis: mentis compos eſt, dolores artus & reliquum corpus occupantes eoſdem conqueritur ac ab initio morbi, ſed capitis dolores multum remiſerunt, illorum loco gravitatem, ſtuporem & ſtrepitum quaſi a ventis caput perflantibus conqueritur, alvus ſpiſſior eſt, urina hucuſque fere naturalis. Dantur ipſi per diem rad. arnic. dr. vj.

22. Cutis & lingua iterum ſiccæ, miliaria magna ex parte diſparuerunt: magis anxia eſt ægra, nocte ſequente per aliquot horas dormit, in ſomno toto corpore ſudat.

23. Toto corpore madet, miliaria

omnia diſparuerunt, lingua humida, pura eſt, petechiæ ſuperſtites pallent, ægra hodie bis alvum pultaceam depoſuit, urina eſt hypoſtatica, dolores ubique multum remiſerunt, facies & oculi fere naturales ſunt, ſola ſe movet, & in latera decumbit, reſpiratio libera eſt, pulſus eſt plenus, dilatatus, cum ſoliditate mollis, minus febrilis, inæqualis, interdiu ſat bene dormit, bonam noctis partem in ſomno tranſigit: ac denuo ter alvum pultaceam deponit.

24. Sexies alvus pultacea ſecedit.

25. Vix amplius febricitat, cuticula per totum corpus late abſcedit, ſæpe leniter ſudat ægra, pauca ſuperſunt petechiarum ſtigmata, ægra de die in diem melius habet.

26. Denuo quater, 27. ter alvum copioſam pultaceam deponit, incipit tuſſitare, dantur ipſi pulv. rad. arnic. quem nunc nauſeat, tantum dr. iij. cum ſyr. capill. veneris in electuarium redacti & decoctum emolliens.

Perrexit quotidie bis, ter alvum pultaceam deponere uſque ad 30. Novembris, qua figurata incœpit tantum ſemel in die ſecedere, pulſu febris experte, ſed adhuc inæquali, deſquamatio cutis 4. Decembris abſoluta eſt,

tussis, qua paucam pituitam ejecit, cessavit, ægra a medicamentis abstinet & convalescit.

Mense Januarii plus justo comedit, & aeri frigido se exposuit, peripneumonia correpta est, unde etiam perfecte convaluit.

CASUS TERTIUS.

VIRGO 38. annos emensa, alias semper sat sana, 11. Februarii anni 1774. quarta nempe die post absolutum menstruorum regularem fluxum alternantibus horrore & calore cum profundo crurum lancinante dolore & totius corporis magna lassitudine corripitur. 12. incipit cum torminibus purgari, dejicit circiter 20. nychtemeri spatio, 16. Februarii copiosa sanguinis ex utero incipit fieri eruptio, & post prandium narium hæmorrhagiam patitur.

17. Mane ad nos defertur, ægra valde debilis est, totum corpus ad ossa & intimos viscerum recessus dolorificum esse ait, petechiæ fuscæ, confertæ, totum corpus ad extremitates usque occupant, oculi luridi sunt, cutis sicca, lingua sicca, rubro-fusca, sitis multa,

os amarum, nauſea frequens, præcordia anxia, diarrhæa & uteri hæmorrhagia continuant, pulſus eſt debilis, parvus, modice febrilis, a quinque diebus tuſſicula afficitur. Datur ipſi quater in die pulv. rad. arnic. dr. j, & aqua pura pro potu, interpoſito aliquoties in die infuſo calido pectorali.

Tota die purgatur æque frequenter ac ante, nocte ſequente quinquies: & leni ſudore madens per intervalla dormit: ſequenti die tantum ſemel alvum pultaceam copioſam, obſcure flavam depoſuit, continuavit leniter ſudare.

19. Februarii veſpere ceſſat uteri hæmorrhagia, alvus pultacea eſt: appetit ægra, lingua humida, anterius pura, coloris naturalis, poſterius alba, ſordida, oris amaror nullus, ſitis pauca, cutis continuo leni ſudore madet, petechiæ flavent, pauciores ſunt, pulſus eſt plenior, fortior, libere dilatatus, reſpiratio libera, & omnia in melius mutantur: noctu pacate dormit, & ſudare continuat.

20. Veſpere omnes petechiæ evanuerunt, cutis humida eſt: tota lingua pura, famem conqueritur ægra, nullibi amplius dolet, vires & omnes functiones ſenſim ad ſtatum naturalem redeunt.

Sumit eandem medicamenti dosin usque ad 24. Februarii, qua, a morbo perfecte libera, ab omni medicamento abstinet, & diæta conveniente utitur.

25. Februarii cibos ipsi datos cum aviditate cito ingurgitat. Sequenti mane inveni illam leniter febricitantem cum linguæ sorditie, oris amarore, ponderis in epigastrio sensu. Dato emetico aliquoties vomuit.

27. Ab omni morboso symptomate illam immunem inveni, & cito vires recuperavit.

CASUS QUARTUS.

PUELLA 15 annorum, nondum menstruata, a pueritia nullum morbum passa 20. Februarii, grægressa per totam diem spontanea lassitudine, siti, inappetentia, vespere valido frigore corripitur, quod brevi excipit magnus calor, capitis dolor, oris amaror, nausea. Vena ipsi secatur & emeticum cum effectu ipsi porrigitur, sequenti die sumit purgans quod sæpe alvum movet: dein juscula, infusa theata, emulsa ipsi exhibentur; 26. Februarii mane ad nosocomium nostrum delata est.

Circa

Circa decimam matutinam inveni illam per truncum & artus petechiis fuscis dense obsitam; cutis erat mollis, perspirans: facies rosea: oculi liventes, aquosi: lingua crusta, fusca, sicca, tecta: alvus liquida, torminosa, a sumpto primo morbi die purgante quotidie ultra 14. dejecta. Omnes artus & totum corpus dolore continuo afficiebantur, ab attactu aucto; debilitas magna; decubitus supinus; respiratio anxia, crebra, pulsus flaccidus, debilis, irregularis, cum apparente arteriæ vacuitate subinde tensus.

Datur ipsi pulv. rad. arnic. cujus dr. iij. adhuc ea die absumit, nocte sequente tantum semel purgatur, per intervalla parum dormit.

27. Alvum pultaceam bis absque torminibus deponit, leni sudore fere tota die madet, nox fere insomnis.

28. Petechiæ numero minuuntur, quæ supersunt, rubent: pulsus erigitur: noctu parum dormit.

29. Petechiæ omnes disparuerunt, cutis est mollis, respiratio per intervalla liberior est, pulsus ut heri, alvus naturalis, urina indifferens, fere in eodem statu manet ægra usque ad tertiam Martii, qua ultra duas horas multum

toto corpore ſudavit, & tota die leni ſudore maduit: dolores totum corpus occupantes leniores evaſere, lingua incœpit humeſcere, pulſus & reſpiratio multo meliores evaſerunt. Sed acceſſit tuſſicula frequens, ſicca. Præter radicem arnicæ ſumpſit decoctum radicis ſalab.

4. Martii nihil notabile accidit: ſed veſpere circa ſextam cutis ſicca reddita, febris aucta, calor urens, anxietas magna, reſpiratio multum accelerata, quæ omnia, bihorio circiter elapſo, erumpente ſudore per totum corpus æquali & tota nocte continuato remiſerunt, & ægræ per intervalla pacatum ſomnum conceſſerunt.

6. Martii mane abdomen denſo agmine miliarium alborum bene elevatorum obſitum eſt, paucis hinc inde pectori inſidentibus, lingua tota humida, fere integre depurata, totum corpus, exceptis pedum plantis, a dolore immune eſt: ſe ſola in latera componit: pulſus plenus, dilatatus, liber, modice tantum febrilis, reſpiratio fere naturalis, tuſſi facili, non frequenti, ſputa cocta educit: alvus quotidie naturalis.

8. Martii omnia miliaria in ſquamas abiverunt, diſparuerunt: functiones vitales optimæ ſunt, vires redeunt, ap-

petit ægra, continuat adhuc ſubinde ſputa cocta expectorare; miſſa ſit arnica & continuatur decocti uſus.

13. A tuſſi libera ex lecto ſurgit, cito vires recuperat, & 22. ad ſuos redit.

CASUS QUINTUS.

CAPTIVUS 35. annos natus, proceræ, gracilis corporis ſtaturæ, 8. Julii 1774. veſp. ad cubiculum captivorum defertur.

Ante ſeptem annos pleuritide affectus, perfecte curatus fuerat, cæterum tota vita ſanus, donec 7. Julii poſt ſumptum cum nauſea in prandio aliquod ferculum horrore & frigore cum ſenſu contuſi ad oſſa uſque corporis correptus fuerit. Veſpere his ſe adjunxit diarrhæa, & æger totam noctem abſque ſomno tranſegit; frigus duravit in magno cœli calore uſque ad 28. Julii circa meridiem, dein ceſſit calori, quem ſtatim comitatus eſt ſudor, ſitis, cephalalgia, & magna, continuante alvi fluxu, cum dolore totius corporis debilitas.

9. Julii mane illum primo vidi, omnia ſymptomata ut heri, ultra 20. nychtemeri ſpatio dejicit, cutis ſudore madet, petechiis puncticularibus denſe

obſita; lingua eſt ſordida, alba; ſitis pauca; omnia aſſumpta ipſius guſtui ſaporem dulcem imprimunt; acida me-raca deſiderat; pulſus eſt flaccidus, par-vus, modice febrilis; reſpiratio anxia; auditus gravis; circa umbilicum ab at-tactu dolet: hypochondrium ſiniſtrum tumet, tenſum eſt. Datur ipſi ter in die pulv. rad. arnic. dr. j. nocte ſequente tantum ter purgatur. 10. Julii ſemel alvum pultaceam habet.

11. Pulſus eſt ſolidus, magis fortis, æqualis, reſpiratio libera, anxietas nulla, hypochondrium collapſum eſt: dolor, quem ab attactu circa umbili-cum percipiebat, diſparuit: vires me-liores ſunt, ſudor nullus, noctu ſat bene dormit. De die in diem melius habet.

16. Julii petechiæ omnes diſparue-runt, lingua eſt pura, guſtus jam a tri-duo naturalis, appetitus bonus, alvus naturalis, urina toto morbi tempore indifferens, caput liberum, functiones vitales bonæ, abſtinet a medicamento & cito convaleſcit æger.

CASUS SEXTUS.

LANIO robuſtus 20. annos natus, in carceribus ſcorbuto contracto verno tempore herbarum recentium uſu curatus, 9. Julii, anxietate, nauſea, cephalalgia, calore, debilitate corripitur. Datur ipſi purgans, quod multum operatur. 12. Julii illum curandum ſuſcipio.

A ſumpto purgante circiter trigeſies quotidie purgatur: lingua ſordida, flava, os amarum, appetitus deletus, oculi lividi, humidi, ſudans cutis maculis pulicularibus rubris pleniſſima, tuſſis ab octiduo frequens, inanis, ſub qua capitis dolor augetur; hypochondrium dextrum tumet, tenſum eſt, epigaſtrium ab attactu dolet & ſuperius hypogaſtrium, reſpiratio eſt difficilis, anxia: arteria centies pulſat intra horæ minutum; pulſus eſt dilatatus, mollis, modo liber, modo tenſus: æger valde debilis eſt: manibus tremit; in dorſum decumbit. Datur ipſi decoctum emolliens & quater de die pulv. rad. arnic. dr. j.

17. Nox elapſa ſat tranquilla fuit: minus frequenter purgatur: oculus ſiniſter rubet: capitis dolor mitior eſt:

urina valde rubra enæorema divulsum habet: interdiu subinde dormit, reliqua ut heri.

14. Pustulæ opacæ milii figura circa claviculas erupere, pus jam continentes: 14. intra 24. horas purgatus est: hypochondrium fere integre detumuit, reliqua eodem filo pergunt.

15. Tantum decies nychtemeri spatio purgatus est: caput grave, nullibi amplius dolet: hypochondrium liberum: respiratio liberior, major: anxietas minor: pulsus fere idem ac in initio: cutis continuo leniter madet, petechiæ pallidiores.

16. Tantum ter purgatur: tussis validior est: respiratio denuo anxia: febris major: calor cutis digitos tangentis urens: cutis tota die sicca.

17. Tota cutis mollis, subinde sudans: alvus pultacea semel deponitur: lingua depuratur: sitis minor est: appetitum habet æger: urina coloris naturalis cum enæoremate divulso: miliaria numerosa superiorem pectoris partem obsident: petechiarum numerus valde minutus: tussis minor, rarior: debilitas minor: manuum tremor multum remisit: pulsus est dilatatus, plenus, undosus, æqualis: nox sat bona

ſequitur, in qua continuo leniter ſudat æger.

18. Alvum pultaceam bis deponit flavo-fuſcam : continuat leniter ſudare : tuſſis eſt major, frequentior : ſputa multa, glutinoſa : urina indifferens : ſitis ſat frequens : reſpiratio difficilior : pulſus irregularis, modo tenſus, modo liber, fortis tamen & plenus : æger in utrumque latus decumbit : ſe ſolus erigit : mens hilaris eſt, ſpe plena : nox bona.

19. Vix amplius tuſſit : pulſus 73. intra minutum horæ : pergit per intervalla ſudare : hodie ter alvum pultaceam deponit : prioribus miliaribus opacatis nova erumpunt : tota fere nocte dormit : oculi nitidi, vividi.

20. Miliaria heri viſa ſudore nocturno diſſipata ſunt : priora in ſquamas abierunt : ter alvum pultaceam deponit æger ; urina bilioſa cum pauca nubecula ſubſidente : tuſſis nulla : pulſus intra horæ minutum 60, dilatati, fortes, ſubin inæquales.

21. Alvus figurata mollis ter copioſa ſecedit : urinam copioſam mittit, quæ cito turbatur, & ſedimen furfuraceum, rubello-flavum, fluctuantibus in medio vaſis flocculis gryſeis dimittit :

22. eædem excernuntur alvus & urina.

23. Lingua pura eſt ; alvus tantum, ſemel deponitur figurata, compacta ; urina idem ſedimen habet ac heri, ſed in tribus vitris pellicula oleoſa illius ſuperficiem tegit ; pulſus æqualis eſt ; omnia ſenſim ad ſtatum naturalem redeunt ; hinc inde pallide flava petechiarum veſtigia adhuc proſtant.

24. Excreta naturalia ſunt ; appetitus eſt magnus ; conceduntur cibi convenientes majori copia ; ſumit pulv. rad. arnic. poſthac tantum dr. iij. per diem uſque ad 29 Julii, qua carnibus incipit veſci & pulchre convaleſcit.

CASUS SEPTIMUS.

ROBUSTUS lacertoſus Juvenis 24 annos natus, circa medium Junii tres febris quotidianæ paroxyſmos paſſus eſt, qua ſponte emanente, æger ſanus viſus, quarta Julii incœpit dolere oſſe ſacro. 5. Acceſſit cephalalgia, artuum profundi dolores, laſſitudo, ſitis.

9 Julii hæc ſymptomata omnia graviora evaſerunt, & ſimul magno calore correptus eſt. Venæ ſectione inſtituta aliquod levamen habuit ; ſequenti die

denuo omnia in pejus versa sunt; mansit tamen in carceribus usque ad 12 Julii, qua ad nos delatus est.

Pulsus valde febrilis erat, mollis, sat fortis; tussicula frequens; lingua pura; sitis multa; appetitus nullus; cephalalgia post somnum protractum, quo nocte elapsa gavisus fuerat, evanida; continuans artuum dolor & lassitudo; alvus laxa; cutis mollis, perspirans, hinc inde purpureis maculis variæ figuræ & magnitudinis obsita. Datur ipsi decoctum demulcens pectorale & ter de die rad. arnic. dr. j.

13. Noctu per intervalla inquiete dormivit; rubent genæ; oculi humidi, tristes sunt: hypochondrium dextrum leviter tensum absque dolore: cutis calor urens: confertæ maculæ purpureæ totum corpus occupant: cessavit artuum dolor: urina rubra est cum multo enæoremate suspenso: alvus nulla: nox in somnis turbulentis transacta.

14. Pulsus & reliqua ut ante; lingua striatim sordida, alba: animus ægri tristis, abjectus.

15. Nox pacatior fuit: pulsus liber, sat fortis, vix febrilis: tussis facilior est, minus frequens, & sputa pituitosa edu-

cit: urina naturalis: alvus a biduo nulla: hypochondrii tensio vix ulla: datur enema emolliens, quod alvum compactam movet.

16. Maculæ læte rubent, quæ 18. pallescunt & numero multum minutæ sunt: pulsus bonus, naturalis, tussis nulla: sitis pauca: appetitus multus. Omittitur decoctum emolliens & continuatur rad. arnicæ usus.

19. Noctu per plures horas pacate dormivit: alvus est naturalis: urinam multam misit, quæ cito turbata sedimentum multum, album, sat æquale deposuit, pelliculam pinguem in superficie gerens: omnes petechiæ disparuerunt: æger 20 & 21. pergit talem urinam copiose mittere, & perfecte judicatur: cibis aptis magno cum appetitu vescens eandem medicamenti dosin sumit usque ad 28 Julii, & cito perfectæ sanitati restituitur.

CASUS OCTAVUS.

SENEX 60. annos natus, macillentus, exsuccus ob deletum appetitum, capitis gravitatem & debilitatem insuetam, quibus jam ab octo diebus afficiebatur,

10 Junii nosocomium petit, & cito videtur sanitati restitutus.

7 Julii, cum jam brevi esset dimittendus, per cubiculum ambulans subito in terram concidit, totus rigidus factus, post pauca horæ minuta vomit multa æruginosa: redditur corpori flexilitas. Circa sextam vespertinam bihorio circiter elapso ab initio morbi, inveni ægrum valde anxium cum lingua alba, continua nausea, capitis & totius corporis dolore: pulsu valde molli, debili, irregulari, febrili.

Præscripsi illi lene emeticum, quod quater sursum & per noctem sexies per alvum operatum est.

8 Julii continuantibus omnibus symptomatibus, excepta nausea, datum est ipsi decoctum emolliens, leniter diaphoreticum, & potui serum lactis vinosum.

His usus est æger usque ad 12 Julii absque levamine: quotidie semel, subinde bis purgatus est; cutis sicca mansit.

12 Julii vespere illum inveni leni sudore madentem, maculis purpureis lenticularibus, pulicularibus, &c. per totum corpus maxime per artus superiores obsitum, supine decumbentem, anxium, valde debilem cum pulsu de-

bili, parvo, flaccido, inæquali; respiratione magna, lenta, tarda; interdiu aliquoties parum dormiverat & bis purgatus fuerat; lingua erat arida, fusca; mittuntur alia medicamenta, & dantur ipsi adhuc ea die ter pulv. rad. arnic. scr. ij. & cum alium potum nausearet, aqua pura pro lubitu ad extinguendam magnam, qua afficiebatur, sitim, potanda. Nox sequitur inquieta.

13. Vox tremula; urina flava cum pauco enæoremate; ad interrogata hucusque apte respondet; omnia symptomata ut heri. Datur ipsi quater per diem pulv. rad. arnic. dr. j. interdiu quater purgatur, soporosus est.

14. Pulsus subinde aliquot pulsationes fortiores, magis dilatatas habet reliquis, dein ad priora redit; pedes denudat; extra lectum pendulos relinquit; semel alvum pultaceam deponit; & ad excipulum prope lectum stans surgit; morosus vix respondet interrogatus.

15. Pulsus ut heri, sed fortitudinem & dilatationem paulo diutius retinet; alvum semel, ut heri, in excipulum deponit cum urina; dantur ipsi medicamenti dr. vj. per diem.

16. Pulsationes, quæ ob tremulam

potius, quam dilatatam arteriam hucusque non potuerant numerari, distinctæ sunt, & 100. numerantur intra horæ minutum; pulsus est sat æqualis, solidior, fortior; respiratio est minus lenta, minus tarda; hodie bis alvum pultaceam cum urina deposuit æger; ad interrogata nihil respondet; reliqua ut ante.

17. Ad interrogata respondet; de pondere pectus gravante & siti conqueritur, genæ rubent; pulsus & reliqua ut heri; denuo alvus pultacea copiosa bis secedit.

18 Majus robur pulsui inest; juscula ipsi propinata cum appetitu sumit; oculus sinister quasi mortuus, admota candela, accensa, vix irritatus; bis alvus copiosa cocta secedit, & semel 19. qua oculus jam reviviscere videtur.

20. Noctu stragula abjecit: de die quoque indecenter se nudat: delirat: alvum coctam, mollem semel in excipulum deponit: urinam in lectum mittit, lingua humescit.

21. Omnia eodem modo se habent: pulsus tamen est sat bonus, vix febrilis: respiratio libera: & oculus sinister rubet.

22. Noctu pacatus fuit, dormivit: pulsus est sat fortis, apyretos: respiratio

naturalis : æger ſe modo in unum ; modo in aliud latus ſolus componit : quietus jacet : oculus minus rubet : rubor genarum diſparuit : in cruribus diſparuerunt omnes maculæ, in trunco numero minutæ ſunt & pallent, in artubus ſuperioribus fere immutatæ perſtant: lingua fere tota depurata : alvus, ut ante : æger petit potum acidulum. Datur ipſi ſerum lactis vinoſum & pergit eadem ac ante radicis arnicæ doſi uti.

23. Lingua pura eſt : urina rubella, tenuis cum enæoremate multo ſubſidente arenulis parvis fuſco-flavis referto. Talis urina ad 31 Julii uſque copioſe reddita eſt, dein naturalis evaſit : alvus quotidie ſemel ſponte ſeceſſit.

27. Æger, qui licet mentis compos eſſet, ſubinde adhuc brevia intervalla delira habebat, optimo judicio gaudet: magnum appetitum habet : petechiæ omnes diſparuerunt : vires creſcunt : pulveres recuſat ; quare radicis pulveriſatæ per 12. horas vaſe clauſo vino calide infuſæ unc. ß. datur ipſi quotidie abſumenda. Sic continuat uſque ad 5 Auguſti : dein ab omni medicamento abſtinet : pulchre convaleſcit : & poſt

menſem robuſtior & carnioſior dimiſſus eſt, quam ante morbum.

Hic poſt eruptionem petechiarum, quibus numeroſiores in ullo ægro me vidiſſe recordor, cutim ſemper habuit mollem, perſpirantem : nunquam vero ſudavit.

CASUS NONUS.

VIR 30. annos natus, anno 1772. febri putrida diu decubuit, plagæ veſicantium tunc applicatorum fœdis cicatricibus tectæ ſunt : alias fere ſemper ſanus : tertia Juliii 1774. prægreſſo per bihorium horrore, frigore, tremore incaluit vehementer, & ſequenti die toto capite intumuit.

9 Julii delirans ad nos defertur : facies & totum caput valde tument coloris rubri ad fuſcum vergentis : pulſus eſt febrilis, ſat fortis : alvus clauſa : datur ipſi purgans mannatum & poſtea decoctum emolliens, diaphoreticum cum pauco nitro : alvum quotidie bis terve laxam habet : multum potat : 12. incipit facies deſquamari : & totus tumor capitis collabi cum delirii

incremento. Applicatur nuchæ latum vesicans : nox inquieta sequitur.

13. Respiratio est valde difficilis : pulsus parvus, debilis, inæqualis, subinde intermittens : æger valde delirat & continuo abjiciens integumenta vult aufugere. Dato enemate ter movetur alvus : applicantur suris bina vesicantia, & præscribitur illi infus. N. j.

14. Mane a collo & humeris anterius ad mammas usque tota cutis profunde fusca est : posterius ad lumbos usque cutis rubro-fusca innumeris pustulis albis, opacis materiem puriformem continuentibus obsita : hinc inde per inferiorem trunci partem & artus maculæ parvæ purpureæ eruperunt, & aliquot pustulæ miliares circa cordis scrobiculum : facies adhuc tumida rubet : nasus mole valde auctus est : oculi luridi, sicci : cutis ubique sicca : crustæ fuscæ dentibus & labiis adhærent : alvus noctu semel secessit : supine decumbens continuo murmurat : floccos carpit & surgere conatur : auditus gravissimus est : subsiliunt tendines : subinde singultit æger ; valde tremulæ sunt corotides ; pulsus ut heri ; respiratio difficilis, tantum paulo naturali celerior ; vesicantium plagæ fuscæ paucum ichorem fun-

dunt ; prius medicamentum ſyrupo magis edulcoratur, & illi ſpir. vitrioli gutt. xlv. adduntur. Æger incipit quater in die pulv. rad. arnic. dr. j. ſumere.

15. Hinc inde puſtulæ miliares in abdomine eruperant ; ad regionem umbilicalem uſque tota cutis rubro-fuſca, oblata melius ſumit ; vires ſunt majores, ſolus ſe erigit, quod heri non poterat ; reliqua ſymptomata eadem permanent ; noctu ſubinde parum dormit, valde difficile ſpirans ; jam ab heri inſcius omnia ſub ſe dimittit.

16. Cutis a media abdominis parte uſque ad pubem & inguen dextrum, vertebras lumborum & os ſacrum fuſca, ſiniſtra abdominis pars a regione umbilicali deorſum & poſtrorſum colorem naturalem habet, miliaria plura, magna, alba per totum abdomen & pectus eruperunt, inter quæ in parte cutis fuſca puſtulæ varis ſimiles multæ adſunt, tota cutis ſicca, lingua arida, nigra, pluribus locis fiſſa ; minus inquietus eſt æger, tantum per intervalla feſtucas ex integumentis placidius avellit ; ſingultus nullus ; tendinum ſubſultus & manuum tremor minores ſunt ; in ſomno mentum continuo movetur, bis non monitus ſurgit, & alvum liquidam valde fœ-

tentem, fuſcam in excipulum lecto contiguum deponit, oculi vividiores ſunt, reſpiratio & tempore ſomni & vigiliæ multo facilior, arteria tremula habet 75. pulſationes diſtinctas intra horæ minutum, pulſus ſubinde intermittit, noctu melius dormit.

17. Ceſſaverunt tendinum ſubſultus & manuum tremor, magnam diei partem in ſomno tranſigit; pulſus magis fortis eſt, inæqualis manet, reſpiratio libera, oculi naturales ſunt, facies multum detumuit, miliaria omnia opaca ſunt, puſtulæ aliæ ſiccæ excidunt: humeri & axillæ colorem naturalem habent, cutis ſupra coxam ſiniſtram obſcuro rubore tincta eſt, dentes depurantur, bis alvum pultaceam copioſam ex viridi fuſcam deponit æger.

18. Cutis hucuſque ſicca noctu fere continuo leni ſudore maduit, tota die leniſſime ſudat, labia pura, mollia ſunt: lamellæ nigræ a lingua molliori ſeparantur, bis alvum heſternæ ſimilem deponit: auditus naturalis eſt: æger multum dormit, mens magis ſerena eſt, vires meliores, pulſus ut heri.

19. Multa miliaria in ſiniſtra abdominis parte eruperunt, magna, tenſa: cutis tota eſt mollis, etiam in dextra

abdominis parte & ſupra os ſacrum coloris naturalis, pulſus ſunt intra horæ minutum 87. ſolidi, libere dilatati, fortes, æquales: tremula carotidum agitatio, hucuſque viſa, diſparuit, appetitum habet æger: lingua tota humida, ſordibus fuſco-flavis obſita: ſitis pauca.

20. Noctu optime dormivit, mentis perfecte compos eſt, appetitus eſt magnus: ſordes lamellatim a lingua ſecedunt: cutis in facie & dorſo in latas ſquamas abire incipit: alvus naturalis: æger infuſo-decoctum recuſat, cui ſuperſedetur. Datur illi per diem vini auſtriaci lib. ß. quo paucum panem ſenſim impraegnat & comedit, reliquum aqua dilutum potat: pergit eadem radicis arnicæ doſi uti, & de die in diem melius habet.

24. Miliaria omnia exciderunt, facies naturalis eſt: hinc inde in dorſo latæ ſquamæ adhuc abſcedunt: pectoris anterior pars ſquamulis obſita: tota cutis mollis. Utitur pulvere radicis arnic. uſque ad 29. Julii, dein ſola apta diæta utens ſenſim vires & carnes recuperat.

Veſicantia ante uſum arnicæ gangrænoſa quarto ab illius uſu die pus dede-

runt, & tantum circa medium Augusti cicatrice obducta sunt.

CASUS DECIMUS.

Civis hujus civitatis accersivit me ad unum ex suis filiis, quadriennem, morbo varioloso correptum: hic libero aere utens vix ullis medicamentis indiguit & cito reconvaluit. Deciduis apud hunc variolarum crustis, ipsius natu minor triennis 20. Augusti eodem morbo correptus est. Secunda febris variolosæ die dolores abdominis modo torminosos, modo urentes, subinde parum remittentes conquestus est, qui neque blandis purgantibus, neque medicamentis demulcentibus paregoricis cesserunt.

2. morbi die fere finita, variolæ eruperunt, quæ tertia toto in corpore præcipue in facie denso agmine prostabant.

4. Morbi die dolores abdominis frequenter conqueritur: febris vix ulla: æger per cubiculum ambulat: diæta blanda, leniter antiseptica & huic analogis medicamentis utitur. Variolæ lente crescunt, septima morbi die in facie confluunt, fuscum colorem habent,

per totum corpus flaccidæ & pallidæ. Datur ipsi camphoræ & decocti corticis peruviani quantum reluctanti parvulo, subinde dolores abdominis adhuc conquerenti ingeri potest. De die in diem pejus habet: vivus putrescit: undecima morbi die tota cutis ulcerata abscedit, quasi ex aqua ebulliente eductus fuisset infans: ingenti fœtore cubiculum implet: 12. die morbi moritur.

Frater ipsius quinquennis qui initio Julii ictero & magno hypochondrii dextri tumore & tensione affectus usu aptorum medicamentorum ad 12. usque Augusti continuato curatus, 21. Augusti morbo varioloso correptus fuerat cum dolore profundo hypogastrii; morbus eodem modo ac in priori decurrit, in hoc tantum differens, quod variolæ in facie non confluant.

Nona morbi die variolæ omnes foveam profundam in medio habebant, non elevabantur, nec suppurabant: pulsus flaccescebat, & æger debilis erat, Datur ipsi sequens.

℞. Pulv. cort. peruv. unc. j.
coq. c. aq. q. s. per horam
colat. unc. x. adde
Spirit. vitriol. gutt. xx.
Syr. alth. unc. iij.

Ut omni ſeſqui-hora vel ſæpius unc. j. ß. ſumat. Sic continuat uſque ad 11. morbi diem mane, qua illum inveni placide delirantem, ſupine decumbentem, cum reſpiratione laborioſa, inæquali, irregulari: pulſu flaccido, vacuo, ſumme debili, variolæ erant collapſæ, vacuæ fere omnes: hinc inde aliquæ ichorem fundebant: tota cutis pallida, laxa, tenuiter ubique corrugata, ſubfrigida: alvus liquida, fœtidiſſima ter ab heſterna veſpera ſeceſſerat: lingua erat arida, nigra. Præſcribitur ipſi ſequens, quo circa meridiem incipit uti.

℞. Pulv. rad. arnic. unc. ß. cui affunde aq. bullientis q. ſ. & vin. optimi auſtriaci unc. ij. digere loco calido per 4. horas vaſe exacte clauſo.

Colat. unc. viij. adde
Syr. rub. idæi unc. iij.

M.

S. omni ſeſqui-hora ſumat unc. j. ß. parvulus libenter ſumit medicamentum, quod veſpere denuo repetitur: noctu bis purgatur.

12. Morbi die mane nihil in melius mutatum invenio, & ſpem omnem parentes mecum amittunt: redeuns ſexta verſpertina, invenio cutim tenſam, ma-

gis calidam, rubentem; variolas tensas, elevatas, rubro circulo circumdatas: alvum pultaceam, viridescentem: ægrum sat apte ad interrogata respondentem: respirationem facilem, æqualem; pulsum sat plenum, solidum, liberum, magis æqualem. Æger jam rad. arnic. in infuso unc. j. ß. absumpserat, quod denuo repetitur; noctu aliquoties pacate dormit.

13. Morbi die omnes variolæ pulchre elevatæ suppurant. Functiones vitales bonæ sunt: non amplius delirat æger: vires sunt meliores: lingua humescit, lateribus depuratur, appetitus redit: alvus est figurata, naturalis.

4. Septembris variolæ in facie exsiccantur: omnia bene pergunt.

7. Septembris mane sumit lene purgans, & pergit quotidie rad. arnic. unc. ß. usque ad 10. Septembris, qua omnes variolæ exsiccatæ sunt, sumere: repetito bis purgante æger pulchre convalescit & sat cito vires & carnes recuperat.

Præter ægros, quorum historias nunc tradidi, eadem æstate 1774. novem aliis eodem modo affectis radicem arnicæ dedi, inter quos septem denuo pulchre evaserunt, duo vero mortui sunt.

Horum ultimorum unus, qui a febri petechiali cortice peruviano & ſpiritu vitrioli curatus reconvaluiſſe videbatur, & brevi dimittendus erat, cum vinum clandeſtine acceptum magna copia hauſiſſet: eadem die incœpit febricitare & velociter delirare: ſequenti die eruperunt per totum corpus petechiæ & maculæ lividæ lentium fabarumque magnitudine & in pectore latis plagis fere cohærentes, inter petechias fuſcas maxime terrificæ: abdomen valde intumuit tympanitice reſonans: ingentem hæmorrhagiam paſſus eſt æger. Hic neque ab aliis medicamentis, neque a rad. arnic. levamen habuit, vixit tamen uſque ad undecimam recidivæ diem.

Alter toroſus & robuſtus ruſticus valde moroſus & triſtis poſt vehementem iram in febrim putridam inciderat: omnia medicamenta reſpuebat & ſubinde tantum precibus adactus aliquid ſumebat: poſt binas magnas narium hæmorrhagias & alia ſigna provectæ jam putredinis præſentiam indicantia, præſcripta eſt nona morbi die rad. arnic. unc. ß. per diem ſumenda. Verum binas tantum doſes ſumpſit, dein recuſavit, ſicut alia medicamenta, tantum potu utens; veſpere iterum narium hæmorrhagiam, ut

ut & 10. morbi die . Tus est: 11 circiter sanguinis cinnabarini coloris lib. ij. ß. ex naribus fudit: levius inde sibi visus habere, respuit medicamenta usque ad 13. morbi diem, qua ob debilitatem incœpit mortem timere: tunc incœpit & spiritum vitrioli & radicem arnic. ad unc. j. per diem sumere: verum nihil amplius juvit, vitam sustinuimus usque ad 28. morbi diem, qua obiit.

Sequenti autumnali ac hyemali tempore, & verno tempore anni 1775. plures talibus morbis sporadice affectos æque feliciter curavi, ac in constitutione putrida æstatis anni 1774. horum autem historias cum sufficienti exactitudine notandi non suppetiit tempus.

COROLLARIA.

RADIX arnicæ tonicas cardiacas vires edit, solida roborat, dissolutos humores compingit, inspissat: putredini resistit: natam in corpore humano corrigit.

Oris amarorem, nauseam, præcordiorum anxietatem a hærente in ventriculo & illius vicinia putrescente vel

putrida materie ortam curat arnicæ radix, materiem illam corrigendo & vires intestinis addendo, ut illam e corpore ejicere possint: hoc autem negotium tantum tunc radici arnicæ committendum est, quando signis turgescentis circa ventriculum materiæ indicatum emeticum vel purgans prævisa ab illius operatione aliorum gravium malorum exacerbatio, & augmentum cum periculo ægri prohibent.

Tympaniticum abdominis tumorem a putrescentibus vel putridis sordibus in primis viis hærentibus, vel ex secundis ad illas delata tali materia, multum aerem generante, solida debilitante ortum vi sua antiseptica, tonica & roborante discutit, curat: materiæ peccantis fœtorem emendat, illius excretionem per alvum & alias vias promovet.

Contra retrocedentium exanthematum materiæ acrimoniam humores defendit: vires erigit & sustinet ad illam ulterius coquendam, eamque denuo, sive per locum primo a natura selectum, sive per alias vias qualitati materiæ magis mutatæ aptiores e corpore eliminandam.

Delirium & varios sensorii communis ac nervorum affectus ab acri putrido

irritante & putridis humoribus ob debilitata ſolida illis ſtagnando incumbentibus ortos vi ſua cardiaca, roborante, putredinem corrigente curat.

Tumores, quos per putreſcentiam humorum excitata rarefactio in variis corporis partibus excitat, concidere facit arnicæ radix: nempe diſſolutos humores compingit, progreſſui putredinis obſtat, ſolidis robur reſtituit.

Eodem modo hæmorrhagias a ſanguinis diſſolutione putrida ortas ſedat, & petechiales maculas ſæpe cito curat.

Floribus arnicæ ubi penetrans, aperiens, diſcutiens medicamentum ſimul cum roborante antiſeptico requiritur, optime ſociatur radix: ambo enim conveniunt, quod antiſeptica ſint: differunt vero in hoc, quod flores valde penetrantes, ſolventes, aperitivi &c. ſint: radix autem præter majores vires antiſepticas virtute roborante gaudet, & blando, quo imbuta eſt, aromate vires magis reficientes, cardiacas in vera debilitate exerit, quam flores.

Cum radix arnicæ valde magna antiſeptica, humores condenſante, inſpiſſante & adſtringente, roborante vi ac aromatico leniter excitante principio polleat, ubi ſanguis phlogiſticus eſt,

& ubi pulſus dilatatus, plenus, fortis, ſolidus, aut durus, minime convenit: & adhuc minus, ſi cum tali pulſu dolor topicus, permanens in aliqua corporis, præcipue interna parte adeſt, licet ſuperficies corporis, ut ſubinde in morbis inflammatorio-putridis, petechiis obſita ſit: in tali caſu tantum valet, quando ſuperato morbo inflammatorio putridus ſolus decurrit.

Quando in morbis putridis, pulſu pleno dilatato forti, ſe ſic ſuſtinente, reſpiratione & viribus ſub uſu hujus medicamenti multum emendatis, petechialibus maculis evanidis, excretis antea valde fœtidis, fœtorem circiter naturalem habentibus ſanguini craſin putridæ contrariam conciliatam, ſolidaque robur & debitam elaſticitatem adepta eſſe cognoſcitur; minuenda eſt medicamenti doſis, & ſi ſub imminuta doſi eadem ſigna continuent vel augeantur, plane omittenda: natura enim eo videtur perducta, ut ſolis fere emollientibus & diluentibus adjuta coctionem & criſin ſola perficere poſſit. Si tamen ob nimis magna putredinis ſigna prægreſſa Medicus non fidat ægrum abſque antiſeptico medicamento relinquere, radici optime ſubſtituuntur florum infuſum vel

earum extractum, quæ egregias vires antisepticas possident, & omnia corporis emunctoria aperta tenent, sicque evacuationibus criticis, quamcunque viam sectetur natura, favere possunt. In dato enim casu nimis diu continuatus illius dosis radicis arnicæ, quæ tam salutarem mutationem in corpus ægrotum induxit, usus humores nimis condensando & compingendo, solidorum tensionem, & robur, plus quam satis augendo, stagnationes in visceribus producere, coctionique & crisi impedimento esse posset: non minus ac inepte continuatus magnæ dosis camphoræ, spiritus vitrioli & corticis peruviani usus: hic tamen, licet vi antiseptica aliis inferior, ingenti qua pollet, adstringendi vi in dicto casu omnium maxime nocet.

Radix arnicæ, quantum fieri potest, in substantia ægris porrigi debet; soleo, ut jam monui, illi quartam vel tertiam sacchari partem addere, ut ægri libentius sumant. Si vero delicatuli illam sic recusent, parari possunt inde infusa aquosa & vinosa vel mixta: plerumque in praxi urbana infuso N. 7. utor: &, ubi periculum est in mora, pulverem cum syrupo grato in electuarium redigo: vel illum in mixtura additis aliis

grata reddita exhibeo : aut majorem pulveris radicis quantitatem cum eadem aquæ menſura in phiala alta balneo arenæ impoſita, rite obturata per 4. horas digeſtioni committo : colaturam edulcoratam ægris porrigo : dum interim alia radicis doſis infunditur, & in infuſione ſufficienti tempore relinquitur : obtinetur ſic colatura ſaturata, turbida, lacteſcens, omnibus fere radicis viribus imbuta, odore reficienti & exhilaranti prædita, quæ ſyrupo edulcorata ab ægris libenter ſumitur.

CAPUT III.

RADIX ARNICÆ

ANTIGANGRÆNOSA.

Morbus, contra quem in hoc capite radix arnicæ adhibetur & quævis, etiam exigua, sub hujus usu facta morbi mutatio solo sensuum externorum auxilio cognosci potest; hinc, quæ binis præcedentibus capitibus subinde tantum ratiocinio deductæ sunt hujus medicamenti virtutes, in his ægris evidentes & manifestæ evadunt.

CASUS PRIMUS.

Puella 19. annos nata, 27 Junii 1773. 5. morbi putridi die cum petechiis ad nostrum nosocomium defertur. Pulsus est valde debilis, inæqualis, irregularis: respiratio inæqualis, lenta, suspiriosa, intermittens: inspiratio, ut plurimum, tarda est; exspiratio cita: lingua sicca, fusca: debilitas summa:

totum abdomen molle, molis naturalis: alvus libera : urina pallide flava : ægra non delirans vix ad interrogata respondere potest : malum ostendit hærere circa regionem cordis : oblata, quantum debilitas permittit, libenter sumit.

Omnia in talibus morbis usitata remedia cardiaca, excitantia, variarum classium antiseptica, vesicantia septem adhibita ægræ nullum unquam levamen attulerunt, vitam tantum sustinuere.

Sub finem Julii decubitum latum ad os sacrum passa fuerat, qui cum septem vesicantium plagis non obstante multi corticis peruviani, camphoræ, contrajervæ, florum arnicæ, &c. usu & sollicitata cum antisepticis & ipsa etiam camphora deligatione in gangrænam abivit : ægra omnes vires amisit, nec potuit amplius loqui.

10 Augusti decubitus & omnium vesicantium plagæ nigræ, siccæ sunt : pulsus vix amplius percipitur : respiratio adhuc lentior, tardior est, & magis intermittens; totum corpus sceleton referens frigescit; omnibus sensibus orba est ægra; unicum, quod superest boni in illa, est deglutitio difficilis eorum, quæ ipsi in os immituntur.

In hoc desperato casu coram doctis

viris & exactis observatoribus Dominis de Conzin & Marxer, & pluribus aliis Medicis incœpit dari ægræ octies in die pulv. radic. arnic. cum sacchari tertia parte dr. j. quam ægra tribus primis diebus absque ulla sensibili vel in melius mutatione difficulter deglutivit.

13 Augusti pulsus magis sensibilis est: ægra alta voce interrogata, oculos, quos a 5. diebus etiam vellicata non aperiebat, aperit; linguam adhuc nigram, siccam, supra dentes rogata protudit; alvum habet naturalem.

14. Omnia ulcera humescunt, saniem dant, & plaga vesicantis inter scapulas applicati pus circa margines habet; ab hac die paulatim omnia in melius mutata.

21 Augusti omnia ulcera suppurant, & pus sat bonum dant; pulsus valde sensibilis, solidus, sat fortis evasit; respiratio æqualis; ægra ad interrogata respondet; lingua humescit, lateribus depuratur; sitim conqueritur ægra; appetitus redivit; urina & alvus naturales sunt; ægra minus soporosa, sæpe vigilans est; subinde pacate dormit.

24 Augusti omnia ulcera optimum pus dant, & jam renascentibus carnibus

implentur ; id quod inter ſcapulas eſt , incipit cicatrice obduci.

31 Auguſti excepto ulcere cruris dextri omnia ultra mediam partem cicatrice obducta ſunt ; & quod inter ſcapulas erat , penitus clauſum eſt : lingua eſt pura ; ægra quoad reliqua de die in diem melius habet ; poſthac ſumit tantum medicamenti unc. ß. per diem & diæta conveniente utitur.

18 Septembris omnia ulcera optima cicatrice tecta ſunt , illo excepto , quod in ſura dextra eſt , in quo cicatrix lentos progreſſus facit, & demum 16 Octobris cicatrice obductum invenitur.

Continuatur medicamenti uſus uſque ad 20 Octobris , dein ab illo penitus abſtinet , incipit per cubiculum deambulare , & vires ſenſim recuperat.

Ab ea die, qua radice arnicæ incœpit uti , ſi decoctum rad. ſalab. emulſ. & ſyr. demulcentes excipias , nullum aliud medicamentum ſumpſit.

Circa medium Novembris ſcabies humida per totum corpus , benevalente ægra erupit , contra quam decocta ſanguinem depurantia continuo ſumpſit , donec tertia Januarii a ſcabie curatam illam febris acuta denuo invaſerit , quæ 14 morbi die materiæ puriformis copio-

ſo ex vulva effluxu, qui per tres ſeptimanas duravit, judicata eſt. Ægra pulchre convaluit, & quinta Martii robuſta & toroſa ex noſocomio dimiſſa eſt.

CASUS SECUNDUS.

VIRGINI 29. annos natæ, initio anni 1769. menſtrua abſque nota cauſa emanſerunt; brevi poſt tumor magnus, durus, dolens, in regione lumbari dextra ortus eſt, quo repetitis purgantibus diſſipato, fluore albo copioſo affecta eſt, a quo iterum ſolis purgantibus curata perrexit menſtruis carere.

23. Julii anni 1773. febri continua putrida corripitur, cum qua jam petechiis puncticularibus per totum corpus plena, 26. ad nos defertur.

30. Julii diſparentibus jam petechiis, dolores lancinantes per totum brachium & manum ſiniſtram incipit pati; 2. Auguſti manus & brachium anterius cum aliquo dolorum levamine valde intumeſcit.

Uſus ſeri lact. vinoſ. camphor. ſpir. vitriol. contrajerv. & applicatio externa

antisepticorum hunc tumorem non mutarunt.

10. Augusti cutis tota livida est: dolores urentes, lancinantes valde aucti ægræ nullam quietem relinquunt: nocte sequente rumpitur tumor: multam saniem fundit: levantur parum dolores.

11. Augusti pulsus, qui post ortum tumoris semper fere apyretos fuerat, & sat solidus, denuo flaccescit, febrilis est & valde irregularis: respiratio anxia: vires prostratæ: functiones naturales utcumque bonæ.

Datur ægræ camphor. dr. j. & cortic. peruv. optimi unc. ß. per diem absumendæ ac continuatur seri lactis vinosi usus: ulcus pulvere camphoræ & superpositis plumaceolis mucilagine camphorata imprægnatis deligatur.

His non obstantibus gangræna de die in diem majus spatium occupat, a cortice valde angitur ægra.

18. Præscribitur ægræ camphor. dr. j. ß. per diem, sed subdelirans & morosa illam vix sumere vult.

21. Augusti gangræna consumptis omnibus integumentis & musculorum parte, incipiens tribus digitis transversis supra articulationem brachii cum carpo, totam volam manus usque ad tertiam

digitorum phalangem , exesis etiam magna ex parte musculis & tendinibus occupat : totum brachium tumidissimum est, circum ulcus livens, superius fusco-rubrum. Deligatio fit ut ante, & missis omnibus aliis medicamentis datur ægræ octies in die pulver. rad. arnic. dr. j. quam optime fert.

22. Augusti vespere mentis compos est : pulsus est melior : ulcus copiosiorem solito saniem fundit: dolores sunt minores : nox sequitur sat tranquilla.

23. Respiratio fere naturalis est : pulsus solidus, sat regularis, magis fortis : ulcus loco saniei hinc inde pus dilutum obscuri coloris dat, & incipit depurari : de die aliquoties brevi somno reficiente gaudet, & nocte sequente pacate per plures horas dormit.

26. Augusti totum ulcus & illius margines puri sunt : pus omni nota bonum dant : vires redeunt: & omnes functiones in melius mutatæ sunt.

Usa est ægra eadem radic. arnic. dosi usque ad 25. Septembris, quo tempore ulcus renatis carnibus sensim impletum fere integre cicatrice obductum erat : brachium superius detumuerat : anterius vero adhuc multum tumebat & valde durum erat : quare cum præter hoc

ægra optime valeret, missa est arnicæ radix & mucilago camphorata: cujus loco saturatum cicutæ decoctum residuo ulceri & brachio tumido applicatum est, & ægra extracti cicutæ dr. ij, per diem in mixtura cœpit sumere: quorum usu per binos & medium menses continuato brachium perfecte collapsum est: ulcus perfecte coaluit: menstrua a tot jam annis emanentia denuo erupere, & ægra torosa, robusta, sanissima evasit: omnes vero manus affectæ digiti, excepto pollice, consumpta magna tendinum & musculorum parte immobiles mansere, neque ullo modo potuit ipsis mobilitas restitui, licet sat diu eum in finem in nosocomio servata fuerit.

CASUS TERTIUS.

VINITORIS vidua, quantum expiscari potui, 90. annos & forte plures nata, novem prolium mater, fere nunquam ægrota, 22. Septembris 1773. Gangæna senili omnes digitos & medium pedem sinistros occupante, debilissima, delirans, nullibi dolens cum pulsu faccido, febrili ad nos delata est.

23. Camphor. dr. j. ß. per diem

incœpit ſumere : totus pes ſaturata mucilagine camphorata involvitur, & eadem calida diligenter fovetur.

25. Septembris cum camphoram optime ferat, dantur ipſi per diem illius dr. iij. hanc doſin bene fert, & 26. pulſus eſt melior, delirium minus.

29. Septembris circum medium pedem circulus eſt quaſi cultro factus, gangrænoſum a ſana pedis parte ſeparans.

30. Cutis nigra anterioris pedis partis elevatur : circulus heri factus magis dilatatus eſt : multum puris tenuis dat.

Nigra cutis ſenſim abſcedit, & octava octobris penitus ſeparata eſt : tota media anterior pedis pars, manentibus digitis nigris, exſiccatis & nunc vacillantibus ; circumcirca optime ſuppurat : pulſus eſt ſat ſolidus, plenior, fortior, apyretos : ægra appetit, vires creſcunt.

11. Octobris digiti valde vacillantes & ſponte fere excidentes ab oſſibus metatarſi inſcia ægra, ſeparavit Chirurgus.

Perrexit tota plaga multum puris ſat ſpiſſi, fœtidi dare uſque ad 16. Octobris, qua incœperunt integumenta ſurſum livere, exedi, & ulcus pus tenue, flavum, valde fœtidum dare.

Hiſce magis magiſque auctis, pulſu

denuo flaccido reddito, delirio aucto, 19. Octobris loco camphoræ, cujus hucusque dr. iij. quotidie sumpserat, data est illi omni bihorio pulv. rad. arnic. dr. j. ut interdiu unc. j. absumeret: totum ulcus & media inferior cruris pars livida saturatissimo florum arnicæ decocto deligata & fota sunt.

Post primas binas medicamenti uncias absumptas cessavit ulcus serpere, in reliquum pedem calor redivit: color cæruleus incœpit in magis naturalem mutari, & ægra quoad reliqua denuo incœpit melius habere.

11 Novembris toti ulceri pulveris radicis arnicæ densum stratum inspergitur, plumaceoli saturato florum arnicæ decocto impregnati desuper applicantur, & totus apparatus eodem decocto diligenter fovetur.

5. Novembris fœtor, qui ingens erat, sub usu medicamenti sensim minutus, disparuerat: pus in tota plaga spissum album, blandum, copiosum erat: livida antea & tumida ad mediam suram integumenta colore naturali prædita erant, & fere integre collapsa; ægra vires bonas habet, & optimum appetitum: alvus est naturalis: somnus bonus: incipit tantum radic. arnic. dr. vj. per

diem sumere : ægra jam a triduo quater quinquiesve per diem copiose purgatur.

7. Novembris pars ossis metatarsi a pollice secundi fere unciam longa sponte abscessit.

14. Portio primi, & 15. tertii ambæ duas tertias partes pollicis æquantes separatæ sunt. Ulcus in tota sua circumferentia circiter medium pollicem cicatrice versus anteriora, jam extensa minutum. Posthac sumit tantum rad. arnic. unc. ß. per diem.

24. Novembris frustum ossis metatarsi pollici respondens abscessit duas tertias partes unciæ magnitudine æquans; vires optimæ sunt: carnosior fit ægra, coloris melioris: omnes functiones rite peraguntur.

1. Decembris cariosa ossis metatarsi digiti minimi pars separata est: ulcus aucta sensim cicatrice continuo minus fit: ægra pergit optime habere.

7. Decembris sumit tantum rad. dr. ij. per diem; 14. Decembris ulcere fere integre cicatrisato solum dr. ij. medicamenti per diem ipsi porriguntur: tument ad inguina usque œdematosi artus inferiores: cum arnicæ radix nimis parva copiosa supersit, illi media pars pulveris florum pro deligatione admiscetur.

29. Decembris luxuriant residui ulceris carnes : hinc denuo solus pulvis radicis applicatur : alvus quotidie liquida bis , terve secedit. Urinæ excretio liquidorum assumptorum copiam superat : nihilo tamen minus sensim artus inferiores magis tument & colliguntur in cavo abdominis tanta copia aquæ , ut duodecima Januarii manifesta fluctuatio percipiatur : urina jam a triduo pauca excernitur ; ulcus rupta ab aquis distendentibus cicatrice , amplius denuo evadit , medicamentum diureticum cum rad. arnic. ipsi exhibetur , quod excretionem urinæ multum auget.

29. Januarii abdomen , & crus sinistrum , penitus detumuit , dextrum quoque multum collabitur : ulcus , quod a 18 Januarii infuso ex radicis unc. ß. in aq. unc. iv. super fornace calida per 24 horas digesta deligatur , denuo cicatrice obducitur. Ægra alacris est : optimo appetitu gaudet : bene dormit & reliquæ functiones rite peraguntur.

11. Februarii pedis ulcus perfecta cicatrice obductum est : omnis tumor disparuit : ægra optime habet : continuatur diuretici usus , & pergit rad. arnic. dr. ij. quotidie sumere.

22. Februarii alacriter per cubiculum

incedit, & bonam diei partem extra lectum transigit.

Hanc feminam curatam vidit Illustrissimus L. B. de Storck, Cæsareo-Regior. Archiatrorum Comes & Studii Medici Præses.

Hujus curæ testem habui eruditione & experientia clarum virum Dominum Millmann, Medicum anglicum, cujus frequenti præsentia in nosocomio per plures menses gavisus sum: illam quoque & alias ægras arnica utentes aliquoties invisit doctus & celebris Medicus Ingenhouss: celeb. Ferdinandus Leber, Chirurgiæ in hac Universitate Professor publicus; doctus & expertus Schvvediauer, hujus Universitatis Medicus; & multi alii tempore curæ hacque finita ægram inviserunt.

Perrexit optime sub usu medicamenti habere ægra: initio Aprilis cum parum superesset de radice verno tempore collecta, illius usui supersedit.

11. Aprilis incœpit anxia fieri, tussire, minus appetere: data sunt ipsi expectorantia, quorum ope multa glutinosa sputis reddidit: dein 16. Aprilis infus. N. 1. incœpit uti, & ter de die deficienti vernali, radicis autumnali tempore collectæ dr. iij. sumere.

Sub horum usu incœpit denuo sat bene habere : 26. Aprilis autem utrumque nauseavit : quare medicamentum N. 1. omissum est, & vino infusa est rad. autumnal. unc. j. ut intra biduum absumeret : sed morosa ægra septima Maii medicamentum respuit, ad quod sumendum, cum parum fiduciæ in illud poneremus, utpote radici verno tempore collectæ nullo modo comparandum, vetulam non coegimus : vinum ipsi pro potu dedimus, & diætam omnem eupetam antisepticam reddidimus.

10. Junii in externa anteriore pedis parte lata, fusca vesicula orta est, quæ aperta laticem fuscum sudit, & supposita gangrænosa ostendit.

17. Junii uterque calcaneus simili vesica quasi lata ambustione facta occupatur, supposita gangrænosa sunt. Augetur gangræna pedis sinistri.

26. Junii in externa suræ dextræ parte lata vesica livide orta est, quæ aperta foramen profundum 5. pollices longum, 3. pollices latum saniem fuscam fundens oculis objecit : supra os sacrum lata plaga nigra, fere sicca, & in nate sinistra alia palmam magna, saniem quoque fundens : omnia medicamenta respuit ægra, & tantum gratiora cor-

diaca parva dosin subinde sumit: camphora & aliis antisepticis deligatur: 1. Julii 11. nocturna mortua est.

Ultimis tribus vitæ septimanis usque ad diem obitus, tam sensibilis fuit per totum corpus, ut a levi etiam attactu præ doloribus ejularet, & mente constitit fere usque ad extremum vitæ momentum, diutius differendum, si bona arnicæ radix adfuisset, ut illius dr. ij. vel dr. iij. per diem continuare potuisset uti.

In cadavere invenimus cerebrum valde firmum: cæterum nullo visibili vitio affectum: viscera abdominis omnia sana: omentum & mesenterium pinguedine ditissimum: magna circa renes adipis copia; panniculus adiposus ubique pinguedine turgens: pulmones sani: cor sanum: magna vasa arteriosa in pectore circiter duplo majora, quam soleant in cadaveribus esse: ossa calcanei ut & metatarsi digiti minimi pedis sinistri carie affecta.

CASUS QUARTUS.

SUTORI 24. annos nato, ante 8 annos supra tibiam sinistram erupere tumores duo ovi gallinacei mediocris magnitudinis, qui brevi in suppurationem abierunt & cicatrice facile obducti sunt: anno 1773. duo tumores prioribus similes sub axilla sinistra orti eodem modo fere curati sunt.

Circa medium Januarii anni 1774. intumuere ipsi pedes & crura ad sura; usque usus est medicamentis sanguinem depurantibus, sub quorum usu tertia Februarii tumor ovi gallinacei magnitudine sub axilla dextra pedibus & cruribus collabentibus ortus est.

19. Februarii tumor totus mollis in nosocomio aperitur, effluit pus tenue, obscure flavum, fœtens: deligatur antisepticis, sumit per diem cort. peruv. dr. iv. & potu acidulo utitur.

24. Februarii pulsus est flaccidus, parvus: alvus laxa, fœtida: petechiæ fuscæ: puliculares per totum corpus eruperunt. Dantur ipsi decocto quotidie spir. vitriol. dr. ij. & dictam cort. peruv. dosin pergit sumere.

5. Martii lingua eſt nigra, aridiſſima: cutis ſicca, fuliginoſa: diarrhæa frequens, fœtidiſſima: reſpiratio valde anxia, parva, crebra, ſubinde ſublimis: pulſus omni nota malus: ulcus totum gangrænoſum, nigrum, late integumenta exedit: margines circumquaque & totum brachium tument, quaſi emphyſematoſa: æger continuo delirus, valde debilis eſt: deligatur ulcus ſaturatiſſimo florum arnicæ decocto, & radicis ejuſdem plantæ unc. ß. per diem incipit ſumere æger.

7. Martii diarrhæa ceſſaverat: ulceris margines & brachium multum detumuerant: gangrænoſum a ſanis ubique ſeparabatur: hinc inde pus aderat: lingua humeſcebat: cutis leni ſudore perfuſa erat: pulſus paulo ſolidior & reſpiratio facilior: functiones animales multum emendatæ.

9. Martii ulcus totum purum eſt, petechiæ diſparuerunt: lingua eſt pura, cutis naturalis: mens ſerena, pulſus parvus, irregularis: reſpiratio in quiete ſat facilis, & functiones naturales bonæ. Dantur ipſi rad. arnic. tantum dr. ij. per diem.

13. Martii tumor marginum ulceris & brachii integre collapſus eſt: in ul-

cere puriſſimo hinc inde cicatricis rudimenta adſunt: pulſus ut ante: vires habet æger, ſed dum paulo alacrius ſe movet, cordis palpitationes & anxietates habet, quas jam ultra annum poſt motum citatiorem ait ſe pati. Reliquæ omnes functiones bonæ ſunt: loco rad. arnic. dantur ipſi flor. ejuſdem plantæ cum melle in electuarium redactor. quotidie dr. ij. ulcus mucilagine camphorata diligatur: cicatrix tam cito renata eſt, ut latum ulcus totum cavum ſubaxillare occupans ad mediam ſuperioris brachii partem verſus cubitum extenſum excepta plaga mariano paulo majore 28. Martii cicatrice obductum eſſet.

31. Martii litteras a matre & avunculo accepit, quæ illum in patriam revocabant, & pecuniam aliaque bona ipſi pollicebantur: exceſſu gaudii nimium motus poſt lectas litteras ſtatim incœpit anxie ſpirare, & media hora elapſa delirus evaſit.

1. Aprilis pulſus erat vix ſenſibilis, nonobſtante delirio circa mediam & anteriorem quatuor inferiorum coſtarum verarum utriuſque lateris partem & medium ſternum de ingenti pondere, anxietate ac dolore conquerebatur: ulcus tantum paucam ſaniem dabat, & jam palmum

palmum latitudine iterum æquabat: facies tumebat & oculi inflammati, humidi erant.

2. Aprilis ulcus ſiccum erat, reliqua ſymptomata ut heri: applicata veſicantia, data medicamenta varia nullum levamen attulerunt.

4. Aprilis circa meridiem mortuus eſt.

In cadavere inventa ſunt duræ matris vaſa turgidiſſima: pia mater valde inflammata: in abdomine omnia inteſtina vaſis ſanguineis turgidis variegata: pars jejuni duas ſpithamas longa valde rubra, inflammata: hepar magnum externe valde rubrum, intus flavum: lien naturalis, ren dexter inflammatus, duplo major ſiniſtro, qui omni nota naturalis erat, reliqua abdominis viſcera ſana: in pectore pulmo dexter pleuræ & diaphragmati accretus, facile ſeparabilis: tota pleura in hoc latere & membrana externa pulmonis & diaphragmatis granuloſa, ſicca: pulmo ſiniſter pleuræ, diaphragmati, mediaſtino tam firmiter accretus, ut etiam cultro abſque læſione ſeparari non poſſet: uterque pulmo turgidus ſanguine atro tenui farctus: cordis ſinus dexter cum auricula ſanguine atro ſat ſpiſſo plenus, magnum pugnum virilem volumine æquans: ex auricula

craſſa polypoſa concretio in cordis ventriculum extenſa, & inde in arteriam pulmonalem profunde impacta, illam perfecte obturans, valde tenax corii humidi ad inſtar, quæ lota unc. ß. & ſcr. j. ponderabat: in ſiniſtro cordis ventriculo polypus minor, tenacitatis minoris circiter dr. vj. ponderans.

CASUS QUINTUS.

FABER lignarius 25. ætatis annum agens, pertres ultimos ſubſequentes annos autumno jam provecto tuſſi corripiebatur, qua multa ſputa in initio mucoſa, poſtea, ut deſcripſit, purulenta, uſque ad menſem Aprilis ſequentis anni expectorabat, & ſponte ab illa expectoratione & tuſſi liber fiebat.

Anno 1772. neque autumno, neque ſequente hyeme ſolito ſuo catharro correptus eſt: ſub finem Decembris, anni 1773. ſponte ortus eſt tumor in ſuperiore & poſteriore femoris dextri parte, qui ſenſim pugni magnitudinem acquiſivit, quo jam ſuppurato æger valde debilis, coloris cachectici 21. Februarii ad noſtrum noſocomium delatus eſt.

Apertus tumor pus flaveſcens, tenue

dedit, quod 22. multum fœtebat ; pulſus erat debilis, febrilis, mollis: reſpiratio per intervalla difficilis, anxia : ſitis mediocris : appetitus paucus, alvus libera : in loco tumoris cavitas ulceris ad perioſteum uſque pertingebat, & late ſub integumentis a trochantere majori oſſis femoris fere ad poplitem uſque panniculo adipoſo ſimul cum faſcia lata conſumpto extendebatur.

Incipit per diem cort. peruv. unc. ß. in ſubſtantia ſumere : & ulcus ejuſdem decocto admixtis aliis antiſepticis deligatur.

Sub horum uſu gangræna magnos progreſſus facit, qui non modo in ulcere, ſed in omnibus functionibus ſe manifeſtant : quare ultima Februarii datur ipſi quævis cortic. peruv. doſis vino auſtriaco diluta, & ulcus ſaturata mucilagine camphorata deligatur.

8. Martii rebus ægri continuo in pejus vergentibus datur ipſi ſexies in die optimi corticis Chinæ dr. j. cum vino, & ſaturatiſſimo cortic. peruv. decocto deligatur ulcus.

Hanc doſin per biduum bene fert : tertia die bis vomit, majores anxietates conqueritur. 12. Martii multis precibus vix perſuaderi poteſt ut mane ſumat ;

tussitat æger : respirat celeriter, anxie; pulsus est valde febrilis, flaccidus, gangrænosus : cutis flavo-viridis, sicca, quasi fuligine conspersa : lingua sordibus fusco-flavis obsita, humida : alvus laxa, fœtidissima : urina pallide flava : ulcus ichore copioso manat, per totum cubiculum intolerabilem fœtorem spargente, ita ut ingentis ulceris valde provecta gangræna cum præsentibus in ægro symptomatibus conjuncta spem nullam salutis relinqueret : quare statui in hoc etiam ægro observare quidnam efficeret arnica, & dedi illi quater de die rad. illius dr. j. ulcus saturato florum ejusdem decocto deligari curavi.

14. Magna gangrænosi separatio jam facta est : fœtor est valde minutus : magnus sinus supra coxam ascendens dilatatur, ut medicamenta melius applicari possint : hodie sumit rad. arnicæ dr. v.

15. Ulcus continuat depurari : respiratio & pulsus multum emendatur : radicem arnicæ bene fert : dantur ipsi illius dr. vj.

16. Ægrum facile spirantem & jam viribus melioribus gaudentem exactius potuimus examinare, & invenimus, non obstante omni, quæ ad præcaven-

dum decubitum adhibita fuerat, cura, ulcus gangrænoſum in nate dextra imperiali majus & maculam fuſcam floreni magnitudinis : tota ſuperficies ulceris pura eſt & optimum pus dat : margines vero adhuc gangrænoſi & ſub cute panniculus adipoſus adhuc late corruptus videtur. Femur adhuc multum tumet : cutis corrupta ad latitudinem pollicis nigra, flaccida ſecundum longitudinem poſteriorem ulceris abſcinditur : novus detectus ſinus ſub integumentis natis dextræ cum ulcere femoris communicans dilatatur : pronus ægro conciliatur ſitus, ut materies corrupta ſub integumentis faciliorem effluxum habeat, ſana non ulterius inficiat, ac ut decubitus in nate dextra, & oſſe ſacro a preſſione liberi vim experiri poſſint medicamenti. Datur ægro octies per diem rad. arnic. dr. j.

19. Ulcus natis dextræ pulchræ ſuppurat : jam incipit rima fieri in tota circumferentia decubitus ſupra os ſacrum: femur multum collapſum eſt : totum femoris ulcus & margines illius optimum pus dant a gangræna liberati : reſpiratio eſt naturalis : tuſſi ſat frequenti ſputa purulenta expectorat : pulſus dilatatus cum ſoliditate mollis, ſat for-

tis, modice febrilis, lingua antea fuſca, ſicca, nunc lateribus humida, pura eſt, in medio ſordibus albis obſita: cutis pura eſt, pulchre perſpirans: ſitis moderata: appetitus adeſt: alvus naturalis; ex quibus non exigua poſſet ſpes concipi, ſi malum minus eſſet; ſed ingens per gangrænam facta eſt ſubſtantiæ deperditio, & quantum optima etiam ſuppuratione conſumi debeant vires in hoc ægro ulceris magnitudinem conſideranti patet; etenim integumenta communia tribus digitis tranſverſis ſupra trochanterem majorem incipiendo fere uſque ad condylum externum oſſis femoris late antrorſum & poſtrorſum gangræna conſumpta ſunt; faſciæ latæ etantum deſtructum eſt, ut dimidia ad minimum vaſti externi muſculi pars, utrumque bicipitis caput huicque accumbentes ſemimembranoſus ac ſemi-tendinoſus, quos omnes plus minus acre gangrænoſum eroſit, nudi ſint; glutæus uterque in ſua ſuperiori parte multum exceſus eſt & majoris extremus tendo, quo oſſi femoris infra trochanterem majorem inſeritur, de ſua ſubſtantia multum amiſit; adductoris magni pars ſuperior quaſi cultro anatomico artificioſe diviſa fibrarum faſciculos variæ craſſitiei oculis

ſiſtit ; verbo omnes externam femoris partem componentes muſculi celluloſa illos involvente & ſimul connectente orbati a ſe invicem dehiſcendo ſecundum longitudinem femoris magnum cavum formant, perioſteum late nudum viſui exhibens ; nervus ipſe iſchiadicus tota ea longitudine, qua muſculi ſemimembranoſi comes eſt, ſubſtantia ſua celluloſa undique ſpoliatus, nudus mobiliſque conſpicitur ; reliquum femur licet multum detumuerit, multo tamen adhuc craſſius eſt compari & valde dolorificum.

Ut in cavo ulceris tam multæ ſubſtantiæ deperditæ loco, alia cito renaſcatur, illud optimo, quod novi, ſarcotico medicamento, mucilagine nempe gummi arabici multa camphora ſature impletur ; cum arnicæ radix incipiat deficere, illius tantum unc. ß. per diem ipſi porrigitur, & incipit ſimul infuſo N. j. uti ; diæta reficiens ſtatui ægri congrua præſcribitur.

Cavitas ulceris renaſcentibus undique carnibus cito minuitur, & 25 Martii ultra duas tertias partes impleta eſt ; lenis vero febricula veſpere exacerbata, & tuſſis cum ſputis purulentis ſubinde ſat difficilibus continuat, & deficit ar-

nicæ radix. Hinc alia antiseptica cum pectoralibus remediis ægro porrigi debent ; ulcus vero supra dicto medicamento continuat ter ratione magnæ suppurationis intra 24. horas deligari.

28 Martii celeb. Jacobus de Well, historiæ naturalis in hac Universitate Professor publicus & Pharmacopæus ad ursum nigrum, qui jam aliquoties radicis arnicæ dosin generose mihi donaverat, illius denuo bonam portionem gratis mihi pro ægris nosocomii dedit ; quæ tamen apud hunc & alios ægros cito consumpta est, ut undecima Aprilis hoc egregio medicamento penitus caruerim ; alia postea usus, quæ ratione minoris efficaciæ videbatur, collecta tempore autumnali ; erat autem tunc cavitas ulceris impleta, marginibus æqualis & tota cicatrice obducta, excepta plaga circa medium femur incipiente, vix medium pollicem lata, donec ad superiorem ulceris partem antrorsum & postrorsum ad sesqui circiter pollicem dilataretur, cicatrice orba, sed vivida ; tussis ægro continuabat molesta esse, & lenta febricula vespere exacerbata.

Perrexit cicatrix sensim parum augeri usque ad tertiam Maii, qua residuum

ulceris incœpit pallere, & ſequenti die magis extenſum inventum eſt.

Cum corticem Peruvianum recuſaret æger ob magnas, quas poſt illius aſſumptionem patiebatur anxietates, ad camphoram 6 Maii confugi, cujus mucilagine gummi arabici ſubactæ dr. j. per diem facile potuit ſumere; lac, quo jam a tribus ſeptimanis cum infuſo-decocto ex polygala & lichene Iſlandico utebatur, continuavit ſumere, & ulcus pulvere camphoræ ſuperpoſitis plumaceolis ſiccis deligatum eſt.

A camphora per octiduum ſumpta ſymptomata in melius non mutari obſervavi: ulcus manſit pallidum, ſiccum: tuſſis & ſputa ſunt ut ante: febricula lenta continuat ægrum depaſcere: incipit aliquoties in die alvum liquidam debilitantem dejicere: hinc miſſa camphora & aliis, ſola remedia palliativa ægro exhibentur, quibus vitam ſuſtinuimus uſque ad quartam Junii, qua totus tabefactus obiit.

CASUS SEXTUS.

Juvenis 15. annorum, anno 1769. febri acuta ultra ſex ſeptimanas decubuit, qua exantlata ſat bene habuit uſque ad annum 1770. quo febri quotidiana autumni tempore correptus eſt, quæ poſt aliquot paroxyſmos ſponte emanſit.

Æſtivo tempore anni 1771. febri putridæ epidemica correptus ultra 2 menſes decubuit, & autumnali tempore febri, quotidiana denuo illum invaſit ſicut anno 1772. & 1773. abſque medicamentis quavis vice ab illa liberatus eſt.

Anno 1772. dum jam febris ceſſaverat in lignum malleolo externo ſiniſtri pedis impegit: unde ulcus ortum eſt, quod anno 1774. valde dilatatum variis applicatis ultra mediam partem cicatrice obductum eſt: menſe Junii anni 1774. incœpit cito majus fieri, fœtere.

7 Julii ad noſtrum noſocomium delatus eſt, ulcere ab externa media tali parte ſupra malleolum uſque ad mediam ſuræ partem extenſo, duas tertias circumferentiæ cruris partes occupante, fœtidiſſimo, gangrænoſo, nigro, ſa-

niem fundente: respiratio anxia, naturali crebior erat: pulsus valde febrilis, mollis, ad flaccidum accedens: somnus ab octiduo paucus: lingua humida, sordibus flavis obsita: appetitus nullus: sitis magna: urina pallide flava, turbida: alvus naturalis. Datur ipsi quater de die rad. arnic. dr. ß.

9. Julii nulla, sive in pejus, sive in melius mutatio observatur.

10. Julii margo anterior, inferior & superior ulceris separato gangrænoso pus tenue dat: reliquum ulceris minus nigrum est, & multam saniem fundit: pulsus & respiratio sunt meliores: lingua minus sordida. Dantur ipsi per diem medicamenti dr. vj. & ulcus ut ante saturato flor. arnic. decocto deligatur.

Gangrænosum sensim separatur, & 18. demum ulcus ubique pus bonum dat: æger jam a triduo optimum appetitum habet: excreta naturalia sunt: lingua pura: color faciei & reliquæ cutis in meliorem mutatur: vires redeunt: somnus est bonus: respiratio naturalis: pulsus apyretos, sat fortis, æqualis & plenus. Ulcus mucilagine camphorata deligatur. Pergit æger medicamenti dr. vj. sumere.

Initio Augusti intumuit brachium sinistrum circa articulationem cubiti & tensa sunt omnia ita, ut nec brachium anterius extendere, neque flectere posset. Applicatis per aliquot dies sacculis ex herbis & floribus resolventibus dissipatus est tumor, & reddita brachio libertas, nulla inde subsequente alia metastasi.

Posthac æger sanorum diæta utens secundum varias indicationes deligatus est: prima Novembris ulcus cicatrice obductum erat, & æger carnosus, robustus, bene coloratus. Sumpsit tamen eandem medicamenti dosin usque ad 16. Novembris, qua optime valens ab illa abstinuit, & 8. Decembris ad suos rediit.

CASUS SEPTIMUS.

Puella 20. annorum, sanguinei temperamenti 14. ætatis anno prima menstrua habuit per 4. vel 5. dies copiose fluentia, & per tres annos regularia.

17 ætatis anno, sive anno 1771. ruri degens febri acuta continua, cujus tribus primis diebus 12. ipsi vena secta, correpta est: per tres menses decubuit, & posthac adhuc diu debilis

mansit : solitos tamen labores licet difficulter peregit : sub finem Maii anni 1773. valida febris tertiana illam prehendit, quæ quater cortice sopita post aliquot dies illam denuo invasit, donec sub finem Novembris ejusdem anni ultra 15. dies continuato corticis peruviani usu denuo fugata fuerit, relicta ægra cachectica, debili, & liene tumido, duro.

Servitium sub finem Decembris inivit & sua utcumque munia præstitit. Initio Februarii anni 1774. irata hera frustum ligni sat crassum in illam projecit, quod in pubem, maxime vero in inferiorem sinistram hypogastrii partem impegit, & tantum puellæ dolorem causavit, ut in animi deliquium ceciderit : dolor brevi remisit & integre disparuit, remanente pelvis & hypogastrii tensione, quam ex pudore neglexit ægra usque ad 8 Junii, qua incœpit pubes & hypogastrium tumere, dolere : tunc varia partibus læsis anicularum suasu applicuit : tumor in hypogastrio sensim ad pugni virilis magnitudinem increvit : sub finem quartæ septimanæ, ex quo ægra illum adverterat, sponte apertus multum puris flavi dedit. Ægra in pes-

ſimum ſtatum redacta 6 Auguſti ad noſtrum noſocomium delata eſt.

Ulcus fere rotundum duas tertias ſiniſtri hypogaſtrii partes occupabat, tumentibus circumcirca integumentis valde profundum, nigrum, gangrænoſum, ſaniem fuſcam fundens; pubes dura tumet: superior inguinis dextri pars leviter exulcerata eſt: pulſus flaccidus, debilis, valde febrilis: corpus valde emaciatum, coloris fuſco-flavi: lingua ſicca, glabra: ſitis vix extinguenda: appetitus deletus: alvus naturalis: ſomnus a ſeptem ſeptimanis vix ullus. Datur ipſi ſexies per diem pulv. rad. arnic. dr. j. & mucilagine camphorata deligatur.

9 Auguſti gangræna magna ex parte ſeparata eſt, & 12. ubique ſuppurat magnum hypogaſtrii ulcus, ſicut & ulcuſculum inguinis ſiniſtri. Ægra incipit per intervalla, præcipue noctu, ſat pacate dormire & quoad reliqua paulo melius habet.

20 Auguſti magna ſuppuratione ulcus valde excavatum eſt: muſculi etiam conſumuntur: pus eſt tenue, flaveſcens: metuitur, ne ſubjacens peritoneum tanta ſuppuratione conſumatur. Datur ipſi

per diem pulveris rad. arnic. unc. j. ulcus, ut ante, deligatur.

22. Ulcus pus ſpiſſum, omni nota bonum, minus copioſum dat: ſumit rad. arnic. unc. j. uſque ad 28. qua ulcus totum reparata ſubſtantiæ jactura impletum, marginibus æquale, cicatrice a marginibus ulceris verſus illius centrum multis in locis extenſa invenitur: pubes mollis eſt, detumuit, & ulcuſculum inguinis dextri cicatrice obductum: a quinque diebus, pulſus qui varie ſemper febrilis fuerat, naturalis eſt: lingua pura, humida: ſitis nulla; appetitus magnus; color melior fit, & vires redeunt. Poſthac tantum rad. arnic. unc. ß. per diem & mediam lactis menſ. cum decoct. rad. chin. ſarſaparill, &c. ſumit ægra; de die in diem in melius mutata & viribus gaudens 14 Septembris ſurrexit ex lecto, ultra horam læta per cubiculum deambulavit; veſpere in lecto jacens levi frigore correpta eſt, & incœpit febricitare.

15 Septembris mane febris magna adeſt capitiſque dolor; tumet mamma dextra & ab attactu dolet; lienis tumor a curata febre reſiduus diſparuit; ulceris fere integre cicatrice obducti margines tumidi, inflammati, duri ſunt. Datur ipſi

medicamentum purgans antiphlogisticum vasculatim sumendum, quod ægram sæpe leniter purgat; mammæ fomentum resolvens applicatur.

16. Vix amplius febricitat ægra; mamma minus tensa est; ulcus minus inflammatum; quoad omnia melius habet.

17. Ægra bene habens denuo radicis arnicæ dr. ij. per diem incipit sumere.

15 Octobris ulcus perfecte cicatrice obductum; ægra robusta, torosa est.

CASUS OCTAVUS.

VIRUM quadraginta annos natum, 30 Augusti curandum suscepi, a multis annis minus bene habentem; ante duos annos ob ulcus cruris sinistri inter malleolum internum & suram sponte natum per tres menses in nosocomio quodam decubuerat, & inde non curatus discesserat; postea ad solitos labores ineptus misere vixit, & noctes toto hoc tempore in loco subterraneo, humido transegit. Initio Junii crus sensim magis exulcerari cœpit, ut duas tertias partes circumferentiæ cruris ab infima parte tali ad mediam suram interne occuparet,

totum gangrænosum, ſiccum, nigrum; pulſus eſt valde febrilis, irregularis, modo tenſus; modo mollis, liber, ſubinde flaccidus; reſpiratio crebra, difficilis, anxia, per vices ſublimis; tuſſis frequens, ſicca; lingua nigra, arida; cutis fuſca, ſordida, ſicca; ſitis multa; vires fractæ; decubitus ſupinus; ſomnus ab aliquot diebus vix ullus.

Datur ipſi quater de die pulveris radicis arnic. dr. j. & ulcus ſaturata mucilagine camphorata deligatur.

2 Septembris cum levia tantum ſeparationis ſigna adſint, & reliqua ſymptomata continuent, dantur ipſi medicamenti dr. vj. per diem, qua doſi per quatuor dies continuata, rima profunda circum anteriorem & ſuperiorem ulceris partem facta eſt, gangrænoſum a ſanis ſeparans, ſuppurans, ægro quoad ſymptomata paulo levius habente; reliquum ulcus hinc inde nigrum, aliis locis pallidum, flaccidum, multam ſaniem fundit.

6. Septembris incipit diei ſpatio pulveris radicis arnic. unc. j. abſumere: res ægri ſenſim in melius vergunt.

9. Septembris gangrænoſum ex toto ulcere ſub quavis deligatione incipit fruſtulatim excidere, & in multis locis

insulatim suppurat ulcus : linguæ margines puri sunt : reliqua lingua nigra, sordida, humida est : noctu sudavit æger : cutis est mollis, perspirans : pulsus est adhuc valde febrilis, mollis : respiratio facilior, & æger per intervalla sat bene dormit.

12. Septembris nauseat medicamentum, & semel revomit, sequenti die bis : quare 14. gangræna fere integre separata, data est illi pulveris radic. arnic. unc. j. vino austriaco per 24. horas calide infusa, & ulcus ut ante mucilagine camphorata cum saturato flor. arnicæ decocto parata perrexit ter intra 24. horas deligare chirurgus.

16. Septembris magis tussit æger, & multa cocta facile expectorat : sic continuat tota hac die & sequenti : decima octava autem tussis fit sicca, dolorifica & frequentior, quam ante : crus totum antea valde tumidum collapsum est ; gangræna perfecte separata : in ulcere ubique suppurante pendula tendinosa filamenta multa adsunt : tendo achillis consumptis omnibus ad periosteum usque spithamæ longitudine circumcirca nudus, ulcus a talo in mediam suram usque dodrantem longitudine æquat, & ultra tres quartas partes circumfe-

rentiæ cruris occupat ; lingua pura eſt : æger cibos appetit : febris eſt lenis ; vires meliores & quoad omnia melius habet : miſſum ſit vinum medicatum, cujus loco radic. pulveris unc. ß. in octo doſes diviſa & bona decocti radic. ſalab. doſis ipſi quotidie exhibetur.

22. Septembtis incœpit uti lacte cum decocto rad. chinæ, ſarſaparill. &c. ſub quo tuſſis ſenſim minuta & rarior facta eſt : æger per aliquot dies ſputa facilia habuit & ſexta Octobris tuſſis minus frequens evaſerat. Senſim ita reſarcitæ ſunt ſubſtantiæ deperditæ ut 13. Octobris tendo achillis & alii tendines perfecte tecti eſſent, cavoque ulceris carnibus impleto cicatrix circumcirca renaſcens conſpiceretur, quæ quarta Decembris duas ad minimum tertias ulceris partes obduxerat : æger lacte & dicta radicis arnic. doſi uſque ad finem Decembris continuavit uti, quo tempore dolore lateris dextri correptus eſt, cum pulſu duro, pleno, febrili, qui venæ ſectioni & medicamentis antiphlogiſticis cito ceſſit ; poſtea ab arnica abſtinuit, & aliis medicamentis : diu incaſſum uſus phthyſi pulmonali menſe Julii anni 1775, aperto adhuc ulcere, vita functus eſt.

CASUS NONUS.

PUELLA ſexdecim annorum, nunquam menſtruata, a matre ſemper valetudinaria, cujus utrumque crus a juventute ulceribus fœdis occupatum, nata, a pueritia vix unquam ſana, ſcabie, quæ ſine medicamentorum uſu aliquoties retroceſſit, & ſponte denuo erupit, a decimo ætatis anno affecta 23. Auguſti ad nos delata eſt.

Puſtulæ fuſcæ, piſi mediocris magnitudine, prurientes, quæ apertæ ſaniem fundebant, faciem, truncum artus occupabant, & ulcus phagedenicum ſanioſum dorſum obſidebat pedis dextri: color cutis fuſcus: appetitus deletus: ſitis frequens: debilitas magna: pulſus mollis, debilis, febrilis, alvus naturalis: urina pallide flava, cum enæoremate tenuiter divulſo; mucilagine camphorata deligatum eſt ulcus, & ægræ camphor. dr. j. mucilagine gummi arabici ſubactam quotidie incœpit ſumere: hanc doſin bene tulit: majorem vero recuſavit.

Res ægræ per 9. dies viſæ ſunt in melius verti: prima vero Septembris

ulcus incœpit nigreſcere, circumcirca latius ſerpere: plumaceolis mucilagine camphorata imbutis denſum camphoræ ſtratum inſperſum eſt, & his totum ulcus ter de die deligatum: priorem camphoræ doſin continuavit ſumere ægra.

3. Septembris mane inveni ægram delirantem: valde difficulter & anxie ſpirantem, cum pulſu flaccido, valde febrili, irregulari, valde debilem, ſupine decumbentem, totum dorſum pedis ad plantam uſque & apices digitorum gangræna humida affectum, crus tumidum: tota cutis ſordida, nigra, ſicca erat: oculi cœrulei, humidi: deligatur ut ante, & ſumit adhuc ea die pulv. rad. arnic. dr. vj. ſequenti die ejuſdem unc. j.

5. Septembris pulſus & reſpiratio multo meliores ſunt; ad interrogata ſat apte reſpondet ægra: gangræna ubique ſeparatur: cutis leni ſudore per vices madet: alvus eſt libera, naturalis.

6. Septembris, exceptis lateralibus ulceris marginibus totum ulcus ſuppurat, & multum puris flaventis, tenuis dat: omnes tendines nudi: febris valde minuta: pulſus plenior, fortior, ſolidior: reſpiratio naturalis: mens ſerena: vires meliores: color cutis melior: lin-

gua humida, lateribus depurata: ægra appetit: minus ſitit.

9. Septembris crus detumuit: ulcus optimum pus dat: incipiunt jam recreſcere in ulcere carnes: color corporis bonus eſt: puſtulæ ſcabioſæ per totum corpus incipiunt exſiccatæ decidere: omnes functiones bonæ.

12. Ulcus incipit cicatriſari: puſtulæ ſcabioſæ continuant decidere: ſumit poſthac radic. arnic. tantum unc. ß. per diem, continuat bene habere. 28. Septembris ſcabies integre diſparuit: ulcus ſenſim cicatrice obductum, 16. Decembris clauſum eſt: miſſum fit medicamentum, quo hucuſque perrexit uti, & ægra robuſta, toroſa, bene colorata poſt aliquot dies noſocomio valedixit.

CASUS DECIMUS.

VIRGO 26. annos nata, ſartoris famula, a prima juventute duris laboribus addicta, 15. ætatis anno menſtruis valde paucis ad 25. ætatis annum uſque; quo per 9. menſes ſponte emanſerunt, & dein ſponte denuo eodem ac ante modo eruperunt, regularibus

gaudere cœpit : corpus fuit ſemper macilentum & a biennio coloris valde cachectici.

1. Novembris anni 1774. intumuit cum dolore , tenſione totum crus dextrum : ſub applicatione variarum pinguedinum dolores tanti evaſere , ut continuo immineret animi deliquium.

3. Novembris farinam fabarum ſacculo incluſam , valde calidam incœpit frequenter applicare : levamen dolorum inde habuit ægra , & ſexta Novembris crus circa mediam tibiam ſponte apertum multum puris tenuis dedit.

7. Novembris ad nos delata ægra , ulcus camphora deligatum eſt , & quater in die cortic. peruv. dr. j. ægræ data.

14. Cum ſuppuratio continuaret eſſe mala , & ulcus continuo latius fieret , cœpit corticis dr. vj. ſumere ; ulcus ut ante plumaceolis mucilagine camphorata impraegnatis ea parte , qua ulceri applicabantur denſo camphor. ſtrato tectis deligatum eſt, quibus non obſtantibus res continuo in pejus ruerunt.

19. Novembris mane ulcus , quod 18. adhuc pus tenue dabat , totum nigrum , gangrænoſum evaſerat , paucam tantum ſaniem fuſcam fundens : cruris anterioris integumenta late fuſco

colore deturpata : pulſus erat parvus, debilis, flaccidus, irregularis, leniter febrilis: lingua pallida, humida: oculi lividi, luridi, triſtes: facies lurida: cutis valde laxa, ſicca, rugis parvis occupata, vix calens; alvus laxa: debilitas magna: ægra placide delirans ad omnia indifferens. Datur ipſi quater de die, miſſo cortice, pulv. rad. arnic. dr. j. ulcus, ut ante, deligatur.

20. Novembris medicamenti dr. vj. incipit per diem abſumere: gangræna non ſerpit ulterius; pulſus eſt minus malus: reliqua ut heri.

21. Valde multam ſaniem fundit ulcus: gangrænoſum incipit ubique abſcedere.

22. Margines ulceris pus dant: gangræna ſenſim ita ſeparatur, ut 28. Novembris nihil illius ſuperſit; totum ulcus pus ſubflavum tenue dat: longitudo ulceris ſeparata gangræna a genu deorſum menſurata, erat octo pollicum Pariſinorum & duas tertias circumferentiæ cruris partes occupabat: tibia duorum pollicum longitudine perioſteo tota ſua latitudine anteriori orba: cæterum omnia ſymptomata mitiora: pulſus ſolidus, ſat fortis eſt: oculi ſunt vividi: horum ut & faciei color melior:

vires

vires jam ita increverunt, ut se sola, mentis compos, erigere in lecto possit: appetitus redivit: alvus est naturalis.

30. Novembris ulcus ubique pus omni nota bonum dat; vivido colore præditum est.

2. Decembris pars nuda tibiæ nigrescit: tegitur, ex quo gangræna separata est, tinctura succini imprægnatis plumaceolis: ulcus ut ante deligatur, & pergit ægra eandem medicamenti dosin sumere, de die in diem melius habens.

10. Decembris os, quod octava mane adhuc nigrum videram, exfoliatur insensibiliter, & incipit lateraliter substantia molli tegi: ulceris jam carnibus impleti color vividus, & ægra quoad reliqua bene habet.

22. Decembris cicatrix circumcirca a marginibus versus centrum ulceris purissimi tendit: residua pars media ossis nudi pollicem circiter longa, tres lineas lata hodie abscessit, & os substantia molli tectum est.

4. Januarii ulcus jam ultra tertiam sui partem cicatrice tectum est: ægra torosa fit: optime valet: dantur ipsi posthac radic. arnic. tantum dr. iv. per diem, quas pergit sumere usque ad finem Januarii: dein cum optime va-

leat, licet ulcus nondum integre cicatrice obductum ſit, ab omni medicamento abſtinet.

CASUS UNDECIMUS.

OPERARIUS 64 annos natus, qui tota vita duro labore ſe ſuſtentaverat: 11. Novembris circa mediam tibiam laborando crus ſibi contudit, & leniter vulneravit; 16. Novembris ad noſtrum noſocomium delatus eſt, cum præter ſenectutem, quam præ ſe ferebat octogenario majorem, nihil illi deeſſe videretur, diæta apta tantum ipſi præſcripta eſt, & ut in vulnere cum contuſione deligatio inſtituta.

22. Novembris ulcus pus dat ſubfœtidum, tenue: hinc præter aptam diætam & potum antiſepticum quater de die corticis peruviani dr. j. ipſi exhibetur, & ulcus mucilagine camphorata deligatur: his nihil in melius mutatum eſt; imo æger ſoporoſus a cortice ſepties octies nychtemeri ſpatio purgatus eſt, & incœpit magis debilitari: totum ulcus in ſphacelum abit.

30. Novembris cum maxima anterioris cruris pars jam ſphacelata eſſet,

æger ſoporoſus cum pulſu febrili, flaccido : debilitate magna : lingua arida : cuti ſicca : alvo, ut dictum eſt, laxa : indifferentia ad omnia : data eſt ipſi rad. arnic. unc. j. diei ſpatio abſumenda : cujus quælibet dragma cum vini auſtriaci unc. j. ß. ipſi porrecta eſt, & ulcus ſaturato flor. arnic. decocto deligatum.

Sub horum uſu corrupta cito ſeparantur & 3. Decembris ſeparata gangræna tibia & fibula ad longitudinem 8 $\frac{1}{2}$ pollicum anterius nuda ſunt : corrupta ſuræ ſubſtantia magna ex parte ſeparata.

6. Decembris mane invenimus omne gangrænoſum ſeparatum ; ſed ulcus erat ſubpallidum, & eroſo vaſe hæmorrhagia facta fuerat, ut ex linteis & ulceri adhærentibus grumis colligi poterat, uncias ij. ſuperans : æger erat magis ſoporoſus, placide adhuc delirans, valde debilis, pulſus flaccidus, magis febrilis : lingua aridiſſima, in medio fuſca : lateribus fuſco-rubra : alvus a ſecunda Decembris naturalis tantum ſemel, ſubinde bis de die ſecedens : urina indifferens : cutis ſicca, rugoſa, laxa, coloris cachectici, viridis. Datur ipſi omni bi-

horio pulv. rad. arnic. dr. j. ß. ut per diem unc. j. ß. absumat.

7 Decembris ulcus denuo gangrænescebat : omnia symptomata ut heri.

8. Decembris ulcus rubet, suppurat: febris est major, sed pulsus fortior, solidior: reliqua symptomata, ut ante.

9. Pulsus vix febrilis, solidus, sat plenus & fortis : lingua lateribus pura, humida: in medio rubella, mollior; oculi vividiores : vires meliores: mens vividior, magis serena.

10. Decembris mane ulcus latum bonum pus dat : facies melius colorata est: pulsus sat plenus, solidus, fortis, vix febrilis: lingua ut heri; noctu bis, de die semel alvum pultaceam deposuit : vires sunt meliores : æger per intervalla pacate dormit & mentis hodie perfecte compos ad interrogata apte respondet : appetitus redit : sitis huc usque pauca : vespere deficiente flor. arnic. decocto mucilago camphorata ulceri applicata est: nocte sequente hæmorrhagiam sat largam denuo passus est, quæ 11. interdiu repetiit, & quam vespere invisens ægrum ex parva arteria nudam tibiam ad palmi circiter distantiam ab articulatione cum ossibus tarsi, perforante oriri cum experto Wallner vidimus:

offi eo loco, ubi sanguis per saltus erumpebat pulv. myrrh. cum alumine inspersum est; ulcus denuo fœtens pulvere camphoræ plumaceolis mucilagine camphorata humectatis excepto deligatum est.

13. Parotis sinistra incipit cum dolore intumescere. 14. ad medii pollicis altitudinem elevata est: circa autem dura, inferius circa angulum maxillæ inferioris mollis: pulsus debilior est, quam heri: absumit hodie medicamenti dr. xv. noctu sat bene dormit.

15. Integre disparuit parotis: lingua solito humidior: magnum appetitum habet æger: ulcus suppurat, ut ante, & pulsus est ut heri.

19. Bis valido frigore & tremore per mediam horam afficitur, dein calor magnus per horam sequitur, copioso sudore ultra mediam horam durante finitur.

20. Sera nocte denuo frigus cum tremore ingruit, durat per bihorium & calor ultra horam, quo remittente sudat: similis paroxysmus 21. circa meridiem accedit: æger multum debilitatur, minus appetit: vespere suscessit, ulcus, non suppurat; æger delirus est: pulsus debilis, parvus, flaccidus; lingua sicca:

æger excrementa inſcius in lectum dimittit.

23. Ulcus denuo fuſcum, ſiccum eſt: minus tamen fœtens; tota tibia valde fuſca, æger valde delirat: ſenſim magis debilitatur: & 27 Decembris veſpere poſt ſextam moritur.

29. Luſtratum eſt cadaver: proceſſus falciformis, poſteriores cerebri lobos dividens, tria oſſicula aſpera milii compreſſi magnitudinis ipſi cerebro impacta continens, ad longitudinem duorum pollicum & ſeſqui pollicis latitudinem in latere ſiniſtro cum pia matre & hac mediante cum corticalibus gyris, ita firmiter concreverat, ut tantum cultro ſeparari potuerit: in latere dextro ſimilis concretio, ſed minus extenſa & abſque oſſiculis aderat: vaſa piam poſteriorum cerebri loborum perreptantia turgidiſſima: in reliquo cerebro nullum vitium deteximus: cerebellum autem erat valde molle & in latere ſiniſtro tota ſubſtantia ipſius ad pollicis latitudinem in mucaginem fuſcam, dilutam abiverat. Pulmones erant ſani: in ſinu & auricula dextra ſanguis grumoſus: in cordis dextro ventriculo polypus magnus, facile in fruſta diſcerpendus: in abdomine pancreas duriſſimum, fragile:

lien totus putrefactus, in liquorem nigrum redactus: vivente tamen ægro nullum unquam adfuerat signum hoc viscus morbo affectum esse: reliqua abdominis viscera sana.

CASUS DUODECIMUS.

OPERARIUS 61. annos natus, 4 Novembris tota die sæpe cum tremore friguit; vespere valde incaluit, & in magnam molem cum profundo dolore intumuit crus dextrum, cui sempervivum contusum applicatum est.

Sequenti die præter dolorem crus profunde occupantem sibi sat bene fuisse ait: cruris autem moles noctu multum increverat & ubique valde rubebat, quare, abjecto sempervivo, mane & vespere cruri fumum aromaticum admovit & intermedio tempore linteo crus texit.

23 Novembris in externa superiori suræ parte parva apertura sponte facta est: unde quotidie aliquid purulenti effluxit: æger de die in diem vires magis perdens, summe emaciatus, doloribus & magna cruris mole territus 6 Decem-

bris ad noſtrum noſocomium curavit ſe veſpere deferri.

7 Decembris crus examinans expertus Walhner cavum ad internam ſuræ partem penetrans detexit, quare, ut puri malæ notæ exitum pararet, in anteriori interna ſuræ parte integumenta uſque ad malleolum diſſecuit: injecta ſunt in ulceris cavum antiſeptica & totum crus iiſdem involutum eſt: præſcripſitque in me abſentia ægro cort. peruv. unc. ß. per diem.

Oſtendit mihi expertus vir 10 Decembris ulcus, cujus labia & cavum fuſco, nigro, livido colore variegata erant & paucam materiam fuſcam ſanie paulo ſpiſſiorem dabant: muſculi gaſtrocnemii, ubi per ſpatium trium circiter digitorum tranſverſorum a poplite deſcenderant, a ſoleo cellulosa conſumpta, uſque ad eum locum ubi in tendinem achillis abeunt, ſeparati erant: tendo ipſe achillis ad tuberoſitatem calcanei uſque a ſubjectis ſibi muſculis ſolutus, & ab illo aliquot faſciculi fibrarum tendinearum ſeparati cum carnoſa illi comite ſolei parte corrupti forcipe ablati ſunt. Cruris tumidiſſimi integumenta a genu ad apicem digi-

torum pedis uſque rubro-fuſca, calore tamen fere naturali prædita.

Æger carnibus conſumptis, viribus exhauſtis, ultimæ ſenectutis faciem præ ſe fert: pulſus flaccidus, valde irregularis, ſæpe intermittens: facies fuſco-viridis: oculi lividi, valde concavi; reſpiratio ſat bona: functiones naturales vix læſæ: ſomnus paucus. Dantur ipſi per diem pulver. rad. arnic. dr. vj. ſaturatum arnic. florum decoctum in cavum ulceris injicitur, eodem utrimque tegitur & involvitur totum crus.

12. Crus minus tumidum eſt: coloris minus mali; ulcus pus ſubalbum, tenue dat.

13. Pus eſt album, ſpiſſum, vix amplius fœtens: carnium color rubellus: facies lætior, vires meliores: pulſus ſolidus, fortior: appetitui aucto major ciborum copia concedi debet.

15. Cum omnia depurata ſint, & crus valde collapſum, coloris naturalis, loco decocti flor. arnic. pro deligatione ſcopo ſarcotico mucilago camphora ſaturata adhibetur.

19. Pus male olet: tenuis eſt: flaveſcit: color carnium ad fuſcum accedit: tendo achillis denuo gangræneſcit: pulſus denuo flacceſcit, ſumme inæqua-

lis est, & frequentius intermittit. Datur ipsi pulv. rad. arn. unc. j. per diem & lactis mens. ß. incipit quotidie absumere.

22. Ulcus fere totum siccum, fuscum; ab inferiore parte tendinis achillis multa filamenta sicca abscedunt. Æger valde debilis est, delirus; præter rad. arnic. datur ipsi quotidie camphoræ dr. j.

Æger sensim magis debilitatus 27 Decembris vespere moritur.

29. Cadaver lustratur; dura mater invenitur sana; piæ matris vasa sanguine supra hæmisphærium cerebri dextrum valde turgida, interna piæ matris facies ruberrima, tota quasi sanguine intincta: circa medium cerebri hæmisphærium concretio piæ matris cum cortice cerebri, cujus gyri etiam inter se connati, granulosa, secundum sinum longitudinalem utrimque pollicem lata, ad trium circiter pollicum Parisinorum longitudinem versus lobos posteriores extensa: inter gyros posteriores lobi dextri cerebri hinc inde sanguis extravasatus; omnes ventriculi cerebri aqua limpida pleni; plexus choroidei denso hydatidum laticem tenuem continentium agmine tota sua longitudine obsiti.

In pectore pulmones sat boni; peri-

cardium aqua contenta distentum; cor laxum, parvum, pallidum, maceratum, rugosum; duæ valvulæ aortæ ossificatæ. In abdomine hepar magnum extus & intus gryseum; bilis multa, flava, tenuis; lien sanus margine superiori bis, & media parte anteriori semel, profunde crenatus; omenti membranæ consumpto omni adipe solæ residuæ; mesenterium omnis quoque adipis expers innumeras glandulas, omnes scyrrhosas oculis sistit; pancreas duplo longius quam solet inveniri, insulatim durum, scyrrhosum; reliqua viscera sana.

Casus Decimus tertius.

VIRO toroso 75. annos nato, nocte primæ ad secundam Decembris sponte orta est macula livida in parte anteriore cruris dextri; circa mediam tibiam crus totum intumuit, durum evasit; 8 Decembris sponte apertum, ubi primo macula livida apparuerat, saniem fuscam dedit. 10 Decembris ad nostrum nosocomium delatus est.

Livor palmum circiter a genu incipiens usque ad pedem totum crus duplo crassius sinistro occupabat; epider-

mis in ſura & anteriore cruris parte in bullas elevata erat, quarum multæ jam ſeparatæ erant, relicta cute nuda, hinc inde nigra, alibi livida; crus frigeſcebat; pulſus erat ſat plenus & fortis; vires adhuc bonæ.

Expertiſſimus Walhner ulcus longitudinaliter dilatavit, ut medicamentis aditus in ſinus hinc inde ſub integumentis decurrentes pateret; mucilagine camphorata ulcus & totum crus deligavit; data eſt ægro ſexies in die pulveris rad. arnic. dr. j.

12 Decembris totum crus colore obſcure rubro præditum multum detumuit, molle eſt; ulcus minus fuſcum, loco ichoris, pus tenue ſubfuſci coloris dat.

15. Ulcus, totum purum, pus copioſum optimum dat. Ægro valde appetenti major ciborum copia conceditur.

17. Poſt prandium bono cum appetitu ſumptum febricitare cœpit & amiſit appetitum: continuavit leniter febricitare uſque ad 22 Decembris, qua illum febris expertem, animi magis alacris inveni, & ulcus, quod per quatuor dies pus tenue dederat nunc ſpiſſiori pure iterum tectum; hodie incipit integram unciam radic. cum vino auſtriaco

ſumere, quibus non obſtantibus ulcus ſenſim magis ſerpit : tibia denudatur. Æger 26 Decembris veſpere multum febricitat : ſequentibus diebus febris continua manet, & veſpere fere ſemper eadem hora exacerbatur : ulcus denuo pus flavum dat, & æger appetitu carens valde moroſus, triſtis eſt.

2 Januarii miſſa fit arnicæ radix & datur ægro pulv. cort. peruv. elect. unc. j. diei ſpatio abſumenda : ſic per tres dies continuavit.

5 Januarii inveni ægrum febricitantem ut ante, valde debilem : totum ulcus nigrum, ſiccum tantum hinc inde paucam ſaniem dat : integumenta reſidua cruris fuſca ſunt : tota tibia ad longitudinem. 6. pollicum Pariſinorum, excepta plaga floreni magnitudine, anterius nuda : æger a cortice pondus circa præcordia patitur : redditur illi prior radic. arnic. doſis & miſſus fit cortex : ulcus, ut in principio, pergit deligari.

7 Januarii gangræna non videtur ulterius ſerpere : ulcus totum humidum eſt, ſanioſum, fuſcum. Datur ipſi octies in die pulveris rad. arnic. dr. j. ß. quam bene fert.

9 Januarii ulcus denuo ubique pus

tenue, fœtidum dat, quod ſenſim melius factum, 14. ſpiſſum, album invenitur: pulſus eſt collapſus, apyretos, ſat plenus & fortis, reſpiratio naturalis: vires meliores: ſomnus ſat bonus; appetitus manet deletus; alvus ab initio morbi naturalis; ſitis pauca.

Continuat ſic ſe habere æger uſque ad 21 Januarii, qua illum mane multum debilitatum cum pulſu parvo, molli, irregulari invenimus; facie collapſa, pallida, & ulcere minus bene ſuppurante.

Initio Februarii ad omnia indifferens cum pulſu parvo, tardo, lento, molli; reſpiratione rara; leni delirio medicamenta recuſavit; a biduo vinum, quod ad panem humectandum ipſi porrigebatur, pariter recuſat; ſenſim magis magiſque debilitatur; placide continuo delirat.

15 Februarii mane hora tertia placide expirat; ulcus adhuc aliquam humiditatem ſervans non fœtet; 16 Februarii ſectioni anatomicæ cadaver ſubjicitur.

Aperto cranio invenimus inter piam & duram matrem; & ſub pia matre ubique inter gyros cerebri aquæ rubellæ magnam copiam; corticem & medul-

lam cerebri maceratam, flaccidissimam, & utramque substantiam pallide fuscam; omnes cerebri ventriculos aqua plenos; processus choroideos hydatidibus variæ magnitudinis valde obsitos; inter tentorium & cerebellum multam aquam: cerebellum pariter multo mollius, quam solet inveniri.

In pectore pulmones sanissimos, collapsos; mediastinum valde pinguæ; pericardium pinguedine obsitum, aqua limpida plenum; cor magnum, pingue; ex sinu dextro concretio polyposa in ventriculum pergebat, inter columnas cordis ubique parietibus firmiter adhærens; in ventriculo sinistro, trunco & initio ramorum aortæ sanguis grumosus, compactus, in arteriis in formam rotundam configuratus erat; in abdomine hepar magnum, coloris extus cinerei, intus fere naturalis; lien magnus quatuor ossicula irregularia lineam lata, circiter duas lineas longa, crenata in sua membrana continens, in magma pultaceum, tenue, argillacei fere coloris totus resolutus; ventriculus intus & extus naturalis; reliqua viscera sana.

Tibia divisa exhibuit cavum periosteo suo orbum; os interne cariosum,

medullam totam in pultem tenuem, nigram immanis fœtoris redactam; hic probabilius prima fuit morbi origo.

COROLLARIA.

VALDE magnam radicis arnicæ dosin absque incommodo diu ferunt ægri putridis morbi affecti: atque in nullius eorum, qui magnam dosin sumpserant, cadavere inventus est ventriculus vel minime læsus.

Fomite putrido etiam magno in corpore præsente & ita incluso, ut per partes absorberi quidem & massæ humorum misceri possit, nullo modo vero e corpore integre eliminari valeat, ægros diu servat in vita, humores contra resorpti putridi vires deleterias muniendo.

Cæterum hi casus confirmant, quæ ex binis præcedentibus capitibus deducta sunt corollaria, docentque, putridam quidem acrimoniam a radice arnicæ vinci: non autem omnem aliam, quæ in corpore præexstitit, & putredinis forte causa fuit: talis enim acrimoniæ correctio aliis ipsi oppositis remediis tentari debet.

FORMULÆ.

N. j. ℞. Flor. arnic. unc. j.
Infuſ. ſ. q. aq. fervidæ per $\frac{1}{2}$. hor. vaſe clauſo dein per medium $\frac{1}{4}$. hor. ebulliant. colat. lib. ij.

Adde

Syr. capill. vener. q. ſ. ad gratiam.

M.

S. omni bihorio diei ſumat unc. ij.

N. 2. ℞. Flor. Arnicæ unc. j.
Inf. cum aq. fervid. q. ſ. per $\frac{1}{2}$. hor. vaſe clauſo colat. lib. ij. adde ſyr. flor. chamom. unc. ij.

M.

S. uſus ut prioris.

NB. His binis infuſis talia ſecundum indicationem addi poſſunt, quæ & medicamentum gratius blandiuſque reddant, & nimiam in ventriculo fermentationem moderentur, ac ſubinde talia addi debent, ut ægri præcipue delicatuli facilius ferant & libentius ſumant.

N. 3. ℞. Pulv. flor. arnic. dr. vj.
Melliſ. q. ſ.
M. fiat electuarium molle.
S. Bidui ſpatio abſumat.

N. 4. ℞. Pulv. flor. arnic. dr. ix.
Mellis. q. s.

Ut fiat electuarium molle bidui spatio absumendum.

Sic hoc medicamentum, quod valde efficax est, frequenter ægris nosocomii, ut parcerem expensis, quæ alias sat magnæ sunt, exhibui: melli substitutus est syrupus aliquis, ubi ægri mel non ferebant, & si medicamentum hac forma recusabant alia methodo ipsis exhibebatur.

N. 5. ℞. Flor. arnic. dr. ij. coq. per $\frac{1}{4}$. hor. cum aquæ q. s. vase clauso. Colat. unc. v.

Adde
Aq. cinn. bugloss. dr. j.
Succi citri dr. ij.
Syr. capill. vener. unc. ij.
vel etiam unc. iij.
M.

S. omni sesqui-hora vel bihorio duo cochlearia.

Hoc vel simili modo infantibus 4 annorum usque ad 7 & 8. ætatis annum febribus intermittentibus affectis gratum reddidi medicamentum.

N. 6. ℞. Folior. arnic. unc. ij.
Coq. c. aq. q. s. per $\frac{3}{4}$. hor.
Colat. lib. j. adde

Syr. rabes. unc. ij. vel unc. iij.

M.

S. diei spatio divisis dosibus absumat æger.

Hoc medicamentum, licet in morbis putridis efficacissimum, nullum ægris incommodum parit, & omnes facile sumunt.

N. 7. ℞. Pulv. radic. arnic. unc. ij. digere in phiala alta balneo arenæ adaptata, exacte clausa, per 12. horas cum aq. s. q. colat. unc. xxx.

Adde syr. alth. unc. iij.

M.

S. sumat æger omni sesqui-hora vel omni bihorio unc. ij. vel unc. iij. prout casus majorem vel minorem vim medicamenti antiseptici & roborantis exigit.

Huic infuso succus citri, acetum, spiritus vitrioli vel vinum ad mutandum saporem, si statui ægri conveniant, addi possunt; vel radix in mero vino eodem modo infundi, ac in aqua infusa est.

APPENDIX

In quinque Paragraphos divisa.

EXPERIMENTA de Putrefactione & de Arnicæ præcipuorumque cognitorum antisepticorum variis Encheirisibus inter se comparatorum virtute in substantiis animalibus vita orbis putredinem remorante, ac in iisdem jam natam corrigente, subjunctaque cuilibet paragrapho, pauca Corollaria continens.

APPENDIX.

§. I.

PUTREFACTIO, SIVE *FERMENTATIO PUTRIDA.*

Feliciter peractæ variorum putridorum morborum curæ nullum quidem de magna vi antiseptica arnicæ ægris exhibitæ dubium reliquerunt : cum autem plantam ditionum austriacarum & plurium germaniæ regionum incolam, præcipuorum exoticorum medicamentorum vires in corpore humano æquantem, & multis in casibus superantem non leve emolumentum saluti ægrorum & publicæ œconomiæ allaturam sperem ; nihil quod vires ipsius magis evidentes reddere possit, negligere volui ; atque Illustris celeberrimæ Societatis Regiæ scientiarum Londinensis præsidiis, Doctissimi *Pringle*, cui Medicina plurima & Doctrina & utilitate plena debet, methodum secutus, me ad ulterius ipsius vires patefacientia experimenta instituenda accinxi : etenim prima intentio

mihi fuit, an arnicæ partes viribus vitæ non adjutæ per ſe putredinem corrigerent? probandi: quibuſdam vero experimentis de illarum, etiam extra corpus humanum antiſepticitate convictus, eas cum præcipuis antiſepticis comparare, doctrinamque illuſtris *Pringle* a celeb. & doctis viris Macbride & Gaber illuſtratam, ulterius progrediendo, ampliare, & vires antiſepticorum ſub variis encheiriſibus inter ſe comparatorum ulterius & exactius determinare conatus ſum. Ut facilius & ſecurius de ſubſtantiarum putreſcibilium a putredine præſervatione, & putridarum ope medicamentorum correctione judicare poſſem: experimenta, quæ ſenſibus propriis, & modum, quo partes animales ad experimenta adhibenda putrefiunt, & fermentationis putridæ producta, quantum fieri poteſt, patefierent, præmiſi. Veritatem unice quæro, contentus, ſi hi labores mei alicujus utilitatis ſint, & libenter a quovis qui naturæ penetralia propius acceſſerit, corrigendus.

EXPERIMENTUM I.

BINIS hominibus ob plethoram nimiam mittitur ſanguis : cuivis educuntur ſanguinis circiter unc. xij. cujuſlibet ſanguis in ſeparatum vitrum fluit : quod ſubere clauditur : & latum ac pollicem altum vitri collum circum & ſupra epiſtomium ad ſeſqui pollicis altitudinem argilla madefacta tegitur : rimæ exſiccatione factæ nova argilla implentur, donec nulla amplius fiat : vaſa ſtant in calore ut plurimum 90. graduum ſecundum thermometrum Fahrenheitianum, quo ad omnia ſequentia experimenta uſus ſum, menſurato.

4. Die ſanguis in utroque vaſe incipit fermentare.

5. Die vivida fermentatio adeſt ; initio ſextæ diei contentus in uno vaſe ſanguis, relictis craſſis grumis, in cucurbitam B. M. inſidentem per alembicum deſtillatus dedit ſpirit. dr. iv. reliquum in maſſam ſolidam, pallide flavam abivit.

Hic ſpiritus cum ſpiritu vitrioli ſubtilem, ſed attento oculo manifeſtam effervеſcentiam, ſuperficiem forma pul-

veris tenuis ſat diu petente aëris nubecula ſubit. Sanguis alterius vaſis continuavit vivide fermentare uſque ad 16. a miſſione diem : dein fermentatio ſenſim minuta 20. die penitus ceſſavit : qua finita ſanguis eodem, ac prior, modo deſtillatus ſpiritum dedit, qui ſtrepitoſam, ſpumoſam, & fumantem cum acidis effervefcentiam ſubivit : caput mortuum paulo minus tenaciter cohærebat, quam prioris ſanguinis.

EXPERIMENTUM II.

SANGUINEM tribus hominibus pheuritide affectis miſſum valde phlogiſticum in tribus vaſis rite obturatis aſſervavi.

Sub finem tertiæ ab aſſervatione diei ſanguis in omnibus vaſis incipit fermentare. 5. Die valde fermentant : qua elapſa ex uno vaſe, ubi fermentatio omnium vividiſſima & grumi craſſi in & ſupernatant, pars fluida, relictis grumis, in parvam cucurbitam immiſſa deſtillationi ſubmittitur : ſpiritus inde eductus cum ſpiritu vitrioli ſat vivide effervefcit, & colorem ſyr. violar. in pallide viridem mutat.

16. Die poſt ſanguinis miſſionem in

ſecundo

ſecundo vaſe ceſſavit fermentatio : ſanguis unc. x. circiter æquans, ut prior, deſtillatus eſt : in recipiens tranſierunt ſpirit. dr. ix. gr. xx. qui affuſo ſpirit. vitrioli cum ſtrepitu & multa ſpuma efferveſcit, & ſyr. violar. magis viridem reddit, quam prior ; caput mortuum tenaciter cohæret.

Sanguis tertii vaſis qui maxime phlogiſticus erat, uſque ad 24. ab aſſervatione diem continuat fermentare. Poſt fermentationem per 4. dies in eodem ac ante calore, relinquitur, dein deſtillatur : circiter eadem ac ex præcedenti ſpiritus copia obtinetur : qui & efferveſcentia cum acidis & mutatione coloris ſyr. violar. multo magis alcalinum ſe eſſe demonſtrat, quam præcedens : caput mortuum paulo minus tenaciter cohæret, quam præcedentis.

EXPERIMENTUM III.

SERI a ſanguinis phlogiſtici valde compacta placenta ſeparati unc. x. in vaſe conoïdeo rite clauſo aſſervavi.

6. Die ſedimentum copioſum puriforme vaſis fundum occupat : incipit

fermentatio, quæ feptima die vividiffima eft.

10. Die continuante vivide fermentatione major pars deftillatur : fere tota maffa in coagulum abit : qui inde educitur fpiritus fubtilem effervefcentiam, denfo tamen aëris forma pulvifculi tenuiffimi ultra horæ minutum fuperficiem competente agmine manifeftam fubit : colorem vero fyrupi violarum parum mutat.

13. Die refiduum ferum ceffat fermentare : valde viride & turbidum eft : & multum fedimentum puriforme depofuit.

16. Minus turbidum eft : fenfim aucto fedimento magis clarificatur.

19. Prius agitato vafe totum refiduum ferum in parvam cucurbitam immiffum deftillatur, quamdiu in lagenulam recipientis vices agentem aliquid tranfit : obtinetur fpirit. unc. j. qui ftrepitofe cum fpiritu vitrioli effervefcit, & fyrupum violarum fere æque viridi colore tingit ac fpirit. fal ammon. reliqua maffa fub prima æque ebullitione in coagulum, albuminis ovi inftar abivit.

EXPERIMENTUM IV.

SERI ſanguinis valde phlogiſtici a placenta compactiſſima nullum globulum rubrum dimittente ſeparati unc. vj. in lagenam ſphæroïdeam quæ circiter liquidi unc. ix. capere potuiſſet, infudi: placentam ejuſdem ſanguinis unc. vij. ponderantem in vas ordinarium vitreum immiſi: vaſa rite obturata & ſtrato argillæ tecta in ordinario cubiculi mei calore relicta ſunt: ſerum brevi ſedimentum puriforme incœpit deponere & parum ſpumeſcere: motum autem inteſtinum (probabiliter, quia vaſis figura minus apta erat ad motum fermentatorium viſui ſiſtendum) nullum obſervari. Poſt 30. dies deſtillatione per alembicum ſpiritus putridi unc. j. gr. xxx. obtinui. Reliquum in coagulum compactum pallide vireſcens abiit: ſpiritus 15. aquæ partibus dilutus pacate, manifeſte tamen cum acido vitrioli adhuc efferveſcit: 18 aquæ partibus mixtus cum acido nullum amplius efferveſcentiæ ſignum dat.

Placenta magna ex parte diſſoluta 10. ab aſſervatione die incœpit viſibili-

liter fermentare : continuavitque per 15. dies. Post 30. dies fermentatione jam a 5. diebus finita per alembicum spirit. unc. ij. ß. qui 18. aquæ partibus dilutus cum acidis adhuc manifestum effervescentiæ signum nubecula pulverulenta superficiem liquidi petente dat : pluribus aquæ partibus admixtus ab adfuso vitrioli acido nullam mutationem oculo sensibilem patitur. Caput mortuum siccum & fuscum erat, in tenues massulas friabiles dissolutum.

EXPERIMENTUM V.

BILIS humana in lagena rite obturata per 20. dies asservata ; dein destillata spiritum dat, qui cum acidis vivide effervescit : & 8. aquæ partibus dilutus adfuso guttatim vitrioli spiritu manifesta adhuc effervescentiæ indicia exhibet. Hoc experimentum aliquoties cum bile variæ consistentiæ repetii : patuitque bilem, quo spissior est, eo magis alcalinum spiritum exhibere : nunquam autem oculo patentem fermentationem subire.

EXPERIMENTUM VI.

CARNIS bovis triduo ante mactati in frustula dr. ij. & dr. j. dissectae unc. v. in vas vitreum immisi: adfusis aquae puræ unc. iv. vas subere exacte obturatur: & superposito denso argillæ madefactæ strato in calore fere continuo 80. gradus thermometri fahrenheitiani superante relinquitur.

8. Die caro valde tumida superiora tenet, multa spuma tecta.

Elapsis ab asservatione 15. diebus liquidi carnem denuo subsidentem ambientis unc. iv. more solito destillatæ sunt, donec dr. iv. ß. spiritus foetidissimi in recipiens vasculum transierint: hic spiritus vehementi effervescentia cum acidis videtur spiritum C. C. si non superare, saltem æquare: 40. aq. partibus dilutus adhuc nubeculæ pulverulentæ forma multum aeris adfuso spiritu vitrioli ad superficiem mittit: 50. demum aquæ partibus mixtus nullum amplius effervescentiæ signum prodit.

EXPERIMENTUM VII.

Carnis bubulæ in fruſta dr. ij. diſſectæ unc. ij. dr. vj. adfuſa aqua in vaſe vitreo ſubere tantum clauſo per 54. dies commiſſæ ſunt. Vas primis 12. diebus in cubiculo calefacto ſtetit : dein ob fœtorem ad alium locum ubi mercurius in thermometro ſupra punctum congelationis 5 vel 6 ſubinde pauciores gradus aſcendebat remotum eſt : ibi per 21 dies putrida effluvia continuavit exhalare : dein vas ad cubiculum calidum denſo argillæ ſtrato ſuberi ſuperpoſito ut exhalatio ulterior impediretur, tranſlatum per 21 alias dies ibi relictum eſt : quibus finitis liquidum carnem ambiens, & ex carne valde flaccida expreſſum, ſecundum menſuram unc. iij. ß. æquans, per alembicum deſtillatum eſt. Prima liquidi unc. ß. in ſeparata lagenula collecta eſt : 2. ſemi-uncia iterum. 3. Lagena roſtro alembici applicata manſit quamdiu gutta liquidi prodiit : quod in hac unc. j. ponderabat : ſic obtinui liquidi fœtidiſſimi unc. ij. primum 30. aq. partibus dilutum cum acidis manifeſtam oculo at-

tento efferveſcentiam ſiſtit : ſecundum 24. & tertium 12. tantum additis aquæ partibus eandem efferveſcentiam ſubeunt ac primum.

COROLLARIA.

Ex hiſce experimentis concludi poſſe videtur.

1. Sub putrefactione omnium partium animalium ſalem alcalinum generari.

2. Sanguinem valde facile in fermentationem putridam ruere , dum ſero ſuo dilutus eſt.

3. Alcali poſt fermentationem non diu continuatam in ſanguine putreſcente jam adeſſe : licet paucum de craſſamento diſſolutum ſit.

4. Alcali quantitatem ſub motu inteſtino putrefactorio de die in diem majorem fieri.

5. Finita etiam per plures dies fermentatione immutatum in ſubſtantia putrefacta permanere : ſi vas rite clauſum ſit.

6. Craſſamentum ſanguinis plus ſpiritus putridi illumque magis alcalinum ſuppeditare , quam illius ſerum.

8. Carnem omnium maxime alcalinum ſpiritum putrefactionis ope ſuppeditare : bilem vero omnium minime.

9. Male concludi de abſentia ſalis alcalini in ſubſtantiis putreſcentibus ob defectum efferveſcentiæ cum acidis : nam ultra modum dilutus ſpiritus alcalinus non amplius efferveſcere poteſt, licet fœtor alcali præſentiam, pluſquam ſatis eſt, continuet manifeſtare : adhuc multo minus negari poteſt alcali præſentia ob defectum mutationis coloris cærulei ſuccorum vegetabilium in viridem : nam dum alcali non ultra modum dilutum eſt, ab adfuſis acidis motum efferveſcentiæ adhuc obſervat attentus oculus, dum vix mutationem coloris in ſuccis cæruleis advertit.

10. Valde probabile eſſe alcali in ſubſtantia putreſcente generari, quamprimum incipit fœtere ; licet experimentis chymicis ob nimis parvam copiam patefieri nequeat.

11. Sanguinem phlogiſticum æque putreſcere, ac non phlogiſticum : atque fermentationem putridam in illo diutius durare quam in hoc.

12. Quamdiu ſubſtantia animalis non eſt integre in ſua principia reſoluta, illam avolantem forte ſalem, novi rege-

neratione resarcire : ut patet septimo experimento, ubi non obstante valde diuturna spiritus putridi exhalatione liquidum tamen valde alcalinum obtentum est, quod procul dubio multo magis alcali saturatum obtinuissemus, si exhalatio impedita fuisset.

13. Spiritum ex liquido carnem putridam ambiente obtentum nulla aeris fixi ab aliis corporibus educti admixtione indigere, ut vehementer cum acidis effervescat.

§. II.

PRÆSERVATIO CARNIUM A PUTREDINE.

EXPERIMENTUM VIII.

VIGESIMA tertia Octobris anni 1773. quatuor vasa vitrea conica, quaquaversum hyemali tempore bulbi narcissorum, hyacinthorum &c. aqua impletis superponi solent, ut præmatura vegetatione flores producant, sumpsi: (*a*) in quodvis horum ejusdem carnis bubulæ frustum æqualis figuræ dr. ij. ponderans immisi: dein primo vasi pulver. cort. peruv. elect. dr. ij. Secundo pulver. rad. arnic. dr. ij. & tertio pulver. florum arnic. dr. ij. additæ sunt. Quarto nihil. Dein in quodvis vas aquæ calidæ unc. viij. in-

(*a*) Per totum horum experimentorum decursum talibus vasibus usus sum, ubi alia adhibui, monui.

fusæ sunt: ut media circiter vasorum pars vacua maneret: vasa charta manu collis vasorum appressa tecta sunt, & hoc finito in cubiculo moderate calente media undecima matutina relicta sunt.

24. Octobris contenta lagenæ N. 4. sive exemplaris mane nihil putridi exhibent: quarta autem pomeridiana fœtor adest, & paucum sedimen album in vasis fundo: deferuntur omnia vasa in meum cubiculum.

Calor a 70. ad 90. thermometri gradum sæpe ascendebat & sæpius 8. æquabat. (*a*)

25. Exemplaris liquidum rubet; valde fœtet.

26. Color ruber in flavum mutatur: pellicula pinguis, splendens liquidi superficiem occupat. 27. minor fœtor: 28. totum liquidum viride est; sedimen album flocculentum inæquale habet & valde fœtet. 29. Pellicula superficialis bullis flavis cæruleis, purpureis variegata est: omnia fere in eodem statu manent usque ad 2. Novembris, qua mane liquidum fermentans, carnem

(*a*) In hoc caloris gradu, nisi quando aliter notatum est, omnia hæc experimenta facta sunt.

ſupernatantem, ſpumam ſupra liquidum nunc fuſcum, totum vas implentem inveni.

3. Novembris tantum ad latera vaſis paucum ſpumæupereſt : liquidum ut heri fuſcum : caro adhuc ſupernatat : ob ingentem quem ſpargit fœtorem, evacuatur lagena.

Vas corticem cum carne continens 31. Octobris incipit per vices auram putridam, dum apertu efflare, quæ vaſe per unum vel duo horæ minuta, aperto vel agitatione vaſis diſparet.

9. Novembris liquidum valde ſpumat, fermentat, continuo fœtet. 10. ſpuma & fœtor ut heri, caro ſupernatat. 11. ſpuma diſparet : caro in ſuperficie manet, continuans fœtere uſque ad 19. Novembris, qua ad fundum cadit fœtore multum minuto : qui tertia Decembris valde parvus erat : lagena dein evacuata eſt.

Vas cum radice arnicæ 10. Novembris in ſuperficie liquidi limpidi tenuem pelliculam habet albam : odor gratus quotidie invenitur uſque ad 20. Novembris, qua & liquidum & caro odorem aceſcentem habet. 22. Novembris mucidum aeris per aliquod tempus non renovati ſpirat odorem, caro autem

adhuc firma eſt. 24. mixtura incipit fermentare; caro laxa eſt; acidum ſpirat. Prima Decembris fermentatio eſt vivida, ſera veſpera caro ſupernatat; odor acidus putrido mixtus valde nauſeoſus. 3. Decembris caro adhuc ſuperficiem tenet: odor minus fœtidus: evacuatur vitrum.

Mixtura cum pulvere florum 10. Novembris incipit fœtere. 20. multum fœtet: caro adhuc conſiſtentiam naturalem habet. 24. laxa eſt caro: mixtura fermentat: fœtet ut ante. 3. Decembris fœtor charta tantum tecto vaſe effluviis putridis diſſlatus, ut in duobus aliis vaſis minutus eſt: purgatur vas.

EXPERIMENTUM 9.

DECIMA ſeptima Novembris veſpere, ne forte ſpontanea cortic. rad. & flor. arnicæ degeneratione deceptus phœnomena apparentia putredinis carni immerito tribuerem, cujuſvis dr. ij. in ſeparatis lagenis aq. calidæ unc. vj. affudi: in ſeptem alias ſeparatas lagenas cujuſlibet ſequentium cum eadem aquæ quantitate infudi dr. ij.

N. 1. Pulv. cortic. peruv. elect. dr. ij.

N. 2. Rad. arnic.

N. 3 Flor. arnic.

N. 4. Rad. contrajervæ.

N. 5. Valerianæ.

N. 6. Serpentariæ virg.

N. 7. Flor. chamom.

In quodlibet horum septem carnis babulæ consistentia & substantia æquale frustum quantum fieri potuit in omnibus ejusdem magnitudinis & figuræ dr. ij. exacte ponderans filo alligatum immisi; vasa dein charta circum cujusque vasis collum deorsum compressa tecta sunt, & in mensam in medio cubiculo stantem ita disposita, ut omnia eundem a fornace calefacta caloris gradum reciperent, & æquale refrigerium aperta porta vel fenestra experirentur: calor cubiculi fere toto experimenti tempore ultra 90. gradum sustentatus est.

18. Novembris.

Caro in omnibus vasis, excepta illa, quæ in chamomilla hæret, & valde flaccida est, firma invenitur.

19. Novembris.

N. 2. Spuma circum latera vasis adest: bullæ aeris superficiem petunt. N. 3. valde spumat, fermentat, pulvis fere totus in superficie. N. 4. paucam spumam in superficie habet. N. 5. Pelli-

cula pinguis liquidi superficiem tegit. N. 6. spuma in superficie liquidi, vasis latera crusta pingui obducta. N. 7. Fermentat ut N. 3.

20. Novembris.

N. 2. Circum vasis latera multæ bullæ aereæ, motus intestinus adest: bullæ aereæ confertæ circum vasis latera, liquido paulisper moto densum tenuium bullularum agmen superficiem petit: in exemplari tenuis pellicula, alba, abrupta liquidi superficiem tenet. N. 3. Caro subsidens: motus fermentatorius magnus. Exemplar pelliculam pinguem coloris ferrei in superficie habet; non fermentat. N. 4. hinc inde bullulæ aeris in superficie. N. 5. Bullas aeris circa vasis latera habet; leniter motum liquidum multum aeris sursum mittit. N. 6. Pelliculam pinguem pallidam in superficie liquidi habet; spumam multam circa vasis latera: moto vase bullæ aeris magnæ, multæ superficiem petunt. N. 7. Fermentatio vivida, quasi ebulliret infusum: caro in fundo vasis manet.

21. Novembris.

N. 2 Motus intestinus minor. N. 3. Mane refrigerato per noctem cubiculo in quiete erat: agitato vase & calore cubiculi motus intestinus ressuscitatus

vespere adhuc continuat. N. 4. Insulæ pingues, pisi magnitudine superficiem liquidi tenent : moto vase aer multus superiora petit. N. 5. Vasis parietes interni crusta alba, pingui obducta sunt : a levi motu multæ aeris bullæ extricantur : membranulæ multæ pingues in pulveris superficie. N. 6. liquidi superficies pingui densa argentei coloris pelle tecta est : a levi motu multi pariter aeris adcensus. N. 7. Fermentatio pergit esse vivida.

22. Novembris.

N. 2. & N. 3. Cessavit motus intestinus utriusque odor multo gratior est quam ante fermentationem. Exemplar cortic. peruviani pelliculam albam maculis flavis interstinctam in superficie liquidi gerit : radicis arnicæ valde gratum odorem habet : florum infusum grati quoque odoris est, & particulas aliquot parvas, albas in superficie habet. N. 4. Turbatur liquidum : illi pellicula pinguis densa supernatat : odor tamen amœnus est, & nullus amplius aer sub leni agitatione extricatur. N. 5. Motus intestinus nullus ; pelliculæ latæ numerosæ in liquido suspensæ sunt. N. 6. moto vase multus aer extricatur pellicula densa liquidi superficiem tegit :

latera, vasis spuma multa occupat: caro fusca, & quæ in omnibus aliis vasis firmitatem variam habet, in hoc valde flaccida est. N. 7. leniter adhuc fermentat: odor multo amenior est ac in principio.

23. Novembris.

N. 1. Caro valde aspera contracta est, superficiem liquidi aliquot particulæ mucidæ albæ tenent. N. 4. Præter membranam pinguem in superficie liquidi odorem acescentem habet: caro muco tecta est & flaccida. N. 5. Floccos copiosiores in liquido suspensos habet: caro firma mucagine tecta, acidum spirans. N. 6. Spuma lurida, caro flaccida, foetens. N. 7. Odor adhuc est gratus, pellicula pinguis in superficie: caro valde flaccida.

24. Novembris.

N. 1. Liquido particulæ mucidæ majores supernatant: caro mucidum habet odorem: exemplar vero acescit. N. 2. Odor optimus sicut & exemplaris: caro firma, solida. N. 3. in liquido aliquid pulveris suspensum est: subin aeris bullulæ superficiem sponte petunt: caro minus firma ac in radice, eandem consistentiam habens ac dum imposita fuit.

N. 4. Spuma latera vasis occupat:

pellicula reliquam ſuperficiem tegit: flocculi multi liquido innatant: aeris tenues bullulæ moto parumper vaſe denſo agmine aſcendunt: caro flaccida, pallida, olfactui quid putridi offert. N. 5. heſterna corruptionis ſigna augentur. N. 6. Fermentat leniter: caro ſupernatat flaccidiſſima, fœtens, & pellicula pinguis, denſa interrupta. N. 7. Odor mixturæ & lotæ flaccidiſſimæ carnis acetum vappidum referens: bullæ aeris per intervalla ſponte extricatæ exſurgunt.

25. Novembris.

N. 4. Multus aer extricatur: caro ſenſim magis corrumpitur. N. 5. Fermentat: caro fœtet. N. 6. Caro in ſuperficie liquidi prioribus magis fœtida.

26. Novembris.

N. 1. Ut nudius 3. N. 2. Caro firmior quam numero primo. N. 3. Ut ante. N. 6. Caro adhuc ſuperficiem tenet.

27. Novembris.

N. 3. Caro multo laxior eſt, quam dum impoſita fuit. N. 4. Supernatat caro: odorem ex acido putridoque mixtum ſpirans: reliquam liquidi ſuperficiem cruſta mucida, rugoſa tegit. N. 5. Caro pariter ſupernata: eundem ac N. 4. odorem habet: fœces multæ

in superficie liquidi. N. 6. Caro subsidet valde fœtens, œdematosa. N. 7. Multa mucedo in superficie liquidi: odor carnis & infusi mutatus.

29. Novembris.

N. 1. Caro œdematosa, vestigii digito impressi tenax, odoris extranei. N. 2. Caro firma. N. 3. Caro mollis digitis pressa foveam non retinet. N. 7. Caro œdematosa, digito impressi vestigii tenacissima, putridum redolens.

1. Decembris.

N. 1. Carnis & mixturæ odor ingratissimus, non describendus: exemplar saporem acidum linguæ cum adstringentia imprimit, corticem minus redolet. N. 2. Odor gratus, penetrans, ut in exemplari. N. 3. Odor saturatior & penetrantior ac in exemplari. N. 4. & 5. caro adhuc supernatat: nullus amplius motus intestinus.

2. Decembris.

N. 1. Ad minimum vasis motum aeris bullæ cum particulis pulveris ascendunt: liquidi color, qui in exemplari adhuc fuscus est, pallescit.

3. Decembris.

N. 1. Fermentat, vix amplius corticem redolet.

4. Decembris.

N. 1. Motus inteſtinus ceſſavit: caro tumida, œdematoſa, mollis, odoris ingrati. N. 2. Caro firma, non tumens, odoris grati. N. 3. Odor bonus, caro laxa quidem, ſed non tumida: N. 7. Odor eſt vere putridus: caro ſupernatat: hinc cum numeris 4. 5. 6. evacuatur lagena.

6. Decembris.

N. 1. Liquidum & caro odorem vere putridum ſpirant: exemplar odorem debilem corticis cum aceſcente adhuc exhalat: N. 2. Carnis & liquidi odor gratus: caro parum intumeſcit: N. 3. Caro tumet: mucedo multa ſupernatat: odor carnis & liquidi mucidus, qui in exemplari eſt adhuc gratus, fortis.

7. Decembris.

N. 3. Mediam liquidi ſuperficiem cruſta mucida tegit: latera vaſis ſpuma occupat: ad minimum vaſis motum denſa bullularum cohors ſuperficiem petit pulverem ſecum abripiens: odor carnis eſt, ſicut aeris diu ſtagnantis.

8. Decembris.

N. 3. Fermentat: caro levior facta elevatur & 10. Decembris adhuc multus aer extricatur: caro autem in fundo vaſis jacet.

15. Decembris.

N. 1. Liquidum turbidum est : in superficie spumosum : intolerabilem graminis putrefacti odorem exhalat : exemplar fermentat , in superficie spumat & odorem magis gratum , quam ante , habet : N. 2. liquor opacus pallidus : odor gratus. N. 3. odorem aceti vappidi habet : exemplar adhuc grate olet.

18. Decembris.

N. 1. Caro , ut ante , tumida , laxa , fœtorem valde putridum spirans : exemplar cessavit jam heri fermentare, & non fœtet. N. 2. Caro vix tumet : pressa statim se restituit, non fœtet : exemplar odore forti , grato , aromatico gaudet. N. 3. Caro acidum redolet quasi aceto infusa fuisset : multa mucedo in superficie liquidi : exemplaris odor gratus.

20. Decembris.

N. 1. Putredo vera (*a*) N. 3. Odor putridus. N. 2. Odor liquidi & carnis gratus evacuantur vasa.

(*a*) Cum viderim flores & radicem arnicæ in hisce binis experimentis corticem Peruvianum vi antiseptica præservatoria superare, licet & pulchri corticis quo in his experimentis usus fueram in ægris effectus & magna , quo scatet principii gummosi valde amari valida adstrictione imbuti copia nullum

EXPERIMENTUM X.

Cupidus videndi quanto antisepticitatis gradu gaudeant cortex simaroubæ, radix ipecacuanhæ & rheum electum, sumpsi cujusvis pulveris dr. j. ß. in vas separatum & cuilibet aquæ calidæ unc. iij. affudi. Dein in quodlibet infusum carnis bubulæ frustum dr. ij. filo suspensum immersi: vasa subere obturata & charta tecta sunt. Vas N. 1. simaroubam. N. 2. ipecacuanhan. N. 3. rheum electum continebat. Dein easdem radicis arnicæ, florum arnicæ & corticis peruviani doses cum pari aquæ & carnis quantitate in alia tria vasa eodem ac priora modo clausa suscepi,

de ipsius bonitate dubitandi locum relinquerent: ex quatuor aliis Pharmacopæis pulverem cortic. Peruv. elect. præscripsi: cujusvis dr. ij. cum aq. unc. vj. in separatis vasis, & eandem corticis mei ordinarii dosin cum eodem aquæ pondere infudi. Dein in quodvis infusum frustum carnis bubulæ dr. ij. ponderans filo annexum immersi & examinavi fere quotidie, donec in omnibus caro putridum fœtorem proderet: quod in omnibus eodem tempore accidit; ita ut nullam inter corticem ex quinque Pharmacopæis desumptum invenerim differentiam.

ut exemplarium vice fungerentur. Signata ſunt N. 4. N. 5. N. 6. quorum primo radix arnicæ, ſecundo flores arnicæ, tertio cortex peruvianus inerat.

Elapſis 36. horis N. 2. N. 4. & N. 5. incœperunt fermentare.

4. Die.

N. 1. Liquidum & caro crocum redolet. N. 2. Leniter fermentat & odorem pulveris habet. N. 3. Caro aſpera tumidula rheum redolens. N. 4. Pergit fermentare : odor reficientiſſimus eſt : caro firmior, quam antequam ad experimentum adhiberetur, abſque aſperitate. N. 5. Spuma circum vaſis latera : fermentatio vividior, quam in præcedenti : odor ſpirituoſus : caro firma, naturalis : N. 6. Spuma directe ſupra carnem in ſuperficie liquidi : caro con-

Poſtea vir quidam expertus, qui effectuum arnicæ in ægris, ex quo illa utor teſtis fuit, & plura experimenta cum carne viderat, corticem ſic dictum Hiſpanicum vel Aulicum viribus antiſepticis arnicam certo ſuperare objecit : Expertus & indefeſſus Pharmacopæus aulicus Dominus Kayſer, qui exacta cum optimis medicamentis Pharmacopææ inſtructione nemini ſecundus eſt, cupidus etiam ipſe ſciendi, an præfatus cortex alteri electo cortici palmam præripiat? mihi illius bonam doſin dedit, ut cum illo

tracta, valde aspera, odorem saturatum corticis spirans.

7.

N. 1. Liquidum turbidum : pauca spuma circum vasis latera : caro laxa odoris, ut ante, crocei. N. 2. Fermentatio vivida : caro in liquido suspensa, natans. N. 3. nulla mutatio. N. 4. Quiescit: pulvis subsidet : liquidum lactescit. N. 5. Fermentatio vivida, caro subsidens. N. 6. Spuma disparuit.

8.

N. 1. Fermentatio valida : spuma multa : caro liquido innatans. N. 2. Fermentat minus : spumat adhuc : caro pergit innatare. N. 5. Fermentatio minuta. N. 6. Hinc inde in superficie particulæ mucidæ conspiciuntur.

experimenta facere possem : Quare an quid differentiæ inter hunc ex majoribus arboris ramis desumptum & illum, quem dicimus electum, & ex mediocribus minusque antiquis ramis desumi videtur, intercedat, exploraturus, cujusvis dr. ij. cum aquæ unc. vj. infudi : in utrumque vas frustum carnis omni modo quo ad dimensiones æquale, filo annexum, dr. ij. ponderans, 11. Februarii immersi : vasa subere clausa & charta tecta in cubiculo tantum ter in hebdomada matutino tempore parum calefacto relicta sunt.

15. Februarii liquidum in quo cortex vulgo hispanicus infusus est, manet diaphanum

9.

N. 1. Motus inteſtinus minor: caro ſupernatat valde laxa, tumida & etiam poſt lotionem in aqua pura fœtorem putridum ſpargens, ſicut infuſum. N. 2. Pellicula craſſa, fuſca, ſplendens ſuperficiem liquidi tegit: deſinit fermentatio, caro fundum petit, tumidula eſt, ſat firma cum aſperitate, odorem ſulphureum ſicut liquidum etiam poſt lotionem exhalans. N. 3. Liquor turbidus, circum latera vaſis in ſuperficie particulæ mucidæ: caro valde firma, contracta, aſpera, rheum perfecte redolens. N. 4. Liquor clarus: odor gratiſſimus, ſpirituoſus, dulcis: caro firma. N. 5. Liquidum clarificatum odoris valde

colore flavo leviter tinctum: ubi cortex noſter, liquidum eſt valde opacum, turbidum, fuſcum.

18. Februarii Infuſ. cortic. vulgo Hiſpanici odorem muſti ad corruptionem tendentis ſpirat: caro ſulphur redolet, tumidula, aſpera eſt: multa mucedo alba epiſtomio vaſis adhæret. Infuſum noſtri corticis odorem naturalem ſpirat, ſicut & caro, quæ & aſpera & firma eſt: nihil mucidi epiſtomio adhæret.

Infuſum corticis ſic dicti Hiſpanici notabo No. 1. & noſtri No. 2.

24. Februarii No. 1. liquidum æque dia-

grati & ſpirituoſi : nondum ex integro ceſſavit motus inteſtinus : caro in fundo vaſis naturalem conſiſtentiam ſervat. N. 6. Odor limacum contuſorum ingratus tam liquidi quam carnis, quæ & aſpera & tumidula eſt.

10.

N. 1. Liquidum adhuc turbidum : caro ſubſidens : odor ut heri : pellicula pinguis in ſuperficie liquidi. N. 2. Caro ſubſidet : N. 3. in liquidi ſuperficie cuticula pinguis.

11.

N. 1. Fermentatio adhuc ſenſibilis, odor valde ingratus.

12.

N. 2. Motus inteſtinus nullus. N. 5.

phanum, ac ante : ablata charta circum epiſtomium collecta effluvia vivide nares feriebant, cito evanida : epiſtomii pars inferior mucedine lanuginoſa obſita, odor liquidi & carnis non deſcribendus.

No. 2. Inter ſuber & chartam nihil putridi collectum : ſuberi nulla accrevit mucedo : odor, color, conſiſtentia infuſi & carnis, ut ante.

2. Martii No. 1. ablata charta fœtor major circum epiſtomium, quam 24. Februarii. Lota caro odorem mucido dulcem, ingratum ſicut infuſum adhuc diaphanum, cujus ſuperficies cruſta gryſea tecta eſt, ſpirat.

Cuticula pinguis cum pauca mucedine in superficie liquidi. N. 6. Pellicula pinguis.

13.

N. 1. Caro laxissima, fœtidissima: evacuatur vas. N. 2. Caro aciduli quid spirat. N. 6. Caro videtur sursum tendere.

14.

N. 2. Pellicula pinguis in superficie, globulis albis mucidis mixta, caro sursum tendit. N. 3. Pellicula pinguis cum globulis mucidis in superficie liquidi: bullulæ aeris ad latera vasis: lenis motus intestinus adest, caro subsidet. N. 5. Multæ aeris bullæ latera vasis obsident: fermentat iterum, caro subsidens. N. 6.

No. 2. Crusta grysea hinc inde viridis infusi adhuc opaci, fusci superficiem tegit; infusum & caro corticem redolet.

5. Martii No. 2. fermentatio adest, quæ 6. ejusdem vividissima est, & 7. remissior continuat. 1. cessat.

6. Martii No. 1. Infusum turbatum coloris flavi & caro redolet asseres putrescentium doliorum cellarii humidi: 7. & 8. Martii fermentatio adest, quæ 9. non amplius observatur.

10. Martii No. 1. Infus. fœtet: carnis in aqua pura lotæ odor ad putridum accedens: pergit tamen esse firma: liquidum subtur-

vividissime fermentat, spumat; caro in fundo vasis hæret.

15.

N. 2. Exempta & aqua pura lota caro acidum redolet. N. 6. Minus fermentat: caro subsidet, non fœtens.

16.

N. 2. Iterum fundum vasis petit. N. 5. cessavit fermentatio, caro non movetur. N. 6. Quiescit caro ut ante in fundo vasis.

17.

N. 2. Multum denuo fermentat: caro iterum sursum movetur. N. 3. Multa mucedo in superficie liquidi. N. 4. Hinc inde particulæ mucidæ in superficie: odor gratus; caro laxa. N. 5. Multa mucedo in superficie; caro laxa, male

bidum coloris non describendi. No. 2. odor infusi reficiens, spirituosus, corticis odore mixtus: carnis consistentia firma: odor illius quasi fuisset parum cocta.

25 Martii caro No. 1. supernatat. 7. Aprilis valde fœtet & pergit usque ad 14 superficiem liquidi tenere.

28. Aprilis No. 2. caro neque supernatat, neque fœtet: infusum odorem corticis paulo mucidiorem quam ante habet: evacuantur vasa. Hoc experimentum me docuit in crasso illo cortice, cum aquam, etiam valde diu in illa infusus, vix turbet, pauca gummosa

olens. N. 6. Iterum fermentat, caro subsidet ingrati odoris.

19.

N. 2. Motus fermentatorius lenis denuo adest, caro tumida, putridum odorem habet. Evacuatur vas. N. 3. Etiam leniter fermentat, caro ut ante. N. 5. Caro valde laxa putridum spirat, ejicitur. N. 6. Caro quid putridi spirat.

21.

N. 3. Caro incipit fœtere. N. 4. adhuc caro bona, odor bonus. N. 6. Caro tumida, aspera, fœtet. Evacuatur vitrum.

22.

N. 4. Incipit vespere leniter fermentare.

25.

N. 4. Fermentat; caro adhuc infundo hæres non fœtet.

27.

N. 4. Fermentatio adhuc multa: caro supernatans putridum spirat. N. 3.

principia hærere, in quibus maximam partem virtutis antisepticæ hujus egregii medicamenti latere demonstrant. Illustris Pringlii & celeberrimi Gaberi experimenta demonstrabuntque ea, quæ ultimo hujus appendicis §. continentur: hinc cortice succulento ex mediocribus ramis desumpto in meis experimentis uti continuavi.

Liquor ſat clarus iterum fermentat: caro ſurſum tendit: odor ſubacidus ſulphureus.

EXPERIMENTUM XI.

DUM incœpi hæc experimenta, probaveram etiam vires præſervatorias foliorum arnicæ ex variis officinis acceptorum, inveneramque illa potius putredinem accelerare, quam retardare.

Anno 1774. cum egregius Reiſer, meritiſſimus Pharmacopææ ad Sanctum Spiritum proviſor, ſolita ſua in comparandis genuinis medicamentis ſollicitudine ductus radicem arnicæ cum foliis ad fucum vitandum curaſſet ſibi adferri; ſtatui denuo eorum vires antiſepticas experiri, ſimulque videre quid ſcopo antiſeptico valeant ſynapi & eryſimi folia, huncque in finem pulverum ſequentium cujuſque dr. ij. in ſeparatas lagenas immiſi.

N. 1. Rad. arnicæ.
N. 2. Cortic. peruv.
N. 3. Semin. ſinap.
N. 4. Folior eryſim.
N. 5. Flor. arnic.

N. 6. Folior. arnic. cuivis affudi aq. calidæ unc. iv. æquale in omnia carnis recens mactati bovis frustum dr. ij. ponderans, filo annexum immersi: dein vasa subere clausa & charta tecta in calore variante a 70. ad 90. gradum relicta sunt.

2. Die.

Post 36. horas ab incœpto experimento inveni infus. N. 4. vivide fermentans.

4.

N. 4. Pergit vivide fermentare: caro educta in aqua pura lota odorem suspectum habet, tumida, œdematosa est. N. 5. hora decima matutina incipit fermentare: caro in ambobus in fundo. N. 6. vividissime fermentat: caro in fundo: odor gratus.

5.

N. 1. Mane liquidum pallidum, opacum, hinc inde bullæ aëri in superficie: fermentatio lenis heri vespere incœpta continuat. N. 4. Minus vivida fermentatio. N. 5. vividissime fermentat. N. 6. Pariter agitantur omnia vasa.

6.

N. 1. Media decima mane motus intestinus lenis: liquidum turbidum: caro solida, volumine minuta, absque

afperitate N. 2. Caro valde contracta, afperrima. N. 3. Caro tumida, œdematofa, veftigii digito impreffi tenax, finapi redolens. N. 4. Videtur ceffaffe fermentatio : caro laxiffima. N. 5. Pergit vivide fermentare : caro firma, fubfidens. N. 6. Vividiffime fermentat : odorem gratum fpirat : caro firma.

7. mane hora nona.

N. 1. Liquor adhuc turbidus : nulla amplius fermentatio fenfibilis. N. 4. Vivide iterum fermentat. N. 5. Pergit valde fermentare. N. 6. Ceffavit fermentatio.

8. hora 4. pomeridiana.

N. 4. Motus ut heri. N. 5. Fermentatio, quæ mane adhuc vivida erat, minor eft : odorem gratum, fpirituofum fpirat : caro tumidula, elaftica. N. 6. Odor gratus, reficiens, fpirituofus : caro elaftica.

9.

N. 4 & 5. Continuat fermentatio.

10.

N. 4. Motus inteftinus magnus : caro fupernatat : fœtorem putridum fpargit. N. 5. vix amplius fermentat.

12.

N. 1. Odorem reficientiffimum fpirat. N. 2. Odor corticis debilior. N. 3.

caro laxa, œdematósa, pallida. N. 4. Fermentatio continuat: caro supernatat: fœtor putridissimus. Evacuatur vitrum. N. 5. Odor gratus, spirituosus, reficiens: carnis consistentia naturalis: motus intestinus nullus. N. 6. Odor omnium gratissimus: caro sana: motus nullus.

14.

N. 2. Particulæ mucidæ in superficie liquidi, in reliquis nihil novi.

18.

N. 1. Leniter fermentat: cuticula tenuis punctis mucidis interstincta in superficie liquidi: odor gratus. N. 2. Caro laxior, tumidula, aspera quid putridi spirat: pellicula mucida in superficie liquidi. N. 5. Odor spirituosus, penetrans, pellicula nulla: motus nullus. N. 6. Caro, ut in priori, consistentiæ æque naturalis, ac dum immissa fuit in infusum: odor gratus: pellicula nulla: motus intestinus nullus.

19.

N. 1. Motus nullus. N. 2. Incipit fermentare.

20.

N. 2. Vivida fermentatio: pulvis multum agitatus: caro subsidens.

21.

N. 2. Vividiſſima fermentatio : caro in liquido natat : odor infuſi gratior, quam ante : caro correcta. N. 3. Nulla mutatio. N. 5. Odor infuſi mucidus, acido mixtus : caro tumida, gratum ſpirituoſum odorem exempta ſpirat : N. 6. Odor infuſi idem ac N. 5. caro vero jam aceſcit.

23.

N. 2. Ceſſat fermentatio : caro denuo vaſis fundum tenet.

24.

N. 2. Liquidum clariſcatum eſt.

34 Die.

N. 1. Liquor antea lacteſcens vireſcit, fermentat : caro firmitatem cum mollitie ſervat : odor hucuſque gratus. N. 2. Multum fermentat : caro minus firma, aſpera, quid putridi etiam poſt lotionem in aqua pura ſpirat. N. 3. ut ante. N. 5 Liquor turbidus : odor infuſi & carnis, ut prius. N. 6. A nudius tertius fermentat : odorem valde ingratum corrupti aceti ſpirat.

37.

N. 1. Fermentatio adhuc adeſt. N. 2. Continuat fermentare. N. 3 & 5. Motus nullus.

38.

N. 1. Vivide fermentat. N. 2. Ceſſat fermentatio ; liquor hucuſque ſat cla-

rus nunc totus turbidus est. N. 6. non amplius fermentat, caro in omnibus vasis subsidet.

39.

N. 1. Continuat vivida fermentatio. N. 6. denuo multum fermentat.

40.

N. 1. Sub continua fermentatione caro vasis fundum tenet; odor illius quid suspecti habet. N. 6. Vividissime fermentat; totus pulvis in motu est; caro fœtorem putridum spargens supernatare incipit.

41 Die.

N. 1. Caro adhuc firma, non tumida: odor suspectus, ad putridum tendens. N. 2. Liquidum putridum odorem exhalat; caro adhuc firma, aspera, subsidens, rite abluta putridum manifeste redolet. N. 3. nulla unquam adfuit fermentatio; caro tumida & laxissima est; odore nihi putridi prodit. N. 5. Odor putridus ut numero 2. abjiciuntur omnia.

EXPERIMENTUM XII.

VISURUS an principium volatile cortic. peruv. florum arnicæ & radic.

arnic. vires putredini resistentes possideat, rogavi exactum Dominum Reiser, ut mihi ex quovis horum simplicium aquam destillatam suppeditaret; ex quavis unc. iij. in vasa vitrea infudi, & in quamlibet aquam frustum carnis bubulæ dr. ij. ponderans immersi; in quartum vas aq. pur. qua ad omnia alia experimenta utor unc. iij. cum eodem ac in aliis carnis pondere. Vas cum aq. destillat. cortic. notatum est N. 1. cum destil. florum. N. 2. Illud aquam destill. rad. arnicæ continens. N. 3. & ultimum cum aqua pura. N. 4. Hæc una die mane facta sunt, & vasa in ordinario caloris gradu, subere clausa, charta superducta, relicta sunt.

4.

Ab incœpto experimento die.

N. 1. Mucedo hinc inde collecta aquæ corticis supernatat; odorem mucidum habet; caro valde laxa & alba est, odoris fœtidi & acescentis; in fundo vasis sedimentum mucosum.

N. 2. Aliquot bullulæ aëris secundum latera vasis; aqua clara absque sedimento; caro firma, alba, odore saturato florum arnicæ imbuta. N. 3. Aqua non mutata; caro firma, rubella, aquæ

radicis odore imbuta. N. 4. Aqua rubra quasi sanguine tincta.

6 die.

N. 1. Pellicula pinguis mucida in superficie aquæ. N. 2. Hinc inde parvæ particulæ mucidæ in superficie liquidi. N. 3. ut ante. N. 4. Multa spuma in superficie aquæ; caro fœtens adhuc subsidet.

7.

N. 1. Aër ex carne extricatus; odor ex cortice & putrido mixtus. N. 2 & 3. ut heri. N. 4. Spuma nulla; bullulæ aëris secundum latera vasis.

8. vespere.

N. 1. Liquor turbidus, fermentans, fœtidus; caro tumida, valde flaccida & multum fœtens. N 2. Aqua turbida, rubra; pellicula pinguis, mucidis particulis mixta; totam liquidi superficiem tegit; odor ingratus. N. 3. Non mutatur, odorem spirituosum & gratum spirat; caro sana, firma, ut prima experimenti die. N. 4. Liquor turbidus; caro fœtida supernatat. Carnes ex omnibus lagenis exemptæ aqua pura lotæ denuo in propria liquida immersæ sunt.

9. mane.

N. 1. Caro supernatat valde fœtida. N. 2. Pellicula pinguis denuo superficiem liquidi tenet; caro subsidens odo-

ris non putridi. N. 3. Liquor minus diaphanus.

11.

N. 3. Hinc inde parvi globuli mucidi in ſuperficie aquæ ; caro ſana ; odor ſpirituoſus, gratus. N. 4. Caro denuo fundum petit.

12.

N. 2. Caro tumida, valde laxa, fœtens ; hinc cum vaſa ad alia adhiberi debeant, evacuatur cum N. 1 & 4. antequam ſenſibilis fiat fermentatio N. 3. Caro ſana, naturalis ; pellicula mucida aquæ ſuperficiem obtegit.

13.

N. 3. Aqua turbida : bullæ aëris lateribus vaſis adhærent ; moto leniter vaſe multus aer ſuperiora petit ; caro adhuc ſubſidet.

14.

N. 3. Aqua turbida, alba, mucilaginoſa, caro adhuc gratum odorem radicis ſervat.

16

Caro adhuc ſubſidet, liveſcit, nondum fœtet.

8.

Caro rubella, firma, odoris ingrati.

20. ab incœpto experimento die supernatat, fœtet.

EXPERIMENTUM XIII.

PINGUEDINEM ex omento & panniculo adiposo viri obesi, qui sibi violentas manus intulerat & ad cameram mortuorum sepulturæ gratia delatus fuerat, quatriduo post mortem sumpsi; tria frusta cujuslibet paravi, quorum quodvis unc. ß. ponderabat. Reliquum quod superfuit tam omenti quam panniculi adiposi circiter unc. ij pondere æquans in vas aquam tepidam continens immissum est, vase dein tecto vices exemplaris exit; dein in separata vasa vitres ordinaria. N. 1. Omenti unc. ß. cum pulveris corticis peruviani electi dr. j. N. 2. Ejusdem unc. ß. cum pulveris radic. arnic. dr. j. N. 3. idem pinguedinis panniculi adiposi pondus cum pulveris florum arnic. dr. j. N. 4. cum cortic. dr. j. omenti unc. ß. N. 5. radic. arnic. dr. j. omenti unc. ß. N. 6. pulv. florum arnic. dr. j. & idem ac in prioribus omenti pondus. In quamvis lagenam affusæ sunt aquæ tepidæ unc iv. pinguedo omnis dum ad experimentum

adhibita fuit, odorem fœtidum, stercoraceum, rancidum jam habebat; frusta pinguedinis in fundo vasorum bacillis ligneis in massam fixis & ope epistomii vasis deorsum pressis retinebantur.

2 Die.

Triginta horis elapsis ab incœpto experimento, apertis vasis invenimus frusta in variis numerorum 2. 3. 5 & 6. perfecte correcta. N. 2 & 5. leniter fermentare. N. 3 & 6. vehementer. N. 1 & 4. nullum motum intestinum & pinguedinem magis fœtere in utroque, quam in exemplari.

3.

N. 1 & 4. Fœtor odore corticis mixtus. Acescens. N. 2. 3. 5. 6. pergunt fermentare: odor gratus.

4.

N. 1. Continuat fœtere: puncta mucida in superficie liquidi: educto epistomio pinguedo supernatat. N. 2. Odor penetrans spirituosus, gratus, vix amplius radicem præ se ferens, pinguedo absque depressione in fundo vasis manet; leniter adhuc fermentat. N. 3. Lenis adhuc fermentatio adest; particulæ mucidæ acicularum vulgarium capitula æquantes in superficie liquidi; odor

gratus ; pinguedo absque adjumento bacilli in fundo vasis manet. N. 4. Color liquidi sanguineus : oleum supernatat ; odor magis fœtidus, quam numero 1. N. 5. Liquidum diaphanum ; odor gratus. N. 6. Cessavit fermentatio ; mucida corpuscula pauca ; odor bonus.

5.

N. 1. Fœtor videtur minor. N. 2. Vivide fermentat ; odor spirituosus, gratissimus. N. 3. Color infusi naturalis ; odor gratus, mucido mixtus ; vas agitatum est. N. 4. Continuat fœtere. N. 5. Fermentatio minus vivida ; aliquid olei supernatat.

6.

N. 2. Fermentatio vivida ; spirituosus odor. N. 5. Fermentatio magna. N. 3 & 6. Motus intestinus vividissimus iterum adest ; agitata sunt vasa.

8.

N. 2. Non amplius fermentat. N. 3. Continuat fermentatio. N. 5. Motus intestinus lenis continuans. N. 6. Fermentatio vix sensibilis.

10.

N. 1. & 4. Continuat fœtere, evacuantur lagenæ.

12.

N. 3. & 6. Ingratum vappidi aceti

odorem spirant, evacuantur vitra. N. 2. & 5. Odorem gratum, spirituosum spirant.

14.

N. 2. & 5. Spiritum vini odore referunt, radicis aromate admixto.

33.

A 6. diebus minutus gratus odor nunc mucidus est.

35.

Fœtorem putridum spirant.

COROLLARIA.

Ex hujus paragraphi experimentis elucere videtur.

1. Scopo præservatorio inter probata medicamenta omnium minimum & fere nihil valere erysimum, corticem simaroubæ & radicem serpentariæ virginianæ.

2. Manifeste antisepticas esse radices contrajervæ & valerianæ, eas vero a floribus chamomillæ superari: caro enim in horum infuso 9. diebus serius oborta fermentatione putrida cum fœtore supernatavit, quæ in exemplari in eodem caloris gradu sub finem octavæ diei vel nona die superficiem sæpius tenuit.

3. Farinam ſeminum ſinapi aqua infuſam carnem cito reddere laxiſſimam, nulli tamen fœtori aditum permittere.

4. Ipecacuanham, flores arnicæ, folia arnicæ, rheum & corticem peruvianum mediocri aquæ copia dilutum vj. antiſeptica præſervatoria non multum ab invicem differre, flores & folia arnicæ in eo conveniunt, quod naturalem carnis conſiſtentiam non mutent, rheum vero & cortex peruvianus in eo conveniunt quod utrumque carnem valde contrahat, criſpet & valde aſperam reddat: cui radix arnicæ & ipecacuanhæ firmitatem naturali paulo majorem abſque aſperitate conciliat.

5. Radicem arnicæ omnibus, quæ ad hæc experimenta adhibui, medicamentis almam præripere.

6. Infuſa pura radic. & flor. arnic. abſque addita carne valde diu odorem & saporem naturalem ſervare, qui in infuſo corticis jam 8. experimenti die acidum prodiderunt: gratior tamen evaſit odor motu fermentatorio, quem 29. Experimenti die ſubivit infuſum & qui in infuſis radicis & florum arnicæ nullus obſervatus eſt.

7. Corticem peruvianum multa aqua dilutum floribus arnicæ eadem aquæ

copia dilutis inferiorem esse : an forte ideo quod vires præservatoriæ corticis in principio adstringenti præcipue consistant, quod tanta aquæ copia dilutum non sufficienter carni applicetur, vel an principium aliud antisepticum non sufficienti copia in aqua dissolvatur, quod ex floribus & radice arnicæ exiens facilius & copiosius aquæ miscetur.

8. Corticem peruvianum in eo, qui ad hæc experimenta adhibitus fuit, caloris gradu valde difficulter fermentationem dulcem subire certamque aquæ & carnis proportionem ac aliquam jam carnis degenerationem, ut fermentet requirere. Sic videtur docere experimentum ij. idemque videtur verum esse de rheo : sinapi autem cum carne nullo modo videtur esse fermentationis capax.

9. Reliqua ante enumerata medicamenta facile in fermentationem ruere, quam omnes arnicæ partes variis gradibus & duratione subeunt, leniter solet fermentare & plerumque cito desinere radix, folia æque vivide fermentant ac flores : sed hi multo diutius.

10. Raro visibilem & distinctam esse triplicem fermentationem, illam tamen pulchre observavi in infuso folior. arnicæ experimento ij.

11. In eo tantum casu dici posse fermentatione promoveri putredinem carnis sanæ, ubi subjecta fermentationem patientia principio antiseptico, & simul talibus principiis, ex quibus per fermentationem combinatis principium antisepticum enasci potest, carent, videtur enim per fermentationem extricari principium antisepticum ab illa viribus suis non privatum, ut docet experimentum ij. in quo cortex primam fermentationem subiit, & tamen diutius quam in prioribus experimentis carnem illibatam servavit. Per fermentationem produci tale principium docet mustum hordei macbridianum quod in multis casibus antisepticum inveni, licet mucilaginosum hordei crudi decoctum per se nihil antiseptici possideat.

12. Non est opus ut vegetabilia fermentent ad putredinem avertendum. Docent sinapi semina, rheum, cortex peruvianus multa aqua dilutus.

13. Vis antiseptica corticis in fixo principio residet, florum & radicis arnicæ & in fixo & in volatili, quod in radice valde efficax est.

14. Arnicæ radix videtur experimento 13. potentius a pinguedine putrefactionem removere, quam a carne, unica

enim illius dragma aq. unc. iv. infuſ. pinguedinis jam putride fœtentis unc. ß. correxit & per 31. dies ſanam ſervavit. Eadem flor. doſis pariter idem pinguedinis pondus correxit, ſed poſt paucos dies denuo corrumpi cœpit. Cortex videtur odore ſuo parum obſcuraſſe odorem putridum & nullam putredini remoram poſuiſſe. Infuſum rad. arnicæ cum pinguedine per 6 dies fermentavit: Infuſ. flor. vix per triduum, cortic. vero nullam fermentationem ſubivit.

§. III.

PRÆSERVATIO HUMORUM.

EXPERIMENTUM XIV.

MISCUI bilis humanæ unc. ij. ß. cum aquæ tepidæ unc. ix. ß. Hanc miſcelam in quatuor partes diviſi & quamvis in vitrum ſeparatum infudi. Vitra N. 1. & 2. ſolam mixturam continebant. N. 3. addita erat rad. arnic. pulver. dr. j. & N. 4. pulver. cortic. peruv. electi dr. j. Vitra ſubere obturata & charta tecta in ſolito calore relicta ſunt.

Incœpta 2. experimenti die N. 1. & 2. pelliculam tenuem fiſſam variegati coloris habent. N. 3. Fermentat : levis odor radicis. N. 4. Odor vix ullus : fermentatio nulla. Decem horis poſt N. 1 & 2. incipiunt fœtere. N. 3. Magis fermentat : odorem quaſi ſulphureum ſpirat. N. 4. Odor corticis fœtore mixtus.

3. Die.

N. 1 & 2. Sedimen flavum habent.

N. 3. Leniter fermentat, odor eſt gratus.
N. 4. Plus fœtet, quam N. 1 & 2.

4.

N. 1 & 2. Fœtor augetur. N. 3. Circulus bullarum aërearum circum latera vaſis : fermentatio vix obſervatur : odor radicis penetrantiſſimus. N. 4. Flocculi pingues ſupernatant : fœtor videtur minor & oleum olivarum rancidum refert.

7.

N. 3. Adhuc parum fermentat. N. 4. Motus nullus.

9.

N. 3. Quieſcit color & conſiſtentia ut in initio : odor dulcis, ſpirituoſus, arnicæ odore mixtus. N. 4. Licet heri veſpere nulla fermentatio obſervata fuerit : hodie mane multæ aëris bullæ in ſuperficie liquidi adſunt : nullus motus viſibilis : odor ex mucido & putrido mixtus : fœtor tamen minor quam N. 1 & 2.

11.

N. 3. Odor gratus & ita ſpirituoſus, ut inſtar ſpiritus vini odoratum & caput diutius admotus afficiat.

18.

N. 4. Valde penetrantem fœtorem ſpargit : evacuatur lagena. N. 3. Omnia ut prius.

Cum

Cum aliis Medicis hanc mixturam ſæpe examinavi, & poſt annum odoris gratiſſimi adhuc erat, neque unquam ſigna putredinis dedit.

EXPERIMENTUM XV.

In tria vaſa quorum quodlibet aquæ tepidæ unc. iij. continebat ſivi ex vena effluere ſanguinis unc. ij. In quartum vitrum eandem ac priora aquæ quantitatem continens ſanguinis tantum unc. j. N. 1. Nihil additum. N. 2. Flor. arnic. dr. j. N. 3. Radic. arnic. eadem doſis. N. 4. Cortic. peruv. ſcr. ij. additi ſunt: vaſa ſubere & charta clauſa ſunt, & in eodem caloris gradu retenta.

Sequenti die N. 1. ſanguinis odor naturalis mutatur: tela tenuis in ſuperficie: N. 2. Multa ſpuma cum parte pulveris in ſuperficie: ad minimum motum multus aer ſuperiora petit. Odor mixturæ ingratus. N. 3. Spuma ſecundum latera vaſis in ſuperficie: extricatio aeris ut N. 2. odor radicis. N. 4. Corticis odor nullus quoad reliqua ut N. 3. veſpere N. 1. odorem urinoſum ſpirat. N. 2. vivide fermentat: odor amœnus, dulcior, quam ſolet eſſe primis diebus

infusionis florum. N. 3. Fermentatio vivida: odor gratus, dulcis. N. 4. Etiam fermentat, sed minus vivide quam N. 2. & 3.

3. die mane.

N. 1. Bullæ aeris in superficie: fœtor auctus. N. 2. Fermentatio instar ebullitionis: odor penetrans a florum odore diversus. N. 3. Motus intestinus vividus: odor ut heri. N. 4. Spuma multa: fermentatio minuta: odor penetrans, fere ut sal volatile cornu cervi, qui vespere putredinem magis refert, quam ex N. 1.

4.

N. 1. Fœtor magnus: multus aer extricatur. N. 2. Fermentatio adhuc valida: massulæ sanguinis grumosi supernatant: odor ad fœtorem putridum videtur accedere. N. 3. Odor gratus: motus intestinus vividus. N. 4. Adhuc fermentat: odor ut heri: relinquuntur vasa clausa per quatuor dies.

8.

N. 1. Crustam albam crassam in superficie habet. N. 2. Cessavit fermentatio. N. 3. Adhuc parum fermentat. N. 4. Motus nullus.

9.

N. 2. Herbam recentem lamii redolet.

N. 3. Odor aromaticus vix describendus. N. 4. Fœtor putridus.

12.

N. 1 & 4. Odor putridissimus. N. 2 & 3. Odor spirituosus, inamœnus.

18.

N. 1 & 4. Horrendum fœtorem exhalant. N. 2. Incipit aliquid putridi prodere: seponuntur omnia tria vasa. N. 3. Odor magis gratus, quam ante; leniter fermentat: asservatur ulteriori examini.

21.

N. 3. Continuat fermentatio: odor bonus: sanguis grumosus in fundo vasis hæret, de quo, ut certitudo major habeatur, evacuatur vitrum & contenta in aliud simile infunduntur.

26.

N. 3. Motus intestinus pergit: odor valde penetrans a priori diversus.

34.

N. 3. Odor putredinem incipit prodire, & elapsis adhuc quinque diebus valde putridus est.

COROLLARIA.

RADIX arnicæ cito & diu cum bile fermentat, unicaque illius dragma bilis dr. v. incorruptibiles reddidit.

Cortex cum bile vix fermentavit, & valde exiguam putredini remoram videtur posuisse.

Cortex peruv. cum sanguine fere æque cito & æque diu fermentat ac radix & flores arnicæ: licet autem majori dosi, quam arnicæ radix & flores sanguini admixtus fuerit, vix putrefactionem retardavit: flores vero per 17. dies & radix per 26. dies illum a putrefactione immunem servarunt.

§. IV.

CORRECTIO CARNIS PUTRIDÆ.

EXPERIMENTUM XVI.

Carnis vervecinæ frusta quatuor, quovis dr. ij. ponderante, a 34. diebus affusa aqua calida & ordinario calori in meo cubiculo exposita putrefactioni commissa ad vires correctorias camphor. cortic. peruv. rad. & flor. arnicæ probandas sumpsi.

Infuderam per 24. horas affusis ubique aquæ ebullientis unc. iv. in vase.

N. 1. Pulv. cortic. peruv. dr. ij.

N. 2. Pulv. rad. arnic. dr. ij.

N. 3. Pulv. florum arnic. eadem dosis.

N. 4. Camphoræ cum gummi arabic. sensim adfusa aqua subactæ dr. j. vasa omnia subere clausa & charta tecta fuerant.

In quodvis vas frustum carnis aëre elastico prius expresso hora 4 $\frac{1}{4}$. post meridiem immisi. Vasa denuo exacte

obturata & omni media hora æqualiter agitata sunt.

Post bihorium omnia examinavimus.

N. 1 & N. 4. Apertis vasis non obstante camphoræ & corticis odore æque fœtebant ac ante.

N. 2 & 3. Fœtor nullus. Ut securiores essemus, lavavimus quodvis carnis frustum in aqua pura. N. 1 & 4. Frusta carnis fœtorem putridum spargebant. N. 2. Caro perfecte correcta. N. 3. Odorem glutinis, quo scrinarii uti solent, habebat. Reliqui omnia carnis frusta in suis vitris.

Elapsis 24. horis ab incœpto experimento omnia carnis frusta denuo eduxi, lavavi. N. 1. Caro firmior: fœtor adhuc magnus.

N. 4. Caro pallet, tumet, non obstante camphoræ odore fœtorem putridum spargit: digitis pressa strepitat aëre fixo elasticitatem adepto.

N. 2. Caro firma perfecte correcta. N. 3. Caro minus firma hesternum odorem amisit, videtur correcta.

Frustum carnis dr. ij. quod exemplaris vices egerat, in experimento præservatorio, jam a 28 diebus in aqua putrescens, expresso aëre, in vitrum N, 2. immersum & filo, ut moris est,

ſuſpenſum elapſis 18. horis majorem firmitatem habebat, ſubſidebat & eductum ac lotum fere integre correctum inventum eſt.

Tertia die experimenti finita. N. 4. Odor camphoræ prævalet : caro ſupernatat : preſſa ſtepitum edit, N. 1. Prævalet : odor corticis. N. 2 & 3. ut heri.

Quarta die N. 1 & 4. Caro valde fœtet. N. 2. Ultimo immerſa caro correcta eſt. N. 3. Caro etiam perfecte correcta.

EXPERIMENTUM XVII.

NONA Januarii quinque infuſa paravi. N. 1. pulveris cortic. peruv. elect. dr. iij. cum aq. calid. unc. iv.

N. 2. Ejuſdem pulv. dr. iij. cum aquæ calid. unc. iij. Muſti hordei unc. j. ſalivæ unc. ß.

N. 3. Pulv. rad. arnic. ſtyriac. dr. ij. aq. calid. unc. iv.

N. 4. Pulv. rad. arnic. Carinthiac. dr. ij. aq. calid. unc. iv.

N. 5. Pulv. rad. arnicæ ejuſdem dr. ij. aquæ calid. unc. iij. Muſti hordei unc. j. ſalivæ unc. ß.

Steterunt vaſa epiſtomio clauſa prope

fornacem in calore 100. gradus thermometri ſubinde excedente, uſque ad ſequentem diem.

Decima Januarii media undecima matutina cum cortex jam per 21. horas infuſus eſſet, & radix arnicæ per 17. horas. N. 1 & 2. immerſi ubique carnis bubulæ a 20 Decembris putreſcentis ſcr. ij. N. 3. 4 & 5. Ubique fruſtum dr. ij. relicta ſunt vaſa in calore a 95. ad 100. gradum variante.

Hora ſecunda pomeridiana. N. 1. Fœtor putridus. N. 2. Fœtet ut ante: non fermentat: caro flaccidior eſt, quam in N. 1. N. 3. 4. 5. Caro perfecte correcta: nullibi fermentatio obſervatur.

Hora ſexta. N. 1. Valde fœtet. N. 2. Aliquid de fœtore amiſit.

Undecima Januarii hora nona. N. 1. Minus fœtet. N. 2. Leniter fermentat, multa ſpuma ſuperficiem liquidi tegit: caro lota correcta invenitur: in hanc lagenam aliud ejuſdem carnis fruſtum gr. xlvij. ponderans hora decima immergitur.

Hora ſecunda pomeridiana. N. 2. Videtur minus fœtere.

Hora ſexta.

Carnis a 23. Decembris in cubiculo calefacto in aqua putreſcentis, laxiſſimæ

dr. j. ß. in vas N. 4. Immersi & simile frustum in N. 5.

Duodecima Januarii hora nona N. 1. Caro denuo lota videtur correcta, suspenditur, ut exsiccata denuo examinetur: sed famulus tempore meæ absentiæ illam abjecit. N. 2. A longe fœtet. N. 4 & 5. Caro firma, perfecte correcta: aliud simile frustum in infusum. N. 5. immittitur.

Decima tertia Januarii.

N. 5. Caro heri immissa perfecte correcta est.

EXERIMENTUM XVIII.

1. Februarii.

PULVERIS rad. arnicæ dr. j. in vas ordinarium vitreum hora undecima matutina immisi, aq. calid. unc. iij. superfudi, in quam carnis bubulæ a 18 Januarii in lagena cum aqua in cubiculo calefacto putrescentis laxissime frustum dr. ij. immersum est.

7. Vespertina frustum carnis correctum est: media octava aliud simile frustum in idem infusum immisimus.

2. Februarii.

Hora nona matutina caro denuo correcta est. Media undecima denuo ejusdem putridæ carnis dr. ij. in illud infusum immergimus.

2. Februarii.

Mane media decima caro denuo firma tenax est & correcta : infusum adhuc gratum odorem spirat : in illud immerguntur denuo frusta, denuo ejusdem carnis quodvis ponderis dr. j.

4 Februarii.

Circa horam meridianam educta carnis frusta firma & correcta videntur : suspensa in cubiculo relinquuntur : hora tertia denuo examinantur : unum frustum perfecte correctum invenitur : aliud quid suspecti odore prodere videtur. Infusum non fœtet : sed odorem gratum amisit : illud toto correctionis tempore non vidi fermentans : hodie vero circa septimam vespertinam incœpit vivide fermentare, sicque ultra 24. horas continuavit : post fermentationem odore spirituoso, suavissimo præditum erat, qui per multos dies duravit, licet sæpe curiositatis gratia pluribus medicis aperto vase olfaciendum dederim.

Ad hoc experimentum radicem styriacam adhibui, qua in omnibus fere

experimentis usus sum : in præcedenti experimento dono a celebri de Well acceptam radicem usurpaveram, ut viderem an in regione alia crescens vires quoque antisepticas ederet.

EXPERIMENTUM XIX.

1. Februarii.

HORA decima matutina miscui spirit. vitriol. dr. ij. cum aq. puræ unc. ij. & in mixturam ejusdem carnis putridæ dr. ij. immersi : vas obturatum in medio cubiculi calore relictum, ut præcedens infusum : caro vespere hora octava correcta est.

EXPERIMENTUM. XX.

3. Februarii.

VESPERE parabatur mixtura ex aquæ communis unc. iv. carnis bubulæ coctæ unc. ß. panis triticei dr. ij. exacte comminutis & aquæ mistis : relictam prope fornacem mixturam prima Februarii hora decima matutina invenimus fer-

mentantem : in illam carnis bubulæ putridæ frustum dr. ij. ponderans injecimus & vase charta tecto elapsis septem horis invenimus carnem correctam in calore ab octoginta ad 90. gradus variante. Aliud simile frustum injectum mixtura adhuc fermentante perfectam correctionem non admisit, licet fermentatio adhuc ultra 12. horas continuaverit.

EXPERIMENTUM XXI.

EXPERTURUS, quid sicci pulveres corticis peruviani, rad. arnic. flor. arnic. & camphoræ in corrigenda putredine possint, cujuslibet pulveris dr. ij. in separatam scatulam immisi. Scatulas sic numeravi, cum cortice peruviano N. 1. cum rad. arnic. N. 2. cum floribus arnic. N. 3. cum camphora N. 4.

Prima Februarii in medium pulverem cujusvis scatulæ frustum carnis bubulæ dr. ij. pondere æquans a 19 Januarii in aqua & calore ordinario putrescens, hora decima matutina imposui : scatulas omnes operculo suo clausi, & reliqui in cubiculo experimentali.

Media octava vespertina.

N. 1. Fœtor ut ante putridus.

N. 2 & 3. Caro correcta.

N. 4. Quid suspecti adhuc habet.

Secunda Februarii hora nona.

N. 1. Fœtet ut ante. N. 4. Caro correcta est.

Hora undecima matutina.

Carnis a 19. diebus in aqua putrescentis frusta duo dr. j. sumpsi & involvi camphora priori & radice arnicæ in iisdem scatulis ac priora frusta. Scatulas clausi.

Hora sexta vespertina.

N. 1. Caro sicca est, & clausa scatula fœtorem putridum spargit. N. 2. Caro firma, correcta videtur. N. 4. Caro flaccida, quasi mucosa, non obstante camphoræ odore putride fœtens.

Tertia Februarii mane.

N. 1. Continuat fœtere. N. 2. Perfecte correcta caro. N. 4. Minus flaccida est, putredinem odora adhuc prodit, involvitur pulvere. N. 2. & hora sexta vespere jam firmior est: sed adhuc fœtet.

Quarta Februarii circa meridiem N. 2. Frustum ex camphora receptum perfecte correxit antiquus rad. arnicæ pulvis. N. 1. Continuat fœtere: hinc foras ejicitur.

EXPERIMENTUM XXII.

In vas vitreum, tertia parte aqua impletum carnis recentis frusta plura immersi. Vas subere clausum in moderato cubiculi calore per 16. dies reliqui: dein hora 7. vespertina sequentia infusa paravi & in tres series divisi.

A.

N. 1. Pulv. rad. ipecacuanh.
N. 2. — cort. peruv. elect.
N. 3. — rhei elect.
N. 4. — rad. arnic.
N. 5. — flor. arnic.
N. 6. — cortic. symaroub.

Cujusvis dr. ij. in separata vasa aq. calidæ unc. iv. affudi.

B.

N. 1. Pulv. rad. valerian. sylvestr.
N. 2. —— contrajervæ.
N. 3. — flor. chamom.
N. 4. — Rad. serpentariæ virgin.

Cujusvis horum unc. ß. affudi aq. calidæ unc. iv. quæ chamomillæ non suffecerunt: huic enim lib. ß. affundi debuit. Vitra subere clausa in cubiculo calefacto steterunt.

Sequenti mane tertiam seriem paravi.

C.

N. 1. Extracti rad. arnic. dr. ij.
N. 2. — Flor. arnic. dr. ij.
N. 3. — Cortic. peruv. addito sale tartari parat. dr. ij.

Quodlibet extract. cum aq. unc. iv. solutum in lagenulam immissum.

N. 4. Aq. still. flor. arnic.
Cohabat. unc. iv.
N. 5. Aq. still. cohabat. rad.
Arnic. pariter unc. iv.

Tertio quadrante ad undecimam matutinam incœpi in quodvis vas frustum dictæ carnis putridæ filo annexum dr. j. ponderans immergere : labor media duodecima finitus erat. Omnia vasa immissa carne subere exacte obturata sunt. Thermometrum notabat 90. caloris gradum.

Hora quarta pomeridiana.

A.

N. 1. caro minus fœtet.

N. 2. contracta est & aspera, plus fœtet, quam ante.

N. 3. ut præcedens quoad omnia.

N. 4. fere correcta est & firma absque asperitate.

N. 5. caro odorem ingratum a putrido diversum spirat.

N. 6. nulla correctio.

B.

N. 1. incipit fermentare : caro fœtet.

N. 2. fermentatio incœpta : fœtor putridus.

N. 3. fœtor putridus major : caro laxior, quam ante.

N. 4. nulla correctio.

C.

N. 1. caro valde correcta.

N. 2. fœtor multum minutus.

N. 3. fœtor putridus auctus.

N. 4. caro firma, fere integre correcta.

N. 5. caro firma, perfecte correcta. In hanc aquam immittitur frustum dr. ij. ejusdem carnis putridæ.

Hora sexta.

A.

N. 1. 4 & 5. caro firma videtur perfecte correcta : suspenditur post ablutionem in aqua pura, & bihorio elapso nihil putridi præsefert caro numeri 4 & 5. numeri primi vero adhuc fœtet : reponitur in suum infusum.

N. 2. 3. & 6. fœtor ut prius.

B.

N. 1. Caro correcta est.

N. 2. Caro adhuc fœtet, supernatat : expresso aere cadit ad fundum.

N. 3. Ut ante.

N. 4. Caro valde laxa continuat fœtere.

C.

N. 1. 2. 4. Caro nihil amplius putridi ſpirat : lota & ſuſpenſa poſt bihorium correcta invenitur.

Hora octava.

A.

N. 4. 5. Immittitur carnis fruſtum dr. ij. ultimum infuſum valde fermentat.

B.

N. 1. Carnis putridæ dr. ij. in hoc infuſum immerguntur.

N. 2. Infuſum fermentat : caro ſupernatat : parum fœtet : expreſſo aere denuo fundum petit.

C

N. 1. 2. 4. Fruſtum carnis putridæ dr. ij. injicitur.

No. 5. Caro perfecte correcta cum mollitie firma eſt : aliud ſimile fruſtum dr. ij. pariter ponderans in hoc vas immergitur.

Secunda die

Hora media ſeptima mane.

A.

No. 1. Valde fermentat : caro nondum integre correcta. No. 2. Fœtor putridus. No. 3. Caro fere correcta. No. 4. Caro vix amplius fœtens ſuper-

natat : aere expresso subsidet. No. 5. Valida fermentatio : caro valde laxa, fœtens, supernatans aere expresso ad fundum cadit. No. 6. Valide fermentat, caro supernatans expresso aere fundum petit.

B.

N. 1. Caro fœtens, absque fermentatione visibili infusi supernatans : ut denuo subsideat aer regeneratus exprimitur. N. 2. Vividissima fermentatio : caro fœtens, supernatans, expresso aere iterum ad fundum vasis cadit. N 3. Caro pergit valde putrescere, & quidem magis laxa, fœtidior quam in lagena putrefactoria. N. 4. Valde fermentat, ex qua denuo exprimitur aer.

C.

N. 1. Caro adhuc fœtens, laxa. N. 2. Supernatat : aere expresso subsidet : multum correcta est, mixtura leniter fermentat. N. 3. Caro laxa, fœtida supernatans aere expresso denuo in vas immittitur. N. 4. Caro fere correcta, sicut N. 5.

Hora 4ta pomeridiana.

A.

N. 1. Caro videtur correcta : in aqua pura lota suspenditur & hora quinta correcta invenitur. N. 2. Caro quasi in

glandulas oblongas conglomeratas, adſtrictione medicamenti configurata fundum tenens putridum, continuat ſpirare. N. 3. Caro firma, aſpera, perfecte correcta. N. 4. Parum fermentat: caro vix fœtens ſupernatat, exprimitur aer. N. 5. Eſt fermentatio vividiſſima: caro inferiora tenet fere correcta. N. 6. Fœtet caro ſupernatans, inde exprimitur aer: fermentatio vivida.

B.

N. 1. Caro denuo ſupernatans ad fundum expreſſo aere demergitur. N. 2. Vivida fermentatio continuat: caro ſubſidens, firma, optime cohærens, in aere ſuſpenſa hora quinta nullum amplius putredinis ſignum dat. N. 3. Caro in mucaginem fere redacta, putridum odorem ſpirans ejicitur. N. 4. Fermentat: caro ſubſidet.

C.

N. 1. Caro ſubſidens, fermentatio lenis. N. 2. leniter fermentat: caro ſupernatat: preſſione educto aere denuo immergitur. N. 3. 4. 5. Ut ante.

Tertia die

Media undecima matutina.

A.

N. 6. Vivide fermentat; caro ſupernatat, preſſa ſtrepitum edit, fœtet: laxa

est : expresso aere immittitur in infusum B. N. 2. adhuc vivide fermentans. N. 2. corticis odorem superat putridus odor.

N. 4. Caro firma absque asperitate correcta est : immittitur novum carnis putridæ frustum dr. ij. ponderans. N. 5. caro mollis, correcta : simile ac in præcedens carnis frustum in hoc infusum immergitur.

B.

N. 1. Caro supernatans fere in mucum redacta, valde fœtida. N. 4. caro supernatans tantum odorem serpentariæ spirat : lota & per horam in libero aere suspensa odorem putridum exhalat, quare denuo in suum infusum immergitur : sed frustra.

C.

N. 1. & 2. Caro correcta : in quodvis vas novum immittitur frustum dr. ij. carnis putridæ. N. 3. continuat putrescere. N. 4. & 5. ulteriorem correctionem non admiserunt : imo odor est magis ingratus : evacuantur ambo vitra.

Hora quinta pomeridiana.

A.

N. 4. & 5. Caro multum correcta.

B.

N. 1. Fermentatio vivida : caro super-

natans : pressa regenerato aere sybilum edit ; in A. N. 1. immergitur.

C.

N. 1. Caro fere correcta videtur. N. 2. non putridum, sed ingratum odorem spirat. N. 3. nulla fermentatio : caro fœtida, supernatans : exprimitur aer, ut denuo fundum petat.

Quarta die

A.

N. 1. Caro correcta.

N. 2. Caro continuat fœtere : immittitur in B. N. 2. ubi fermentatio adhuc vividissima & caro correcta.

N. 4. perfecta correctio.

N. 5. Nondum integra cessavit fermentatio.

C.

N. 2. Caro correcta melius quam N. 1.

N. 3. Continuat putrescere.

Quinta die

A.

N. 5. Ulterius non corrigitur.

B.

N. 2. Caro correcta est : infusum adhuc fermentat.

EXPERIMENTUM XXIII.

TINCTURAS ſaturatas & radicis & florum arnicæ cum ſpiritu vini rectificatiſſimo paravit mihi Dominus Reiſer.

In cujuſvis harum tinctur. unc. ij. eodem ac in priora vaſa tempore ejuſdem carnis bubulæ fruſtum dr. ij. ponderans immerſi. Vaſa ſubere exacte clauſi.

Poſt 24. horas fruſta carnis dura & contracta æque fœtida erant ac ante : per ſex dies illa examinavi & nihil correcti inveni. Vaſa ſubere clauſa in angulo cubiculi fere per ſex menſes ſteterunt. Poſt quod tempus fruſta carnis educta valde rigida putridiſſimum intolerabilem fœtorem ſpargebant.

EXPERIMENTUM XXIV.

CUPIDUS ſciendi quantum varii caloris gradus correctionem putredinis vel remorentur vel promoveant, cujuſvis ſequentium pulverum triplex paravi infuſum : nempe rad. arnicæ. flor. arnicæ. cortic. peruviani electi.

Quodvis rad. arnic. infusum dr. ij. flor. dr. iij. cortic. peruvian. dr. iij. pulveris cum aq. calidæ unc. iv. constabat. Vasa subere exacte clausa & charta tecta supra fornacem, ubi Mercurius 143. gradum in thermometro notabat posita, ibi relicta sunt per 16. horas, post quod tempus tria florum arnicæ infusa vehementer fermentabant: in reliquis vero nullus motus observabatur. Vasa dein in tres series divisa, quarum primam A. secundam B. tertiam C. nominabo.

A, N. 1. infus. rad. arnicæ.
N. 2. — florum arnicæ.
N. 3. — cortic. peruv.

Hæc disposui in mensa prope fornacem stante: eo loco thermometrum ut plurimum 120. caloris gradus notabat.

B. N. 4. infus. rad.
N. 5. — flor.
N. 6. — corticis.

Hanc seriem a fornace ita removi, ut ibi Mercurius tantum ad 98. thermometri gradum ascendere.

C. N. 7. — rad. arnic.
N. 8. — flor. arnic.
N. 9. — cortic. peruv.

Hanc seriem disposui supra tabulam prope cubiculi fenestram versus septen-

trionem : ubi tantum 87. caloris gradum notabat thermometrum : sic secunda series a prima 22. caloris gradibus, tertia a secunda 11. & a prima 33. gradibus caloris differebant.

In quodvis horum infusorum hora 10. matutina frustum dr. ij. carnis ex cadavere humano excissæ, & a 15. diebus in aqua vase clauso & calore magno cubiculi, ubi putrefactioni exposita erant cadavera ad sceleta paranda putrescentis, laxissimæ, mucum membranis tenuibus inclusum referentis, immani fœtore cubiculum & viciniam implentis immersi, filo suspensum. Vasa ut ante obturavi.

Hora septima vespere.

A. N. 1 & 2. caro multum correcta N. 3. æque fœtida ac ante.

B. N. 4. caro perfecte correcta. Immergitur in hoc infus. aliud simile frustum. N. 5. caro digitis pressa strepitat : lota multum correcta invenitur : expresso aëre elastico denuo in vas suum immittitur. N. 6. caro magis firma est ac N. 3. aspera, valde fœtens.

C. N. 7. licet digitis pressa caro strepitet, post lotionem parum fœtet: N. 8. multum correcta est. N. 9. valde fœtida,

da, licet ut in prioribus corticis infusis contracta, aspera.

Secunda die hora septima vespere.

A. N. 1 & 2. caro perfecte correcta. N. 3. valde fœtet.

B. N. 4. caro non amplius fœtet: odor tamen minus gratus quam N. 1 & 2. N. 5. caro correcta. in hoc vas immerguntur carnis bubulæ a 16. diebus putredini commissæ dr. ij. N. 6. fœtor ut ante.

C. N. 7. circiter correcta caro N. 8. odorem ingratum habet. N. 9. fœtorem putridum, nullo modo correcta.

Tertia die hora undecima matutina.

Perfecte correcta est caro in omnibus radicis & florum arnicæ infusis: in cortice ubique pergit fœtere: quare carnem ex A. N. 3. in A. N. 1. immisimus. Ex B. N. 6. in C. N. 8. Dein in B. N. 4. carnis bubulæ putridæ dr. ij. N. 2. simile frustum.

Hora septima vespere.

A. N. 1. caro correcta.

B. N. 4. nihil putridi spirat: odor tamen ingratus N. 5. caro firma, ductilis perfecte correcta.

C. N. 7. perfecta correctio. N. 8. non integra.

Quarta die hora nona mane.

B. N. 4. caro perfecte correcta.

C. N. 8. caro firma, perfecte correcta.

Parva, ratione correctionis, in diverso caloris gradu fuit differentia: correctio tam putridæ carnis ingenti virtute antiseptica pollere arnicam ulterius demonstrat.

EXPERIMENTUM XXV.

SECUNDA experimenti præcedentis die hora undecima parabantur tres mixturæ fermentantes, quarum una ex aq. commun. unc. iv. panis triticei dr. ij. carnis bubulæ coctæ unc. ß. in pultem contritis; duæ aliæ ex ejusdem carnis unc. ß. & musti hordei unc. iv. invicem in pultem tenuem tritis: ponebantur supra calidam fornacem.

Hora sexta vespertina.

N. 1. Vivide fermentabat. N. 2. & 3. incipiebat fermentatio. N. 1. & 2. removi a fornace, ut calorem 95. circiter graduum experirentur. N. 3. reliqui super asserem inter fornacem & parietem ubi caloris gradus ut plurimum 17. orat, & in quodvis vas frustum

dictæ carnis humanæ, expreſſo prius aere elaſtico, dr. ij. ponderans immerſi: vaſa charta tecta ſunt, & fornax ſummo mane more ſolito calefacta.

Sequenti die hora decima matutina.

N. 1. & 2. Caro lota æque putrida ac ante. N. 3. firmitatem adepta eſt, continuat tamen fœtere.

Veſpere hora octava.

N. 1. & 2. Putrida exhalatio aucta: in utroque putridiſſimam dyſentericorum ſub lethalis morbi finem alvum horrendo fœtore referens: caro vix amplius cohæret. N. 3. caro firma multo minus fœtet quam ante experimentum: videtur nempe magis correcta ob caloris gradum antiſepticum, vel quod in majori calore plus ſpiritus putridi avolaverit, quam in binis aliis: vaſa enim, ut dictum eſt, tantum charta tecta erant.

Cum fermentatio in omnibus fere integre ceſſaſſet, vitra omnia ſubere clauſi, & adhuc per duodecim horas in eodem calore reliqui; verum hoc tempore elapſo, omnia inveni in priori ſtatu.

Sic non obſtante diu continuata vivida fermentatione hæ mixturæ nihil correxerunt.

EXPERIMENTUM XXVI.

SIMUL cum mixturis fermentantibus tentavi quid ſpiritus vitrioli valeat: immerſique hora ſexta matutina fruſtum ejuſdem carnis dr. ij. pondere æquans in aq. unc. iv. cui ſpirit. vitriol. gutt. XL. affuſæ ſunt. Vitrum charta texi & reliqui in calore 95. graduum.

Bihorio elapſo præter ſpem inveni carnem ſupernatantem æque fœtidam ac ante: expreſſi aerem regeneratum & denuo in liquidum immerſi.

Hora ſexta veſpere.

Fœtor ut ante: adduntur ſpirit. vitriol. gtt. XXX.

Secunda die mane.

Fœtet caro: laxa manet: mucum in liquido refert: adduntur mixtur. ſpirit. vitrioli dr. ij.

Tertia die.

De novo affunditur ſpirit. vitrioli unc. ß.

Quarta die media decima mane.

Fœtor ut ante: caro laxiſſima, volumine aucta eximitur & ſuſpenditur.

Veſpere hora ſexta illam invenio ita contractam, ut majorem nucem avella-

nam magnitudine non ſuperet, putrido fœtore adhuc fœtam & friabilem.

Hoc phænomenon, a celeb. Macbride primo abſervatum, ab uſu ſpiritus vitrioli in praxi medica deterrere poſſet: ſed experientia illum in corpore aliter agere docet.

COROLLARIA.

Hæc experimenta videntur docere radicem arnicæ virtutem poſſidere ſexies vel ſepties magis antiſepticam correctoriam, ſaltem carnium putridarum, quam cortex peruvianus: & carynthiacam æque efficacem eſſe ac ſtyriacam, qua in omnibus his experimentis uſus ſum.

2. Accelerata additione muſti hordei, infuſi cortic. peruviani fermentatione, caro putrida citius corrigitur.

Caro cum pane fermentans determinatam principii antiſeptici copiam producit, quæ certam carnis copiam corrigit, ultra autem non pergit illius virtus, licet continuante fermentatione multus aer fixus continuet extricari. limitationem virtutis antiſepticæ talium mixturarum etiam diu fermentantium

valde clare demonſtrat experimentum 25. ubi tales mixturæ nec minimum progreſſui putredinis reſtitiſſe videntur.

Abſque fermentatione ſponte extricatum eſt principium antiſepticum ex radice & floribus arnicæ ac camphora, & quidem tantum, ut experimento 21. rad. arnicæ dr. ij. carnis putridæ ultra dr. iij. florum eadem doſis carnis putridæ dr. ij. Camphoræ dr. ij. ejuſdem carnis dr. ij. perfecte correxerunt & tertiam dragmam parum emendaverunt: forte ideo radice arnicæ minus efficax, fuit camphora, quia plantarum pulvere minus bibula ſecundi fruſti putridæ carnis humidum non extraxerit: ſicque in carne humida loco calido motus putrefactorius continuare potuit. Cortex vero peruvianus, licet carnem ſicciſſimam reddiderit, nihil de illius alcali putrido ſaturavit; ſic principium volatile radicis & florum arnicæ, quod experimento 12. inventum eſt antiſepticum præſervatorium, hocce experimento demonſtratur, natam putredinem efficaciter corrigere; volatile vero corticis principium contra putredinem nihil poſſe.

Magna vis adſtringens ſcopo præſervatorio antiſeptica principii antiſeptici

correctorii actionem in carnem putridam impedit. Hoc probat experimentum 23. licet enim supponatur partem resinosam radicis & florum arnicæ non esse antisepticam, principium volatile horum medicamentorum, quod spiritui mixtum erat & virtute antiseptica præservante, ac correctoria præditum esse præcedentibus experimentis patuit, carnem correxisset, ni, valida vi adstringente spiritus, instar cornu indurata principii volatilis ingressum prohibuisset: sic in infusis & decoctis corticis & spiritu vitrioli non satis diluto fieri videtur.

An correctio putridæ carnis ope vegetabilium peracta ab aere fixo sub motu fermentatorio extricato deduci potest?

Missis aliis videantur tantummodo ea, quæ experimento 22. observata sunt. Sub fermentatione primum carnis frustum correxerunt flores arnicæ; ipecacuanha, valeriana, contrajerva. Cortex peruvianus non fermentavit & nihil correxit.

Rheum carnis putridæ dr. j. absque fermentatione correxit, neque hoc frustulo vires ipsius exhaustæ erant: color enim, consistentia & odor infusi erant, ut ante correctionem.

Radix arnicæ quidem fermentavit, sed ante fermentationem primi carnis frusti alcali putridum saturaverat extract. florum & radic. arnicæ, priusquam fermentationem subierint, putridæ carnis frustum correxerant.

Aquæ cohabatæ absque motu fermentatorio carnem putridam correxere.

Symarouba per biduum vivide fermentavit & plane nihil correxit.

Radix serpentariæ virginianæ unc. ß. per biduum motum fermentatorium passa est: nec tamen carnis putridæ dr. j. putridum alcali saturare valuit: & neutrum horum duorum medicamentorum carnis laxitatem correxit.

Chamomilla in hoc experimento probabilius ideo nihil correxit, quod mucilago, qua scatet, carnis relaxationem & dissolutionem continuo magis promoverit.

Hæc experimenta sane videntur valde dubiam reddere aeris fixi contra putredinem efficaciam: & simul confirmare, quæ prius dicta sunt de principii antiseptici ex vegetabilibus per fermentationem extricatione, vel ex combinatis principiis solitarie vi antiseptica orbis generatione.

§. V.

CORRECTIO PUTRIDORUM HUMORUM ANIMALIUM.

EXPERIMENTUM XXVII.

VIGESIMA Decembris anni 1773. quatuor ovorum albumina ſimul unc. ij. ß. & gr. xxx. ponderantia, virga agitando aquæ ſubtepidæ. unc. ix. ß. quam exactiſſime fieri potuit, immixta ſunt: mixtura in tres partes æquales diviſa in tria vitra æqualia immiſſa eſt; vitra epiſtomiis ſuberinis exacte clauſa in calore ordinario relicta ſunt: notata numeris 1. 2. 3.

Quinta Januarii.

Hora media octava mane.

Ex quovis vaſe fœtor abominabilis, educto epiſtomio erumpit.

In vas N. 1. pulv. cortic. peruv. elect. dr. j. N. 2. pulv. rad. arnic. dr. j. N. 3. pulv. flor. arnic. quoque dr. j. injecimus.

Vasa epistomio exacte clausa fornaci propius admota, omni quadrante horæ agitata sunt.

Hora nona.

N. 1. 2. paucam spumam in superficie habent. N. 3. vivide fermentat. Hora decima vitra propius ad fornacem admoventur, ut stent in calore 106. vel 107. graduum.

Media decima.

N. 1. Valde nauseose fœtet: non fermentat. N. 2. vivide fermentat: de fœtore nec minimum percipitur. N. 3. vividissima fermentatio: odor amœnus, nullo fœtore mixtus.

Media quinta pomeridiana.

N. 1. Ut ante meridiem. N. 2. fermentatio minus vivida: odor gratissimus. N. 3. valide continuat fermentare: odor ut prius.

Hora nona.

N. 1. Odor valde acris: de putredine & cortice participans: multæ aeris bullulæ latera vasis in superficie occupant: nulla visibilis fermentatio. N. 2. vivida fermentatio: odor ut hora 5. N. 3. vivide continuat fermentare.

Sexta Januarii

Hora octava matutina.

N. 1. Vasa denuo stant in calore or-

dinario: motus intestinus nullus: odor omnino ingratus. N. 2. odor gratissimus, spirituosus, reficiens: fermentatio pergit N. 3. odor florum spirituosus, valde penetrans: vivida fermentatio.

Sexta vespertina.

N. 1. Ut mane. N. 2. & 3. vivida fermentatio.

Septima Januarii
Hora undecima matutina.

N. 1. Leniter fermentat.: fœtor valde nauseosus. N. 2. parum fermentat. N. 3. odor minus gratus, quam heri.

Octava Januarii
Hora meridiana.

N. 1. Pergit fœtere: non amplius fermentat. N. 2. odor adhuc bonus. N. 3. mucidum odorem spirat.

Nona Januarii.

N. 2. Odorem minus gratum habet. N. 3. putridum denuo videtur spirare.

Decima Januarii.

N. 1. Fœtor valde putridus. N. 2. videtur denuo putrescere. N. 3. fœtet: evacuantur vitra.

EXPERIMENTUM XXVIII.

BILIS humanæ dr. x. in duas partes divisæ in binas lagenas æquales, adfusis cuilibet bilis parti aq. puræ unc. ij. ß. immissæ sunt; vasa subere clausa per 16. dies in ordinario cubiculi calore steterunt, quibus elapsis una die hora septima matutina in vas N. 1. adjeci pulv. cortic. peruv. elect. dr. ij. & in vas N. 2. pulv. rad. arnic. dr. j.

Hora meridiana.

N. 1. Si leviter odoretur, amygdalas amaras vel nucleos amaros persicorum, contusos redolet: diutius autem naribus admota mixtura putridum fœtorem spirat: motus intestinus nullus. N. 2. odor non ingratus: incipit mixtura fementare: stant vasa in calore 100. gradus superante.

Hora tertia.

N. 1. Ut ante. N. 2. vividissime fermentat.

Hora nona.

N. 1. Nihil novi. N. 2. continuat valida fermentatio: odor gratissimus, ab odore radicis diversus, Noctu stant vasa in calore minori.

Secunda die.

Hora octava matutina.

Omnia ut heri, sicque perstant tota die.

Tertia die mane.

N. 1. motus nullus : fœtor ut prius. N. 2. fere cessavit fermentatio : odor gratus.

Quarta die.

Hora matutina.

N. 1. nihil mutatur : quare abjicitur. N. 2. adhuc leniter fermentat : odor gratus.

Quinta die.

N. 2. odor minus penetrans, minus gratus, nihil tamen putridi prodens : circa meridiem huic lagenæ immittitur. Denuo pulv. rad. arnic. dr. j. hora nona vespere denuo vivide fermentat, & odorem gratissimum spirat.

Fermentavit denuo hæc mixtura ultra tres dies : odor mansit posthac gratus per 22. dies, dein incœpit alterari.

EXPERIMENTUM XXIX.

In tria vasa, quorum quodvis aquæ tepidæ unc. iij. continebat sivi ex vena hominis sani plethorici ubique unc. ij.

ſanguinis effluere : vaſa ſubere clauſa in menſa æquali caloris gradui expoſita per 15. dies relicta ſunt : poſt quod tempus immanem fœtorem trans ſuberina epiſtomia ſpargebant.

Mane hora media ſeptima N. 1. addidi pulveris cortic. peruv. elect. dr. ij. N. 2. pulv. rad. arnic. dr. j. N. 3. pulv. flor. arnic. dr. j. & vaſa interdiu expoſui calori 100. gradum ſuperanti.

Hora nona.

N. 1. Spuma multa. N. 2. vix ulla, N. 3. jam fermentatio.

Hora meridiana.

N. 1. fœtor penetrantiſſimus : fermentatio nulla. N. 2. fermentatio vivida : odor gratus, ſubdulcis. N. 3. fermentatio minus magna ac in priori : fœtor valde minutus.

Hora quinta.

N. 1. fœtor auctus, horrendus : motus nullus. N. 2. pergit fermentare : odor ſpirituoſus, de arnica nihil præ ſe ferens. N. 3. fermentatio magna : odor valde penetrans, diverſus a putrido fœtore.

Hora nona.

N. 1. ut prius. N. 2 & 3. continuant fermentare.

Secunda die.

Hora media nona mane.

N. 1. nihil novi, N. 2. continuat fermentatio: odor ſpirituoſus mixtus naucoſo. N. 3. vix fermentat: odorem penetrantem quaſi ſalis volatilis. C. C. exhalat. Additur. N. 1. pulv. cortic. peruv. dr. j. N. 2. pulv. rad. arnic. pariter. dr. j. N. 3. flor. arnic. eadem doſis.

Hora ſexta veſpertina.

N. 1. videtur incipere fermentatio. N. 2. vivide fermentat: nihil nauſeoſi habet: odor gratiſſimus: N. 3. multum fermentat: odor putrido mixtus.

Tertia die.

Hora undecima mane.

N. 1. Leniter fermentat: ingens fœtor putridus, ut ante. N. 2. fermentatio adhuc magna: perfecta correctio. N. 3. adhuc magis fermentat, quam N. 2. odor tamen aliquid putridi prodit, ſi diutius oleſiat.

N. 1. adjicitur pulv. rad. arnic. dr. j. ß.

Hora ſeptima veſpere.

N. 1 & 2. non fermentat. N. 3. continuat fermentare.

Quarta die

Circa meridiem.

Omnes mixturæ fermentant. N. 1. continuat fœtere. N. 2. quid ſuſpecti

odore prodit. N. 3. adhuc plus quare cuivis binarum ultimarum adduntur pulv. rad. arnic. dr. ij.

Hora 5 ½. vespertina.

N. 1. Vivide fermentat : fœtor multum minutus : N. 2. fermentat valde, solidis omnibus supernatantibus : odor nondum gratus. N. 3. vividissima fermentatio : odor adhuc putrido mixtus.

Quinta die hora media undecima matutina.

N. 1. cessavit fermentatio : fœtor ut ante tentatam correctionem N. 2. continuat fermentatio : odor spirituosus, gratus. N. 3. odor penetrans, spirituosus, nihil putridi habens.

Sexta die.

N. 1. ob continuantem ingentem fœtorem evacuatur : in reliquis nihil novi.

Octava die.

N. 2. fermentat adhuc : odor valde spirituosus. N. 3. odor spirituosus : fermentatio continua.

Decima quinta die.

Omnia ut ante.

Decima nona die.

N. 2. fermentatio continuans. N. 3. cessavit : ubique odor spirituosus, gratus.

Vigesima tertia die.

N. 2. fermentatio nulla : odor gratissimus. N. 3. odor putridi quid secum fert.

Vigesima sexta die.

N. 2. ut ante. N. 3. putride foetet, abjicitur.

Trigesima tertia die.

N. 2. odor ingratus, foetore mixtus. Vas evacuatur.

EXPERIMENTUM XXX.

SANGUINIS hominis plethorici quoad reliqua sani unc. ix. in duas partes aequales divisi, placentam primo exacte ponderando, dein serum, ita ut in utroque vase & cruoris & seri aequale esset pondus; in bina separata vitra reposui, quae exacte obturata non procul a fornace magno calori exposita per 18. dies manserunt.

Hoc tempore contentum unius vasis sanguinem foetidissimum additis ad eluendum vas aq. pur. unc. ij. per retortam ex balneo Mariae destillavi & spiritus penetrantissimi foetoris dr. vij. eduxi.

Vespere in aliud vas pulv. rad. arnic. un. j. immisi; ex quo ut vires educe-

rentur cum massa esset nimis spissa aquae purae unc. ij. affudi : vas exacte clausum per tres dies stetit in moderato cubiculi calore : dein ex hac mixtura eodem, ac ex priori, modo, liquidi dr. vij. eduxi odoris penetrantis, nihil putridi prodeuntis : dein utrumque spiritum sequentibus experimentis probavi.

Spiritus sanguinis non correcti dr. j. guttatim adfudi spiritum vitrioli & statim orta est effervescentia strepitosa, spumans, quae per multa horae minuta duravit.

Ejusdem spiritus dr. j. addidi syr. violarum, qui statim colore viridi tinctus est: color tamen pallidior erat, quam, dum spirit. sal. ammoniaci miscetur.

Spiritus correcti sanguinis quocumque modo tentatus nullum alcali signum dedit.

EXPERIMENTUM XXXI.

Cum sanguis addita radice arnicae in priori experimento fermentasset & sat diu in calore ante destillationem stetisset, visurus an absque fermentatione correctio perfecta obtineretur, tria vasa sumpsi,

in quodvis unc. iv. ſanguinis cum ſero & additis aquæ unc. ij. infudi & putrefactioni in calore ſæpe centum gradus ſuperante per 18. dies commiſſa reliqui. Dein.

In unum vas pulveris radic. arnicæ a 15. horis adfuſis circiter aquæ calidæ unc. v. infuſæ dr. ix. immiſi, cum ſanguine agitavi & media nona matutina prope feneſtram ſoli expoſui cubiculo jam refrigerato: dein alteri vaſi aquæ unc. v. ß. affudi, quantum nempe conjecturabam in infuſo radic. arnic. a pulvere non fuiſſe abſorptum, ut æqualis dilutio ſpiritus putridi fieret: dein ſanguinem putridum in retortam infudi, & per B. M. ex retorta liquidi dr. vij. eduxi penetranter fœtentis.

Sanguis cum radice arnicæ, cum per octo horas ſub repetita per intervalla agitatione ſtetiſſet, eodem modo deſtillatus eſt.

Eductus ſpiritus odore putridi nihil præ ſe fert, neque cum acidis & ſyr. violarum probatus minimum alcali ſignum dat.

Spiritus vero ſanguinis non correcti cum acidis fortiter efferveſcit & ſyrupum violarum viridi colore tingit.

Infudi denuo rad. arnic. pulveris unc.

j. cum aquæ unc. v. ſequenti die mane cum in infuſione ſupra fornacem calefactam per 12. horas fuiſſet, affudi infuſum cum radice ſanguini putrido tertii vaſis. Vas exacte clauſum extra feneſtram cubiculi temperato atmoſphæræ calori expoſitum omni horæ quadrante agitatum eſt. Quarthorio poſt miſcelam elapſo mixtura nihil putridi amplius redolens retortæ B. M. inſidenti committitur: educitur eadem liquidi quantitas ac ex prioribus, æque bene correcti, ac ex vaſe in quo radix arnic. per octo horas ſanguini putrido mixta fuerat.

EXPERIMENTUM XXXII.

VIGESIMA Junii anni 1774. ſanguinis duorum hominum ob plethoram educti a 18 Maii calori ſolis vaſe exacte clauſo expoſiti uncias circiter xx. per B. M. ex retorta deſtillavi. Prodierunt liquidi valde fœtentis fere unc. iv. hujus liquidi ſive ſpiritus dr. j. aquæ puræ dr. iij. addidi. Hæc mixtum affuſo guttatim vitrioli ſpiritu non ſtrepitoſam & ſpumantem ſubivit effervescentiam ſed lenem, aëre forma tenuiſſimi pulviſculi

turmatim ſuperiora petente, ſenſibilem.

Hujus ſpiritus dr. iij. aquæ noſtræ ordinariæ dr. ix. adjeci, deſtillatione per retortam ope B. M. inſtituta liquidi dr. iij. eduxi, quod & ſyrupum violar. illico viridi colore tinxit & adfuſo vitrioli ſpiritu vividum efferveſcentiæ motum ſubivit.

Hiſce præmiſſis pulveris rad. arnicæ unc. ß. in aquæ calidæ unc. iij. infudi. Vas exacte clauſum in loco calido per 13. horas relictum eſt: dein infuſum per linteum expreſſum. Hujus colatur unc. j. ß. ſpiritus putridi unc. ß. in lagenula miſcui, quæ exacte clauſa per quatuor horas ſæpius agitata eſt.

Hoc tempore elapſo mixturam in parvam retortam immiſi, & applicato recipiente liquidi ſpitituoſi dr. iij. eduxi, quod nec minimum ab adfuſo vitrioli ſpiritu efferveſcentiæ ſignum dedit, neque ſyrupum violarum minime mutavit.

EXPERIMENTUM. XXXIII.

De virtute, qua pollet arnicæ radix ad conciliandam alcali putrido neutram naturam certior redditus illam cum cor-

tice peruviano & floribus arnicæ comparaturus ſequentia paravi infuſa. j. unc. ß. cortic. peruv. affudi aquæ fervidæ unc. ij. vas obturatum in locum calidum repoſui. 2. ſimill. cortic. peruv. doſi aquæ frigidi unc. ij. addidi : vas clauſum in atmoſphæræ calore æſtivo tempore reliqui. Trihorio elapſo pulv. flor. arnic. dr. iij. aquæ calidæ unc. ij. pulv. rad. arnicæ dr. j. ß. aq. dr. xiij. & pulv. ejuſdem radicis dr. j. aq. calidæ dr. xj. adfudi : obturata ſunt omnia vaſa.

Elapſis 25. horis ab infuſione corticis omnia infuſa per lintea traduxi : colaturæ fortiter expreſſæ dedit infuſum calidum cortic. dr. x. ß. frigidum eandem colaturæ quantitatem exhibuit. Infuſum florum arnicæ dr. ix. ß. infuſum radicis arnic. dr. j. ß. dedit dr. x. ß. & infuſ. rad. dr. j. paulo minus.

Ex quavis colatura ſumpſi ſeparatim dr. ix. cuivis ſpir. putridi dr. iij. admiſcui : lagenulæ exacte clauſæ in libero aëre relictæ per 5. horas ſæpius agitatæ ſunt : dein flor. & rad. colaturæ cum ſpiritu putrido in parvas retortas B. M. adaptatas immiſſæ deſtillatæ ſunt, & ex qualibet mixtura dr. iij. & grana circiter xl. educta.

Colaturæ corticis non nisi post elapsas 24. horas ab admixtione putridi spiritus eodem ac priores modo destillatæ sunt, donec eadem ac e prioribus liquidi quantitas educta fuerit, quod odorem magis nauseosum palato ac linguæ (*a*) magis adhærentem quam ipse putridus spiritus spirabat: immo separata vasa quibus destillatum fuerat intolerabilem fœtorem spargebant.

Examinaturus quantum ex quovis infuso eductus spiritus correctus fuerit, unam partem spiritus putridi tribus partibus aq. simplic. destill. miscui.

Parti mixturæ aq. simpl. cum spiritu putrido.

Parti æquali spirit. educti ex infuso flor. arnicæ. radic. dr. j. ß. ejusdem rad. dr. j. utriusque corticis peruv. infuso ubique gtt. iv. spiritus vitrioli affudi.

Exemplar manifeste efferbuit, denso

(*a*) *Spiritus putridus, injectus nares, linguam, palatum, fauces afficit, quasi limo tenaci, fœtidissimo obducta essent: sicque, ubi spiritus alcalini putrefactione producti præsentia chemicis experimentis ob nimis parvam copiam, vel nimiam dilutionem probari nequit, non obstante rerum valde odoratarum admixtione cognoscitur.*

tenuissimarum bullularum pulvisculorum instat superficiem petente agmine.

Idem phœnomenon exhibuere liquida educta ex infusis corticis. Ex infuso radic. arnic. dr. j. liquidum destillatum fere integre correctum est : ex binis aliis infusis neque odore neque adfuso spiritu vitrioli minimum alcali putridi signum dat.

Binas syrupi violar. partes æquales in duo vitra posui : uni aquæ simplic. destil. scr. iv. alteri spiritus putridi scr. j. triplo ejusdem aquæ dilutum adfudi. Prima mixtura coloris pulchre cæruli erat : secunda vero pallide viridis sive glancini. Hæ mixturæ exemplarium vices egerunt. In quinque vitra separata æquam syr. violar. dosin immisi : binis primis affudi liquidi ex mixturis infus. scr. iv. syr. violar. eundem colorem induit ac in exemplari cum spiritu putrido. Ex mixtura cum infusi dr. j. rad. arnicæ vix sensibilem mutationem syrupo violarum induxit : liquidum ex mixturis infus. radicis dr. j. & flor. arnic. cum spiritu putrido destillatum eadem ac priora dosi syrup. violarum affusum mixturam æque pulchre cæruleam effecit, ac exemplar cum aqua destillata paratum.

EXPERIMENTUM

EXPERIMENTUM XXXIV.

INFUDI radicis arnicæ.
— Contrajervæ.
— Valerianæ ſylveſtr.
cujuſvis in tenuiſſimum pollinem redactæ unc. ß. in ſeparatis vaſis, adfuſis cuilibet aq. calidæ unc. ij. ß. poſt. 24. horas colaturas per linteum expreſſi: infuſi rad. arnicæ colatura erat unc. ij. dr. iij.

Contrajervæ unc. ij. dr. ij.
Valerianæ eadem quantitas.

Quamvis colaturam in duas partes æquales diviſi & cujuſlibet mediæ parti ſpiritus putridi, qui ſexdecim aq. puræ partibus dilutus cum acido vitrioli ſenſibilem efferveſcentiæ motum ſubibat, ex ſanguine a 26 diebus putrefactioni commiſſo educti gr. xl. miſcui: rite clauſa & ſubinde concuſſa vaſa per 16. horas in calore mediocri relicta ſunt: dein quævis mixtura per alembicum in B. M. deſtillationi commiſſa eſt: ex qualibet educti ſunt liquidi dr. iij. quod ex radic. arnic. & valerianæ perfecte correctum eſt: ex contrajerva vero

eductum suspectum ab adfuso vitrioli spiritu motum subit.

Admiscui cuilibet medietati residuæ infusorum spiritus putridi dr. j. steterunt loco calido sub frequenti agitatione per 5. horas: destillatione per alembicum in B. M. eductæ sunt ex qualibet spirit. dr. iij. qui ex radicis arnicæ infuso perfecte correctus est: ex radicibus valerianæ & contrajervæ ab adfuso vitrioli spiritu leniter effervescit, pulvisculi tenuis forma, nubecula sat densa superficiem ultra medium horæ minutum petente: ita ut multum tamen correctus fuerit spiritus putridus etiam in binis ultimis.

Pulverem florum arnic. chamomillæ rad. serpentariæ virginian. & angelicæ cujusvis unc. ß. cum aq. calida unc. iij. in eodem calore & æquali tempore ac priores infudi.

Colaturam dedit.

Infusum flor. arnicæ unc. ij. dr. vj.
— — Chamomill. fere dr. viij.
— Rad. serpentariæ unc. ij. dr. v.
— — Angelic. idem pondus.

Integræ colatur. flor. chamom. & cuilibet medietati aliorum infusorum addidi ejusdem spirit. putridi scr. ij. mixturæ per octo horas in ordinario

calore relictæ & sæpius agitatæ sunt. Dein ut ex prioribus per destillationem ope B. M. ex quavis dr. iij. eductæ sunt. Liquidum eductum ex infuso flor. chamomil. multum correctum. Ex infuso rad. angel. valde levia effervescentiæ signa dat: ex infuso florum arnicæ perfecte correctum. Ex infuso radic. serpentariæ æque effervescit cum acido vitrioli ac exemplar.

Cuivis residuæ medietati infus. flor. arnicæ & radic. angelicæ spiritus putridi dr. j. adfudi: per 4. horas mixturas sæpe agitari jussi: dein ex quavis per alembicum liquidi dr. iij. eduxi, quod ex infuso flor. arnic. videtur correctum: ex rad. angelic. colatura sensibilia effervescentiæ signa dat, licet multo minora, quam exemplar.

EXPERIMENTUM XXXV.

Pulv. foliorum arnic.
— — Rad. ipecacuanh.
— — Rhei elect. cujusvis unc. ß. cum aq. calidæ unc. iij. ß. per 24. horas infudi.

Pulv. folior. arnicæ omnem aquam

imbibit, ita ut adhuc unc. j. aq. affundi illi debuerit, ut ex lagena posset educi. Hujus colatura fortiter expressa ponderabat unc. iij. dr. v.

— — Rad. ipecacuanh. unc. ij. dr. vj.

— — Rhei elect. unc. ij. dr. ij.

Mediæ parti colaturæ.

Foliorum arnic. spirit. putridi dr. j. radicis ipecacuanh. & rhei elect. cujusvis spirit. ejusdem scr. ij. addidi. Clausa vasa relicta sunt per 24. horas, antequam destillationi submitterentur. Ex quavis mixtura destillarunt per alembicum liquidi dr. iij. quod ex infuso foliorum arnicæ invenitur fere correptum; ex aliis vero non omnia tamen minora effervescentiæ signa dant, quam spiritus putridus sexdecim aquæ partibus dilutus.

EXPERIMENTUM XXXVI.

Cupidus sciendi, an vis arnicæ in volatili principio hærens etiam spiritum putridum corrigat aq. cohabat radic. flor. foliorum arnic. & corticis peruv. cujusvis unc. ij. spirit. putridi dr. j. & aq. simp. destillat. pariter unc. ij. spirit. putridi idem pondus admiscui. Vasa

exacte clausa, subinde agitata sunt & post 24. horas contenta cujusque lagenæ destillationi commissa, donec ex qualibet miscella liquidi dr. iij. in recipient ia transierint.

Liquidum eductum ex aqua cohobata radic. arnicæ perfecte correctum : ex floribus non integre : ex foliis adhuc minus : ex cortice peruv. æque effervescit adfuso vitrioli spiritu ac exemplar, quod densam tenuium quasi pulvisculorum nubem ultra horæ minutum ad superficiem mittit.

EXPERIMENTUM XXXVII.

EXTRACT. cortic. peruv. sine sale parat.

— Rad. arnic.

— Flor. arnic.

— Folior. arnic.

— Flor. chamon.

Cujuslibet unc. ß. cum aq. unc. j. ß. soluta est : solutio quævis deponderata exacte in duas partes divisa : cuilibet parti mediæ addita sunt spirit. putridi gr. L. alteri medietati ejusdem spirit. scr. iv. admixti sunt : manserunt in vasis

exacte clauſis per 13. horas, quo tempore ſubinde agitata ſunt.

Deſtillata eſt per alembicum illa, cujuſvis colaturæ pars, cui ſpirit. putridi tantum gr. L. addita fuerant.

Ex quavis eductæ ſunt liquidi dr. iij. quod ex ſolutionibus extract. radic. & flor. arnicæ perfecte correctum eſt : ex foliis arnic. & floribus chamom. motum ſuſpectum ab adfuſo vitrioli ſpirit. patitur : ex cortic. Peruvian. omnium minime correctum eſt : adfuſo enim vitrioli ſpiritu præter multas tenues particulas ſuperficiem petentes globulus aciculæ majoris caput magnitudine ſuperans in medio formatus eſt, aërem circumquaque mittens : qui ad fundum vaſis lapſus, ultra duo horæ minuta continuavit aërem forma nubeculæ pulverulentæ dimittere, antequam penitus diſſolutus eſſet.

Aliam cujuſvis ſolutionis partem, cui ſpiritus putridi ſcr. iv. additi fuerant eodem, ac priora, modo deſtillavi, idemque liquidi pondus eduxi, quod adfuſo vitrioli ſpirit. ex cortic. & floribus chamom. indubitata efferveſcentiæ ſigna dedit : ex foliis arnicæ minora : ex rad. & floribus arnicæ immobile perſtitit perfecte correctum.

EXPERIMENTUM XXXVIII.

CONSUMPTO ſpiritu putrido, quo in prioribus experimentis uſus ſum, ſanguinem putridum denuo deſtillationi per adſcenſum commiſi: ſpiritum obtinui, qui x. aq. pur. partibus dilutus adfuſo ſpiritu vitrioli manifeſte effervеſcebat.

Hoc ſpiritu ad ſequentia experimenta uſus ſum.

Vires correctorias rad. flor. & folior. arnicæ ac cortic. peruv. denuo inter ſe comparaturus & viſurus quantum quodvis horum medicamentorum ſpirit. putridi corrigere valeat; cujuſlibet duplex paravi infuſum.

Rad. arnic. dr. j.
Flor. arnic. dr. j. ß.
Folior. ejuſdem dr. j. ß.
Cortic. peruv. dr. ij.

Cuilibet in pulverem tenuem redacto adfudi aq. calid. unc. j. ſteterunt vaſa clauſa in loco calido per 6. horas, dein uni infuſo rad. arnic. ſpiritus putridi ſcr. iv.
— Florum arnic.
— Folior. ejuſdem.
— Cortic. peruv. ubique
pariter ejuſdem ſpiritus putridi ſcr. iv.

addidi : aliorum autem infusorum cuivis ejusdem spirit. dr. j. ß. dein illius dr. j. aquae purae, quae ad infusa paranda usurpata fuerat unc. j. miscui, ut vires exemplaris ageret.

Mixturae aliquoties agitatae, sexdecim horis elapsis, per alembicum destillationi simul cum suis pulveribus commissae sunt, donec ex qualibet liquidi dr. iij. in recipiens transierint.

Infus. rad. arnic. cum spiritus putridi scr. iv. liquidum eductum perfecte correctum. Ejusdem infus. cum spirit. dr. j. ß. fere, sed tamen non integre correctum : — florum arnic. cum spirit. scr. iv. dedit liquidum perfecte correctum : idest nec minimum effervescentiae motum adfuso spiritu vitrioli patitur, neque olfactum minimum putredinis sensum prodit. Ex alio florum infuso cum spirit. dr. j. ß. non est integre correctum. Ex infuso folior. arnic. cum spiritus scr. iv. fere integre correctum. Ex cortic. infus. cum spirit. putridi scr. iv. eductum ingratum odorem habet : minus tamen effervescit cum acido vitrioli ac exemplar. Ex aliis folior. arnic. & corticis peruv. infus. cum spirit. putridi. dr. j. ß. effervescit cum acido vitrioli circiter, ut exemplar.

EXPERIMENTUM XXXIX.

FACTIS jam aliquot experimentis patuit corticis peruviani ſine additione ſalis paratum extractum, & omnium arnic. partium extracta ſpiritum putridum corrigere : dubium autem ortum eſt, an hi effectus a naturali plantarum virtute, vel nato, ſub præparatione extractorum & illorum diuturna aſſervatione, acido penderet : quare corticis peruviani & partium arnic. extractis fumariæ & gentianæ extracta adjunxi ordine ſequente :

N. 1. Extracti cor. peruv.
N. 2. — Fumariæ.
N. 3. — Gentianæ.
N. 4. — Rad. arnic.
N. 5. — Florum arnic.
N. 6. — Folior. ejuſdem.

Cujuſque dr. ij. cum aq. fontan. unc. j. ſolvi : in quamlibet lagenam ſpirit. putridi dr. j. infudi : vaſa ſæpius agitari curavi : poſt 5. horas in cucurbitulas immiſſæ mixturæ deſtillatæ ſunt, & ex quaque liquidi dr. iij. eductæ, quod

N. 1. fere correctum eſt.
N. 2. minus.
N. 3. fere ut exemplar.

N. 4. 5 & 6. ab adfuſo vitrioli ſpiritu nec minimum effervefcentiæ ſignum dat, neque nares, neque palatum putredinis ſenſu adficit.

Simili cujuſvis priorum extracti (excepto gentianæ extracto) ſolutioni ſpirit. putridi ſcr. iv. miſcui. Vaſa exacte clauſa ſæpius concuſſa : poſt ſeptem horas mixturæ. Ut priores in balneo mariæ tamdiu relictæ ſunt, donec ex qualibet ſpir. dr. iij. exſtillaverint, qui ex extracto cortic. multum correctus eſt. Ex fumariæ extracto fere ut exemplar cum acido vitrioli efferveſcit. Ex rad. flor. & folior. arnicæ extractis perfecte correctus videtur.

Pari ſolutioni extract. cortic. peruv. radic. flor. & folior. arnic. ſpirit. putridi dr. j. ß. addidi : poſt 14. horas ope B. M. per alembicum ex quavis mixtura liquidi dr. iij. eductæ ſunt : ex extracto rad. & flor. arnic. liquidum perfecte correctum : ex binis aliis adfuſo ſpiritu vitrioli multæ aëris bullæ ſuperiora petunt.

Alteri ſolutioni cujuſvis horum extractorum ſpiritus putridi dr. ij ubique admiſcui : poſt 14. horas deſtillavi & eandem, ac ex prioribus ex quavis mixtura eduxi liquidi quantitatem : quod

ex corticis & foliorum extracti paulo minus effervescere videtur ac exemplar. Ex binis aliis perfecte correctum est.

Ultimo uni solutioni extract. rad. arnic dr. ij. & æqualis ponderis extracti florum cum eadem ac priores aquæ copia factæ, addidi ubique spirit. putridi scr. viij. mixturæ per intervalla agitatæ per 14. horas in cubiculo calido, ut priores steterunt vasis exacte obturatis. Dein destillatione per alembicum ex qualibet liquidi dr. iij. eductæ sunt, quæ ex utraque nec minimum naribus vel ori putredinis signum olfactæ imprimunt: neque ab adfuso vitrioli spiritu vel minimum effervescentiæ signum dant. Spiritus ad comparationem hanc adhibiti consumptio ulteriorem impedivit hujus experimenti prosecutionem.

Hæc experimenta pluries repetita eadem exhibuere phœnomena, & pari cum effectu cum spiritibus ex putrida bile, putrefactis separatim sanguinis sero & placenta, & ex aqua, in qua carnis frusta computruerant, eductis instituta sunt.

Sic nauseoso & periculo non vacanti, sed ut spero, non inutili labori finem imposui.

Si quid utilitatis ex his experimentis medicina capiat, non exiguam laudem

meritus est peritus nosocomi assistens Pharmacopæus Adamus Amaseder, vir, ob inde fessam in visitatione cubiculorum & ægrorum omni tempore diligentiam & exactissimam numerosis ægris medicamentorum distributionem, economiæ nosocomii & ægris valde utilis, qui per totum hunc tædiosi & nauseosi laboris decursum quoties a propriis laboribus intervalla libera nancisci potuit, auxiliatrices mihi semper manus præbuit.

COROLLARIA.

RADICES valerianæ, contrajervæ, angelicæ, flores chamomill. aq. infusæ illi vires antisepticas correctorias largiuntur, sicut & radices ipecacuanh. & rhei elect. omnes autem in his experimentis superavit valerianæ radix Vide exp. 34 & 35.

Radix serpentariæ virginianæ prout in corrigenda carne putrida, sic in corrigendo spiritu putrido inefficax fuit.

Cortex peruvianus antisepticus correctorius est: licet enim ovorum albumini, bili & sanguini putridis additus nixil correxisse videatur; id inde ortum esse

esse apparet, quod vel nimis parva dosi illis admixtus fuerit, vel quod hæc liquida non satis apta fuerint ad ipsius vires antisepticas extrahendas: tarda quoque, valde lenis & parvæ durationis est, quam cum illis subit fermentatio, quæ, si vividior esset, ex illo vires medicatas forte melius educeret, quas sola etiam infusio non videtur satis extrahere posse. Etenim exper. 38. ubi cortic. dr. ij. sub destillatione sat diu cum aqua decoctæ sunt, ex spiritus scr. iv. ad correctionem adhibiti dr. ß. videntur correxisse: de quo tamen unica radic. arnic. dragma scr. iv. perfecte correxit.

Extractum corticis peruviani aquosum absque additione salis tartari paratum vires antisepticas correctorias possidere probat, præcipue valde manifeste experiment. 39.

Principium autem illius volatile prout in avertenda putredine, sic in corrigenda inutile.

Folia arnicæ vires putredinem corrigentes aq. cui infunduntur, communicant: sic illorum dr. ij. aquæ infusæ colaturam dederunt, quæ spirit. putridi dr. j. experimen. 35. fere correxit. Extract. illorum aquos. dr. ij. pariter

ſpiritus putridi dr. j. experimen. 39. in neutram naturam converterunt.

Principium illorum volatile aliqua vi antiſeptica pollere demonſtrat experiment. 36.

Flores arnicæ valde magnis viribus ad corrigendum ab humoribus animalibus ſub putrefactione generatum alcali putridum gaudent.

Cortex peruvianus & folia arnicæ ab hujus floribus vi antiſeptica correctoria multum ſuperantur.

Horum enim dr. j. albumin. ovorum putridorum fere dr. vij. admixta trihorii ſpatio ſub vivida fermentatione correxit, & circiter per 40. horas novam putrefactionem impedivit.

Bili corrigendæ non adhibiti fuere; ſed ſpiritum ex bile putrida eductum in pluribus experimentis ſaturarunt.

A. Sanguinis per 15. dies putrefactioni commiſſi unc. ij. generatum alcali per 12. horas immixta flor. arnic. dr. j. viſa eſt correxiſſe : ita autem abſorbta erat illorum virtus, ut valde parum motum putrefactorium cohibuiſſe videatur: additis 4ta experimenti die radic. arnic. dr. ij. cito correctus eſt ſanguis, manſitque correctus ad 23. experimenti diem. Radic. arnic. unc. ß. tantum 10.

dies diutius ab eodem ſanguinis pondere regenerationem putredinis cohibuit : ſic ut manifeſte pateat flores ad ſanguinis præſervationem contuliſſe.

Ipſorum dr. j. ß. putridi, qui 10. aq. partibus dilutus efferveſcentiæ cum ſpiritu vitrioli dabat ſigna manifeſta, ſpiritus ſcr. iv. experimen. 38. correxit.

Extracti horum florum dr. j. ſpiritus ejuſdem ſcr. iv. perfecte correxit, & forte vires ipſius nondum erant exhauſtæ : ita ut illorum principium fixum valde antiſepticum ſit.

Pars hujus medicamenti volatilis etiam aliquid antiſeptici poſſidere demonſtravit experim. 36. Extractum autem principio antiſeptico tam dives eſt, ut volatilis deperditio vix eſtimari debeat.

Radix arnicæ omnia in his corollariis memorata medicamenta virtute antiſeptica correctoria ſuperat.

Illius dr. j. albumin. ovorum a 15. diebus putreſcentium dr. vij. cito correxit, & circiter per 4. dies a putrefactione immunes ſervavit.

Eadem doſis bilis aqua dilutæ, & a 16. diebus putrefactionis commiſſæ dr. v. cito correxit, & per 4. dies remotam putrefactionem tenuit : addita alia ra-

dicis dragma mixtura per 22. dies gratum odorem ſpiravit cum tamen cort. peruv. dr. ij. nihil correxiſſent.

Sanguinis a 15. diebus putreſcentis unc. ij. addita radic. arnic. dr. j. cito fermentationem excitat & putredinem corrigit, renaſcentem poſt 18. horas addita denuo dragma domat & uſque ad 4. experimenti diem illi reſiſtit: additis dein denuo hujus medicamenti dr. ij. putredo iterum cito vincitur & odor mixturæ uſque ad 33. experimenti diem gratus manet.

Illius medicamenti unc. j. addita ſanguinis ab 18. diebus putrefactioni commiſſi unc. ij. ß. mixtura per tres dies in ordinario cubiculi calore relicta eſt, & deſtillata ſpiritum dedit nullum alcali ſignum prodens cum æqualis ejuſdem ſanguinis doſis deſtillata ſpiritum dederit omni nota alcalinum.

Ejuſdem radic. dr. j. aq. unc. j. infuſa, miſſo in cucurbitam pulvere cum liquido, putridi, cujus effervescendi cum acidis propenſionem non deſtruebant decem aquæ partes additæ, ſpiritus dr. j. fere integre, ſcrup. iv. perfecte correxit.

Jpſius principium volatile etiam eſt correctorium putredinis. Putridi, qui 16

aquæ partibus dilutus cum vitrioli ſpiritu adhuc effervefcebat, ſpiritus dr. j. correxere aquæ illius cohobatæ unc. ij.

Partes fixas hujus medicamenti virtute magna antiſeptica correctoria etiam gaudere probant experim. 37 & 39. in priori extract. aquoſ. dr. ij. ſpiritus putridi, qui ſedecim aq. partibus dilutus effervefcebat cum ſpiritu vitrioli, dragmam ſaturaverunt: in poſteriori unica illius extracti dragma putridi, qui non obſtante cum aquæ partibus decem dilutione, addito vitrioli acido adhuc effervefcentiæ motum ſubibat, ſpiritus ſcr. iv. correxit.

Licet tamen extractum hoc tanta efficacia contra putredinem polleat, inutilis prodigalitas eſſet illo uti: cum pulveris, in quo utrumque principium, fixum nempe & volatile habetur, dragma una extra corpus humanum æqualem effectum edat, & abſque dubio in corpore humano efficacior ſit, quam extract. idem pondus.

Ex his ſufficienter demonſtratum eſſe videtur arnicam omnibus hucuſque notis exoticis medicamentis, ex regno vegetabili deſumptis, vi antiſeptica ſuperiorem eſſe, ipſamque forte uſu medico camphoram ſuperare, ſi hujus parva

dosis, quam ægri etiam valde putridis morbis affecti ferre possunt & vix dr. iij. per diem excedit, cum magna, quam ægri facile ferunt, radicis arnicæ dosi, quæ quater quinquiesve majorem camphoræ dosin superare potest, comparetur.

Alia, quæ ex his experimentis fluunt corollaria, & quæ doctus Lector facile eruet, nunc omitto. Alia occasione factis forte quibusdam aliis tentaminibus plura dedacturus & medicinæ practica applicaturus.

FINIS.